

ROZMLUVY POUTNÍKA S TRPĚLIVÝM PRŮVODCEM

Tomáš J.Bahounek OP

2025

Obsah

BLOUDĚNÍ

RODNÁ HROUDA

SLADKOKYSELÁ PROvence

TRAPNÉ PŘEŠLAPOVÁNÍ

PLODY POUSTEVNICKÉ SAMOTY

KOLÉBKA KONTEMPLACE

MEČEM UMLČÍŠ, ALE NEPŘESVĚDČÍŠ

KDYŽ ZBRANĚ ŘINČÍ, MÚZY MLČÍ

OBJEVENÍ ŘÁDU ANEB KOSMICKÁ OBNOVA

JDĚTE DO CELÉHO SVĚTA A HLÁSEJTE...

MŮJ TRPĚLIVÝ PRŮVODCE

KDO ROZTÁČÍ KOLOTOČ SVĚTA

VE VÍRU NESNÁZÍ

ANGELIKUM

VESELÉ PUTOVÁNÍ NEVESELÝM SVĚTEM

KUDY VEDE DALŠÍ CESTA

NENÍ RŮŽE BEZ TRNŮ

EVANGELIZACE S RADOSTÍ

RADOST VE SLUŽBÁCH KRÁLOVNY

BLOUDĚNÍ

Řeknu Vám, že ne každý je na světě vítán tak, jako ten, kdo je vítán svými rodiči a dobrodinci.

Už v mateřském lůně přímým názorem svého rozumu chápu, že přes všechny překážky, jsem očekáván.

Chcete vědět, kdo mě očekává kromě mých přímých příbuzných, totiž matky a otce? Především původce života, který je samotným životem. Přeje mi všechno nejlepší. Když mi dopřává život, tedy mi dopřává účast na svém životě, přesněji na sobě samém.

Je nanejvýš podivuhodné, že už před mým početím v matčině lůně jsem očekáván v zamýšlené ideji božské mysli mého původce. Mým dalším velkým dobrodincem je můj trpělivý průvodce. Jsem takto očekáván v mysli mého trpělivého průvodce životem, který je velmi blízký samotnému původci života. Sám však o něm zpočátku nevím zhola nic. Pokud se s ním někdy setkám, tak ho budu napřed muset dobře poznat.

Mnohé maminky působí dost účinně na své dosud nenarozené děti svým příznivým přáním, svými touhami, svým sněním a prosebnými modlitbami v duchu zvláštního poslání těchto dětí. Třeba svatá Monika, matka svatého Augustina sní o svém synu jako o velké postavě a také se za to modlí. Nebo blažená Jana z Azy sní o svém synu jako o knězi, o chlapci s jasnou hvězdou na čele, a zdá se jí se o psu nesoucím v zubech pochodeň, a také se za toto jeho zvláštní poslání modlí, a není to marné.

Konečně mě také s láskou očekává anděl strážný mé matky. I kdyby se matka sebevíce zdráhala říci své ANO životu, i kdyby se sebevíce snažila zmařit můj přicházející život, tak její vlastní duchovní průvodce jí přesto jasně představuje život jako hodnotu, hodnou úcty a ochrany ještě dávno před narozením, ale také napřimuje její vůli v duchu žízně po životě.

Nepochybně mne dále očekává také můj vlastní duchový ochránce. Vždyť ho můj Stvořitel už od věčnosti povolává s cílem doprovázet mě během pozemské pouti.

Považoval někdo za štěstí, že se narodil?

Běžím mu povědět, že stejné štěstí je zemřít, a to vím.

**Jdu za mez smrti s umírajícím a za mez zrození
s novorozenětem právě vykoupaným a nejsem obsažen
jen mezi svým kloboukem a botami,**

**A zkoumám všelijaké věci, ale ani dvě nejsou stejné
a každá je dobrá,**

**Země je dobrá a hvězdy jsou dobré a vše, co k nim náleží,
je dobré.**

Já nejsem země, aniž náležím zemi,

**Já jsem bližní a společník lidí, všech stejně,
nesmrtelných a neprobadatelných, jako jsem sám.**

Tak se ozývá i můj čilý neviditelný duchový ochránce, o něhož není nikdo z lidí ošizen. A má pravdu, třebaže se ji moderní psychologové i lékaři zdráhají přijmout. Běhají jenom jako hasiči kolem požáru, k němuž nemuselo vůbec dojít. Upínají se výlučně na nemoc a úrazy, a zoufale utíkají před bolestí, smutkem a opuštěností.

Prožitky vážného zranění či poškození představují běžný přechod při vynoření se nad hladinu nevědomí ve tvém nitru do oblasti, jejíž hlavní složky jsou podvojně úkazy zrození a smrti. Ty zahrnují události ze života každého z nás. Avšak skutečnost, že přivádějí osobu do blízkosti smrti a obsahují krajní podmínky a bolest, je spojuje s procesem porodu.

Prožitkové setkání se smrtí je těsně propojeno s množstvím jevů a událostí, souvisejících se zrozením. Tyto zážitky jsou velmi bohaté a složité.

Nedají se nějak přiblížit?

Ale ano. Dají se přiblížit několika modelovanými vzorci.

Jeden vzorec odpovídá prožitku původní jednoty plodu s mateřským ústrojím. Prožívání toho vzorce jednoty upomíná na prvky kosmické jednoty a mystického spojení.

Jiný vzorec se vztahuje k samému počátku porodu a jeho první fázi. V něm je narušena původní rovnováha uvnitř matky. Výstup je ještě uzavřen a cesta ven ještě není možná. Prožívání tohoto vzorce plně rozvinuté první porodní doby připomíná svou bezvýchodností zážitek pekla. Obsahuje pocit uvíznutí a chycení v pasti. Situace se zdá být naprosto nesnesitelná. Zdá se být nekonečná a beznadějná. Osoba ztrácí pojem časové následnosti. Proto najednou nevidí východisko z tohoto trápení, ani žádný způsob úniku. To může vyvolávat prožitkové ztotožnění s vězni v kobkách nebo koncentračních táborech, s hříšníky v pekle.

Další vzorec se vztahuje k různým okolnostem průchodu porodním hrdlem a zahrnuje možnosti velmi rozvětvené a členité. Upomíná to motiv titánského zápasu, Prométheova uchvácení ohně, jindy zas motiv Posledního soudu, v němž padají démoni a radostně se vznášejí andělé.

Konečně vrcholí příchod nového života náhlou úlevou a uvolněním. Jsem narozen. Po dlouhém období temnoty se poprvé setkávám se světlem světa. To upomíná na místo duchovního osvobození a spásy. Americký snílek Raymond Moody je tím vším tak fascinován, že vymýšlí teorii, kterou by chtěl podepřít učení víry o Posledním soudu, po kterém odcházejí duše hříšníků do pekla a duše spravedlivých do nebe. Moody tak činí na základě takových výpovědí lidí, kteří prošli klinickou smrtí a znovu se probrali k pozemskému životu. Naneštěstí tento doktůrek provedl výzkum těchto lidí zcela nevědecky, protože si k tomu vybral pouze ty

probuzené z klinické smrti, kteří měli takový zážitek, jaký se hodil do jeho domněnky, a nesrovnal to se všemi ostatními probuzenými z klinické smrti, kteří měli zážitek jiný anebo neměli vůbec žádný zážitek. Učení svaté víry se nedá podepřít takovými polopravdami.

Já zatím oddělením se od matky začínám svůj nový nezávislý život.

V příštím okamžiku se vynořuje udýchaný posel vládce světa. Hlasem nadutým pýchou vybuchne:

Sem s ním! Je moje! - A satyrsky se rozchechtá: - Cha, cha, chááá! - Přichází na svět jen proto, aby patřil světu! Je z pokolení vyhnanců, kteří jednou provždy docházejí k pádu! Sem s ním! Šup s ním do studené lázně! Ať se otřese! Jen ať ho někdo plácne! Ať už celý svět slyší jeho silný hlas!

Dejte pokoj! – namítá můj duchový ochránce a dodává: Copak nezakouší dost utrpení už cestou na svět? Stačí prudší pohyb, pád či podchlazení, aby byl jeho život ohrožen! Tak by jeho život zůstal vykázan do těch míst, kam nikdy nezasvitne světlo!

To je toho! - Ošívá se duch světa: - Však tu studenou sprchu na uvítanou snese! To chce klid! Musí rychle poznat, že cesta světem není procházka růžovým sadem!

Odvěký lhář a vrah chce dítě ve chvíli zrození vyrvat životu. Neváhá, že by mu hned zasadil smrtelnou ránu. Jenže nemá takovou moc. Už se tam vyskytuje můj ochránce, který má opravdu silného spojence na nejvyšších místech . Proto se hned ozývá s našeptáváním svých rad:

Copak musí být porod pro dítě vždy jen zraňující?

Když přichází dítě na svět, tak musí přece křičet! – Odporuje falešný duch světa: - Je to přece nutné při prvním vdechu.

Ovšem, jenže nemusí naříkat. Narození má být jako klidné probuzení ze šťastného snu. Světlo a doteky lidských rukou jsou pro narozené dítě tím prvním, s čím se na světě setkává. Nemusí se uleknout, když se k němu bude přistupovat podobným způsobem, jaký si osvojilo za pobytu v prostředí, které jej tak láskyplně objímalo, že připomínalo pradávný ráj.

A jéje! Už jsou zde křtiny! - Hlavně opatřit dost vína a sezvat hosty. Jistě přinesou dítěti něco pořádného do vínku. S tím ostatním se to už nějak zařídí. Konečně, maličké je na světě, a když je zdravé, tak je přece času habaděj na nějaký ten křest. To chce klid! - Uspává duch světa moje rodiče. Našeptává tisíceré záminky, proč by se křest měl odložit.

Žádný klid! – radí můj duchový ochránce.

Konečně přichází křest, - a přitom nastává moje vysvobození z moci dotěrného odpůrce.

Jako houba nasávám každý nový podnět z okolí. Živě si osvojuji úchvatné a vzrušující skutečnosti okolního světa, do něhož mne uvádějí moji nejbližší. Ani za mák nechápu logické důvody jejich výroků o správnosti toho či nesprávnosti onoho. Zato mé srdce pohotově

pořizuje dokonalou fotografii jich samotných a celého prostředí, které okolo mne vytvářejí. Nerozumím důvodům a příčinám toho či onoho, ale všemi smysly hltám výsledný celkový dojem celého kolotoče okolo mé bytosti.

A co teprve, když se někdo v mém okolí hlasitě modlí! Sotvaže zde někdo děkuje Bohu za mne a vyprošuje mi požehnání do života, hned jasněji prožívám domov a obraz perfektní rodiny. Ihned, bez přemítání vím a jaksi přímo nazírám, že jsem zde vítán a milován. To mi dodává sebedůvěru.

Je zde moje matka a můj otec, bratr a sestra, babičky a dědečci.

Jejich působení má zvláštní životnost. Hlavní je jejich důvěrnost a trvalost. Je to plynulá řeka vzájemných vztahů, a já intuitivně zakouším, že se to všechno týká mne. Tak získávám zážitek hluboké sounáležitosti. Aniž chápu jakékoli proč a protože, tak všechno prožívám na úrovni smyslové a pocitové, ale přitom to vcelku jasně chápu. Dávno předtím, než poprvé vyslovuji máma, si jasně uvědomuji vztahy mezi mnou a maminkou.

Jejich jádrem je láska.

Láskyplné vztahy mezi maminkou a tatínkem okolo mne se otiskuje do mého srdce.

Je tu ale někdo, před kým by ses měl mít na pozoru, - radí mi můj neviditelný ochránce.

Kdo je to?

Takový starý vykuk. Prostě někdo, kdo se každému člověku na světě vtírá do přízně. Tváří se jako bodrý chlapík se zdravým selským rozumem. Je samý posměšek a jízlivost, a zatím je kluzký jako had, s názory náramně ohebnými podle okolností. Ta stará korouhvička, nastavená podle toho, odkud vane vítr, se pokaždé ze všeho vylže, odevšad vyklouzne, že po něm zbude jenom dusivý zápach a mastná skvrna na ubruse. Nikdo se mu sám nedokáže docela vyhnout.

Moje první setkání s touto kuriózní postavičkou mého života se mi děje uprostřed doby velkých proměn. Tehdy se můj tata a mamka ocitají mezi mlýnskými kameny. Jakási neosobní stvůra se snaží každého rozemlít na prášek. Když se přitom z různých stran rozléhají dělové salvy, houkání sirén, skandování davů řízených plechovými hlasy z ampliónů, tak se vynořuje známý kašpar noci s přihloupplým úsměvem a dožaduje se jednoho:

To chce klid!

Kdo jsi? - Ptám jsem se ho.

Přece jeden z vás.

Z nás lidí?

Z koho jiného? Jsem kterýkoli z vás lidí.

Není to pravda. Nevěř mu. - Dává mi na srozuměnou můj duchový ochránce. Jenže já jsem příliš zaujat příchozím, než abych slyšel jeho výzvy

Ale ty přece nejsi já. - Divím se.

Přesto mám v sobě mnoho z tebe.

Kdo tě za mnou posílá?

Nikdo. Vždycky jsem s tebou. Jenže to víš, já nemohu soupeřit s těmi učenými pány.

Proč ne?

Protože každý nemůže bejt chytřej, - říká přesvědčivě, a dodává: - Ti hloupí musejí dělat výjimku, poněvadž kdyby byl každý chytřej, tak by na světě bylo tolik rozumu, že by z toho byl každý druhý úplně blbej.

Nějak mi přichází líto toho nezvaného hosta. Prý před léty opustil vojenskou službu, když byl definitivně prohlášen vojenskou lékařskou komisí za notorického blba. Živí se prodejem psů, ošklivých nečistokrevných oblud, kterým padělá rodokmeny.

Kromě toho je stížen revmatismem a maže si každou chvíli kolena.

To je mi ho líto, - říkám si.

Působí dojmem upřímného ubožáka, který sám vážně doznává: Já si nemohu pomoci, já jsem byl na vojně superarbitrován pro blbost a prohlášen úředně za blba. Já jsem úřední blb.

Cítíte se úplně zdrav? – Ptají se ho znalci.

Úplně zdrav, to právě ne, vašnosti pane rado. Mám revma, mažu se Opodeldokem.

A co vám ještě schází?

Poslušně hlásím, že jsem revmatik, ale sloužit budu císaři pánu až do roztrhání těla, - říká rozhodně, ale pak dodává: - Mám oteklý kolena.

Od toho světoběžníka se pravdu nikdy nedozvíš, - naznačuje mi můj duchový ochránce, jenže k mé škodě zrovna pramálo dbám na jeho rady. Snaží se mi vysvětlit:

Inu, je poslem a slaboduchým prostředníkem toho, který podle slov evangelisty Jana je vrah od počátku a neдрží se pravdy, protože v něm pravda není. Tento duch světa je zosobněná lež. A lež ničí život duchovní, jako vražda ničí život tělesný. Aby mohl přežít, musí poklonkovat a nedůstojně živořit před každým, kdo se ve světě povyšuje.

Neposlouchám tyto vývody, protože mne upoutává dobromyslný úsměv příchozího a také zdání jeho upřímnosti:

Jen ti chci pomoci k tvým lidským právům. Copak ti nejsou tvá lidská práva nespravedlivě upírána?

Dívám se nedůvěřivě.

Myslíš, že ne? A co ti, kdo od tebe od malička vyžadují odporné čištění si zubů, umývání si rukou, uklízení hraček? Kdekdo tě chce utiskovat. Však to poznáš, ve škole, na vojně, v kostele, a jednou v zaměstnání! A já se těch tvých lidských práv na každém kroku zastávám.

Poslyšte, jste doopravdy takové Boží hovado? - Ptám se.

Poslušně hlásím, pane šéf, odvětlí slavnostně, - jsem! – Vod malička mám takovou smůlu. Vždycky chci něco vopravit, udělat dobře, a nikdy z toho nevyjde nic, než nějaká nová nepříjemnost pro mne i pro okolí.

Nechápu, odkud se ten nezvaný host bere.

Inu, pochází z ducha světa, - vysvětluje mi můj duchový ochránce:- Od něho se o něm nic pravdivého nedozvíš. Je to duch lži. Bude vždy popírat každou pravdu, dokonce i sebe sama. To je jedna z jeho pastí, do nichž se lehkověrní lidé chytí.

Čím to, že má pořád takový ohlas u lidí?

Hraje to tak rafinovaně na lidské city, že skoro až sám uvěří ve svou naprostou nevinu, takže za své taškařice je koneckonců schopen obvinít kohokoli jiného. Rád se tváří mučednický, a říká každému pane šéf: Jako bych já vám, pane šéf, udělal vůbec někdy vostudu.

Tomu nerozumím.

Porozumíš tomu, až budeš starší, říká můj duchový ochránce.

Kdy už budu větší a starší?

To bude hned. Zatím se musíš učit.

Ach, ta škola, - povzdechnu si.

Škola neboli bouda je zařízení k otravě a ubíjení života, tvrdí mi nezvaný host.

Tomu porozumíš, až budeš starší.

Jen aby to už bylo. Už abych se toho stáří dožil!

Všichni staří se dožili stáří, protože stárnutí je přirozená lidská vlastnost. Nejzajímavější ale je, že mnozí z těch, kdo přirozeně zestárli, přesto zůstali mladí, ba dokonce začali mládnout.

Jak to? Jak to?

Mládnutí a obnova trvalé svěžesti pochází z jiného světa.

Vlastně ani nevím, kam vůbec mířím.

Jako každé dítě přirozeně míříš k vyššímu životu, vysvětluje mi duchový ochránce,- ale vrtím nad tím hlavou.

Prostě každé dítě je snadno přístupné vyšším hodnotám, ke kterým dorůstá.

Že by? A proč?

Jen počkej. Jednou objevíš lepší cestu. Po ní přijdeš do kraje nepomíjivé životnosti a věčného mládí. Zadíváš se do sebe a dosáhneš důvěrnějšího zaujetí pro vznešenější hodnoty.

To je dost učené.

Vůbec ne. Naopak, všechny učené úvahy, dostavující se při setkání s tajemstvím, padají jako domeček z karet. Stačí si uvědomit, že tajemství se nabízí jako někdo osobně blízký, koho znáš jako přítele, a že tu nejde o žádné kladení hádanek.

Zdá se mi, že nejlepší školní předmět je přestávka.

Počkej, v pravý čas ti to odhalím. Ale teď to nejde.

A kdy to půjde?

Bůh ví, ale jsem tu stále ---

Jeho tichý hlas přehlušuje potutelný smích světské rafinovanosti. Do všeho se vtírá nezvaný host, který pořád opakuje:

Klídek! To chce klid! Nauč se *Píseň práce*. Přece víš, jak zní:"

To tedy nevím.

Když se kola zastaví, -

lehne si do trávy ...

Cha, cha, Chááá!

Ticho! Ticho! - Brzdí mne můj duchovní strážce: - Jen se příliš nesměj. Někdo by tě mohl obviňovat, že znevažuješ *Píseň práce*.

Obviňovat, a z čeho? – Jsem přece nevinný.

Jó - Kristus Pán byl taky nevinnej, -vmísí se do všeho nezvaný host: - a ukřižovali ho. Nikde nikdy nikomu v tom bláznivém světě na nějakým nevinným člověku nezáleželo.

Jenže jak bych měl projít hrdě, s důstojností a přitom radostně tímto bláznivým světem, do něhož jsem se narodil?

Musí ti být strašně smutno, protože se vzdaluješ i sobě samému.

A přesto se chci smát a těšit ze života.

Svět je bláznivý, ale v blázinci je to skoro stejné. – tvrdí nezvaný host: - Opravdu nevím, proč se ti blázni zlobí, když je tam drží. Člověk tam může lézt nahej po podlaze, výt jako šakal, zuřit a kousat. Jestli by to člověk udělal někde na promenádě, tak by se lidé divili, ale tam to patří k něčemu prachobyčejnému. Je tam taková svoboda, o které se ani socialistům nikdy nezdálo. Člověk se tam může vydávat i za Pánaboha nebo za Panenku Marii, nebo za papeže, nebo za anglického krále, nebo za císaře pána, nebo za svatého Václava. Je tam taky jeden, který se vydává za svatého Cyrila a Metoděje, aby dostával dvě porce... Vůbec se tam žije jako v ráji. Můžete tam hulákat, rvát, zpívat, plakat, mečet, ječet, skákat, modlit se, metat kotrmele, chodit po čtyřech, poskakovat po jedné noze, běhat dokola, tancovat, hopkat, sedět celej den na bobku a lézt po stěnách. Nikdo k vám nepřijde a neřekne: Tohle nesmíte dělat, tohle se, pane, nesluší, to byste se mohl stydět, to jste vzdělanej člověk?! Je však také pravdou, že jsou tam úplně tichý blázni. Jako je tam jeden vzdělanej vynálezce, který se pořád vrtá v nose a jenom jednou za den řekne: Právě jsem vynalezl elektřinu.

Když postrádáš ducha pravdy, zbývá ti unikat z ohrožení jen hloupou žvanivostí, - připomíná můj duchový ochránce: - Zrovna tak, jako ten nezvaný posel světa, když mu

posluhovačka řekla: Tak nám zabili Ferdinanda. Možná, že se ten malý občanek třeba i ve své dušičce modlil, aby ho Nejvyšší ráčil uchránit před každým zmatkem a neuvedl ho v pokušení, ale pak -

Pak si hleděl pomoci sám dostat se z té či jiné trapné situace jejím zlehčením přehráváním nejnemožnějších povídaček a historek, jako když si člověk pouští obehnané gramofonové desky. Od něho se naučíš překrucovat pravdu o tom, že všichni lidé jsou omylní k výmluvám za svou lehkomyšlnost.

Myslím, - vtírá se do všeho ten nezvaný host, - abychom se na všechno dívali z té poctivější stránky. Von se každý může zmejlit, a musí se zmejlit, čím víc o něčem přemejšlí. To už je v přirozenosti lidské, že se člověk mejlí až do své smrti. Proto říkám, že lidi jsou chybuující, ať jsou učení nebo nevzdělaní. Chybují i ministři -

Avšak můj duchový ochránce upozorňuje: Nesud', abys nebyl souzen. Nejspíš ti to také vnuká řvoucí lev pod maskou dobrého vojáka, abys hledal jedinou obranu proti zvůli a tvrdosti mocných v nezodpovědnosti.

Ten pokaždé upře své přítupělé hnědé oči na přísného povýšence a říká měkce: Jestli si přejou, vašnosti, abych se přiznal, tak se přiznám, mně to nemůže škodit. Jestli ale řeknou: Nepřiznávejte se k ničemu, budu se vykrucovat do roztrhání těla.

Takhle chceš v tom divokém karnevalu světa obstát s úsměvem a beze strachu, v masce poslušného občánka, jenže bez vlastního názoru a bez vlastního charakteru.

Tak to není, jen se bráním! - křičím na celé kolo.

A jak to tedy je?

Tak, jak to on říká: Disciplína musí bejt, jinak bysme lezli jako opice po stromech, ale vojna z vás udělá lidi. Copak to není pravda? Představte si park a na každém stromě voják bez disciplíny, prostě terorista. Z toho mám vždycky největší strach.

Ale neříkáš to moc přesvědčivě. Ani z tváře ti nesvíti žádná radost při pomyšlení na to, jak tě drtí tupá disciplinovaná mašinérie.

To chce klid! - Omílám s přihloupkým úsměvem malého občánka.

Dobře ti rozumím, šeptá můj duchový ochránce, Každé lidské srdce touží po pravém klidu, po štěstí pokoji, ale ani jediný z lidí si ho nemůže sám zjednat ani opatřit. Když odmítneš pokoj, se kterým jsem byl k tobě poslán, budeš marně hledat jinde.

Vyberu si to nejlepší, co je na světě k mání.

A přebereš.

Proč bych musel přebrat?

To je práce té pradávnejší lišky, když ti podbízí nápad, že si sám umíš utrhnout to nejchutnější ovoce světa. To on ti podstrkuje myšlenku, že si můžeš samostatně opatřit pokoj svou

lhostejností, zatvrzelou tupostí a pasivní rezistencí ve smyslu toho okřídleného hesla: To chce klid!

Ten starý lhář si počíná zdánlivě tak přihloupě, nemotorně, ale přitom tak obratně, že si dovede posloužit všemi prostředky, které uzná za potřebné. Po většinu času se snaží rozptýlit tvou mysl líčením nejrůznějších povídaček, rčení a toho, co jedna paní povídala. A když už toho v tomto směru víc nezmůže, ukolébá člověka zdáním, že všechno v pořádku. Vštípí ti iluzi, že jsi na tom dobře, že by ses měl spokojit s tím, co svět nabízí. Hlavně trochu toho zdravíčka, a dobře se nabaštit a napít.

Pochybuji, že by mě tím ukolébal, - ohrazuji se.

To už je taková salámová metoda, že se po troškách ukrajuje, až je všemu konec, - říká můj duchový ochránce, - Ponenáhlu probíhá zarůstání člověka do hříchu, až o něm začíná platit přísloví, že špína hřeje.

To je možné.

Ale vždyť pro falešného ducha světa vojna vyžaduje zdatnost v krádeži. Pochvaluje si zlodějské zlořády, varuje můj duchovní ochránce.

Do toho všeho soustavně vpadá nezvaný host ze světa: _ Ano. I ta zlodějna musí bejt, a jestli by to všichni lidé mysleli s druhými dobře, tak by se navzájem co nejdřív potloukli. Jsme jedno 24 tělo a jedna duše, krademe, kamaráde, podvádíme, bratře, ale nepomůžeš si, proti proudu těžko plovat. Když ty nevezmeš, vezme druhý a ještě o tobě řekne, že už nekradeš proto, poněvadž sis už nahrabal toho dost... Krade se všude. To nese sama sebou příležitost, to je sebeurčení člověka. Každý člověk prodělává ve svém nekonečném životě nescíslné proměny a jednou se musí objevit na tomto světě jako zloděj.

Vypadá to strašně, - uznávám, - ale fakt je, že na počátku je přece něco dobrého? Nebo ne?

Je to tak. Na začátku je to třeba příjemné pohlazení, libá vůně, záblesk pozlátka, sladkost a lákavé volání. Na začátku je něco, co lidsky vypadá náramně zajímavě. Jenže na konci se to obrací nejen proti původci všeho života, ale i proti každému člověku. Když si člověk začne v pátek dopřávat hodně jídla a pití, vypadá to zpočátku jako drobný nedostatek, který si lidé ještě pochvalují jako gurmánství, a jenom nenápadně se zde projevuje odklon od života. Posléze je tu i mnoho nemocí z přejídání. Tak se povrchní člověk nakonec kvůli neřesti, která zpočátku vypadá jako drobná libůstka, nepatrná změkčilost a zacházení se sebou v sametových rukavičkách, obrací posléze proti sobě samému. Věř mi, že ani ten nejinteligentnější a nadaný člověk tady nezmůže nic bez vyšší pomoci. Dnem i nocí slýchám v masmédiích lva řvoucího satyrským smíchem:

Cha,cha,chááá!

Bezstarostně se potlouká kolem mne, předvádí se v rozhlase a v televizi, ba i na internetu, a

pokaždé s neomaleností a otrlostí. Cítí kořist, jejíž přítomnost stále dráždí jeho žízeň po krvi.

Kroutím nechápavě hlavou.

To je tak, falešný duch světa zapřáhne do svých otěží naivní jelimánky, aby mu sloužili. V těchto svých přitroublých prostřednících se dovede znamenitě maskovat a rafinovaně podvádět. Koho chce uvést do záhuby, toho nikdy nenapadá se zřejmým násilím. Spokojuje se s tím, že mu klade nástrahy nenápadně, ale soustavně. Každému nastavuje nástrahu podle jeho zjevných slabostí.

Jak se mu to může pořád dařit?

Od prvního pohledu se zdá, že žádá tak málo! Jeho hlas je docela starostlivý. Pořád opakuje:

To chce klid! Hlavně zdravíčko! Hlavně mít střechu nad hlavou a dobře se nafutrovat! Nikdy se nepřestává představovat jako oddaný a obětavý služebník, který za všech dob a za každého režimu vykoná cokoli kdekoli. Jeho obtlouklá postava s maskou přitroublého balíka se strnule neměnným dobromyslným úsměvem a nosem, který na hony větrí právě naražené pivo zrovna tak, jako čerstvou zabijačku.

Takový spiklenec se neustále hlásí do služby: Poslušně hlásím! Poslušně hlásím! Jako by mu v životě nešlo o nic jiného. A na každém kroku předstírá svou dobromyslnost, jako tehdy, když s obvykle šroubovanou mluvou říká:

Poslušně hlásím, pane šéf, věc, o kterou jde, je nesmírně důležitou...

Tak o co jde? - přerušuje ho šéf.

Poslušně hlásím, že je vždycky lepší se k něčemu přiznat dřív, než to praskne. Vy jste dal rozkaz, aby vám někdo přinesl svačinu Tento rozkaz nemůže bejt splněnej. Někdo tu vaši svačinu s odpuštěním sežral. Sežral ji, poněvadž si myslel, že svačina se může zkazit. Já jsem četl v novinách, že se celá rodina otráвила nějakou zkaženou svačinou...

Člověče, vy mi připadáte úplně praštěný, říká jeho šéf.

Poslušně hlásím, ozývá se, že opravdu sám na sobě někdy pozoruji, že jsem slabomyslněj, zejména takhle k večeru...

Už toho nechej, šašku jeden! – Zlobí se jednou učitelka.

Tak poznávám z vlastní zkušenosti, že nejlepší školní předmět je přestávka, - což od té doby říkávám.

Jenže Bůhví, zda celé okolní dějství není jen jedna velká šaškárna.

Lidé z nejbližšího okolí se ho nedočkavě ptají:

Čím budeš, až budeš velký?

Horníkem.

Proč zrovna horníkem.

Učíme se to ve škole, a zpíváme:
Horníci, horníci, ty my máme rádi,
kopají nám uhlí naši kamarádi.
Až budu veliký, do šachty chci jít ---
Cha- cha.- chááá ! - Smích dospělého světa přehlušuje říkanku ze školy.
Jindy ovšem zase domácí posměch způsobuje školní pohromu. To, když se o Vánocích ptá soudružka učitelka dětí:
Děti, copak vám přinesl Děda Mráz? Co třeba tobě?
K nám, prosím, Děda Mráz vůbec nechodí, odpovídám.
Jak to, že ne?
K nám chodí Ježíšek.
Nepovídej. To je přece náboženský přežitek minulosti. Dneska už chodí jenom Děda Mráz.
A kdopak umí nějakou básničku o Dědu Mrázovi?
Tady! Zde! – Mávám rukou.
No tak, spust'! - vyzývá mě meduplným pohledem soudružka učitelka.
*Děda Mráz - není náš,
je to ruský šmelinář!*
Smích zacloumá celou třídou. Jen soudružka učitelka spráskne ruce a mračí se:
I ty jeden Švejku švejkovitá! Kdopak tě to učí?! Řekni, kdo tě to učí? To se musí vyšetřit!
Okamžitě do ředitelny!
Pověz nám, kdo tě k tomu navádí, abys to říkal? Vyzvídá soudruh ředitel.
Ježíšek. - vyhrknu nesmělým hláskem.
To je hrůza!! Soudruh ředitel vrhá oči v sloup a úpí: . Kam vede to naše komunistické školství?!

A soudružka učitelka vydechne jako dohrávající gramofon na kliku:
Se Sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak.
Mlčím jako ryba a moje maličká dušička volá neslyšným hlasem: Pomoc!!
V tu chvíli je konec veškeré mé radosti.
Radost a smích je jedinečná lidská vlastnost. Člověk a lidská společnost představuje pravou oblast smíchu, radostí a smysluplné veselosti. Člověk je smějící se tvor. Je přirozeně nadán rozumem, takže je schopen důvtipu. Dovede nacházet vtipná řešení navenek bezvýchodné situace. Tak je vtip přirozeně rozumového původu. Je hluboce lidský, a tedy i společenský. Kdo je nadán rozumem, je důvtipný, chápe dobrý vtip, je schopen být vtipný a má se snažit vtipně odpovídat na různé podněty a vůbec vtipně se projevovat.
Nestanu se horníkem, prohlašuji jednoho krásného dne.

A co budeš dělat?

Něco lepšího.

Čím budeš?

Nejraději bych byl tím člověkem, který smí chodit v parku po trávníku, nosí hůl s hřebíkem na špici a napichuje na něj odhozené papírky a smetí.

To k ničemu není, blázínku. - smějí se dospělí.

Tak možná budu tím zahradníkem, který dělá ty parky.

To nebudeš moc bohatý.

Mávám rukou a ptám se:

Řekněte, za čím se vy dospělí ve světě tolik pachtíte ? Proč je kolem tolik strašidel a hrozných příšer?

Symbolicky to vyjadřuje už starodávné umění. Tak slavná hrobka krále Mausola, označovaná za jeden ze sedmi divů světa, je zdobena reliéfem. Na něm je vyobrazen boj se vzbouřenými Amazonkami.

Tento odboj vládce světa prolíná dějinami. V takové době, jakou právě prožíváš, se lidstvo potácí v hříchu a chodí pořád dokola. Tak mohou přijít k platnosti slova z knihy Zjevení: Protože jsi vlažný, ani studený, ani horký, vyplivnu tě z úst. Zloba se zdvihá v celé své strašné posloupnosti. Odhazuje každou masku a neštítí se žádné podlosti. Chvíli jsou to strašliví draci, kteří pohlcují nejen princezny, ale celé zástupy nevinných lidí. Člověka jenom straší a utiskují. Po nich přichází na řadu čertovský chlapík, nabízející spoustu d'ábelských pokušení a svůdných příslibů, jen když se mu upíšeš vlastní krví a prodáš mu svou duši. Chvíli se tu roztahuje jako mocipán, lehkomyšlně rozhazující peníze a dávající najevo svou světovládu pomocí zlat'áků. Zoufale se snaží strhnout tě do zběsilého tance kolem zlatého telete.

Ty ses nějak rozpovídal, můj duchový průvodče..

A je to potřeba. Pamatuj, že tento svět neobrodí žádný čaroděj z tajemného hradu v Karpatech, ani moderní kouzelník, hrající si v sametových rukavičkách s počítačem, ani žádná babajaga připravující magické lektvary pod vlivem správného uspořádání hvězd. Kdepak! Každý se pozvedne ze své zbahnilosti jedině tehdy, když odhodí každou polovičatost a s rozhodnou důsledností upřímně vyzná: Pane, nezasloužím si, abys ke mně přišel, ale řekni jen slovo a má duše bude uzdravena.

Dnes a nyní je ten velký okamžik tvého života! Stojíš na křižovatce. Ted' se musíš rozhodnout. Řekni své ANO životu. Pak tě dovedu s Boží milostí až za hranice lidství. Povedu tě s pomocí darů Ducha svatého až k dospělému přátelství s Bohem. Volám tě, pro Boha! Odpověz mi! Neodmítej Boží pomoc! A nesnaž se o něco jen vlastními silami! Je to léčka! Božství a titanismus se chystají k poslednímu měření sil. Ke komu se přidáš? Opustíš-li mne,

nezahynu, ale ty zahyneš!

Globální prediktor dnes láká lidi k nezodpovědnému požitkářství, ale všechno, co nabízí, vede k zoufalému smutku. Jeho vývěsní štíty tě klamou ohledně skutečnosti stupňujícího se soupeření božství a titanismu. Především tě vede k podceňování démonických sil. Copak nevíš, co je největší d'áblovou lží?

Co?

Tvrzení, že d'ábel vlastně vůbec neexistuje. Jinou záludností je přeceňování tvých lidských sil. Proto démoni vyrážejí do útoku právě tehdy, když si pyšně domýšlíš, že seš ve svém postavení ve světě neochvějně pevný.

Řekl bych, že zrovna moc si toho nedomýšlím. Spíš se toho trochu obávám. Když ležím pod peřinou, tak rychle zatáhnu vyčnívající nohu pod peřinu, aby mě za ni někdo nechytil. Ale toužím to poznat. Kolikrát otevřu dvířka od kamen a křiknu dovnitř:

Čerte! – Čerte! – Čerte! – pak je rychle zaklapnu a letím se schovat pod stůl.

Zřejmě tomu všemu chceš porozumět a dostat se nad všechn okolní blázinec a také se zbavit vnitřního strachu z neznámého. Když chceš sobě a celému koloběhu světa rozumět v celé hloubce, tak musíš znát Boží slovo.

Tak to zrovna moc neznám. Pamatuji si, že jsem na popud babičky chodil ve škole do náboženství. Mám s tím ale špatné zkušenosti. Předně nám jedna katechetka vypravovala příběh o nějakém Jozífkovi, ale mně nešlo do hlavy, že pořád mele o Jozífkovi, ačkoli každý trouba ví, že Jozefovi se nikdy neříká Jozífek, ale říká se mu Pepku. A pak ten katecheta, strašný poděs. Jednou cosi smolí na tabuli a najednou se otočí a máz po mě křídou. Chytil jsem to rovnou do oka. Už si nepamatuji, ale zřejmě jsem nějak vyrušoval, a zasloužil jsem si to. Jenže jsem si myslel, že ten katecheta je úplný cvok. Každopádně jsem potom vyrazil k soudruhu řediteli školy s tím, že se odhlašuji z náboženství, protože jsou to samé náboženské přežitky. Soudruh ředitel mě pohladil a pochválil mě:

Jsi velmi uvědomělý žák. Odhlašuji tě z náboženství.

Babičku z toho málem klepla pepka, ale tata jí říkal:

Když ho budeme nutit do náboženství, tak to bude ještě horší.

Každopádně mi to přišlo vhod, protože hned bylo více času na všelijaká dobrodružství s Machem a Popelářem, největšími darebáky ve škole. Pravda, byli to darebáci, ale měli spoustu nápadů, jak učinit školu snesitelnější. Třeba jsme na protějším domě barvou zamazali ruský nápis

КВАРТИРА ПРОБЕЖЕНА
МИН НЕТ

Ve škole z toho bylo pozdvižení, a vysílalo se to školním rozhlasem, a když přišla výzva, kdo

by chtěl ten nápis obnovit, hned jsme všichni tři jako jeden muž přihlásili, že ten nápis společně obnovíme. Soudruh ředitel nás chválil:

Jste uvědomělí chlapci!

My jsme to za celé jedno dopoledne stihli napsat, takže jsme se ulili z vyučování. Pravda je, že jsme to stihli ještě dvakrát zopakovat, ale vždycky jsme to hrdě společně obnovovali.

Pak jsme museli začít něco jiného, protože vyšetřující okrskář říkal:

Však my ty darebáky chytíme. Kdo se opakuje, ten je recidivista, a toho vždycky chytíme.

Pak přišly na řadu výbušné klíče naplněné vršky od sirek, dýmovnice z celuloidového pravítka ve stočeném pijáku, atd.

Jenom si prodlužuješ pochopení okolního zmatku a urovnání neklidu ve své duši, - opakuje mi tehdy můj duchový ochránce, ale dlouho ho neberu vážně. On se však vytrvale ozývá:

Teprve potom začneš chápat jeho světodějný a nadčasový význam našeho Pána. Pochopíš dosah toho, co je lidem zjeveno a co oni zaznamenávají o působení mimozemské nestvůry v dějinách, o svém konečném vítězství. Teprve pak nahlédneš do oné vznešené logiky vyššího světa, pro který jsi zachráněn a můžeš žít napořád. Nahlédneš, že Kristův kříž není jen dřevo z Golgoty, nýbrž má kosmický rozměr.

Tak se k tobě sklání nekonečná duchovní síla a moc. V kříži našeho Pána se ti obnovuje přístup k vyššímu životu. Ale ne proto, abys odmítal svůj přirozený život. Je to proto, aby sis dokonale podmanil prostředí svého srdce, ale všechno i kolem sebe.

Vládce světa odmítá kříž. Lidé světa nazývají křesťanství náboženským přežitkem, který neobstojí tváří v tvář složité výpočetní technice a všudypřítomným hromadným sdělovacím prostředkům. Jak naivní! Všechny skvělé vymoženosti a pyšné jistoty přežívají stále ještě z nesmírné síly a skutečnosti, vycházející z nevyčerpatelné síly nositele kříže za tvé viny. I když se tyto síly nikdy nevyčerpají, nedá se na ně lehkomyšlně spoléhat. Až se čas naplní, tak řekne Bůh své DOST! Potom ti bude jasno, čím opravdu jsi a čím jsou ony velmocensky se prosazující démonické síly, brojící proti svému svrchovanému Původci. Pak ti bude jasné, jak si musíš počínat, aby ses ubránil zhoubným vlivům této světské velmoci. Přitom se objeví, že vše, co činí tvůj život smysluplný, je dáno výhradně působením duchovních hodnot, které byly lidem dány životem a nesmírnou obětí Ukřižovaného.

Odpůrce křesťanských hodnot a jeho spiklenci, usilující o převrácení hodnot tak, aby z nich nezbylo vůbec nic božského, nakonec sám volá: Zabili jste Boha. Ale ještě nevíte, co se stalo. V tom barbarském vzmachu bez Boha a proti němu se pokoušíš překročit svůj stín. A výsledek? V zájmu vyššího lidství se vzdaluješ sobě samému.

Jinou stránkou této vzpoury je, že ošidiš Boha o svou duši, ale svou vlastní duši ošidiš ještě víc - ošidiš se o nejlepší Dobro, o vrcholnou Radost, o ryzí Pravdu. Co je ti platné, že cesty, po

kterých si pyšně vykračuješ světem, jsou lemovány doklady tvého velikášství?

Mimozemské nestvůře s nadlidskou inteligencí, která zkameněla ve svém stálém odmítání: Nebudu sloužit! však nestačí ani desetimilióny obětí koncentráků a Gulagů. Na tvém životě jí nezáleží. Žiješ v době, která může znovu rozvinout všechnu logickou důslednost a odklidit poslední překážky, odhodit všečen stud, a vrhnout světové síly k nové utopii. A zase v zájmu vyššího lidství, sametovějšího, a v zájmu světového řádu a míru jen tak po lidsku!

Jenom nepodléhej zdání, že nějaká světová velmoc, ke které se ti slabší přitisknou, zajistí všem mír a pravé štěstí. Nedej se zmást nějakou ideou míru pod atomovým deštníkem, když se to staví na pohyblivých píscích nebo protináboženské civilizaci smrti. Všechno řečnění učenců o poučenosti lidstva hrozným násilím a krutosti v minulosti je nezodpovědné zatemňování pravdy o lidské přirozenosti, která se obnovuje pouze v Kristu ukřižovaném, vzkříšeném a slavně pokorně přijímaném.

A když dílo mocných není ani za mák ušlechtilé a přesto vládci volají kněze k jeho požehnání, zbylo tady jen simulování. Tak se nezvaný host stává simulantem. Potom na chodbě řekl k tomu naivnímu muži: Mohu vás ubezpečit, že všechno je marné. Z těch lumpů by ani Radecký, ani princ Eugen Savojský nevychovali vojáky. Mluvit k nim andělsky nebo ďábelsky, to je všechno jedno.

Tak se šíří popěvek ze hry Voskovce a Wericha Nebe na zemi v dobách, kdy má ve stínu zakouřeného pražského hostince U kalicha potkat hostinského Palivce smutný úděl protistátního rebela kvůli výroku o pokálení obrazu mocnáře mouchami. Svět se očividně štěpí na dva bloky, jako by všechno v lidském životě bylo jen černobílé.

Děcka, dějiny lidstva jsou dějinami třídních bojů, - vtouká nám do hlav nový soudruh učitel dějepisu: - A nejslavnější doba českého národa je doba husitská.

Od těch dob se nejoblíbenější školní předmět pánů kluků, totiž přestávka, začíná plnit dějinami třídních bojů.

Po jednom zvonění se vynoří můj spiklenec uprostřed dvojice největších školních darebáků Macha a Popeláře. Popelář přichází s nápadem:

Musíme zřídit Tábor jako poslední útočiště všech propadajících.

I když vůbec nepropadám, přesto nelením a začínám o překot nápad uskutečňovat. Tak se objevuje celá trojice výtečníků s kalichem vystřiženým z papíru na hrudích.

Celá třída a škola se otřásá husitským pokřikem: Retuj druh druhá!

Mach, Popelář a nezbytně i moje smělost vykřikujeme jeden přes druhého husitské heslo : Retuj druh druhá! - Retuj druh druhá!

Předvoj vzbouřenců, bojujících za zbourání boudy, se dává slyšet pomocí pekelných klíčů. Dává se vidět a cítit pomocí štiplavého kouře. První pekelný klíč přináší jistý přespolní žák.

Dutý klíč naplněný vršky od zápalek a uzavřený hřebíkem jako úderníkem, rozhoupaný na provázku, způsobuje strašnou ránu, nejlépe poblíž ředitelny. Odtamtud vybíhá rozlícený ředitel. Obvykle však nevidí ani na krok. Na chodbě funí dýmovnice, vyrobená z celuloidového pravítka zabaleného do papíru od svačiny.

Trojice jelimánků, zmatených hesly, doléhajícími ze školního rozhlasu stejně jako z pouličních tlampačů, vyšňořených na hrudích výkresem odznakem kalicha, provolává znovu a znovu: Retuj druh druhu!

Chránit chce své druhy do krajnosti tak, že by pro ně lhal, kradl i zabíjel a třeba i sebe by dal všanc.

Ve své prostomyslnosti se zaplétám do osidel temnot. Jeden se může dát pro pravdu i upálit, a přece se nemusí stát pravým mučedníkem. Jedině když trpí pokorně kvůli té Pravdě, která se pro záchranu světa lidsky vtěluje. Jinak se může snažit prorážet hlavou zed' a třeba si ji přitom i rozbít a nebude to k ničemu. Je jasné, že nikdo nemá větší lásku, než ten, kdo obětuje svůj život za své bližní, ale ne bez Boží milosti nebo dokonce proti ní.

Výsledky toho mladistvého třestění a křepčení jsou ovšem žalostné. Popelář si právě vysluhuje přízvisko Žížka, neboť přichází málem o oko, když mu tam vlétne kousek jeho pekelného klíče, roztrženého výbuchem. Mach, nazývaný od těch dob Jiskra z Brandýsa, má popálené ruce od pekelné dýmovnice. Sám z toho vycházím jen jaksi s odřenýma ušima. Vypečení táborité se totiž vymlouvají na mne a hledí na mne svést, co se dá:

To všechno on. My nic.

Na moje námitky, že druh se má s ostatními dělit a svého druhu retovat a táborita že má chránit ostatní, odpovídají posměšně:

Co se dá, to se z ruky nevydá! A co je tvoje, to je moje, a co je moje, na to mi už nesahej!

To chce klid! Když nejde o život, tak jde o houby! Proto se můj spiklenec odmlčuje. Tváří se tupě. Takový únik do hry na mrtvého brouka je vodou na mlýn nezvaného hosta: Já si to můžu dovolit, říká, poněvadž jsem notorický blb.

A tak nakonec zůstávám sám, všemi opuštěn, všemi zrazován.

V ústraní školního záchodku, zakouřeného levnými Partizánkami, mne oslovuje můj tolik přehlúšovaný duchový ochranář:

Copak nechápeš, že tvá opuštěnost je nový klam. Takové libování si v úniku na tajuplný, opuštěný ostrov bláznů, vysmívaných ostatními, je příliš snadné. Náramně pohodlné. Utíkat s každým zklamáním do trpného přežívání na okraji lidské společnosti, je laciné řešení.

Moderní doba zpovrchnila radost. Odebrala jí její vrcholný rozměr, duchovní dimenzi.

Copak není ten nezvaný host samý smích?

Jeho uštěpačný, pichlavý a jízlivý smích se živí okamžitou náhodnou příležitostí. Sotva se

vyčerpají všechny posměšky a odezní poslední prchavé štěstí, skončí to smutkem. Jemu to stačí, protože je ducha nezámožného. Ale tobě to stačit nemůže. Nejsi zrozen pro hloupý, náhodný smích.

Ozvěnou radosti ve tvé duši je zvláštní hudba intuitivní pulzace. Taková vnitřní rezonance. Jakási mocná vlna rozechvění v hloubi bytosti, která tě povznáší. Způsobuje, že v některých okamžicích zakoušíš cosi jako údiv nad tím, že vůbec jsi.

Co mi, jako ztracenému Robinsonovi, radiš proti smutku, můj trpělivý průvodče?

Pamatuj, že každý mrak má svůj stříbrný okraj. Ale to je pouze přirozený prostředek.

Jak se tedy mám radovat v průšvihů?

Jen ve vlídně se usmívající se tváři bude úsměvný duch. To je důležité, jak pro tebe samotného, tak pro ostatní, které potkáš.

A neskončím jako usmívající se robot?

Neskončíš, protože nejsi usmívající se robot. Máš rozum a svobodu. Proto máš důvtip, tedy základ vtipnosti. Přičiňuj se o soustavné odhalování směšného v sobě i kolem sebe, ve věcech i ve slovech! Odhaluj směšný skrytý smysl slov, hříček! Ale počínej si tak, aby jejich podávání nikoho nepíchlo ani nezranilo. Vyhledávej a používej taková slova a výroky, které přirozeně utěšují, mírně pobaví, uvolňují napětí, povzbuzují a jsou něžná! Taková slova hledej! Mohou velmi přispět k prolomení pochmurné nálady, když se ty nebo někdo z okolních lidí trpně uzavírá do ulity. A láska tím může a má růst. Ale dej pozor na slova, která berou odvahu! Zapomeň na slova, která jsou jedovatá, pichlavá, kousavá, jízlivá, obviňující! Vyhni se obratům, které zavádějí k hrubým, tělesným skrytým významům! Taková slova a výroky jsou pro čistou radost opravdovým jedem.

Jenže jak se mám vypořádat s tím starým požívačným revmatikem, kterého mám pořád v patách?

Dobře vím, že je náramně pohodlné pustit si ho domů. Tváří se, jako by tě přišel pobavit a rozptýlit. Musíš k tomu sebrat všechny síly, abys ho rozhodně vykázal z hradu svého nitra. Jinak ti udělá z domova hospodu. Ze srdce ti udělá reklamu na vykřičený dům. Duch světa odmítá a vylučuje pravou, nepomíjející radost. Jednou provždy si volí smutek své zkamenělé ulity.

Vezmi rozum do hrsti a věř! Důvtipem svého rozumu osvíceného vírou a odkazem na vítězství našeho Pána, na nadpřirozené tajemství, slovy Písma odrazíš i tohoto větroplacha, poklonkujícího před vládcem světa. Spolehlivě ho zdoláš duchem chvály a díkůvzdání našemu Pánu.

Tvůj radostně zvonivý smích však vzbuzuje závist pyšné světové mocnosti. Vládce světa neprodleně odvolává ze služby své poklonkující náhončí. Místo jejich jalového řečnění a

záplavy rozptýlení přechází k něčemu, při čem by ti měla v žilách stydnout krev. Od hory příslibů a svůdných pokušení přechází k hrozbě rozpoutání pekla války a tvého uvržení do jejího spalujícího ohnivého jícnu.

Nezvaný host nakazí ostatní smíchem jako projevem toho ovoce, jež nese spiritus naturalis.

No a co, - ozývá se z bouřících se davů: Humor v průšvihů je přece naše síla! Proč se nesmát s tím spiklencem?

Neboj se. Za nic na světě se však nesmíš podvolit duchu světa. Takže si nic nezačínej s recidivisty.

Však by to nebylo poprvé. A chtěl bych taky tak perfektně litovat, ale nejde mi to.

To nejde nikomu z lidí. Žádný z lidí to sám od sebe nesvede, ale stačí prosit o pomoc shůry:

Pane, pohni ty sám naplno mým srdcem, Nasměřuj ho jako anténu k správnému vysílači, aby se dal naplnit svými sladkými vlnami. A když prosíš, a ty právě prosíš, tak ti je zrovna vyhověno.

Nestanu horníkem, ani zahradníkem.

A co budeš dělat?

Něco lepšího, ovšem nevím, jak se to povede. Dnes a nyní je ten velký okamžik mého života! Stojím na křižovatce. A nedovedu to zvládat jen vlastními silami! Vládce světa dnes láká každého k požitkářství, ale všechno, co nabízí, vede k zoufalému smutku. Jeho vývěsní štíty mě klamou skutečností stupňujícího se soupeření hrdinství a titanismu. Mám právě plné zuby toho, jak odboj prolíná dějinami. V době, jakou právě prožíváš, se lidstvo potácí od jednoho výstřelku ke druhému a chodí pořád dokola. Zloba se zdvihá v celé své strašné posloupnosti. Odhazuje každou masku a neštítí se žádné podlosti. Chvilí jsou to strašliví draci, kteří pohlcují nejen princezny, ale celé zástupy. Každého jenom straší a utiskují. Po nich přichází na řadu čertovský chlapík, nabízející spoustu ďábelských pokušení a svůdných příslibů. Jenže tady nepomůže žádný čaroděj z tajemného hradu v Karpatech, ani moderní kouzelník, hrající si v sametových rukavičkách s počítačem, ani žádná babajaga připravující magické lektvary pod vlivem správného uspořádání hvězd. Kdepak!

Takže už víš, co je největší jeho lži?

Co?

Tvrzení, že on sám vlastně vůbec neexistuje. Jinou záludností je přeceňování tvých lidských sil. Proto démoni vyrážejí do útoku právě tehdy, když si člověk pyšně domýšlí, že je ve svém postavení ve světě neochvějně pevný.

Ale já tomu všemu chci rozumět a dostat se nad všechn okolní blázinec!

Když chceš sobě a celé dnešní době rozumět v celé hloubce, musíš znát Boží slovo. Ale také naopak. Když tomu chceš plněji porozumět, čti je z hlediska sebe a své doby. Teprve potom

začneš chápat jeho světodějný a nadčasový dosah. Pochopíš dosah toho, co je lidem zjeveno a co oni zaznamenávají ve velkolepých obrazech o působení mimozemské nestvůry v dějinách, o konečném vítězství. Teprve pak nahlédneš do oné vznešené logiky jiného světa, ze kterého se k tobě někdo sklání, abys nezahlýnul, ale měl život napořád. Potom pochopíš, že to není záležitostí jen nějakých skupin, vytlačovaných mocnými a úspěšnými vládci světa na okraj společnosti. Uvidíš, že to nejsou žádné přežitky minulosti, které lze lehce odmítnout anebo zaměnit s někým jiným. Naopak se ti ukáže, kdo je smyslem tvého života a lidských dějin. Nahlédneš, že jeho kříž není jen dřevo z Golgoty, nýbrž má kosmický rozměr - už pro nezměrnost lidského hříchu, jehož potrestání Kristus stále ještě zadržuje, a těm, kdo ho slavně uznávají a vyznávají a hlásí se k němu, dopřává své milosrdenství a odpuštění.

Tady se ti obnovuje přístup k věčnému životu. Ale ne proto, abys odmítal svůj přirozený život, nýbrž aby sis dokonale podmanil své prostředí ve svém srdci, ale všechno i kolem sebe.

Vládce světa odmítá Ježíše Krista. Lidé světa nazývají křesťanství mýtem, který neobstojí tváří v tvář složité výpočetní technice a všudypřítomnému internetu. Jak naivní! Všechny skvělé vymoženosti a pyšné jistoty přežívají stále ještě z nesmírné síly a skutečnosti, vycházející z nevyčerpatelné síly Beránka, nesoucího kříž za lidské hříchy. I když se tyto síly nikdy nevyčerpají, nelze na ně lehkomyšlně spoléhat. Když se konečně tvůj čas naplňuje, ozývá se v tobě: DOST! Potom ti je jasné, čím člověk opravdu je a čím jsou ony velmocensky se prosazující démonické síly, brojící proti svému svrchovanému Původci. Pak je ti jasné, jak si musíš počínat, aby ses ubránil zhoubným vlivům této světské velmoci i sebe samému odpoutanému ode všeho svého.

Odpůrce vyšších hodnot a jeho spiklenci, usilující o převrácení hodnot tak, že z nich nezbude nic vznešeného, nakonec sám volá: Zabili jste Boha. Ale ještě nevíte, co se stalo. V tom titanském vzmachu bez Boha a proti Bohu se člověk pokouší překročit svůj stín. A výsledek? V zájmu vyššího lidství se vzdaluje od své přirozenosti až ke zrůdě, ničí každý lidský život.

Mimozemské nestvůře s nadlidskou inteligencí, která zkameněla ve svém stálém popírání totiž nestačí ani desetimilióny obětí. Na lidském životě jí nezáleží. Vláda kolektivní zrůdy prožívá chvíli oddechovou přestávku a nabírá dech a síly. Žiješ v době, která může znovu rozvinout všechnu logickou důslednost a odklidit poslední překážky, odhodit všechno stud, a vrhnout světové síly k nové utopii. A zase v zájmu vyššího lidství, sametovějšího, a v zájmu světového řádu a míru, a zase bez Boha a zase proti Bohu!

Jenom nepodléhej zdání, že nějaká světová velmoc, ke které se ti slabší přitisknou, zajistí všem mír a pravé štěstí. Nedej se zmást nějakou ideou míru pod atomovým deštníkem, když se to staví na pohyblivých píscích civilizace smrti.

Napřed musí dobře poznat někoho, kdo mě tudy provede.

RODNÁ HROUDA

Kdo touží po dobrém průvodci na životní pouti, musí si ho vyprošovat, ale také ho vytrvale hledat. Zatímco duchový ochranář nás provází celý život, každý dobrý průvodce ve světě musí být vyprošován, ale také by si ho jeden měl zasloužit a trpělivě ho hledat. Může se nám totiž ztrácet, ale také prodělávat jakési proměny, zejména vměšuje-li se do naší životní pouti nezvaný host. Na druhé straně uznávám, že ačkoli ho odedávna hledám, nacházím ho docela jinde, než ho očekávám. Nevím o tom, že by sám chtěl dělat v životě doprovod právě mně, a v tomto ohledu k němu přicházím jak slepý k houslím. Je však jasné, že si vybírá snad nejméně pravděpodobné případy, protože sám od sebe bloudím a potácím se ode zdi ke zdi. Od mého setkání s ním jsem mu velice zavázán a vděčný a chci ho co nejlépe poznat, abych ho měl ještě raději.

S úctou se snažím co nejvíce zkoumat mého věrného průvodce, který otrásá zavedenými poměry, když důrazně připomíná všem uznávaným odborníkům a vzdělaným znalcům, že nejjistějším způsobem, jak se dobrat k lidským srdcím a získat důvěru hledačů smyslu života je sledování toho, který nejen hlásá, ale vlastním příkladem šíří ty nejlepší poměry v lidech a25 na světě. Jeho původ zřejmě nevysvětlí celý jeho přínos. Vysvětlí však aspoň něco, a vysvětlí dost. Potvrdí starou zkušenost, že semínko života velkých průvodců obyčejně vyklíčí v lůně opravdu solidní rodiny.

Klín matek je první katedrou, ze které slyší moudří a učení zvěst o tom, kdo je později vede k jeho slavnému zaslíbení se celoživotnímu povolání. Jasně si vzpomínám na to, jak mi maminka jednou v útlém dětství vypravuje o Ježíškově, jak ho lidé umučili, a od té doby, jsem ji stále prosil, aby mi o něm znovu a znovu vypravovala, a ona mi to trpělivě stále znovu opakuje. Otcova pevná vůle, rozhodnost a rozhled dávají pevnou, tvůrčí, organizační sílu pažím, které chtějí později přitáhnout k ryzí Pravdě věčný život celého světa.

Dovoluji se otázat: Odkud přicházíš, můj vznešený průvodče?

Pocházím z Kaleruegy pod Pyrenejemi. Moji předkové z matčiny strany z rodu Azovců tam měli své statky a zemanskou pohraniční strážnou tvrz. K Azovcům se přiženili Guzmanové.

Kdo to byli, tihle Guzmánové?

Inu, potomci starých Visigótů. Spojili se se španělskou krví. Těmto svým rodičům vděčím za bohabojnou výchovu, za široké obzory, velkodušnou lásku k lidem.

Po delším vypravování vychází najevo, že můj duchovní vůdce dědí od otce, pohraničního rytíře, jasně vyhraněný, realistický pohled na skutečnost, přístup vpravdě vojenský, smysl pro

osobní odpovědnost a radostiplnou odvahu. Ta mu dává sílu vytrvat i v nejsvízelnějších situacích na místě určeném představenými. Od otce si osvojuje odhad každé situace a setrvání v rozhodnutí jednou uznaném a přijatém jako správném. Od otce má jistou energii a neochvějnou stálost a věrnost jednou přijatému rozhodnutí.

Jeho předkové mají důvěrné styky s králi a vyššími šlechtici. Tomu vděčí můj průvodce za svou schopnost vyjednávat hladce, taktně a úspěšně s nejvyššími veličinami duchovními i světskými.

Ó, Felixi, otče mého trpělivého průvodce, mám zaručenou zprávu o tvé upřímné, mužné zbožnosti a velké péči o vpravdě křesťanskou výchovu svých dětí, třebaže se domníváš, že musíš poněkud mírnit dobročinnost své choti a matičky mého věrného původce, paní Johanky.

Ó, Jeničko, velebím tě jako zbožnou, ušlechtilou, ctnostnou, čistou zdatnou ženu, plnou soucitu s ubohými a postiženými. Tento soucit přechází do povahy mého věrného duchovního průvodce a proměňuje se v soucit s těmi, kteří neznají pravdu Páně, nebo ji poznávají nedokonale, nebo i znetvořenou. Vím o tom sice mnohem víc, to ale ani nevysvětlí ani neosvětlí postavu mého skvělého původce na životní cestě.

Dominikovi rodiče mu poskytují příležitost k dobrému vzdělání na dómské vyšší filosoficko-teologické škole v Palencii. Tam studuje poctivě a s hlubokou niternou zbožností rozkládá 25 rozpuštělé kousky mnohých spolužáků.

Dobrota jeho rodičů tak naplňuje jeho srdce, že v době velkého hladu prodává své drahocenné rukopisy, aby nasýtil chudé.

Ach! Můj jediný syn upadl do otroctví muslimského boháče! – Pláče nešťastná matka.

Nabízím se vám na výměnu za toho chlapce. Půjdu místo něho do otroctví! – nabízí se tehdy můj trpělivý průvodce.

Takovou ušlechtilost křesťanského chlapce nesnesu a musím ji překonat ještě větší ušlechtilostí. – říká mohamedán, - a proto toho zotročeného chlapce dobrovolně sám vracím matce.

To je předzvěst šíře Dominikova srdce, které se vzdává všeho, aby se mohl zcela věnovat získávání duší, odcizených Kristu a Církvi. Tehdy se vyznačují křečovitě předváděnou chudobou potulní bezdomovci, kterým se tehdy říká dokonalí poutníci. Pokaždé, když mají hlad, tak si něco vyžebrají, anebo ukradnou, třeba i v kostele. Odvolávají se už na hladového Davida, který předstírá šílenství a živí se hostiemi.

To jsou předzvěky jasné budoucnosti mého trpělivého průvodce životem, ve které vyměňuje pohodlné teplé místo svého prvotního povolání za nejistotu, hlad, žízeň a únavu, aby se dostal bez přebytné zátěže k bloudícím a nevědomým.

PŘÍPRAVA MÉHO TRPĚLIVÉHO PRŮVODCE

Nejdokonalejší vývoj má ten člověk, který vyrůstá z kořenů, Jsou i typy lidí, a velkých lidí, kteří jsou zakořeněni v jiné půdě, protože mají kořeny nezdravé, cizopasnické, ba i zvrácené. Jenom tajuplnou přeměnou, podivuhodným ozdravením se mění celá jejich duchovní skladba. Ale, jak pravím, nejšťastnější uzpůsobení pro dokonalý rozvoj člověka je uzpůsobení plynoucí z ranných kořenů jeho života.

Svémi nejhlubšími kořeny spočívá můj trpělivý průvodce v solidní rodině, ve které se rodí mamince a tatínkovi. Jsou to kořeny praktické a hluboké víry, kterou osvěcuje matka jeho mládí. Matka mu vštěpuje vnímavost ke znamení doby, zejména pohotovou lásku k chudým. I ta se mu později stává cestou jeho počínání, které si váží nejenom chudoby, ale též chudých, ať hmotně nebo duchovně chudých. Tatínek mu vštěpuje vytrvalost k odpovídání na znamení doby. Ubohé děti, kteří jsou vlivem zlého ducha ve světě, vtěsnáváni do umělých formiček, takže místo tatínka a miminky mají rodiče číslo jedna a rodiče číslo dvě, a jsou zběsilým školstvím donucováni k rozhodování, zda si přejí být chlapcem nebo dívkou. Mají se pak věnovat pomateným lidem tak, aby se s nimi sblížili a přijali jejich pomatenost za svou.

Můj trpělivý průvodce se věnuje nevzdělaným tulákům, bloumajícím od ničeho k ničemu a štítícím se práce a všeho, co vede k usazenému způsobu života, dále nemanželským dětem či 2 dětem nevěstek a odkopnutým levobočkům, jejichž otcové někde po svých výpravách zapomínají na dobré způsoby, a kterým se nikdo z uznávaných společenských veličin nevěnuje, ani je neuznává za hodné pozornosti. Také v tom ho matka svou láskou k chudým připravuje na následování Krista Pána, který je označován za přítele opilců a nevěstek, neboť přichází zvěstovat radostné poselství právě takovým výstředníkům na okraji společnosti.

Vlastní duchovní příprava mého trpělivého průvodce na jeho působení mezi mně podobnými samorosty se však neodehrává někde na periférii, ale v domě docela uznávaných zájemců o bibli v Osmě. Je to semeníště těch, kdo celkem spořádaně hloubají nad životem podle bible. Proti obdobnému, tehdy běžnému převážně činnému životu, tělesné práce, které se střídají se společnými modlitbami, stavějí tito mládenci život zadumaného hloubání. Přitom zpívají a hlaholí, až jim uši brní, ale srdce se velebně povznáší.

Jsou přesvědčeni, že tím následují učedníky, kteří setrvávají na schůzkách ve večeradle podle předešlých schůzek s Ježíšem a denně se modlí v kostele. V té době je učednický život chápán jako život takových schůzek ve večeradle. Ovšem nezapomínají přitom na zapojení všech lidí z okraje společnosti a jejich schůzky je samy podněcují k činnosti, která doprovází návštěvy hříšníků, chudých, postižených, zarmoucených.

Můj průvodce životem se právě k nim upíná svým soucitem, takže nad jejich smutným údělem roní slzy.

Jeho slzy jsou znamením jeho zvláštního zájmu a zanícení pro ně. Už tehdy se mu stává zvykem trávit celé noci bděním a dumáním nad biblickými výroky, právě zase jako dokonalý následovník Krista Pána, který také celé noci věnuje modlitbám, a který celé noci prodlévá se svým nebeským Otcem,

Jeden z jeho nejoblíbenějších vnitřních výlevů je roztoužené volání:

Bože, dej mi opravdovou a účinnou lásku k péči o záchranu tuláků a ztracenců! Nebudu dokonalým následníkem Páně dříve, dokud se nedám celý se všemi svými silami do služeb získávání těchto ztracenců a pobloudilců, jako se náš Pán a Spasitel věnuje celý záchraně opilců a nevěstek.

Napodobitelé učedníků v Osmě nosí bílé roucho s černým pláštěm a špičatou kapucí. Tím výrazným černobílým stejnokrojem a se zřetelně liší od pestrobarevných a hustě prozlacených oděvů většiny uznávaných společenských a kulturních veličin.

Už tehdy si osvojují způsoby a chování podle jistého vzoru. Ten bývá zaveden pro muže i pro ženy. Je k tomu schválen zvláštní režim. Upravuje kázeň, denní pořádek, vnitřní život i ruční práci skupiny, kterou jejich zakladatel tolik zdůrazňuje proti přívržencům lenochů a nefachčenkům. Tak tu je postačující režim, podepřený nad to ještě autoritou zakladatele. V Osmě mají tento režim, oproti přísnějšímu, kterému říkají nový, a který mají jiné skupiny. Kolem roku 1130 už zůstává z režimu jen první věta a pak volný přepis její druhé části. Tento režim začíná nařízením osobní chudoby každého jednotlivce. Daný režim přijímají různé místní skupiny, jež hodlají obnovit ideál slavně zaslíbeného života u těch, kdo žijí z majetku.

Svatý Augustin žije takovým životem se svými druhy. Takový společný život, který zavádí, se tak ujímá, že když jeden člen skupiny zanechává závět', lid, zvyklý na stávající život se bouří, že se účastník může cítit vlastníkem, když chce něco odkázat. Zakladatel tedy všechny svolává. Někdo čte z dějin učedníků: Mají všechny věci společné ...

Zakladatel mu bere knihu z rukou a sám čte:

Mám větší radost číst vám tato slova nežli k vám mluvit. Znovu čte odstavec a volá: Tak chceme žít! Modlete se, abychom to dovedli!

Na mého trpělivého průvodce v mladí nejvíc působí spis italského mnicha Kasijána *Příspěvky otců*. U něho se doučuje o čistotě srdce, kterou zdůrazňuje po celý život u všech, které doprovází. Jeho duch se ustavičně živí četbou Písma svatého. Samota, mlčení, přísnosti, kterým hovoří už dříve jako student, ho vychovávají.

Zde se můj trpělivý průvodce učí milovat a vychutnávat duchovní rozkoše slavné každodenní modlitby, která, byť zkrácená, se stává jedním ze základních zdrojů jeho působení.

Asi ve čtyřiaadvaceti letech se můj trpělivý průvodce slavně zaslibuje Ježíši Kristu. To mu

pomáhá uskutečňovat jeho ideál horlivé péče o záchranu bloudících hledačů smyslu života jakým je dlouhou dobu také moje maličkost. Začíná velmi brzo s hlásáním osvojeného, takže když se objevuje jako skutečný profesionál, není řečník začátečník, nýbrž nabitý a zkušený hlasatel.

Už tehdy opouští zdi, kde do té doby slavně chválí Pána pouze za zavřenými dveřmi, aby nyní vykročil na veřejnost a zapojil se do hledání všech bloudících tuláků, přesvědčoval je v rozhovorech. Přitom ale jeho horlivost je plná lásky a dobroty, takže je oblíbeným chudých i bohatých, u židů i nevěřících, jichž je tehdy ve Španělsku hodně.

I s bloudícími tuláky jedná láskyplně a snaží se na ně působit dobrotou, zapřísaháním, aby přestali se svou honbou za falešnými ideály. Nespokojuje se jen s přesvědčováním pádnými důvody. Snaží se je i nadchnout láskou svého srdce, které uchvacuje bloudící tuláky jen z lásky k jejich duším," protože je touží osvobodit od bloudění a přivést k pravdě.

Jeden by se mohl ptát, co to je, co způsobuje, že můj trpělivý průvodce životem zapadá do jisté krabicovitě a málem neprodyšně uzavřené sešlosti svatého Rufa, kde všichni vespolek vytrvale hlaholí a prozpěvují žalmy a všechno Boží Slovo. Tak se stávají směrodatnými pro ostatní takové sešlosti ve Španělsku. Jsou si totiž jisti, že právě oni uskutečňují cíl opravdový učedníků Páně. Jsou přesvědčeni, že nejlépe zastupují Ježíše Krista ve všech jeho projevech. Je to však nepochybně mládí mého trpělivého průvodce a nezkušenost, co mu dává zdání jakési naplněnosti. Je otázka, jak se mohl dostat ven z této sešlosti, naplněné velkou iluzí, že všichni hledající a bloudící světem, které přichází Ježíš spasit, vykročí a zapadnou právě do těchto vysokých zdí, odkud jen stěží proniká do světa jejich oslavné holdování Ježíšovu spásonosnému dílu. Nepochybně to je jistá honosná veličina, co ho odtamtud vytahuje za bránu podivné sešlosti. Je to vskutku prapodivná sešlost, nejen pro vtahující sbíhavost těchto nadšenců, ale také pro zastaralost naivity, která ve své opojenosti skvělostí a úchvatností žalmů vede k úplné něžnosti vůči bloudícím vzdáleným za hradbami, kam se tyto bloudkové mohou dostat jen velikou náhodou a skoro omylem. Mám-li doznat pravdu o tomto nezkušeném a zaslepeném mládí mého trpělivého průvodce životem, tedy musím vyznat, že tehdy v jeho bezstarostném mládí může jen v nejtvrdějším spánku snít o prostupnosti neprůchodných hradeb a zdí dané sešlosti, podobající se skoro sektářské zabeďněnosti, třebaže zaměřené k lepšímu a skvělému cíli, než kam směřují ostatní sekty, totiž k Ježíši Kristu. Veliký cíl je však neblaze zakrýván hroznou povrchností, třebaže se tu vznášejí pravé modlitby za obrácení hříšníků.

Jen málokdo z těch modlitebníků může vyváznout z příslušné sešlosti, aby se mohl věnovat setkání s bloudícímu tuláky a nevzdělanými hledači pravdy tváří v tvář. Náš Pán si ho totiž zamilovává tak, že ho z těch zapšklých koutů a zakyslých sešlostí povolává ústy hlavních španělských veličin. Jsou to španělský král Alfons VIII. a osmanský biskup Diego.

NA CESTÁCH

Mému trpělivému průvodci tedy není souzeno uvážnout uprostřed pochmurných zdí tamní upoceně sešlosti. Oblibuje si ho představený místní obce otec Diego, na něhož doléhá břímě vyššího úřadu. Tohle jařmo je tíživé, nicméně otec Diego ho nese tak odhodlaně, že si ho brzo všímá papež Innocenc III. Přitom padne do oka králi Alfonsu VIII., který zrovna přijíždí na své letní sídlo u svatého Štěpána de Gormaz. Jeho královský dvůr se právě hemží zástupem dvorních dam vylepšujících kolorit dvorních intrik mocných bařtipánů. Tehdy král osvěceně pomýšlí na očistu dvora umístěním zástupu dvorních dam do honosně zřízené ženské sešlosti v Doria a biskup Diego mu v tom šel na ruku. Byla zřízena za vysokými zdmi okázalá sešlost, aby se zde místo pomluv a nevkusných pletich linuly líbezné zpěvy a nábožné hymny.

Možná, že to je Diegova pohotovost a obratnost, ale spíše nepřítomnost někoho vhodnějšího, co vede krále pověřit ho choulostivým poselstvím ke dvoru dánského krále. Má domluvit nevěstu pro španělského prince. Lakomý Alfons mu přitom dává jen dva jezdce za doprovod na ochranu proti loupeživým rytířům a jiným lapkům, ačkoli III. lateránský sněm doporučuje aspoň 20 až 30 jezdců, protože cesty jsou nebezpečné.

Jen Diegova hluboká důvěra v Boha, že ho ochrání před nebezpečnými živly, kterými se 26 hemží silnice, mu dovoluje vyrazit do takové divočiny. Tehdy si bere sebou mého osvědčeného životního průvodce, který tak uniká z osmijské sešlosti, v níž před časem uvízne. Přibírá sebou ještě tlumočníka severských řečí a písaře.

Snad ze skromnosti, snad z obavy, aby zbytečně honosným oděvem nebudil zbytečnou pozornost lapků a podloudníků, je každý z výpravy zahalen černým pláštěm, jenž pokrývá i ruce. Hlavu má přikrytou špičatou kapucí. Diego je oblečen stejně skromně, jenomže na kapuci má posazený ještě biskupský klobouk.

Jejich cesta vede přes jižní Francii, přes toulousko. Jdou po starých římských, dobře stavěných silnicích, až se dostávají do města Toulouse. Tak se mohou vyhnout Navarsku, nepřátelskému kastilskému králi.

Tehdy se můj trpělivý průvodce poprvé setkává se zástupy jihofrancouzských bloudících tuláků a vyhnanců z východních zemí, tzv. bogomilů. V jižní Francii jsou zahrnováni pod jedním názvem Albigenští podle města Albi, kde se nejvíc těchto vandráků potlouká. Jsou to především zbytky starých Katharů. Vlastně to jsou Lyonští chudí, podle franckého kupce Valdesa. Většinou přicházejí z východu a z Balkánu. Přicházejí do západní Evropy jako poutníci spolu s kupci.

Toto hnutí nejružnějších odstínů se plevelovitě rozšiřuje hlavně v jižní Francii. Tak roku 1137 může arcibiskup narbonský Pons d'Arsac napsat francouzskému králi: víra obecně

církve trpí těžké rány v našem kraji a lodička Petrova dostává takové trhliny od bloudících tuláků, že se už skoro potápí.

Kolem roku 1250 mají bloudící tuláci už kolem 4 000 čistých a dokonalých, což znamená, že počet všech těchto pobloudilců stoupá už na několik set tisíc. Čistí a dokonalí” předstírají jakýsi výběr, který prochází těžkými zkouškami a osvědčeními, zatímco většina ostatních zůstává na nižší úrovni.

Roku 1229 mají už pět napobenin biskupů. Ovšem, ani ve svých nejmohutnějších střediscích nedosahují většiny a přemnoží z věřících nebo posluchačů jsou jen velmi povrchně oddáni bludům. Hnutí se šíří od Anglie až po jižní Itálii.

Ovšem každý shluk těchto pobloudilců, která narušuje jednotu, trpí na tuto nemoc svých kořenů a tak i toto hnutí at už jakékoli pojmenování se zase štěpí na řadu menších shluků, které se navzájem nenávidí a potírají. Jen albigenští zůstávají uzavřeným blokem, který se sice šíří, ale nedrobí se. Dělí se na mladší syny a starší syny a dokonalé. Mají také své podruhy, kteří se zabývají péčí o trpící a umírající. Dokonalí vymýšlejí a šíří hesla. Odívají se do černého, muži i ženy, zachovávají navenek přísné mravy, odmítají požívat maso a jsou dokonalými v požívání zeleniny. Osobně se pyšní chudobou, přestože ve skutečnosti vlastní obrovské společné jmění, což bývá stín každého velkého, horlivého, vypjatého náboženského hnutí, že 20 horliví stoupenci zahrnují své hnutí dary, které pomalu narůstají.

Roku 1156 pořádají jisté církevní veličiny veřejný rozhovor s bloudícími, ale z toho rozhovoru vycházejí bloudící tuláci spíše posílení a utvrzení ve svém přesvědčení podle staré zkušenosti, že ve veřejných hovorech nezvítězí pokaždé ten, kdo má pravdu, nýbrž kdo má lepší výřečnost a pohotovost, možná i troufalost, ba drzost.

Roku 1167 pořádají bloudící tuláci velký sraz ve svatém Felixi de Caraman. Předsedá tomu východní vůdce, Niketas z Cařihradu. Od té doby už nic nezmohou proti bloudícím tulákům žádné výpravy církevních veličin s ozbrojenými vojenskými silami. Mnoho zbohatlých šlechticů se odvrací od Církve a stávají se z nich bloudící pobudové. Jak to bývá, když zhloupne vrchnost, poblázní se tím i mnoho poddaného lidu.

Svedený lid zahrnuje katolické duchovenstvo výsměchem, potupami, bývají vykrádány kostely i kláštery, znesvěcovány a zneuct'ovány chrámů a kaple i sochy, vykrádány církevní majetky. Mnoho kostelů je opuštěno, protože jejich věřící odpadají. Mnoho jich je odsvěceno a použito k jiným účelům. Četní bloudící tuláci, krytí a povzbuzováni pány, dopouštějí se násilností vůči věrnému kněžstvu.

To je něco zbrusu nového, co dosud neznají, a o čem nevědí španělští kněží, kteří jsou doposud ušetřeni bloudící tulácké metly. Tehdy můj trpělivý průvodce životem zapláče nad zmatkem, který tropí bloudící tuláci v Evropě.

Ovšem tenkrát se ještě nedovede přesně orientovat, když procházejí celkem spěšně jižní Francií. Bloudící tuláci a odpadlíci vedou navenek docela přísný život, takže není snadné je odhalit. Až v Toulousu se setkává tvář v tvář s jednou takovou bloudící ovečkou. Hned po několika slovech, třebaže dotyčný hodně zamlčuje a mluví dost kuse, především ze vychytralosti, ale i z nejistoty před tímto skromně vyhlížejícím kolemjdoucím, úplně se lišícím od nastrojených církevních veličin, můj průvodce poznává, jak jsou tito vandráci ostře zaujatí proti Církvi, jak bloudí ohledně jejich vymožeností. Hlavně však můj trpělivý průvodce úplně zkoprní, když učiní rukou znamení kříže, a vandrák se úplně otřese zhnuseně si odplivne. Jako by si sám ďábel odplivl nad znamením tak veliké lásky.

Nasazením nechápnuté tváře a jisté zvědavosti přiměje svého spolustolovníka, aby otevřel dokořán své srdce. Bloudící tulák je zřejmě hodně utvrzen ve svém bloudění. Není zasažen tou pobloudilostí jenom na povrchu, totiž jen povrchní příležitostí, nýbrž dokonale proniknut až do hloubi své duše a v tom jakýmisi falešnými důvody zakořeněn. Nadto je jedním z jejich zaslíbenců pro ten účel, aby pěstoval pohostinství a svépomoc poutníkům a opuštěným vůbec a používal obojího k šíření svých bludů a k získávání dalších příznivců jejich bloudění..

Můj trpělivý průvodce bývá od školních lavic pohotovým v rozpravách. Zvolna se mu začíná v běžném životě osvědčovat, čeho nabývá od svých učitelů v Palencii. Vytrvale pokračuje v rozpravě s bloudící tulákem celou noc, i když je unaven z cesty, ve které má pokračovat druhého dne ráno. Dotírá na svého spolustolovníka naléhavými otázkami, takže dotyčný musí s barvou ven.

Ze začátku se můj průvodce domnívá, že má před sebou jen obyčejného svedeného mladého snílka a že s ním bude lehká rozprava běžným způsobem. Domnívá se, že mluví s krátkozrakým horlivcem, který je sice okouzlen evangeliem, ale jeho jednostranným výkladem. Ale znenáhla poznává strašnou, otřásající skutečnost. Tihle vandráci od Albi nejsou jen bloudícími hledači pravdy, protože vůbec nejsou přístupni pravdě. Jsou to rozervanci.

Taková rozervanost a vnitřní podvojnost či dvojakost se rozšiřuje už dávno před Kristem v dnešním Iránu, či jak se dříve říkává: v Persii, v Recku i v semitských krajích. Dvojakost je jakési vnitřní utvrzení o dvou základech všeho.

Jsou to zvláštní spiklenci, kteří nahlodávají správnou cestu k životu v samém jeho počátku. Zdejší rozpolcenci se ale přímo neupínají na starověké snílky, nýbrž spíše na bogomily slovanského, bulharského, uherského původu z desátého století. Alespoň na bloudící tulácích z Albi je to zřetelně patrné. Některé zásady přijímají almatští bogomili z Uherska. Tam totiž bývají odvečeni různí snílkové z Thrakie. Tito rozpolcenci jsou čerstvějšího původu a snaží se krkolomně zdůvodnit svoje soustavné bloudění výroky evangelia, vytrženými ze souvislostí. Celý Starý zákon si však nadmíru oškliví.

Základem jejich vytrvalého bloudění však není něco z pravdivé životní cesty. Jsou to jen zbytky východní podvojnosti. Je to spíše jejich zmatený postoj ke zlu a k životu. Postoj docela nerozumný, jakási kalná mystika. Z tohoto výchozího nejasného postoje povstávají nejrůznější směry bloudícího tuláctví, které se vzájemně prolínají, ale i potírají a nenávidí.

Osou podvojnosti tvrdošíjně bloudících vandráků z Albi je učení o dvou základech. Přitom dobrým základem je novozákonní Bůh, kdežto starozákonní Bůh je základem zlým. Lidské duše jsou jim andělé, kteří upadli do hmoty, totiž pod vládu základu zla. Proto tito tuláci navenek zachovávají odříkavost a přísné umrtvování tělesné stránky člověka, aby připravili osvobození padlých andělů. Tohoto dokonalého osvobození domněle docilují jedině dokonalí snílci přesněji ve své smrti, kterou urychlují svou přísnou, až sebevražednou odříkavostí. Nedokonalé osvobození bloudících tuláků nižší úrovně vyžaduje dlouhé sebeodcizování, vedoucí až k odosobnění andělské duše nešťastně spojené s hmotou.

Lidé navyklí na spotřebitelskou službu těla, na jeho požitky, by podle bloudících tuláků z Albi mohli upadnout až k úplné bestializaci či upadnutí hluboko pod úroveň zvířete.

Kristus jim je jen učitelem boje proti tělu, zapírání těla, boje se světem, základem špatnosti.

Kristova smrt jim je satanovým vítězstvím a kříž jim je k pohoršení.

Můj trpělivý průvodce tráví s nešťastníkem celou noc. Bedlivě sleduje úchylnost 26 soustavného bloudícího tuláctví a hned vystihuje myšlenkovou bídu snění těchto tuláků. Objevuje jejich základní omyl, že totiž Bůh, který není jeden a jediný, není vůbec Bohem, a tím jim pak nedělá obtíže vysvětlovat zlo na světě dvěma základy, dobrým a zlým. Zlý základ je prý naprosté zlo, které působí veškeré zlo na světě. Zcela jim také zůstává utajen úchylný ráz jejich soustavného bloudění.

Až dodnes se setkáváme s touto ďábelskou záludností, která používá křesťanských slov a citů i obřadů, aby do nich vložila svůj utajený jed, který pak nezkušení lidé, kteří to vytrhnou ze souvislostí, vstřebávají tak dlouho, až jsou jím zcela opojeni, takže pak přijímají celoživotní bloudící tuláctví zároveň s nenávistí ke Kristu a jeho Církvi.

Tito snilkové získávají příznivce krajní přísností vůči tělu a nenávistí vůči hmotě vůbec, což vrcholí sebevraždou. Nezkušení lidé to pokládají za kajícnost a ducha pokání, které tolik doporučuje Církev, ale Matka Boží to doporučuje spolu s modlitbou růžence, obsahující prožívané učení víry. Při tomto správném umrtvování těla všechno probíhá ve dvou směrech, z hlediska člověka je to trpné připravování se na Boží dílo, z hlediska Božího jde o zduchovňování těla připraveného člověka.

Dodnes někteří křesťané i kněží zakrývají svou úchylnou nenávist k tělu, a proto i k manželství, nebo svou fyziologickou zvrácenost pod pláštěm svaté čistoty a lásky k čistotě, jak vykládají. Jejich nenávist k hmotě, snadno se zříkající věci, pokládají za Kristovu chudobu

a za důvěru plnou oddanost Prozřetelnosti.

Můj trpělivý průvodce životem záhy vystihuje kořeny i důsledky soustavného bludného tuláctví u svého hostitele. Mluví k němu velmi naléhavě, takže posluchač neodolává moci a síle a světlu Ducha Svatého, který mluví z mého trpělivého průvodce životem. To je jeho první úlovek a první krok jeho působení mezi soustavně bloudícími tuláky.

Získává jednu duši, ale zhrozí se, jak tvrdošíjně je bloudění rozšířeno v těchto končinách, tak dlouho pokojných a znamenitě zavedených. V každém tom bloudícím vandrákovi shledává můj průvodce životem zoufalé projevy všech ostatních pomatených a naléhavou povinnost věnovat se jim, především jim. Osvítit všechny ty bloudky a předem utvrdit ještě věrné, aby se nepoučení nedali tak snadno získat pozlátkem zdánlivé svobody bloudících jelimánků.

Hlouček jezdců, chránících španělské veličiny na cestě západní Evropou pokračuje, a je jen dobře, že můj průvodce životem má otevřené oči, uši, ale především chápavé srdce, neboť se řídí prastarou zásadou obecné osvěty: vidět, rozhodovat se a jednat.

Konečně se poselství dostává do království dánského. Je slavně a radostně přijato a princezna souhlasí s nabízeným manželstvím. Dává souhlas, a tím je podle tehdejšího zvyku manželství uzavřeno.

Manželství mělo být dokonáno na loži.

Ovšem ouha! Tady je kámen úrazu. Když se nevěsta má odebrat ke snoubenci, ruší svůj souhlas. Ozývá se v ní totiž jiné pozvání. Hlas z vyšších míst, a v tomto případě z toho nejvyššího místa. Má povolání, a v tomto případě jakékoli lidské dohody padají. Opouští tento svět a zaslibuje se vyššímu cíli. Hlavní veličiny koulejí očima a znalci zákona i farizejové, kterých je dodnes v Církvi velký nadbytek, a jeden přes druhého mele:

Jednou dala manželský souhlas, tak jí nepřísluší obdržet závoj panenský, nýbrž vdovský.

Ne. Panenského závoje se nevzdala. Proto smí obdržet panenský závoj.

Ale uzavírá smlouvu.

Smlouvou neztrácí panenský závoj. Pouze ho nabízí.

Nabídka je platná.

Už není.

To se musí rozhodnout v Římě!

Tak je celá záležitost předána papeži.

Načež ubírá se celá výprava z Dánska ještě do Říma, aby se tam dokončilo a naplnilo její poslání. Tak dospívá můj trpělivý průvodce života do Říma. Ani netuší, že tam bude jednou právě ve svém poslání hlasatele pravdy, odhalovatele bloudících tuláků a buditele neprobudilých křesťanů hrát tak významnou roli.

Nyní však prosí papeže o dovolení, aby směl jít šířit radostné poselství Kumánům. Zkrátka

okázale nastrojená Evropa se mu jaksi začíná zajídat a zatouží po východě.

Ptám se ho na to: Jak jste tehdy vůbec přišel na takový nápad?

Ach tehdy – odmlčuje se.

Ano tehdy.

Víš, jsou to takové šalebné protichůdnosti. Zakouším to na naší pouti na Sever Evropy. Tam vládne král Waldemar okrášlený po svém rytířském boku všemi oblíbenou dánskou královnou Dagmar. Její otec Přemysl Otakar brouzdá Evropou s halasným vytrubováním šíření radostné zvěsti. V běžném životě však skutek-utek. Je to český král, který činí z Prahy vyhlášené město bohatství. Těžko se mi říká, že to je loupeživý rytíř a chladnokrevný vrah, přesto, že má na svém štítě kříž a na korouhvi lva. Má nesmírně silné vojsko, zaštitěné divokými pohanskými Kumány. To jsou přeborníci v jízdě na koni a neporažení mistři v zacházení s lukem a šípy. Urostlí bojovníci s vysokým čelem a chomáčem tmavých vlasů, staženým vzadu do ohonu. Okolnost, že vyznávají hrozné pověry vzdálené na hony od pravé víry, vojevůdci vůbec nevadí, protože mu za to poslušně slouží jako průbojné čelo vojska. Všechna města a osady, které dobrovolně přijímají jeho radostné poselství, završené koupeli v řece, mu musí pravidelně posílat zlato a stříbro za jejich obranu proto nevěřících. Ta sídliště, kde se jeho radostnému poselství brání, jsou násilím podrobena a zotročena, a majetek odvážen na vozech do Prahy. Tehdy se Praha stává bohatým evropským ohniskem obchodu s otroky.

Když si můj trpělivý průvodce životem na to všechno posteskuje svému představenému Diegovi, ten mu prostě odvěti:

No, nediv se, synku. Vždyť to stejně jako Přemysl Otakar dávno před ním provádí císař Karel Veliký. Prostě přivádí zástupy každé obsazené vesnice k řece a řekne: Takže, holoto, táhněte do řeky a přijměte křest, anebo sem položte hlavu na špalek. A tak se mnozí ze strachu dávají pokřtít.

To přece není platný křest.

Samozřejmě, že to není žádný křest. Jen vylézají z vody jako poddaní Karla Velikého, kterému tím musí sloužit a odvádět desátky z úrody a z chovu dobytka za to, že je bude bránit proti lapkům a loupežníkům. Karel Veliký je sám jeden veliký loupežník a lotr, kterému se potom podle jeho přání začínají stavět pomníky. A co můžeš od jeho poddaných čekat, než dnešní vandráky a bezdomovce? Jako bezdomovci nejsou vázáni robotami a cítí se náramně svobodní jako ti bogomilové, co přicházejí z Východu. Bogomilové jsou potulní lenoši. Štítí se práce jako čert kříže, a stejně tak i manželství, protože z něho pro ně vychází usazený způsob života a poddanství. Žijí jen z toho, co vyžebrají nebo ukradnou. Když se jim to nepovede, tak hladoví až k smrti, což mají za vrchol dokonalosti.

Strašné! Kam jen se to dostáváme od apoštolských dob?

Řekni to někde, a máš hlavu v kládě.

Když můj průvodce životem se svým představeným kráčejí dál napříč Evropou, jasně vidí, že cisterciáci a premonstráti žijí skromně v celách, obehnaných mohutnými hradbami, kam příliš nedoléhá bojový ruch světa, ovládaného mocnáři, podobného ražení jako je Přemysl Otakar. Dánsko, vedené jeho zetěm udatným Waldemarem, začíná mít mezi severskými královstvím převahu.

Další cestou poznává strašně rozbujelé podhoubí strachu a nevědomosti, totiž nepoddajné utečence a zatvrzelé bludné hledače pravdy. Cestou zraje jeho rozhodnutí opustit teplé místo jeho původní sešlosti a stát se chudým hlasatelem radostného poselství.

Nejlepší by bylo přecházet od města ke venkovům a od nich zpátky k městu, - míní můj nadřízený Diego. Papež Innocenc, kterému Diego předkládá prosbu, aby byl zbaven břemene vyššího úřadu, však nevyhoví jeho žádosti. Tím padá také moje žádost jít jako chudý hlasatel radostného poselství Páně ke Kumánům. Prozřetelnost však má s námi oběma jiné plány. Papež zatím řeší otázku manželství dánské princezny tím, že zrušuje manželství, které není dokonáno.

Když se za svého putování znovu poohlídí, zahlédne ještě další blouznivce, Finy a Laponce.

Všechno to vyšší volání a lákání, přinášející úkoly pro Boží království těm, kdo touží milovat věčnou láskou a touto láskou zapálit i druhé, se opakuje ještě jednou během života mého trpělivého průvodce životem. Z nich je vybrán právě on pro osvětlné působení mezi zmatenými, nepoučenými a neprobudilými.

Ale oheň lásky k působení mezi evropskými blouznivci zachvacuje mého průvodce životem tak, že v něm ještě jednou zahoří touha jít ke Kumánům, ale posílá k nim někoho jiného, totiž bratra Pavla.

Ve všech těchto dílech vane jak žhavý duch trpělivého průvodce mého vznešenějšího života, tak i volání kosmických dálek. Dálky, tajemné dálky ho vždycky lákají a vábí. Postrádá sitzfleisch a není žádný lokal patriot, aby byl vrostlý do jednoho místa, do jedné sešlosti. Jeho ideálem se stává celý svět jako jediný kosmos. Tyhle touhy mu vnukají nové chápání sdílného života. Žádná usedlá sešlost, nýbrž volná přebíhavost, spojená do krajových územních celků s jednou hlavou, a ještě ne doživotní, nýbrž jen první hlavou a na určité období.

Sotva se oba horlivci se vrací do španělské domoviny, je jim dáno spatřit, co dříve neviděli, rozsáhlou zabeďněnost širokých mas.

Cizinci v dálných krajích aspoň nic neví o radostné novině, o novém životě a o povinnostech vůči němu. Ale prostý lid zná svou víru tak bídne, že si ji proplétá pověrami a lecjakými zlovyky. Proto tak snadno podléhá všem tvrdošíjně bloudícím snílkům, kteří mají horlivost i zdánlivou pokoru, s kterou se sklánějí k malým a prostým. Vrací se domů zase přes Provenci,

rozezpívanou putujícími trubadúry jako Chrétien de Troyes, prozpěvujících o válečných a milostných dobrodružstvích, s vysněnou artušovskou tematikou, a přitom rozsáhle zaplavenou bloudícím tuláckým hnutím.

Cestou jsme navštívili kolébku cisterciáckého hnutí, Citeaux. Cisterciáci chtěli být velkými obnoviteli dokonalé horlivosti života, kajícínosti a modlitby, a pracovitosti. Papež Inocenc se je snaží využít k šíření radostné zvěsti, hlavně k duchovnímu probuzení Estonců, Litevců, Pomořanů. Především si však od nich hodně slibuje v působení proti soustavně bloudícím poutníkům v Albi. K této úloze je papež povzbuzuje, sotva se dozvídá podrobnosti od mého představeného Diega z Osmy a od mé maličkosti. Společně mu vyprávějí v Římě své trpké zkušenosti s hordami těchto tuláků v jižní Francii, bloumajících od ničeho k ničemu. Každopádně se tito bloumající tuláci vyvarovávají od nucených dávek vrchnosti. Nemusíme to líčit nijak přehnaně. Stačí odhalit, jak se za navenek strojenou přísnou odříkavostí skrývá žebravá až stroze vydíraná nenechavost vůči výsledkům mozolovitě upracovaných rukou rolníků a pastýřů. Jaký kontrast! Na jedné straně dílo nositelů životního hesla ORA ET LABORA, na druhé straně odpor tvrdošíjných odpůrců k práci jako krajně poskvřňující.

Měl byste poslat hlasatele radostné zvěsti do toulouských krajin, říká Diego opatovi v Citeaux.

To přece nejde. Tohle smí jen biskupové, ohrazuje se opat a dodává: My se jen modlíme a pracujeme. To je náš životní režim.

Přijměte mne mezi sebe, abych po vaším vedením sám vyrazil s radostným poselstvím do toulouských krajin, prosil Diego opata.

No prosím, tu máme náš stejnokroj, odpovídá mu opat a už mu do něho pomáhá.

Tak činí Diego, jenže ho zanedlouho vrchnost odvolává zpátky do Osmy, aby se tam věnoval svému stádečku podle vzoru starořímských místodržících.

SLADKOKYSELÁ PROvence

Celý můj život, prozrazuje mi jednou můj trpělivý průvodce životem, je poznamenán velkou osobností na papežském stolci, totiž Inocencem III. Je to jeden z největších papežů.

Pokyvují mlčky hlavou, když si uvědomuji, že jeden musí žasnout, když se snaží přehlédnout, co vše koná tento papež, který nastupuje v tak mladém věku. Je mu teprve 37 let, když bere na sebe břemeno kormidelníka Petrovy lodičky, která se tehdy mimořádně a povážlivě kymácí. Především se nebojí odpovědnosti. Také si je vědom plnosti Ducha Svatého, kterou nosí, a zvláštního přispění a zvláštní stavovské milosti, že se pak nebojí své odpovědnosti, že by mu zlomila křídla.

Ví o ní, cítí ji, ale nedává se vyrušit.

Velké starosti mu působí hnutí mudrujících lenochů, potloukajících se po západní Evropě. Vyhýbají se jakýmkoli službám pro mocné a vojensky silné krále a šlechtice. Teď se to toulavé hnutí darmošlapů jmenuje podle místa jejich soustředění v Albi, totiž Albigenští. Tito otrapové si libují v eroticky hlaholící Provinci, kde trubadúři prozpěvují košilaté popěvky, plné volné lásky, obarvené kouzelnými nápoji a čarodějnými praktikami.

Je to kraj narbonský a celé Toulousko, čili jde o sladkou Provinci. Můj trpělivý průvodce životem tehdy procestovává křížem krážem celé toto rozsáhlé území, jako hlasatel potírající jednak zatvrzelé bloudící tuláctví, jednak poučující lid, aby byl ne jen ustrašeně a zaslepeně věřící, ale přesvědčeně a rozumně věřící, jaký dokáže svou víru zdůvodnit.

Jedná se o území narbonské a správně podřízenými oblastmi v Toulouse, Béziers, Carcassonne, Agde, Loreze, Maguelonne, Nimes a ještě také Albi, Rodex v oblasti Bourges, Viviers ve Vienne, k tomu ještě Aix a další, což je vlastně svým správním složením dáno tím, co zbývá z rozpadajícího se starořímského císařství.

Od začátku se můj trpělivý průvodce řídí mírností a tak, jak působí proti bloudícím tulákům a mudrujícím vandrákům, tak také působí proti zvlí surového válečnictví, která sloužila k odrážení násilných šířitelů strachu, rozbíjejících pokojné soužití usedlých obcí a vykrádajících se zbraní v ruce sýpky a ovčince mnohých statků.

Můj trpělivý průvodce životem se rozhodně odtahuje od násilí, jaké vládne ve Španělsku od muslimských nájezdů. On přesvědčuje, stále je mezi lidem, přímo k němu mluví. To zřetelně vidět na jeho rozpačitě uctivém postoji k Šimonu z Montfortu veliteli křížáckých výprav proti bloudícím zástupům z Albi.

Můj trpělivý průvodce se jednou provždy rozhoduje pro pokojnou Kristovu cestu kázání, přesvědčování, modlitby a kajícínosti za obrácení těch, kterým chtěl přinést světlo.

Od Konstantinovy svobody působí Církev v těsném sepetí se státní mocí. Proto také Diego má přinášet uvedení svých svěřenců do Kristovy pravdy, vést své svěřence k životu podle ní, udělovat svátosti, aby mohl každý žít podle pravd Páně a státní moc má za svůj nejvyšší úkol zajistit podstatné lidské hodnoty. Z nich byla nejdůležitější spása a pak pokojné soužití. Obojí má zajišťovat meč, který každý mocný pán nosí jen kvůli tomu.

Spása je nejvyšší lidskou hodnotou. Proto je povinností velmožů přimět poddané třeba mocí žít podle jejich křestního slibu, ochraňovat pokoj v rodině, v sousedství, v obci a celém národě proti soustavně bloudícím tulákům, kteří se vždycky štítí práce a manželství jako škodlivého jeho usazenosti volnému přecházení mezi panstvími, vesnicemi a městy. Tomu se vyhýbali na každém kroku, a kde nemá jejich žebrání úspěch, uchylují se ke krádeži a násilí. Dodnes ovšem lenošní a mudrující dědici jejich bloudění připomínají stále jen meč, kterého používá veřejně uznávaná autorita a všichni velmožové k udržení pokojného soužití v obcích a

zamlčují, jak jednají bloudící tuláci; jakmile se poněkud rozšíří, prosazují své volnomyšlenkářské vandráctví násilím a rozšiřují nenávist, krádeže, rozbroje a společenský rozvrat.

Nám se jedná o duchovní stránku bloudícího tuláctví, totiž o to, aby každý našel radost a pokoj, a těšil se z toho ve svém spokojeném srdci, a navíc přinášel tuto blahou vstřícnost celém své rodině a ostatním. A tady - v tom vstřícném postoji, ale i v každém slově a milém skutku – jde o něco dalšího.

O co?

Prostě každé bloudící tuláctví nikdy nezůstává bez odezvy mezi ostatními lidmi a ve světě.

Rozumím, tady přichází Philip z Montfortu se zaťatými pěstmi a mečem povytaženým z pochvy, a za ním jeho ozbrojení jezdci.

No nediv se mu, synku. Kdyby odmítl plnit svou povinnost ochrany slabých zajišťováním občanského i náboženského pokoje, ryzosti víry, tak by ho duchovní autorita k tomu donucovala duchovními tresty. Volala by dokonce proti němu nějakého vyššího velmože nebo dokonce krále či císaře a nakonec by zbavovala poddané přísahy a povinnosti věrnosti pánu a spojovala by poddané neposlušného vladaře, až by rozvířila odboj proti panovníkovi, a to ve službách pokojného soužití nebo pravověrnosti. Takže – jak vidíš – tady jeden drží pod krkem druhého, až z toho úplný propletenec. Vysoká autorita může dokonce vyhlásit mezinárodní křížáckou výpravu na obranu ohrožených práv lidí nebo Boha.

To je fakt. Lateránský sněm k tomu poskytuje základní směrnice. Jimi se řídí všechno právní jednání ohledně víry. Směrnice na první pohled jsou jednoduché a logické. Jenže při hlubším ohledání právě tak kruté jako všechny panské směrnice, které vedou k tak otřesným zákrokům, že by z nich vstávaly vlasy i nebožtíkovi.

No, co chceš, synku?! Světový řád je založený na dobré vůli a poctivosti všech složek. Jakmile jedna zklame, tak vyvažování porušené duchovní rovnováhy je hromsky těžké a tvrdé. Rozšířené bloudění lenochů z Albi, tvrdošíjně se vyhýbajících jakékoli poddanské službě a pyšně si odplivujících nad manželským stavem, jako nechutně zavádějícím k usazenému životu, má své důsledky v celé společnosti a v celém uznávaném světě.

Leckde se dá vysvětlit vznik a rychlé šíření vandrujících band bloudících žebráků, kapsářů a jiných jako předvádivý protest proti zesvětštění duchovenstva, přepychu prelátů, bezohlednosti velkomožných pánů, zaštitěných těmi nejsvětějšími věcmi církevními.

Ovšem stěží se to dá říct o rozmařilé Provenci, kde se z každého rohu ozývá mňoukavá loutna či brnkání a vesele rozesmátý popěvek žakěře, kdekdo si pomlaskává na nějakém z místních sýrů s příchutí rozmarýnu, bazalky, tymiánu či majoránky, nebo na pečínce na dřevěném uhlí, zalévaném bohatou holbou vína, tekoucího ze zdejších strání dobře

nastavených na sluníčko. Narbonský kraj má poskrovnu svatokupeckých prelátů, vedle mnoha dobrých a horlivých služebníků Božích. Kněží jsou zřídka kdy poskvrněni nečistotou. Opatství tu ještě dýchají obnovami, zavedenými svatým Benediktem z Anianu.

Zdejší hradní páni se statečně a ve velkém počtu účastní křížácké výpravy a jejich vůdce toulouský hrabě Rajmund de St Gilles patří mezi věrné ideálu osvobození svaté země od zdivočelých muslimů. Obnova tu nachází úrodnou půdu.

Potulní lenoši si poněkud zjednodušují svou péči o spásu vlastních duší. Zůstávají při tom, že je hradní páni podporují tučným soustem i douškem vína a mnoho jim promíjejí. Přísnost mravů se vyžaduje pouze od sluhů a služek či podkoních. Dovolují i měšťanům jejich lačnou honbu za majetkem, lichvu, kterou zdejší duchovní autority rozhodně a důsledně zakazují židům. Vždyť právě židé chtěli Pána ukřižovat a volají po trestu za to na svou hlavu.

Od hradních pánů ovšem žádají, aby bojovali podle rytířských závazků na obranu pravé víry a veřejné bezpečnosti proti bloudící tulákům, kteří ochotně narušují, co se dá. Bloudící tuláci naproti tomu jen za pouhou podporu shnilých bloudících tuláků mudrují mocnářům, že tím získají věčnou spásu, když v jejich chudobě a potulce uvidí živého Kristapána.

Zdejší vandráci však zuřivě běsní proti manželství docela ve starodávného podvojného blouznění, podle něhož tělo, žena a manželství jsou plodem zlého základu. Odpírají si manželství, kterým se prý leda tak rozmnožuje a udržuje plémě poplatné satanu a dávají přednost přechodné, chvilkové pohlavní rozkoši před trvalým svazkem manželským, jak o tom omílají poutové chvalozpěvy o Tristanu a Izoldě.

Od prvních dob někdo v jednom kole odporuje viditelné hlavě Církve bez ohledu na to, že ji vybírá, připravuje a ustanovuje božský zakladatel.

Největší potíží má viditelná hlava se zbabělými církevními úředníky, kteří se neodvažují otevřeně postavit proti bloudícímu tuláctví, aby mu neškodili, aby neohrožovali jejich majetek. Ke zbabělosti se ještě připojuje nedbalost a hrabivost mnohých, kteří hledají spíše *esum* než *Jesum* totiž spíše *jídlo* než *Ježíše*.

Jen se podívej, synku, na jednoho z těch takzvaně hodných hodnostářů, toho narbonského Viléma Peyrea. Patří k nejvyšší šlechtě a zdráhá se zabránit dokonce i příslušníkům své rodiny a svým poddaným už vůbec, aby se nepřipojili k tomu shnilému bloudění a prázdnému mudrování. Hraje to na všechny strany. Chce proplouvat životem cestou nejmenšího odporu. Když chce něco obnovovat, tak se snaží obnovovat jen mravy těch slavně zaslíbených, ale to už se ani nestará o jejich pravověrnost, a vůbec už o pravověrnost svých poddaných a svých nejbližších. Asi podle naivní fráze místních slušňáků:

Att' si každý věří, co chce, jen když nedělá žádnou ostudu.

Takový církevní slušňák zapomíná, že pokud ještě existuje záloha hodnotného života,

oživovaná vírou, že se dá mluvit na nějaký čas o tom, že se lidé bez ní obejdou při zachovávání jakési slušnosti. Ovšem, často to bývá jen jakýsi vnější nátěr slušnosti. Jakmile se vytěží hlubší záloha, hned vidíme, jak upadá slušnost těchto ušlechtilých světáků.

Zmíněný Vilém je u koryta přes 50 let, ani jeden z jeho záznamů nemá nejmenší zmínku o nějaké hnilobě a přece kraj je docela prohnílý. Káže, ale velmi shovívavě. Má příliš na mysli smutný úděl, který připravují zatvrzele bloudící tuláci mnohým jeho kolegům.

Jeho životní jistota je už silně otřesena. Nepropadá sice pobloudění, učiní i několik příznivých postojů vůči Církvi, ale vůči bloudícím tulákům jich činí mnohem více. Můžeš u něho sledovat zprvu pozvolný a pak už střemhlavý příkrý a rychlý postup zahnívání jemu svěřené vinice. Otevírá své svěřence slabostí, liknavostí, bezstarostností a nedostatkem horlivosti záplavě bloudícího tuláctví.

Tahle hniloba bloudícího tuláctví má nepochybně nejružnější stupně svých příznivců, říká můj trpělivý průvodce.

To si piš, synku, že má stupně. Vrchol jejich rozbujení tvoří tzv. dokonalí. Mnozí si ovšem všímají jen vnější přísnosti nebo přesněji křečovitosti bloudících tuláků a naslouchají mudrování pobloudilých. To pak ovšem nikdy neuskutečňují. To je jeden ze zdrojů hořkosti bratří kazatelů, že biskupové nemají kázání na úrovni, ale žárlivě se dívají na kazatelské bratry.

Široké masy uznávají vnější křečovitou přísnost bloudících tuláků, oceňují jejich naprostou chudobu, kterou předvádějí jejich samozvaní povýšenci. Tito povýšenci žijí z dobročinnosti lidí a nežádají si víc, než právě potřebují a než co jim lidé sami poskytují. I jejich hnízda a špeluňky jsou chudé a přitom marnotratné a rozhazovačné. Podle vzoru - lehce nabyt, lehce pozbyl.

Na mnohé velkomožné pány zase působí jejich mudrování, které se jim zdá být nepřemožitelné. Proto mnozí velmoži nejenom že nestíhají bloudící tuláky, nýbrž s nimi tajně i veřejně sympatizují. Mnozí dokonce přizvukují k potulným mudrlantům. Bloudící tuláci z Albi přijímají od východních bogomilců jedno honosné ustanovení, tak zvané consolamentum, to je vkládání rukou, kterým se prý uděluje vyšší duch. Není to však třetí božská osoba, ale povstává tím jakási duchová bytost blízká dobrému bohu. Tím se dostává tulákům jistota, že patří k jakémusi výkvětu, a že jsou tedy povoláni na vyšší úroveň, kamkoli přijdou.

Slavné consolamentum se někomu dostává až po dlouhém a tvrdém pokání. Pokračujícím se uděluje bez ohledu na stav jejich duchovního života. Pravý bloudící tulák je dokonalým kandidátem poslední chvíle. Čeká na vyvrcholení své dokonalosti a prozatím smí pokračovat ve svém zatvrzelém bloudění.

Pravý bloudící tulák bývá označen a oddělen od ostatních nějakým závazným okázalým

počinem, takže mu v pravou chvíli opatří consolamentum. Proto někteří velkomožní pánové ponechávají u sebe tzv. dokonalé, aby jim mohli v poslední chvíli posloužit touto poctou. Možná i z toho, jakož i působení dvorních žakérů a trubadúrů, se v přítomnosti velmožů začínají vyskytovat místní či dvorní šašci, kterým je dovoleno říkat tvrdou pravdu, ovšem nejraději přioděnou nějakým ostrovtipem.

Ať se můj trpělivý průvodce životem i se svým představeným Diegem snaží sebevíc, aby odhalili v celém tom proudu mudrujících bezdomovců nějaké ucelené či jednotné podání, je to úplně marné. V každém kraji u každého výskytu těchto bloudících turistů, ba i u stejných výlupků v různé době se mudruje nějak jinak a není v tom nic důsledně sjednocujícího. Tihle mudrlanti jsou však zajedno v tom, že církev je místo zlého božstva, místo satanovo.

Můj trpělivý duchovní průvodce spolu se svým představeným Diegem seznamují papeže s rozsahem vlny bloudícího tuláctví v Provinci a jiných západních oblastech. Když si velmožové se zpožděním uvědomí zrudnost celého toho hnutí, začínají si počínat jako mocnáři z pozice síly.

Marně papež volá k zodpovědnosti velmože a varuje: Seberte se a zakročte proti tomu! Šíří se to jako morová rána.

Nadarmo. Velmožové si vydržují své ozbrojence v domnění, že násilí je nejlepší 27
přesvědčovací prostředek proti jakýmkoli výstřelkům v obcích a městech.

Protestuji proti používání násilí! – Vyhlašuje papež.

Raymond Toulouský si zachovává početné ozbrojence proti vůli papeže, nýbrž je ještě velmi brzy obrací proti duchovním osobám.

Proniká do kraje Arles. Ozbrojenci pálí a boří všechno před sebou i za sebou. Na cestě se postaví biskup z Oranges a snažně prosí Raymonda:

Ušetřete aspoň kláštery, poutní místa a svátky.

Raymond popadne biskupa za ruku a hrozí:

Přísahám, že nebudu šetřit ani kláštery ani kostely! Nechám tuláky drancovat obce i města, kde mají bloudící bezdomovci nějaké doupata a pelechy! Nechám je vraždit a vypalovat v neděli jako v pondělí!

Papež Inocenc hořce posteskuje: Ach, ten Raymond! Nezachovává žádnou přísahu.

Zanedlouho se musí Raymond doznat ke svým zločinům. loupeže, pustošení, spálené kostely nebo proměněné v pevnosti, uvěznění jednoho biskupa se všemi jeho kněžími, vyhnání jednoho biskupa a spálení jeho biskupství.

Takové soupisy zločinů se dají sestavit také u ostatních velmožů jižní Francie. Nikdo z nich netuší, že se o osm století později budou vydávat tiskem tzv. Zpěvy sladké Francie, aniž by si kdokoli uvědomoval, že jejich hlaholení předchází, provází, i zakrývá se šalebné bloudění a

nejrůznější zvrácenosti, vrcholící až sebevraždou těch tzv. dokonalých. Tyto zločiny nutno přičíst proticírkevnímu hnutí, naočkovanému záplavou zatvrzele bloudících tuláků. Tak carcasonští měšťané rovněž vyhánějí svého biskupa, protože kázal proti bloudící tulákům.

Podobné případy se hromadí a stále je zřejmější, že za nimi stojí zatvrzelí bloudící, konající tak křečovitá pokání, a když nedostanou almužnu, tak se ze samého vzdoru úplně zničí. Mnozí šlechtici jižní Francie mají snoubenky mezi bloudícími potulnými mudrujícími ženami. Právě ty jsou jejich fanatickými mluvčími, jako ostatně vždy ve všech dobách a ve všech hnutích. A tak pomalu veškerá šlechta jižní Francie propadá bloudění.

Ovšem i tu jsou světlé výjimky. Rajmund V. se ještě poctivě snaží zastavit vlnu zatvrzele bloudících nefachčenků. Ovšem, jak víme, mladší Raymond VI. už nemá takové starosti. Odmítá stíhat kteréhokoliv bloudícího mudrlanta na svém panství, o cizích už teprve nemluvě. Jeho postoj není určován nějakým volnomyšlenkářstvím nebo lhostejností ve víře. To za časů mého trpělivého průvodce životem, tedy ve třináctém století, není v módě. Prvním důvodem tohoto jeho počínání je obava, aby neoslabil svou moc pronásledováním bloudících mudrlantů na svém panství. Přijímá ty výstředníky jako jednu z pikantních atrakcí vedle rozesmátých žakérů, kvílejících trubadúrů a trubadúrek na svém dvoře.

Je to však vlastní vina velkomožných pánů hrabat z Toulouse. Zdráhají se vytvořit z krajů Narbonne, Albi, Toulouse a z Provence silnou mocnost jako je francouzské království. Zdejší mocnáři nemají o jižní Francii vůbec zájem. Celá jižní Francie je rozdrobena na řadu malých mocenských bloků. K tomu se ještě anglický král domáhá od toulouského hraběte uznání své svrchovanosti. Přitom má toulouský hrabě po ruce tolik autority, kolik mu jí dopřává obnova posledního Lateránského sněmu.

Lateránský sněm je vcelku přijat nejen vstřícně, nýbrž i vážně. Je tu sice habaděj zlořádů, ale mnohé pramení spíše z nevědomosti a ze slabosti než ze zlé vůle. Sedláci vracejí ukradené statky onoho opatství a biskupství dostává svobodu voleb. Někteří jsou ovšem krátkozrací a k udržení své svobody snaží se posilovat svou světskou moc, což zase vzbuzuje leda posměch a pohrdání nepřátel a závist velkomožných světských pánů.

Opatství přijímají obnovu poctivě. Citeaux vede a přijímá s jinými opatstvími spravování far na svých panstvích, aby mohli čelit náboženské vyprahlosti a s tím ruku v ruce jdoucí nevědomosti.

Ovšem, život v jižní Francii není onou idylou, jak ji kreslí Karel Čapek, když překládá do češtiny *Zpěvy sladké Francie*. Předvádí jen trubadúry, turnaje, milostné písně. Jinak právě v této době prochází jižní Francie ohněm a mečem. Zatímco v pohádce *O pejskovi a kočičce* nastiňuje jeho bratr svou teorii bezkonfliktnosti, za dveřmi mu už heká ten zlý pes, který sežral pejskovi a kočičce jejich dort. Zanedlouho se pisatel *Války s mloky* nachladí, takže neuvidí

shnilé ovoce zednářů první čs.republiky.

Velkomožní pánové soupeřící mezi sebou - najímají kruté, krvežíznivé a bezohledné násilníky. Horkokrevnost Gaskoňců, zabijáků aragonských a brabantských jsou pověstné.

Lateránský sněm popisuje hrůzu tohoto řádění. Nezastavuje se před chrámy, kláštery ani mužskými ani ženskými. Pobíjejí vdovy, sirotky, starce i děti. Jako teroristé ničí všechno, co jim padne do rukou. Církev, která se ujímá všech ubohých, trpí s nimi.

Církev je první obětí této vlny násilí, která ještě s větší rozkoší vychutnává své zločiny, když s nimi může spojovat svatokrádeže. Proto papež vyzývá velkomožné pány:

Propusťte tuto metlu lidí, své žoldnéře!

Kdyby poslechli, byli by veřejným pokojem nabyli více autority k ochraně poddaných před potulnými bloudícími lenochy a mudrlanty, před kterými je papež varuje.

TRAPNÉ PŘEŠLAPOVÁNÍ

Díky poznatkům, které přináší do Říma můj trpělivý průvodce životem spolu s biskupem z Osmy, jímž je Diego z Azaveda, papež Innocenc III. dobře postřehuje nebezpečí rozmáhajícího se bloudícího tuláctví. Zná také příčinu, proč se toto masové hnutí tak rozšiřuje celým světem. 2

Dneska by se papež Innocenc dost podivil, říkám svému průvodci: ve třetím tisíciletí se v duchu tohoto potulného bloudění rozmáhá hnutí *Nové doby*. To pohřbívá rozbujelou západní a hlavně americkou mocnost. Tahle velmoc dokáže kvůli své společnosti hojnosti, přesněji společnosti nenasytnosti uvrhnout celý svět do dvou světových válek a pak do řady zástupných válek či válek žoldnéřů a robotických ničitelů. Znovu všechno začíná halasným hanobením Církve kvůli pověstem o svatokupectví, přepychu duchovenstva a zvrácenostech jeho života. Široké masy touží po ježíšovsky chudobných, kteří by se skláněli k nižší úrovni mas s radostnou zvěstí. Zavedené obřady jsou převráceny a kněží nešíří učení víry, ale jen zesvětšťují Písmo svaté. Nakonec se astronomicky zadlužení západní mocnáři chápou utopie o blížícím se zlatém věku, ve kterém prý všechnu práci zlenivělých a požívačných zástupů bloudících a mudrujících tuláků vykonají stroje.

Tohle všechno už hluboce nahlíží papež Innocenc III. Osvíceně si vybírá bystrého Hugolina z Ostie, který podpírá oběma rameny oba zakladatele žebravých řádů. Vysílá své posly do ohrožených krajů a zařazuje benediktiny, premonstráty ale hlavně cisterciáky do příslušného díla. Jenže Řím je pokaždé přece jen kus cesty daleko. Proto ubozí poslové upadají do strašných poměrů. Ve Francii je zatěžuje farizejské počínání místních duchovních veličin, jako je narbonský vysoký hodnostář Berengar, bambula chodící zásadně cestou nejmenšího odporu. Sotva je proti tomu balíkovi zahájen proces, hned přijde z Říma dopis, který pohřbívá

možnost jakékoli změny.

Co se to děje? Copak v Římě usnuli?

Kdepak. To jen Beranger chvátá do Říma, aby tam před patřičnými veličinami sehrál divadélko v roli kajícího a je přijat na milost. Hned v jeho kraji jásají bloudící tuláci, a světem letí rozchechtaná bajka o bezpáteřnosti vedoucích veličin římských. Zdivočelí vandráci jsou utvrzeni v přesvědčení, že se jim nikdy nic nestane.

Podobně jako když svatý František postaví pokorné chudáčky proti rozrůstajícímu se hnutí těchto lyonských flákačů nebo jako můj trpělivý průvodce. Ten, když sestupuje s Diegem z Osmy a s prázdnými tlumoky postupují přes rameno kolem řeky Saony a Rhony do jižní Francie, stojí před těžkým úkolem. Široko daleko nejsou žádní vzdělaní kněží, kteří by byli schopní a ochotní promluvit do duše širokým masám. Stačí, když místní vrchnost řekne těmto jelimánkům:

Zkrat'te to vaše kostelní divadlo, protože potřebujeme poddané na poli a ne s rukama sepjatýma, hned odbývají bohoslužbu stručnými slovy a krátí ji na minimum, a mísí se do ní hodně žakérské rozpustilosti a světáckosti velkomožných pánů.

Místní potulní bouřliváci také nejsou vůbec připraveni v nějaké nauce, ale zato se honosí okázale strojenou přísností. Místo nějaké nauky z nich vypadávají jen samé odsudky *chauve* čili plešounů, jak říkají mnichům a nadávky na toho římského pekelníka. Každé jejich slovo ohledně papeže zní jako odplivnutí.

Bohužel ruka Církve učící a správné nedosahuje do zapadlých krajů s jejich městečky a obcemi. Obnovené kláštery jsou sice útočištěm a ukazatelem správného života, ale velmi často strádají rozvratem, pokud tam ještě nezasáhne nenechavá ruka svěřepé tlupy zatvrzele se potulujících pobloudilců, která jim záludně posadí na střechu červeného kohouta. Jindy jim naházejí do studny mrtvé a shnilé kočky, takže tam propukají epidemie.

Z Říma prší dekreta Řehoře VII.: Zakazuje se účast se na bohoslužbách sloužených ženatými kněžími!

Zakazuje se poslouchat ty, kdo přijali svěcení z rukou pohodlných biskupů, neplnicích papežské pokyny!

I přes značné lajdáctví duchovenstva nelze přehlížet, že jižní Francie tyto papežské obnovné dekreta hodně provádí a uskutečňuje.

Zdálo by se, že zdravým obrodným kvasem jsou zde řeholní kanovníci. Ti sice touží uskutečňovat opravdový ideál Ježíšova života, ideál apoštolského života. Jenže zůstává pravdou, že celé jejich dílo halasně zní za zavřenými dveřmi, za zdmi ohraňujícími jejich sešlosti. Nic z jejich vznešených chvalozpěvů a pokorného úsilí neproniká do jejich života veřejného. Na veřejnosti chodí jako spící panny.

Silné hlasy premonstrátů a cisterciáků jsou v jižní Francii přehlušovány holedbáním bludných vandráků nejrůznějších odstínů. Prostý lid jim rád naslouchá, protože mu nadbíhají na polích, na pastvinách, na vinicích, na trzích, ale také před kostely, kde s věčně nastavenýma rukama mohou spíše očekávat nějaký milodar nebo aspoň sousto či žejdlík vína. Poddaný lid milerád naslouchá jejich košilatým vtípkům a peprným průpovídkám, ba nejednou opouští práci k nemalé zlosti velkomožných pánů a poslouchají je hodiny a hodiny.

Bludní mudrlanti hodí chudí, bosí, bez pověření a stálých příjmů. Brzy v nich široké masy hledají chudé Kristovy apoštoly a jeho veřejné následovníky ve srovnání s mravokárnými opaty a jinými řeholníky.

Někteří následují lyonského kupce Petra Valdese. Mazaný obchodník se rozhoduje skončit s výnosnou živností, a poté, co zabezpečí rodinu, věnuje se potulné hlasatelské činnosti. Najednou žije jako cizopasný plevel, který zapouští pýrovitě hluboké kořeny, až se rozšiřuje do hustých křovisek. Sami o sobě říkají:

My jsme valdenští.

Zmatené masy jim však říkají:

Tohle jsou praví chudí Kristovi.

Tito chudí jsou opravdu chudí jako učedníci Páně, ale většinou ne tak pokorní. Jejich shluky spontánně tvoří jakési odvázané živly. Necítí se být někomu za něco zavázány a připoutaní na jednu usedlost a vůbec už ne na nějakou práci. Podobají se potulným pěvcům a kejklřům, přecházejícím z dvora do dvora. Chovají odpor vůči úřední církvi, kterou pohrdají kvůli její usazenosti. Velmi důrazně pomlouvají skutečný nebo jen vymyšlený marnotratný a lenošivý život kněží a biskupů a papeže označují za ďábla. K světskému panstvu se chovají podlézavě a současně nastavují ruku na almužnu. Když nedostanou, tak sprostě nadávají a zuří.

Někdy to však neskončí zlostnými nadávkami a hořkým proklínáním. Přicházejí na řadu nože a sekery, zejména když jde o bezbrannou osobu. Tak končí mučednický papežský vyslanec Castelnau, a po něm Raul. S tím, jak se houfují davy bloudících tuláků, rozervanců a bezdomovců, vzrůstá jejich výbojnost, zejména při plamenných výlevech místních mudrujících jedinců. V davu roste síla a odhodlanost k činu, protože se každému zdá, že nikdo určitý nenese odpovědnost, ale že se odpovědnost přenáší na momentálně spojený bezejmenný dav.

Přežene se málem celé tisíciletí, a už se stejně pozvedá vlna duchovně zanedbaných dělníků. K řešení této vzpoury davů píše knihu José Ortega y Gasset a Francouz Gustave le Bon zase odhaluje *Psychologii davů*, jenže marně. Místo, aby někdo navázal na dílo mého průvodce životem, nechávají se vzbouřené davy zavléci do dvou světových válek. Dějiny se prostě opakují každému, kdo se z nich nepoučí.

Zatím si kdejaký velkomožný pán rychle sám dělá zkratový úsudek a sešikování ozbrojenci hned šíří zkázu mezi zdivočelými davy v jižní Francii. Za prolitou krví obou papežských vyslanců se valí potoky krve bezprizorních pobloudilců. Papežské zákazy odmítají používání násilí proti bloudící tulákům, ale dávno přestávají účinkovat. Můj trpělivý průvodce stejně jako jeho nadřízený Diego z Osmy odmítá donucovací prostředky. Oba Španělé jsou neobyčejně vzdělaní, a tak papež neváhá:

Vybírám právě vás a posílám mezi ty francouzské bloudící tuláky.

Pak budeš muset jít docela sám, říká mu Diego, protože papež mne napevno vrací k mým svěřencům v Osmě. Nicméně aspoň tě, milý synu, vytrhuje z té tvé zabeďněné sešlosti v Osmě.

Mám jít sám?

S Pánem Bohem není nikdo sám. Navíc bys tam mohl nějak zapůsobit na Amaúda Amaury, cisterciáka v Citeaux, kterého tam papež taky posílá.

Jakže? Tomu přece chybí základní předpoklad, totiž láska k bližnímu, zvláště láska k chybučím. Ten se nemůže k francouzským pobloudilým vandrákům Kristovou formou dostat k srdcím.

Aspoň se jim snaží aspoň dostat na kůži. Stojí při tisícovce ozbrojenců aragonských, kastilských a navarských.

Kolik ozbrojenců, tolik nepřátel Kristova ducha, tolik nepřátel hříšníků, za něž Kristus Pán umírá na kříži. Ti mají být získáváni jen a jen Kristovým způsobem. Ale meč není Kristův způsob, protože i své království odmítá budovat mečem a Petrovi přímo nařizuje, aby zase zasunul meč do pochvy.

Beztak s mečem Petr ani nedovedl zacházet a nedovede s ním nikdy zacházet nikdo, kdo se Kristova jména dovolává jako nejvýmluvnějšího způsobu. Arnaud je rozhodně lepší voják než Kristův posel. Je přesvědčen, že zastrašování je hlavní způsob k odstranění všech potulných pobloudilců. Užívá k tomu ohně, meče i právnické chytristiky, která je rovněž nedůstojná učedníků Páně, jenž ti jsou tiší a pokorní srdcem. Arnaudovo zastrašování bloudících tuláků se mnohdy dost nebezpečně blíží podvádění jak papeže tak obětí. Ačkoli Berengar je obludným zjevem na biskupském stolci, Amaury je intrikánem ve velkém. Zmocňuje se vévodského titulu, dává se do boje s Filipem z Montfortu, který je snad nejoddanějším rytířem na straně pravé víry. Domnívá se, že potřebuje hlavně moc a ozbrojené žoldnéře. To je ovšem v zásadním rozporu s tím, co chce papež Innocenc, totiž především a trvale dlouho řešit celou záležitost po dobrém.

Innocenc je sice také muž pevné autority, snad někdy autoritářský, ale je si vědom, že smyslem jeho moci, jeho poslání a postavení je zodpovědné působení ke spáse bloudících. Zdůrazňuje právo a potřebu Církve na svobodu, chce upevnit tuto svobodu Církve a pokoj

pravověrného lidu. Tak tě, synku, nejspíš posílá do Francie, abys především přivedl na správnou cestu Arnauda. Posílá tě do duchovního boje beze zbraní.

Copak mám jít bojovat s d'áblem?

To jistě ne. Toho poráží už Pán Ježíš.

Tak co tedy?

Kdo nejde bojovat po boku Ježíšově a ruku v ruce s Ježíšem, ten bojuje proti Kristu, třebaže nosí cisterciácký hábit.

Věřící má právo, aby hlasatelé pravdy ukazovali její schůdnost a uskutečnitelnost, její životnost, aby jasně a názorně dali najevo, jak uvést do života hlásanou pravdu. Odpůrce vydatně používá tento důvod zlých nebo povrchních nebo lidí toužících po změně, aby svedl slabochy.

Papež se dozvídá, že se také v Metách scházejí zvědavci k naslouchání různých samozvaných mudrlantů Valdesova ražení, kteří postrádají pověření shůry. Zlý duch cizopasí ve špeluňkách. Mnozí bloudící tuláci obyčejně vydatněji používají Písmo svaté. Čtou je, vykládají po svém, zpívají jeho líbivé části.

Zatímco Církev předkládá prostému lidu v mateřské řeči jen úryvky Písma svatého, bloudící tuláci se snaží uchvátit celé Písmo svaté. Innocenc dobře postřehuje a chválí tuto 27
touhu prostého lidu po celém Písmu svatém. Trvá mu však celých dvanáct let, než se Innocenc rozhodně postaví proti bloudícím tulákům, oddělujících se od Božího lidu v obcích a osadách.

Také v Lombardii jsou skupiny jelimánků, kteří se scházejí podobně jako v Metách a v Lyonu. Potulují daleko od měst a obcí s církevně pověřeným vedením, a navenek si počínají s křečovitou přísností chudobně. Místní autority odbývají celou záležitost ryze povrchně, totiž pouze lhostejným ruky mávnutím. Pro ně je celá tato záležitost odbyta prostým odmítnutím známých bloudících tuláků. Ti si ovšem z toho vůbec nic nedělají. Neuznávají Církev za Tělo Kristovo a od téhle Církve se sami znechuceně odtahují. Nedají se vyloučit, protože se od ní už dávno oddělují.

Vystupují sice s chudobou, jaká je vlastní Ježíšovi a jeho učedníkům, ale ve své předvádivosti jdou do krajnosti, takže dávají najevo křečovitě přísný život. To jim usnadňuje naprostá nemajetnost, protože se zásadně odmítají živit vlastnoruční prací, kterou pokládají za naprosto poskvřňující. Rozhodně též odmítají manželství jako poskvřňující začátek rodiny, která znamená jistou usazenost, pravidelný způsob obživy prací, a tedy i poddanství vůči místnímu velkomožnému pánovi. Pro pohlavně úchylné představuje žebravé tuláctví a předvádivé mudráctví opřené o vybrané úryvky z bible náhradní formu uspokojování. Jde přitom o provokování, předvádivost, rozvášněnost a opojení z moci v davovém běsnění.

Neboj se, synku, - dodává Diego mému trpělivému průvodci odvahu, A pamatuj, že není

třeba vytrhávat předčasně koukol z pšenice, ale počkat až na poslední den, kdy tak učiní apokalyptičtí ženci, kteří pak dají dobré zrno do stodol a plevel svázaný do snopků hodí do ohně.

Na koho se obrátím kromě Krista Pána?

Hlavně vyhledej místní velmože. Jdi na jejich dvůr. Jsou ješitní a ctižádostiví. Tam najdeš zastání. Budou to brát zvláštní atrakci pro jejich dvorní zábavy. Hlavně, aby jeden velmož vynikl na ostatními. Proč pořád jenom rytířské turnaje? Tam se může tvé působení prolínat s vystoupením trubadúrů, dvorních šašků, akrobatů a přednášením balad a oslavných tirád, turnajů a jiných kratochvilných dvorních zábav.

A opravdu. Ti hradní ctižádostiví okamžitě vysílají trubače. Ti nesou do celého širého okolí zprávu:

Na zdejší dvoře proběhne kromě rytířského klání také veřejná rozprava mezi pozvanými bloudícími tuláky a římským pověřencem, který bude hájit učení víry. Zveme přední mudrlanty z řad bloudících tuláků na toto dvorní předvádění. A pak se uvidí, podle potlesku obecenstva, kdo zvítězí.

Program, který klade Innocenc mému trpělivému průvodci životem na srdce, zní: vyplet bloudící tulácký plevel. To rozhodně neznamená oheň a meč, kletbu a odsouzení. A tak má celé 2 působení římský punc.

Dlouho se papež domnívá, že stačí pokojný věcný výklad učení víry s poukazem, že učení bloudících tuláků není to pravé ořechové. Brzo shledává, že toto krotké kázání nedosáhne patřičný výsledek. A trestání? Duchovní tresty totiž rozhodně nemají skoro žádný význam pro hříšníky a otrlé tuláky, buď už zcela pobloudilé a zvolna nasávající bludy od nejrozumnějších mudrlantů. Ti se většinou pramálo dělají z nějakých trestů.

Bloudící tuláci se houfují a v davu srší vztekem:

Slaboši římští! Nemohoucí! Úplně prázdní a bez pravé víry! Nejsou ani trochu přesvědčiví v tom jejich pot'ouchlém blekotání!

Co dělat?

Už svatý Augustin volá: Musíme změnit tento způsob poučování! Kázání se musí stát naléhavější, barvitější, zkrátka více strhující! Musí obsahovat obvinění, výčitky, zapřísahání a bratrské hrozby!

To víme, ale co dál?

Podívej synku, radí biskup Dias autoritativně: Když na toto vše, ba ani na bratrské hrozby bloudící tuláci nereagují, pak je třeba potvrdit jim jejich oddělení od stáda, aby jedna prašivá ovce nenakazila celý ovčín. Je-li totiž vyhlášený potulný pobloudilec anebo vůbec hledač, abych tak řekl ocejchovaný, tak není tolik nebezpečný.

Sleduj Bernarda z Clairvaux! Taky má také co do činění s těmi zatvrzelci z Albi. A výsledek? Dlouho se snaží získávat bloudící tuláky přesvědčováním a bez nátlaku. Když se ovšem bloudící vandráci po opakovaném napomenutí neusazují a nezačínají živit poctivou prací místo příživnictví, tak je nutno na ně ukázat a varovat poddané před styky s nimi.

Upřímně nutno přiznat, že se přední církevní veličiny chovají velmi dlouho shovívavě a ústupně k houfujícím se davům žebráků, odmítajícím ustálené poddanství u nějakého velmože nebo jen statkáře a přidávající se k potulným kejklířům a trubadūrům. Jihofrancouzští velmožové, usazení na svých dvorech, rovněž dlouho dopřávají sluchu mudrlantství různých vandrujících pobloudilých mluvků, takže s nimi někdy sympatizují. Teprve když se bloudící tuláctví rozmáhá, a velmožové začínají postrádat dost poddaných na stavbu hradů a jiné práce a davy žebráků ve své zpupnosti začínají ohrožovat špižírny, mlýny a vinice a snadno vztahují ruce na církevní statky, uchylují se velmožové zkratově k pokusům násilím vykořenit bloudící tuláctví. A církevní veličiny to vše jako obvykle sledují přes prsty a s velkým zpožděním. Tak povstávají křížácké výpravy. Jejich rytíři i žoldnéři si nezadají s krutostí zaslepených bloudících tuláků a násilnostmi pobloudilých velmožů.

Innocenc se snaží křížáckým tažením zlomit zlou vůli zpychlých velmožů. Zároveň dává svým vyslancům a jejich duchovnímu doprovodu úkol i pravomoc zasahovat proti nedbalosti a liknavosti, ba i ničemnosti duchovních správců. Smí je soudit, trestat a sesazovat, ale především přinášet Slovo Páně, a věnovat se službě Slova totiž šíření učení víry.

Někteří jako Petr de Castelnau ztrácejí nervy, na což tento pudivítr také nakonec zahyne. Právě tehdy se papež setkává s mým trpělivým průvodcem. Ten touží nést Krista věřícím, bloudícím i nevěřícím původním způsobem.

Jaký je původní způsob hlásání?

Tento původní způsob hlásání nastiňuje apoštol Pavel svým příkladem i radami. Zůstávají na věčné časy vzorem hlásání: učit, kárat, mluvit vhod i nevhod v nesmírné trpělivosti. Chudý hlasatel, trpělivý hlasatel, moudrý hlasatel, jdoucí ve stopách moudrého a nevýslovně trpělivého Mistra, Mistra všech mistrů našeho Pána Ježíše.

Je zajímavé, že všichni bloudící tuláci z Albi, zarputile se vyhýbající poctivé práci a poddanství, chtějí obnovovat církev od hlavy, od papeže přes biskupy až po kněze, protože ryba prý smrdí od hlavy. Bez ohledu na rozmanitost toho, co jejich mudrlanti omílají, jsou zajedno v potřebě nápravy Církve odshora, zatímco víra ostatního Božího lidu je jim lhostejná.

Je to okolnost nanejvýš zajímavá. Opakovaně se projevuje u reformátorů jako u českých mravokárců včetně Jana Husa, že chtějí obnovovat především duchovní veličiny. Domnívají se, že dobré duchovní veličiny nutně musí obrátit ostatní Boží lid. Fakt je, že dobří jedinci v popředí jsou pro lid dobré vůle strhující. Nicméně i pak ten důvod není docela přesvědčivý a

pádný. I takzvaní zbožní, čili předvádějící okázale zbožnost a pověřivě zbožní nestojí o dokonalost svých předních veličin, protože je na každém kroku pomlouvají, činí jim nástrahy a odnímají tak důvěru k nim lidem kolísajícím ve víře nebo otevřeným nevěrcům.

Když pak ochabuje víra prostého lidu a roste význam přírodovědných objevů a technických vynálezů, roste úcta k objevitelům, vynálezům, lékařům a technikům, slábne úcta k duchovním veličinám. Tehdy se vynořují zástupy námezdních dělníků. Jakmile papež Lev XIII. osvíceně postřehuje znamení doby a vydává dělnickou encykliku *Rerum novarum*, tak sklízí posměch duchovních špiček:

To má být nějaká encyklika? Co je papeži po osmihodinové pracovní době dělníků?

Ať se raději stará o články víry. Socialista jeden!

Papež Lev XIII. vybízí k obezřetnosti před zednáři. Marně. Jeho hlas není slyšen. Zato Marx a Engels nakazí svými nápady bouřící se davy k socialismu. Výsledkem jsou potoky krve ve dvou světových válkách. Boží lid povstává a pocítí líbeznou vůni Kristovu na druhém Vatikánu, jenže zase pouze přivoní. Sotvaže ustanou poslední kapky krve v třídním boji a válkách, hned se zvedá pokřik ulice a ampliony a internet srší jedem nenávisti zatvrzelých mudrlantů a nefachčenků podle vzoru čistých z Albi:

Falešný druhý vatikánský sněm!

Falešní papežové, kteří k tomu vedou!

Falešné duchovenstvo!

Zneužívání dětí a mladistvých duchovními osobami!

Rozhlas, televize a internet nabízejí svou náruč pro tolik doporučený dialog. Ve skutečnosti jsou pravověrní pozváni do masmédií, ale jen s tím, že jim při tom zdánlivě demokratickém účelu jsou nakonec podráženy nohy. Ve skutečnosti jsou tam nositelé pravé víry zesměšnění a z církve se předvádí jen karikatura.

Dneska se celý internet hemží katolickými řečmi o evangelizaci a biskupové se předhánějí v zakládání komisí pro evangelizaci. A výsledek? Naprosto neuspokojivý! Kdyby raději sklapli a modlili se růženec, protože jediné Matka Boží Královna teologů může všem těm doktorům a profesorům ukázat pravou cestu. Nemá cenu běhat ulicemi a mávat katechismem. Tolika mladým dnes chybí jedno – dokončit pohlazení. Když už měli to štěstí, že je nepotkal úděl antikoncepce či potratu, byli pohlazeni jenom napůl. Kdysi je pohladili po narození a pak už nic – jsou nedohlazení. Mudrování všech profesorů teologie je zrovna tak bezduché jako tlachy mudrujících bloudících tuláků z Albi. Teprve až se někdo začne ptát po důvodech naší lásky a pohlazení, protože si může domýšlet kdejakou úchylnost, teprve pak je třeba ukázat na svatostánek a pozvat je:

Ježíš umírá i za vás. Pojd'te sem, pokořte se, a zakusíte zázrak Boží lásky!

Tak, jako je důležitá kněžská svatost pro příklad k odstranění výmluv lidí slabých nebo zlomyslných, stejně je důležité obracet se k prostému lidu a nečekat na kněžskou svatost. Je důležité soustavně a důstojně a účinně vzdělávat Boží lid v pravdách víry a vychovávat k životu podle ní.

To je původní postup Ježíšových apoštolů: chudě žít, apoštolsky pracovat, apoštolsky učit a vychovávat.

Zdá se však, že Innocenc a po něm přemnozí reformátoři přeceňují význam a hodnotu veřejných rozprav. Nevítezí vždycky ten, kdo má pravdu, nýbrž mnohdy ten, kdo je pohotový a výmluvný.

Aragonský král Petr volá: Chci pomáhat Církvi! Proti těm bludařům se musí přísně zakročit! Avšak napřed by to měli zkusit římsí vyslanci po dobrém. Uspořádáme veřejnou disputaci. Jeho honosné karkasonské působení je snad úměrné jeho královskému titulu, ale přesto velmi slabé.

Král říká: Jmenuji komisi třinácti katolických mluvčích a třinácti mudrujících tuláků.

Všechno to řečnění se protahuje přes celý den. Jenže pouhým přednesením učení víry nenabývají její pravdy životné účinnosti. Hadovitou úlisností vítězí mudrující bloudící tuláci, kteří se ve svém bloudění ještě víc zatvrzují. Jsou si vědomi své pochybné síly, a proto nesmírně rádi mudrují. Papežští vyslanci jsou trpce zklamáni.

Stejně zklamání přináší hlasatelům učení víry moderní podání pomocí dialogu, předváděného v rozhlasu či televizi. Vlivem šíření ideje demokracie ve dvacátém století kladou modernisté důraz na dialog. Zapomínají, že se v nové době dosud nikde nedaří zavést opravdovou demokracii, a že dosavadní demokracie přinášejí jako svůj doprovodný jev nárůst donucovacích režimů a dvě světové války. Teologové nové doby upadají do léčky dialogu, jako by člověk byl původcem a dárce víry, a nikoli Bůh. Člověk může být rozumnými důvody přiveden k přesvědčení, že Bůh je, ale nemusí přitom svobodnou vůlí přijmout učení víry za své. Učení víry totiž vyžaduje i odpovídající změnu života podle Boží vůle, ale hříšný člověk nepřistoupí na tuto změnu, a tak raději žije ve hříchu a zatvrzele odmítá rozumné důvody víry.

Proto se hříšníci znovu a znovu uchylují k pokušení zatvrzelých tuláků z Albi, a tvrdí:

Příčinou neúspěchu šíření učení víry je zkaženost papeže, biskupů a kněží. Tak hříšníci pohodlně přehazují horký brambor na druhou stranu: změňte církev od hlavy!

Tak vzniká začarovaný bludný kruh: Napřed obrátit hlavu Církve a obrácená hlava Církve pak obrátí prostý lid.

Jak vystoupit z tohoto zakletého kruhu?

Jak si rozdělit si úlohy? Kdo má působit na duchovní osoby a kdo má šířit učení víry mezi prostým lidem? Jak to dopadne, když se to ponechá na Bohu samém?

Jedině soustavným ustavičným vzájemným působením se spojí oba díly zavřeného kruhu. Věřící lid pak dává vyhlídky, že z něho Bůh povolá dobré kněze a dobří kněží povznesou tento dobrý lid. Tak budou na sebe vzájemně působit a doplňovat obě hemisféry života Božího lidu.

Můj trpělivý průvodce životem si nad tím může ukroutit hlavu, ale Diego projevuje moudrost církevního představeného a ptá se:

Chceš snad, synku, zaměnit apoštolské poslání za obnovování duchovních osob?

To jistě ne.

Takže jdi a hlásej učení víry.

To přece nemohu. Kázání je povinností a výsadou právě vás biskupů.

Samozřejmě, že tak činím, můj synu, ale v mé diecézi v Osmě. Provence je daleko. Mají svého biskupa, který tam má hlásat učení víry, ať je to vhod či nevhod.

Jenže když ono je to tam pořád nevhod. Ti oslovení si zacpávají uši a odmítají naslouchat.

Zbytečné řeči, synku. Hlavní je poslušnost. Proto má poslušně jít a poslechnout papežovu výzvu. Má hlásat Boží Slovo lidu a vést lid k Bohu.

Jenže ti, kdo mají nejvíc slyšet, odmítají poslouchat.

Proč odmítají?

Jednak odmítají poslouchat ušima, jednak vypovídají poslušnost. Nejsou ani tak hluchí, jako spíš neposlušní. I kdyby poslouchali ušima, neposlouchali by srdcem. Chovali by se dále neposlušně.

Proč jsou neposlušní?

Protože jim vyhovuje přecházení z místa na místo, chození od ničeho k ničemu, nebo spíše vyhledávání někoho, kdo by je vydržoval almužnami. Tyto nefachčenka odmítají pracovat. Jsou prostě shnilí. Přesněji řečeno, kdyby se začali živit prací, hned by se dostali do poddanství vůči zeměpánovi, a museli by mu odvádět něco za jejich ochranu před lapky a loupežníky. Mají dojem, že touláním se za účelem hledání štěstí, jsou svobodnější.

Nejsou svobodnější, ale jen volnější, nezávislejší. Měl by jim biskup lépe vysvětlit rozdíl mezi svobodou a volností.

Obávám se, že by to jejich biskup nedovedl vysvětlit.

A ty bys to, synu, dovedl?

Jistě.

To bych rád slyšel.

Dobrovolné je všechno, co vychází z vůle jako vnitřního základ, když známe cíl. Ovšem tihle tuláci zřejmě bezcílně bloudí a hledají i cíl. Pokud se jim do cesty staví násilí, a to, že se bojí a cloumá s nimi žádostivost, a taky nevědomost, tak je konec jejich volnosti. Přitom takové volné jednání může být nutné nebo svobodné. Lidská vůle nutně touží po nejlepším dobru. Naše

svoboda je však relativní a omezená. Sama o sobě je vůle svobodná ke každému dobru, ale přitom je v té svobodě omezená.

Čím je omezená?

Tak jako dobrovolnost - když naráží na násilí, žádostivost, nevědomost a zastrašování.

Jenže, ruku na srdce, budou tomu ale tihle vandráci rozumět?

Stačí jim říct nějaký příklad.

Jak bys jim to řekl, synku?

Poslyš, potulný hledači štěstí, takový příklad. Chtěl bys zničit římského papeže. Jednou se chceš ohřát u ohně, ale způsobíš tím požár, při kterém papež zahyne. Jeho usmrčení je tebou chtěné, ale není dobrovolné. Dokud chceš zničit papeže, tvé chtění je dobrovolné. Když si však rozděláš oheň, aby ses ohřál. Ukon vychází z tvé vůle. Ohřátí je cílem tvého jenání. Smrt papeže, která nastane, je sice tebou chtěná, ale není dobrovolná.

Myslíš, že jim to bude stačit?

Snad ano. Ale to není všechno.

Co ještě?

Tuláci jsou neposlušní také proto, že jim vyhovuje pohlavní volnost, zkrátka neusazenost. Kdyby vstoupili do manželství, už by jim z toho plynula jakási vázanost, usazenost, zkrátka rodina. Proto se vyhýbají manželství. Jen si občas volně užívají v nějakém vztahu a pak utíkají pryč.

A co když se jim narodí dítě?

Nejspíš ho v noci někde zabijí a zakopou. Jinak by je místní zeměpán přísně potrestal a také biskup by jim uložil duchovní trest, kdyby se to prozradilo.

Také o tom by se mělo mluvit.

Nechtějí nic slyšet od někoho z Církve, hlavně ne od biskupa. Sotva přijede biskup ve svém honosném kočáře, tak se zdejší vandráci obracejí zády. Už skvělý biskupův oděv budí rozčilení tuláků, hledajících štěstí mimo církve.

Ty bys jim však dovedl odpovědět, můj synu. Papež tě tam posílá, protože ví, že máš chápavé srdce a umíš bloudícím dobře naslouchat a odpovídat jim na jejich hledání.

Nechápu dost dobře, jaké mi tam svěruje poslání.

Třeba tě tam jmenuje biskupem.

To rozhodně ne. To rozhodně nepřijmu. Spíš půjdu do Provence jako poustevník, naslouchající znamení doby. Snad by papež potřeboval všechno lépe poznat a zmapovat. Odpovídat samozřejmě dovedu, když budu tázán. Jedině, když se mně budou ptát po důvodech, proč přicházím mezi ty bloudící tuláky. Jedině pak ukáži na Ježíšův odkaz.

Jenže ty máš co říct. Máš pravdu a máš s ní poselství, protože si ji nemáš nechávat jen pro

sebe. Takže, co ti, synku, brání, aby sis to nenechával pro sebe?

Nevím.

Všichni ti zatvrzele bloudící tuláci stavějí jako nejvyšší rozeznávací znamení apoštolů vnější způsoby, totiž znamení chudého života, tedy chudobu. Proto ti nechybí nic, než se jim oděvem a způsobem obživy přiblížit. Takže ti nic nechybí.

Myslím, otče Diego, že chybí.

Co ti chybí, synku?

Mám jít v hadrech jako žebrák mezi potulné žebráky, abych s nimi spával ve špeluňkách a kopkách sena, a přijímat skutečnost namířených křížáckých kopí, mečů a šípů. Mám žít životem poustevníka, ohroženého z jedné strany nenávisťníky a z druhé strany ozbrojenými žoldnéři toulouského hraběte.

Chybí mi nějaký společník. Chybí mi někdo, kdo mne bude doprovázet. Nejde o to, že bych se bál poslušně vyrazit do světa tváří v tvář pochybným živlům s nekalými úmysly proti všem Kristovým poslům. Nebudu sice oděn nějakým honosným rouchem, ani mně nepovezou nějakí sluhové v kočáře, dokonce nepojedu ani na koni. Vydávám se pěšky v takových hadrech jaké nosí bloudící tuláci. Prostý vandrák s rancem bez buchet, které by mu napekla máma jako nějakému Honzovi na cestu na zkušenou do světa, ale zato s latinským evangeliem a Pavlovými listy. Na takových výpravách nevím, za co se mám dřív modlit.

Mám se modlit za svou sebezáchovu před vandráky a před křížáky?

Mám se modlit za ty bloumající ztracence v hadrech, abych získal jejich důvěru?

Mám se modlit za ozbrojence, kteří jdou za kus žvance zabíjet své krajany, aby se mírnili?

Mám rozmlouvat s Bohem anebo mluvit o Bohu? A co dřív? Mluvit o Bohu, o Kristu Pánu a o jeho Církvi? To je mezi albigenskými tuláky nebezpečnější, než mávat mečem.

Pán Ježíš posílá své posly po dvou, aby se jeden modlil za druhého. Někdo by se měl se modlit se mnou k Bohu, abych měl srdce chápavé jako Šalamoun pro znamení doby, kterým jsou tito bloudící tuláci, a dovedl na toto znamení doby správně a vytrvale odpovídat. Měl by se modlit se mnou k Bohu, aby v tomto působení mezi bloudícími tuláky, působil Bůh. Měl by se modlit se mnou k Bohu, abych neříkal nějaké moje lidské rozumy, dokonce ani o mou ochranu, když budu odpovídat tulákům Boží pravdou. Měl by se modlit se mnou k Bohu, aby Bůh pohnul těmi vandráky k poslouchání mé řeči.

To je dobrý nápad, souhlasí Diego, a dodává s laškovným úsměvem: Mohla by v tom být i jistá sokratovská ironie, že by ses totiž zaměřil na poznání štěstí, jaké mají tito vandráci ve své potulce. A zatímco by ti vysvětlovali štěstí své nevázanosti na poddanství vůči nějakému zeměpánu, stávali by se poddanými Božími, který by jim otevíral uši i srdce pro tvoje působení.

Snad. Ovšem dokud nebude se mnou žádný druh, tak mi zbývá leda život poustevníka.

Bloudící tuláci zdůrazňují hlavně vnější známky apoštolsky chudého života. Jako pod závojem však ukrývají úchylnost svého jedovatého učení. Vědí, že lidé už hodně vědí o chudobě Mistra všech apoštolů všech dob i o chudobě jeho apoštolů učedníků, a proto působí nakažlivě mezi lidmi. Jejich nastrojená apoštolskost se předvádí tím, že chodí ve dvojicích, bosí, že chodí bez peněz a spoléhají na dobročinnost obyvatelstva.

Jedinou jistotu máš v pravosti učení svaté víry,- říká Diego jasně dodává:

Je třeba nastoupit také cestu vnějších apoštolských způsobů, apoštolské chudoby v osobním životě. Tak sleduj cestu apoštolského působení, totiž chod' ve škarbálech a hadrech trpělivě a obětavě s veškerým potřebným sebezáporem za dušemi jako Spasitel, který bez peněz, věčně na nohou chodí za lidmi. Peníze, to ďáblovu lejno, svěruje pod ochranu svému zrádci, Jidášovi.

Tohle Diego jasně tvrdí, ale sám podle papežova rozhodnutí zůstává se svými ovečkami v Osmě.

Tak zůstává můj trpělivý průvodce od začátku svého životní poslání sám a sám, poustevník v oděvu bloudících tuláků, vydaný napospas ozbrojencům i šelmám z Albi. Nemá na čele napsáno: JSEM PAPEŽŮV VYSLANEC, ani v tlumoku nějaký papežův glejt na ochranu před křižáky, který by mu však přivodil nejhorší útrapy od albigenských lišek. Z Říma rozhodně nepřichází místním veličinám žádné upozornění na tohoto příchozího pobudu,

Kdekoli se můj trpělivý průvodce představí místním duchovním, tak si ho prohlíží s dávkou nedůvěry. Úřední vyslanci Říma jsou z něho zkoprnělí. Jsou navyklí na to, že nějaké poselství v Církvi se má chápat ani ne tak jako svatá služba jako spíše panství či projev panování.

Páni preláti se příliš cítí být zástupci Krista nikoli ukřižovaného, ale oslaveného, a jeho kříž tvrdý a holý si rychle zavěšují na zlatý řetěz na krk než na rozdrásaná bedra.

Pokládají se za představitele mocného pána papeže a jako takoví jsou zvyklí na hromady zavazadel, na své zbrojnoše, na svou autoritu, z níž pak samozřejmě odvozují sebejisté povýšenecké vystupování a přezíravé poučování. Dlouho nechápou, že mají proti sobě lstivého a fanatického nepřítele, který je bije a možná i ubije jejich okázalostí a nádherou.

To je strašné! – rozčiluje se toulouský biskup: Ti bloudící tuláci i jimi svedené zástupy pohrdají naší duchovní autoritou! Ach, to je hrozné! Nezbyvá, než zachránit poslední špetku této autority aspoň navenek. Proto musíme zářit leskem a nádherou naší authority.

Ach! Nikdo si nedovede představit, jak strašně bychom klesli v očích všech lidí, kdybychom na sebe vzali žebrotu Krista Pána a učedníků! - Vztekají se cisterciáctí opati. Ptají se: Copak by zavádění apoštolské chudoby, vrcholící až v žebrotě, nepotvrzovalo nějaké úchylné chápání Ježíšovy chudoby?

Nakonec vzkazují s dávkou jízlivosti biskupu Diegovi, který jim doporučuje Ježíšovu

chudobu:

Začneme s něčím takovým, leda až po vás, excellence, až nám to uloží a názorně předvede nějaký diecézní biskup.

Nato Diego překotně odkládá biskupské odznaky a vyrazí v tuláckých hadrech s poutnickou sukovicí místo berly za mým trpělivým průvodcem do Béziers.

Tady nemáte co pohledávat! – Okřikují ho cisterciáci: Tady není vám svěřená diecéze! Vrat' se ke svým ovečkám do Osmy!

Jenže Béziers je snad nejvíc narušeno zdivočelými výstupy bloudících vandráků. Jejich mocným příznivcem je vikomt Etienne de Servian, který sám podléhá kouzlu jedné jejich splašené mudrlantky. Otevírá dokořán své území všem bloumajícím nefachčenkům. Přijímá, hostí a chrání je na svých hradech, kde jim dovoluje šířit výpotky znuděných mozků. Kromě jedné tulačky podporuje jednoho zvláště zdivočelého mudrujícího tuláka Thierry de Nevers.

Thierry je šlechtic, dlouhá léta se předvádí v rouchu kanovníka a dokonce přijímá nižší svěcení. Jednoho roku však propukají veřejné výstupy srocujících se tuláků v Paříži. Vyděšení místní velmožové, obávající se o vlastní životy, povolávají najaté ozbrojence. Do čela drancujícího davu se prodírá strýc od Thierryho. Ten sleduje v Paříži své vlastní cíle, a tento sběh zdivočelých vandráků se mu náramně hodí. Vojáci si na dav vzbouřenců, vedení vypečeným strýcem, neberou žádné servítky. Strýc skončí na hranici. Hned na to Thierry odhazuje katolickou masku. Odkládá církevní jméno Thierry. Hlásí se ke svému křestnímu jménu Guillaume a dává se na útěk. Ochranu i zázemí nalézá v narbonském kraji. Uchyluje se na hrad velkomožného pána de Servian. Tam požívá obzvláštní úcty. Ztrácí se mezi davy bloudících tuláků.

Půjdeme tam, rozhoduje Diego a můj trpělivý průvodce ho následuje.

Pod záštitou obojetného velmože pořádají veřejnou disputaci. Přichází tam hodně lidí. Disputace trvá osm dní a zdá se, že biskup Diego vede. Usvědčuje Pseudo-Thierryho z hlásání nejasných bajek. Situace je velmi napínavá až napjatá. Thierry si neví rady a místo argumentů zvyšuje hlas a vzteká se. Když vyčerpá všechny argumenty, vyskakuje jako pomínutý a chrlí ze sebe:

Ta vaše nevěstka mne příliš dlouho spoutává, ale už je konec!

Vím, čího ducha jsi! – Vychrlí na Diega: Přicházím se v duchu Eliášově!

Možná, že i v duchu Eliášově. Zato ty ale přicházíš v duchu Antikristově!

Ach, Guillaume, kam se to propadáš! - Naléhá na něj Diego: Vrat' se k tomu, co vyznáváš tolik let. Přestaň svádět ubohý, prostý, nevědomý lid, na scestí!

Jak se ty dějiny opakuji, když člověk upadá do minulých omylů! Přeženou se staletí, aby lidé zapomněli na své dějiny a falešný světapán se postaví do čela zdivočelých mas za

francouzské revoluce, aby v potocích krve udělaly místo diktátoru Napoleonovi. Za pár století si párek vykutálenců, vedených falešným vládcem světa, ochočí bouřící se davy dělníků, aby v řekách krve udělaly místo Hitlerovi, Mussolinimu a Stalinovi. Sotva poleví tato vzpoura davů vzedmou se vlny snů opojených iluzí socialismu s lidskou tváří a postaví se do čela homosexuálů, lesbiček a pedofilů. aby udělaly místo diktatuře bezbožné humanity, zavlékající široké masy vandráků do další světové války. A pokaždé se to děje za probíhajícího boje proti Církvi a jejím domnělým zvrhlým veličinám. Stále se vracejí k uplatnění zmatené pobloudilosti tuláků z Albi.

Kdy přestane toto smutné zapomínání vlastních dějin a neustálé přepisování dějin v čítankách pro nevinné děti?

Jedině až se člověk vzdálí od svého hledání štěstí bez Krista a mimo jeho svatou Církev, až vyčerpán stane před otcovským domem se slovy: Otče, zhřešil jsem, už se nemohu nazývat tvým synem. Kolik krve musí davy prolít v zájmu vražedné světové moci, než člověk přestane bloudit a napřímí svou životní cestu ke Kristu a s Kristem?

Je třeba mimořádné odvahy odvážit se vstoupit do Béziers, nebezpečného hnízda bloudících tuláků. Vždyť roku 1107 proniká rozběsněný dav nespokojených žebrajících bezdomovců do tamního kostela, zabíjí vikomta Raymunda a těžce zraňuje biskupa, který se ho snaží zachránit vlastním tělem. Bézierský biskup říká Diegovi:

Mám strach vás veřejně představit ve městě. Žije tu na dvě stovky rodin, které chodí do kostela. Všechny se obávají bezdomovců, a tak jim raději dávají bohatou almužnu, aby jim tulácké bandy nezapálily střechu nad hlavou. Ovšem, ruku na srdce, copak je to nějaká almužna, vynucovaná zastrásováním?

Tak začnu sám kázat ve vašem kostele, míní otec Diego: - A také mohu uspořádat veřejné disputace. Jen ať se ti vandráci vypovídají!

No, zkuste to. Třeba se vypovídají a horké hlavy ochladnou, když uslyší pádné důvody.

Brzy se ukazuje, že veřejné debaty jsou ještě dramatictější než v Servianu. Vleče se to asi dva týdny. Běžní farníci zůstávají pevní ve víře, a jen sem tam někdo se přiklání k bloudícím tulákům. Možná ovšem jenom ze strachu. Město i celé okolí se jenom hemží tuláky. Od úst k ústům se šíří zvěst, že ve městě jsou tučné almužny.

Pozor, už se debaty vyhrocují ke krveprolití! Disputace je zase bezvýsledná. Ani jediný z bloudících tuláků nepřijímá Ježíše, který je pravda, cesta i život. Jediným výsledkem je zde utvrzení pravověrně věřících ve víře.

Diego a můj trpělivý průvodce se vydávají zase dále. Zvolna se dostávají do největšího sročení bloudících tuláků, totiž do Carcassonu. Na skále vybudované gotické město, které se tyčí stovkami věžiček, arkýřů, vysokými štíty a portály hrdě k nebi. Kolik ústrků zde zakouší

můj trpělivý průvodce, kolik potu tu prolévá, kolik kapek krve tu zanechávají na dlažbě jeho rozedrané nohy. Krev obyvatel této jižní Francie je tak žhavá jako jejich víno, kterým od staletí rozpalují svá srdce s jeho vášněmi a bouří beztak už neklidné mysli. Dodnes nahánějí hrůzu zachované hradby s masivními baštami a věžemi.

Vojenská strážní bašta, i duchovně hrůzu a smutek budící bašta bloudících tuláků Carcassonne má na svědomí krvavou vraždu horlivého kazatele Petra Castelnau. Marně tu stojí jako hráz proti zdivočelým masám pobloudilců neohrožený biskup Bérenger. Dav se neobrací. Jen tím více zuří, až vypuzuje planoucího obhájce učení víry z jeho biskupského sídla i města. Davy pobloudilců, šířící teror, zakazují všem obyvatelům stýkat se s biskupem, naslouchat mu i jakkoliv ho podporovat.

Po marných kázáních směřuje Diego, provázený mým trpělivým průvodcem do Toulouse. Předchází je menší křížácká výprava. Ta má hrozné důsledky. Neúspěch! Stejně jako výprava otce Diega z Osmy. Na toto období životní pouti mého průvodce jsou smutné vzpomínky. Veřejné disputace, stejně jako moderní dialog či televizní debaty jsou při šíření učení víry stejně málo účinné,

Ať se ptám sebevíc, můj trpělivý průvodce životem mi na žádnou z otázek ohledně této doby nerad odpovídá.

PLODY POUSTEVNICKÉ SAMOTY

Údělem mého trpělivého původce je dlouhé putování poustevníka v jisté samotě. Doprovází sice svého představeného biskupa Diega z Osmy, ale celkem stranou jeho rušného působení ve Francii. Jeho ústa jsou uzavřena veřejnému hlásání Boží Pravdy, které je povoleno pouze biskupům. Proto na veřejnosti setrvává v mlčení. Může sice mluvit a chválit Pána v přítomnosti samého otce Diega nebo jiných jednotlivých osob, ne však v hlásání učení víry ve veřejném působení mezi zástupy ani v kostele. Jeho poslušné a trpělivé mlčení na veřejných místech mu však poskytuje šalamounsky chápavé srdce pro ty, s nimiž se setkává, prostě možnost hlubokého poznání povahy mluvčích, jejich důvody a chování. Vyplývá to z jeho povahy, ale také z četby *Duchovních ponaučení* Jana Kassiána.

Nosím je při svém putování spolu s Matoušovým evangeliem a Pavlovými listy.

V tomto ohledu se ocitá ve značné samotě, zkrátka na poušti. Kassián radí, že poušť mají vyhledávat ti, kdo jsou dokonalí a očištění ode všech neřestí. Po očištění mravů totiž samota umí otevřít nejčistší kontemplaci a zcela průzračnému pohledu odhalit poznání duchovních tajemství...

Počátkem naší spásy a moudrosti je podle Písma bázeň před Hospodinem. Z bázně před Hospodinem se rodí spásná zkroušenost. Ze zkroušenosti srdce vychází zřikání se, to je

oproštění od věcí a opovržení všemi statky. Z této obnaženosti se vytváří pokora. Z pokory přichází na svět umrtvování vůle. Umrtvováním vůle se vykořeňují a oslabují všechny neřesti. Po zapuzení neřestí vyraší a vzrůstají ctnosti. Růstem ctností se získává čistota srdce. Čistotou srdce se dosahuje dokonalosti apoštolské lásky.

Čistota je uděluje ponejvíce jenom těm, kdo setrvávají v panenství, jak je to známo třeba u obou Janů a ve Starém Zákoně o Eliášovi, Jeremiášovi a Danielovi. A zaslouženě připočtení jsou také ti, kteří porušení zakoušejí, a dospívají ke stavu čistoty a ostny těla pociťují ne jako útok žádostivosti, ale jenom jako pohyb přirozenosti. Takového stavu lze v zástupech lidí dosáhnout velmi těžko...

Pozorujme hrdinskou odpoutanost mého trpělivého průvodce životem ode všech pozemských věcí. - Tak málo si je cení, že jim nikdy nevěnuje ani stín lásky, ba ani pomýšlení. Svět se ho snaží oklamat a svést: nabízí mu svoje zboží, své pocty a rozkoše. Ale marně. Můj trpělivý průvodce pohotově a velkodušně odhaluje jeho šalbu a odráží jeho nabídky. Už od mládí se zříká otcovského bohatství a žije tak skrovně, že si svoji skývu denně vyžebrává. Místo šlechtické kariéry si volí řeholní život, bezecný před světem, a k poctám má takový odpor, že prchá v noci jako štvaneček s pouhou holí v ruce, než by přijal biskupství nebo jiný úřad.

Zbývá sledovat, po jakých cestách se ubírá osamělé srdce tohoto putujícího poustevníka.

Tak před ním vystává v celé své otřesnosti pobloudilým tuláctvím nejvíce zaneřáděné, zpustlé, nejpostiženější území mezi Toulouse a Carcassone. Obě místa jsou jakoby branou dlouhého kanálu mezi Středozezemním mořem a řekou Garonnou. Tímto kanálem táhnou židovští kupci, pobloudilí vyhnanci od Konstantinopole, křižáci, ale i poustevníci, přinášející duchovní obrození. Ve třináctém století se tento kanál stává osou tuláckého hnutí a tím nutně i osou tažení nositelů radostné zvěsti. Od nich Diego z Osmy, provázený mým trpělivým průvodcem, odbočuje do tamních krajů. Krajině vévodí množství obrněných pevností. Ty chrání přístupné cesty k úpatí Pyrenejí.

Tři hradiska zde tvoří hrozivý blok – Laurac, Fanjeaux a Montréal.

Fanjeaux a Montréal poznamenávají množstvím krve, slz a potu tělo mého trpělivého průvodce, kajícího, který k svému uřednickému úsilí přidává svou oběť krvavých pokání.

Hrad Laurac je sídlem mocného rodu Trencavel, oddaného úchylným vandrům. Stará paní Blanka z Trencavel shromažďuje na svém hradu celé semeniště tuláků, vydávajících se za dokonalé. Také jejich pět dětí je strašně poznamenáno fanatickými vandrů. Osm kilometrů od hradu je důležitá spojovací křižovatka Fanjeaux, jež ze svého vrchu ovládá celé okolí. Také zde se vyskytuje množství vandrujících bloudků, kteří se vydávají za dokonale čisté. Vede je Guilabert de Castris. Ten podniká z Fanjeaux nájezdy do okolí, aby široko daleko

šířil své zmatené zvěsti a získával pro ně nové fanatiky. Mnoho vdov a jejich dcer, žijících na sídlech padlých křižáků, podléhá jeho vlivu a otevírá svoje tvrze a hradiska vandráckým rejům.

Bloudící tuláci ve Fanjeaux mají dva potřebné pomocníky. Felčar a ranhojič spojují svou léčitelskou horlivost s horlivostí šířitelů různých pověr. Oba se honosí nabídkou čarodějné vymoženosti zvané *consolamentum*. Bloudící tuláci ovládají i některé výnosné cechy.

Tak mají bloudící tuláci výhodné zázemí k šíření bloudícího tuláctví mezi všemi vrstvami obyvatelstva.

Jejich působení mezi křesťany vede cestou opakování některých pověr, ale i zastrašování těch, kdo se zdráhají je přijmout a podporovat. Toto se nemění ani ve dvacátém a dalším století. Goebbels hlásá: stokrát opakovaná lež se stává pravdou. Násilí proti křesťanům není jen fyzické. Je i politické, ideologické a kulturní: A nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo duši zabít nemohou. Spíše se bojte toho, který může zahubit v pekle duši i tělo (Mt 10,28).

Nyní je pronásledování ještě důmyslnější, když se neprojevuje fyzickým zabíjením, ale ničením učení Pána Ježíše a Církve a tím i základů víry a sváděním srdce na scestí. Někteří lidé chtějí křesťany násilím oslabit a odosobnit, aby se rozpustili v beztvarem těstu bez náboženství a bez Boha. Tato záludná válka vyplývá z ďábelské nenávisti vůči Ježíši Kristu a Jeho opravdovým svědkům. Zapojuje do protikřesťanského boje dokonce i umělou inteligenci. Nelze zapomenout důrazná slova svatého Jana Pavla II. v Lyonu, jimiž varuje před nebezpečím prostředí, které nás může uvěznit ve ztrátě paměti, odvrácení od víry a ponechání nás bezbranných tváří v tvář plíživým výhonkům modloslužby:

Dnes jistě nejste předhazováni šelmám, nikdo se nesnaží vás pro Krista vydávat na smrt. Je však třeba uznat, že křesťany dnes pokradmu dostihuje jiný druh zkoušky. Křesťanskou víru v životě lidí, rodin i společnosti podkopávají určité myšlenkové směry, životní styly a někdy dokonce zákony, které odporují skutečnému významu člověka i Boha. Křesťané nejsou pronásledováni, těší se dokonce všem svobodám, ale existuje reálné riziko, že jejich víru jakoby uvězní prostředí, jež se snaží ji odsunovat jen do oblasti soukromého života jednotlivce. Mohutná lhostejnost mnohých vůči evangeliu a mravnímu chování, které vyžaduje, je nepochybně způsobem, jak se dnes krok za krokem obětuje modlům egoismu, luxusu, požitků a rozkoše, o něž se usiluje za každou cenu a bez omezení. Tato forma nátlaku či svádění může zabít duši, aniž by napadla tělo. Duch zla, který se stavěl do cesty našim mučedníkům, působí stále. Jinými prostředky se stále snaží odvracet lidi od víry.

Na Západě je toto násilí stále záludnější, tím spíš, že si dává pozor, aby neodhalilo svou pravou tvář. Kristova slova v Janově evangeliu jsou jasná: Jestliže vás svět nenávidí, uvažte, že mne nenáviděl dříve než vás. Kdybyste byli ze světa, svět by miloval to, co mu patří. Že však

nejste ze světa, ale já jsem vás ze světa vyvolil, proto vás svět nenávidí. Vzpomeňte si na slovo, které jsem vám řekl: „Služebník není víc než jeho pán. Když pronásledovali mne, budou pronásledovat i vás. Když zachovali moje slovo, budou zachovávat i vaše. Ale to všechno vám způsobí kvůli mému jménu, protože neznají toho, který mě poslal. Kdybych byl nepříšel a k nim nemluvil, neměli by hřích; nyní však pro svůj hřích nemají výmluvu. Kdo nenávidí mne, nenávidí i mého Otce. Kdybych nebyl mezi nimi vykonal skutky, jaké nevykonal nikdo jiný, neměli by hřích; nyní je však viděli a přesto mají v nenávisti mne i mého Otce. Ale má se splnit slovo napsané v jejich Zákoně: Nenáviděli mě bez příčiny (Jan 15,18-25).

Zlo je nyní stále rafinovanější a zákeřnější. Člověk, který na chvíli usne, si musí dát pozor, aby nepadl do pasti, která je o to hroživější, oč je příjemnější.

Na osm kilometrů od Fanjeaux je můj trpělivý průvodce svědkem třetího hnízda bloudících tuláků na cestě do Carcassonne. Velkomožný pán z Montréalu Aimery je synem Blanky z Trencavel. Fanaticky plane pro zmatené výpotky Petra Valda. Roku 1209 musí i s rodinou prchnout před křížáky, pak se jim dvakrát podrobuje. Ale také je dvakrát vzápětí zrazuje. Je zaníceným ochráncem bloudících mudrlantů, pokládajících se za dokonalé, kteří mají na hradě své spiklenecké buňky.

Do této pekelné tvrze bloudícího tuláctví jsou nuceni se odebrat papežští poslové roku 1207. Diego z Osmy a Raoul, které doprovází můj trpělivý průvodce, statečně vyhovují žádosti bloudících tuláků, kteří pořádají veřejnou disputaci. Všichni tři jsou odhodláni ke všem obětem, podstupují všechna rizika a námahu a vystavují se všem nebezpečím. Dobře vědí, že na této horké půdě mezi tak záludnými lidmi, sršícími nenávistí k Církvi, jsou ohroženy i jejich životy. Mučednictví Petra de Castelnau mají v živé paměti. Tuláci jsou stále jistější sebou a opovážlivější. Spoléhají na svou až neomalenou a bezostyšnou smělost, hraničící s fanatickou drzostí. Přes tyto vlastnosti a sílu těchto vlastností, které jsou si vědomi, jsou stále nervóznější.

V tomto ustrašeném prostředí vystupuje ze svého závětrí i zlověstný Guilebert z Toulouse. Opojení z nebývalé moci mu zakaluje zrak, takže se cítí bezpečným nejen v Toulouse., nýbrž v celé jižní Francii.

Valdenští si vybírají čtyři soudce ze šlechty i měšťanstva. Mají řídit rozpravu a úředně vyhlásit vítěze. Tak tomu je navenek. Tajně však sledují podlouhý záměr svých chleboďárců.

Dodnes napadá podobný záměr také některé z křesťanů, kteří se snaží nalákat různé zájemce na všelijaké hry a činí tak s úmyslem přivést je k učení svaté víry, až budou poněkud zaujati nějakými kratochvilnými hříčkami a budou k nám pak důvěřivější. Jenže Pán Ježíš není žádný pašerák, aby se do hradu našeho nitra plížil nějakými skrytými chodbami, protože Ježíš chodí hlavními dveřmi. Proto je i takový záludný způsob vnikání někam nedůstojný Jeho samého, ale je i nedůstojný člověka, jehož svobodu Pán naplno uznává a zachovává. Nepřichází

tedy k někomu jako nějaká nakažlivá nemoc ani jako podvodník.

Diego je zaujat rozpravou s předními obhájci shromážděných bloudících tuláků a horlivě jim odpovídá.

Můj průvodce, který nemá biskupské právo k hlásání učení víry, zůstává tehdy v mlčení a jaksi stranou rozpravy, tedy v jakémsi ústraní. Nic mu však nebrání v tom, aby svým šalamounsky chápavým srdcem bezprostředně nahlížel na skutečnou povahu těch mudrlantů. Odhaluje u bloudících tuláků něco, co otevřeně nedávají najevo. Vyniká to však v delší souvislosti rozpravy s nimi. Ačkoli se představují jako fanatičtí následovníci Ježíšovy chudoby a odříkavosti, ve skutečnosti neznají podrobně evangelium, a vůbec už neznají nic ze Starého Zákona, který většinou neuznávají. Chybí jim podrobnější důvody učení víry, totiž jakékoli jeho logické výklady. Tak odhaluje jejich skrytou slabinu. Tato slabina vyniká v delším postupu rozpravy, kdy si všichni účastníci musí počínat otevřeně. Hlavní síla bloudících tuláků, kterou ohromují prostý věřící lid, je v jejich důrazu na skryté a nevyslovitelné tajemství, zkrátka v mystice co nejvíce zatemněné. To je právě velký omyl bloudících tuláků, že připouštějí veřejnou rozpravu s Diegem, který na rozdíl od prostých věřících je ve své víře důkladně vzdělán.

Rozpravy zahajuje mluvčí tuláků Arnold Athou slovy: Církev není svatá. Proto není Kristovou nevěstou. Naopak je babylonskou nevěstkou. Pak vyslovuje další urážky.

Takto si počínají všechny další výpady proti Církvi až do současnosti. Církevní zařízení nejsou ani dobrá ani svatá ani nepochází od Krista. Kristus neustanovil mši svatou. To všechno známe z táboritského husitství a potom z protestantství, především kalvínského. Husitství, hlavně jihočeské táboritství má více prvků valdenských. Kališnictví je pak slabý odvar Valdusových následníků a husitství Viklefova ražení.

Posléze následuje zálučný výrok Karla Marxe, že křesťanství je povzdechem utlačovaných poměrů, nebo Lenina, Trockého, a jiných, že křesťanství je jen duchovní kořalka, či Nietzscheho, Hitlera a Mussoliniho, že křesťanství činí z lidí zbabělce.

Dávno předtím veřejné rozpravy současně odhalují slabiny potulných vyznavačů a šířitelů různých pověr ukazují se pro ně nevýhodné. Probíhají totiž veřejně, za přítomností prostého lidu. Mluvčí bloudících tuláků se nemohou snadno maskovat jejich odkazy na něco temně mystického. Poražený mudrlant vězí dál ve své pověře, ale ztrácí vážnost ve veřejném mínění širokých mas, Tím také ztrácí možnost svádět někoho ke své pobloudilosti. Učení víry, veřejně pravdivě pronesené biskupem Diegem, je zároveň také vyslechnuté lidem prostým i urozeným. Velkomožní páni se už nemohou vymlouvat na nevědomost nebo nepoučenost a jsou před lidem přitlačeni ke své povinnosti a úloze, totiž postavit se celou svou váhou na obranu tak jasného podání učení víry.

No, nedivte se, říká biskup Diego, my máme jen jednu metodu. Hledáme Boha v modlitbě a v důkladném poznání jeho Slova. Bez osobního vztahu k Bohu není vytrvalost ani solidní výhled.

Dnešního duchovního tuláka svádí okolní zpovrchnění. V závanech pomíjivých módních směrů, bez duchovních kořenů, bez výživy v podobě modlitby je každý křesťan v nebezpečí. Když vidíme mladé hledače štěstí, kteří se vracejí k někdejšími pohanským pověrám, kde se běžně provádějí hrozné oběti, uvažujeme o tom, nakolik dnešní kněží nedokáží uhasit jejich velkou žízeň po životní pravdě, nedokáží zabránit náboženské turistice a přebíhání mladých z katolického kostela do muslimské mešity, odtamtud k dalajlámovi a pak zase zpátky. Zlehčování víry může vést k úchylkám, které někdy není snadné zarazit. Člověku drásá srdce hluboké zranění, jež způsobují někteří kněží, kteří opouštějí milost kněžství, vstupují do různých sekt a tam provozují jakýsi druh svatokrádežné kněžské služby. Takový pád! Je to jako dýka vražená do Ježíšova Srdce. Jedinou smysluplnou odpovědí zůstává modlitba.

Výsledkem je rozsáhlá bastardizace či národy posedlé tmou, kdy pobloudilci stále vážnou v úlitbách a obětech všeho druhu, aby si usmířili temné duchy. Jestliže se někdo otevře poznání Boha, tak pověra má sklon mizet. Nepřehlížím skutečnost, že mnozí křesťané mohou zůstat svázáni starým strachem. Primitivní pověra, podle níž svět ovládají zlí duchové, zůstává mocná. Někteří křesťané, oslabení povrchní vírou, mohou být v pokušení přinášet pohanské oběti duchům temnoty, aby si získali jejich přízeň.

Jiný typ pověry je spojen s odklonem od Boha. Když se člověk odvrátí od svých základních kořenů, musí se nevyhnutelně vydat jiným silám. Moderní spotřební společnosti otřesně přežívá na víře v kouzla. Lidé si vyrábějí falešná božstva. Touha po moci bez Boha vede k větší ochotě otevírat se žízni po různých klamně osvobozujících iluzích.

Co to čtete, biskupe Diego?

Slova, slova, slova.

A co je v těch slovech?

Inu, hlavně Nový zákon, protože vy chcete používat jen ten a celý Starý zákon zavrhuje.

Co tím chcete říci?

Prostě jen odhalujeme výchozí neudržitelnost, zmatenost a nerozumnost názorů bloudících tuláků. Marně hledáte pravdu v nesmyslně rozpolcené pověře.

Ale co to máte v ruce, ten pergamen?

Na to jsme přece dávno domluveni.

To jsou jenom poznámky mého studovaného pomocníka z Caleruegy. K tomu, aby byla naše rozprava působivější, podáváme vám předem pergamen s argumenty, které používáme při rozpravě, abyste si mohli připravit odpovědi.

Ukažte je.

Zde jsou a vy máte jejich opis.

To nás nepřesvědčuje! – Křičí vzdorovitý bloudící pořizek, mačká pergamen a vztekle ho vrhá do ohně. Plameny obklopují v mžiku celý pergamen. Pak jako střela rázem vylétá zmačkaný chuchvalec pergamentu z ohně mezi shromáždění. Jiný tulák jej popadne a znovu mrští do ohně, aby to konečně strávily plameny. Podruhé letí ven neporušený pergamen! Potřetí je zmačkaný pergamen vržen rozčilenými tuláky do plamene, aby nanovo mohl vyletět z ohně nedotčený! Jasný Boží zásah!

Kdekdo z nás se ptá: Má to nějaký účinek mezi bloudícími tuláky?

Neobracejí se houfně k učení víry, ačkoli sami zálučně navozují tuto zkoušku ohněm. Nevracejí však ani tento zázračně zachovaný pergamen.

Mluvčí hledajících v čele s mudrlantem Aimerem se neobracejí. Vycházejí ze síně ještě více rozzuření, soptí nenávistí jak proti církvi, tak proti jejím obhájcům. Nicméně asi 150 odpadlíků z obecnstva se vrací do lůna Církve.

Konečně někteří přítomní ozbrojenci řinčí zbraněmi a hrozí místním fanatikům. Biskup Diego po boku s mým trpělivým průvodcem dává oběma rukama najevo žoldněřům, aby se mírnili. Násilí neodpovídá jejich chápání křesťanského působení mezi bloudícími tuláky. Místo toho vzdávají díky Bohu za obrácení mnoha odpadlíků.

Samotný zjev Diega z Osmy a mého trpělivého průvodce však působí velmi strhujícím dojmem. Všichni vědí, že Diego je biskupem v Osmě, a přitom se obléká a vystupuje velmi prostě, místo biskupské berle chodí pěšky s poutnickou holí, beze stráže nebo honosného doprovodu, spíš jako žebrák.

V tom nás napodobuje, pokřikují místní tuláci.

Odpovědí jim je naprosté ticho, protože papež Innocenc nařizuje všem, které posílá do Jižní Francie:

Neříkejte nic, ani nekonejte nic, co by mohlo vyvolat třeba i spravedlivou kritiku bloudících tuláků.

Když se k Diegovi na jaře připojuje asi dvanáct chudých a bosích cisterciáckých opatů, bez koní a povozů, nádhery a stráží, tehdy nový narbonský biskup Arnold rozděluje jednotlivým účastníkům okruhy jejich kazatelské působnosti tak, aby každý mohl za den obejít celý svůj okruh.

Zdržím se na modlitbách a kajících pobožnostech v kapli v osadě Prouille na kraji Fanjeaux, hlásí můj trpělivý průvodce.

Hlasatelé učení víry Ježíše Krista se zatím vydávají na určená místa, a tam obhajují Ježíšovo božství před bloudícími tuláky. Jednotu mezi nimi udržuje především papež Inocenc.

Jasnozřivě postřehuje dosah celé této pohromy. Vystihuje nebezpečí pobloudilých tuláků, které rozleptává křesťany a ohrožuje je v celé Evropě: Belgičtí beghardi, francouzští lyonští, chudí Petra Walda, yklefisté, husité, táborité připravují půdu duchovnímu otřesu protestantské revolty a rozvrácení jednoty Kristovy Církve, aby z nich vzešlo zkažené ovoce francouzské revoluce, jozefinismu a západního kapitalismu a moderní spotřební společnosti, vzpoury davů pod vedením Marxe a Engelse, a následných válek a revolučních zmatků.

Diego vyhledává stále nové způsoby hlásání evangelia a dolévá nadšení ochabujícím účastníkům. Je duší a obnovitelem apoštolského hlásání tak, jak si to představuje papež Inocenc.

Hroutí se nám to, - hlásí cisterciáctí opati.

Co se hroutí?

Nemáme už žádné prostředky. Kostely, kde působíme, nás přestávají podporovat. Při lakotě narbonneho arcibiskupa a po rozvrácení carcassonského biskupství, je naše situace stále tíživější.

Poradíme se v Montpellieru, říká Diego, a z porady vychází apoštolské řešení:

Chodíme pěšky a potřebné živobytí si vyžebraáváme. Také zařizujeme středisko zásobování v Toulouse. Ovšem výsledky jsou ubohé.

Inu, Bůh je věčný a proto má čas. Necháává zvolna zrát símě své pravdy, pomalu přetváří lidská srdce, pomaloučku si je přitahuje k sobě. Velmi rychle však rozmetá díla svých poslů. Člověk se tolikrát ptá, proč nás Bůh nechává se tak lopotit, tak dlouho pracovat jakoby do větru, a proč náhle nechá sesout díla tak prosperující pro jeho slávu a spásu duší. Až po staletích vidíme, že Bůh tím vychovává lidi k důvěře k němu a k nezištnému hledání výlučně jeho. Rozmetá vše, co zavání sebeláskou, ctižádostivostí. Mimo to nutí své služebníky hledat stále nové a lepší cesty, vede k ostré sebekritice a opravám dosavadní činnosti.

Dosud jsou opravdu nicotné výsledky celého dosavadního hořkého a obětavého úsilí.

Proč se d'áblu vždy a o mnoho lépe daří, snáze, proč má vždy hned od začátku takové úspěchy?

Kdejaký pokrytec a spekulant s lidskou důvěřivostí mířící na ženské srdce a ženské kapsáře, kdejaký mudrlant, splašený fanatik strhne tak snadno lidi a nemůžeme namítnout, že Kristovi protivníci dávají Boha levněji a také jeho milosti.

Boží dílo musí totiž zápasit vždy ve všem od základu s porušeností lidské přirozenosti, s lidskou pýchou. A zde je úhelný kámen dočasných Ježíšových neúspěchů, Božího díla a zdánlivých úspěchů satanových. Satan vždy lichotí lidské pýše, falešnému sebeuplatnění jedince na cestách k Bohu a k vnitřnímu štěstí. S tím někdy nepočítáme. Pokládáme přívally Ježíšových horlivých vyznavačů za své úspěchy. Dneska z trpkých zkušeností víme, že i pro

věc Boží někdy přichází prudký nárůst, hlavně u mladých, kteří se někdy rádi dají strhnout krásným příkladem několika dobrých mladých hrdinů. Tak dochází čas od času k tomu, že se křesťanství v církvi „začíná nosit“. I ono se někdy stane módou, snad i početně vyznávanou, ale právě zase tak početně opuštěnou, jakmile zaduje jen trochu ostřejší vítr.

Výsledky vaší apoštolské horlivosti, otče biskupe Diega a ostatních účastníků papežské misie zůstávají bez úspěchu, - říká můj trpělivý průvodce, a dodává: Papež Innocenc vás sice konejší slovy, že toto vaše působení není zbytečné.

My však dobře víme, že před Bohem není nic ztraceno.

To je pravda, ale sebelepší vaše kázání učení víry před bloudícími tuláky nepřináší žádné plody. Potřebujete jisté duchovní zázemí v soustavné kontemplaci. Církev potřebuje něco nového, totiž zvláštní hlasatelské či kazatelské zařízení s kontemplativními základy. Někdo pevně duchovně spřízněný s rozjímajícími dušemi potřebuje mít takovou duchovní zálohu, o kterou se může stále opírat, když apoštolsky hlásá učení víry bloudícím tulákům, a kam se znovu vyčerpaně vrací jako do svého domova.

V květnu 1206 se biskupové a cisterciáctí opati málem chtějí vzdát svého poslání, ale přichází jim pomoc z Kastilie. To jim vlévá novou sílu k hlásání a naději. První veřejná rozprava v Emiensu vykazuje jistý úspěch.

Bloudící tuláci jsou však rozhořčení jejich působením, že mobilizují všechnu přízeň odpadlíků mezi velkomožnými pány, veškerou svou lstivost. Výmluvnost několika opatů je slabá proti přesile d'ábelské moci světské i osobní. Misionářů je stále žalostně málo proti velkému počtu bloudících potulných hledačů štěstí mimo Církev.

Bůh je se mnou, ale ti lidé se nestarají o kázání více než o shnilé ovoce, stěžuje si Vilém de Tudéle:

Piere de Castelnau je bloudícími tuláky úkladně zahuben.

Tehdy se vynořuje mnoho válečných štváčů, volajících po křížácké výpravě proti bloudícím tulákům, ale také proti jejich velkopanským spiklencům. Všechny křížácké výpravy vzbuzují nenávist obyvatelstva vůči Církvi.

Diego ztrácí cisterciácké pomocníky. Nyní skládá všechny naděje do díla mého trpělivého průvodce a jeho věrných následovníků. Můj trpělivý průvodce z Caleruegy se nesnaží dosáhnout Boží slávy vyhrožováním dýmem hranic, ani se neopírá o světskou moc. Nyní shromažďuje svou skupinku rozjímavých duší v Prouille.

-

KOLÉBKKA KONTEMPLACE

Opravdu nepůjdeš se mnou dál, milý bratře? - ptá se Diego z Osmy na podzim toho roku mého trpělivého průvodce.

Ne, já zůstávám v Prouille.

Tady se ale nic neděje.

To se zdá. Prouille není místo, které by mne ukolébalo k spánku. Je to místo Boží požehnané působnosti v mém srdce. Vzdaluji se tu od hluku světa i od svých vlastních tužeb a přání. Zde spočívám v mlčenlivém klanění čisté Pravdě, vroucí Lásce, ryzí Kráse a nejlepšímu Dobru, přicházejícímu v lidském těle.

Zřejmě se ti zde dostává čistého nazírání.

Doufám. Prostě mlčím a Bůh mě oslovuje. Přichází to z Božského Srdce Páně. Dostává se mi toho díky Ženě žen, která je po devět měsíců hýčká pod svým přecistým Srdcem. Málokdo si uvědomuje a pokorně přijímá tuto ženskou stránku lidské inspirace.

To je pravda, tak i Albert Einstein celý život opakuje pouze to, co mu řekla jeho žena Mileva Maričová-Einsteinová, totiž teorii relativity, ale pyšně si všechno přisvojuje a falešný vládce světa mu v tom přizvukuje.

Můj trpělivý průvodce si ovoce své kontempace nepřisvojuje, ale předává je dál.

Jak se to děje?

Ve Fanjeaux na mne čeká Prouille a v Prouille duchovní péče o vdovy a panny, posléze sestry, které podle dosavadního zaměření sester cisterciáček podle Benediktova hesla „Ora et labora” oslavují Boha slavnou bohoslužbou a prací, posvěcením zaměstnání rukou. To máte tak, otče Diego, vy jste plný okamžité podnikavosti, takže odpovídáte na různé situace ohňostrojem plánů a nápadů. Já však k tomu přidávám péči o bývalé pobloudilce, kteří se obracejí k Bohu, nebo přesněji se odvracejí od svého bloudění a napřimují svou životní cestu k Pánu v Církvi. Pečuji o sirotky. Po konvertitkách se ujímám výchovy dívek. Postihuji totiž u mnohých zdejších bloudících tuláků a tulaček žhavou touhu po vroucím a hlubokém styku s Bohem, kterou nedovede nasytit zpovrchnělá duchovní správa mnohých venkovských duchovních a odtažitě zájmy mistrů posvátné vědy. Shledávám na každém kroku tolik šlechticů, vdov po křižácích, a jejich osiřelých dcer. Sotva opouštějí oplakávání manželů a otců, kteří prolévají svou krev osvobozování Jeruzaléma, snadno by upadly do spárů potulných mudrlantů, a přitom se touží povznést do vznešených sfér Božích.

Zde v Prouille vystupuji strmou cestou k vrcholu hory, na níž se zvedá pevnost. Dospívám ke kostelu a hradu, vévodícímu celému kraji až k hradbám, až k vápencové skále. Kolem jsou rozsety četné domy. Pole jsou dobře obdělána. A za tím vším tak málo světla v srdcích a tolik temnot v duších! Od začátku ve mně hoří touha po obnově duchovenstva chudobou. Toho se ovšem nedá docílit pouhým hlásáním ani lepší organizací. Hlavní je učinit tak vlastním příkladem a příkladem mých následovníků. Proto zůstávám ve Fanjeaux. Ne pro nějaký nedobytný hrad, ale pro ústraní dávno přehlížené. Prouille už není takové jako dřív. Všechno

je poznamenáno válkou. Žoldnéřská bezohlednost, společná všem armádám a válkám všech dob a celého světa, tam zanechává smutné stopy. Obyvatelé jsou pryč. Velmožové hledají útočiště v lépe ozbrojeném hradu Fanjeaux.

Zatím tu den co den získávám několik rodin a hned obnovuji duchovní život. Ze spáleniště někdejšího kostela zachraňuji už jen kapli pro naši Královnu Pannu Marii. Zde se ozývají modlitby k posvěcení času a bohoslužby.

Petr Valdes s výřečností židovského kupce a ostatní mudrlanti halasí mezi bloudícími vandráky o čistotě, prostotě a spojení s Bohem, naléhavě volají k lidskému srdci, k citu, kterým žena vždy objímá vše, co se k ní blíží jako něco mimořádného, velkého, vznešeného a přijímá nadšeně a obětavě všechny, kdo k ní přicházejí, aniž by ji jako ženu vylučovali.

Pro ženy spíše než pro průbojně bojovníky má větší přitažlivost a kouzlo všechno dojmavé. Muž bojuje o to vznešené, kdežto žena to prožívá. Tak mnoho žen plane nadšením, že jsou přijímány mezi dokonalé, že se jim jako všem tulákům dostává pochybné *consolamentum*. Bloudící vandráci, hledající útulek, pohotově přijímají různá křesťanská zřízení, zejména ideu soužití. Zřizují mužské spiklenecké bloky stejně jako ženské. Do ženských pak přijímají i děti od útlého věku. Někdy stojí proti sobě ženský blok proti mužskému.

Biskup Diego se pohotově rozhoduje, sotva se objevují příležitosti. Je to muž činu. Rozhoduje se vybudovat útočiště pro šlechtické vdovy a osiřelé dívky, opouštějící smutné bloudění ve světě. Nalézají tu také tiché zázemí k modlitbě a vlastnímu duchovnímu růstu. Zde je možno snáze získávat ženy z masy bloudících vandráků. Mimo to by jejich duchovní domovy soustavně povznášené rozjímáním měly být pravou základnou pro hlasatelskou apoštolskou působnost a pak by mohly být útlukem pro vyčerpané hlasatele učení víry.

Tak povstává v Prouille nové ohnisko duchovního života, místo posvátného vyzařování milosti a života z ní a pro ni.

Zbývá ovšem prosadit tento nápad v církevní budově, jejíž úřady jsou právě tak těžko pohyblivé jako úřady kdekoli na světě. Bohu díky je místo chladného úředníka a hamižného lakomce jmenován na toulouský stolec horlivý a nadšený biskup Fulco. Především on poskytuje ústraní chrámu a jeho příjmy. Kostel k bohoslužbám a příjmy k živobytí zbožných šlechticů a osiřelých dívek i těch, kdo je duchovně povedou a naleznou u nich odpočinek.

Někdejší trubadúr odkládá loutnu a přijímá berlu, a pak místo provensálských zpěvů hlaholí radostnou novinu evangelia a místo rytířského opěvování dámy jeho srdce napřimuje své klanění vtělenému Bohu. Vstupuje k cisterciákům. Brzo nato je jmenován biskupem v Torontu. Tam je vybrán, aby nastoupil na stolec v Toulousu po svém upadlém předchůdci.

Fulco poskytuje mému průvodci a jeho družině kostel v Prouille a dovoluje zřízení domu. Ale to je vše, co může dát. Diego dává nápad. Fulco dovolení, ale vybudování a naplnění daného

příbytku životem v Božím duchu je dílem mého trpělivého průvodce. Majetek má okolní bohatá šlechta, oddaná Valdusovým snům. Od nich se dá čekat leda nějaká záludnost.

Snad někdo pomůže, říká Diego.

To víte, že pomůže, uznává můj trpělivý průvodce, Už třeba to, že mi pomáhají Vilém a Raymund Claretovi, je Boží požehnání. Obětuji danému dílu své majetky i své osoby.

Jenže Vilém nakonec dílo opouští, připomíná Diego. – Ódchází totiž k cisterciákům.

Ano. Domnívá se, že je to potřeba pro záchranu domu v Prouille. Podle něho je důležitější zachránit dům než jeho duchovní náplň. Nestačí mít dům, ale třeba duchovní domov.

Hlavní je však naplnění daného příbytku životem v Božím duchu. Ještě dojemnější je pomoc dvou poddaných z Villasavary. Ti se věnují všem bratřím a sestrám, jako rozjímavé záloze pro apoštolské hlásání učení víry. Jejich pán je propouští z poddanství, aby mohli daný nápad uskutečnit. Poskytují své domy se zahradami a jejich zařízením.

Můj trpělivý průvodce získává podporu ještě jedné rodiny v Prouille, Arnolda Ortiguers a jeho ženy Alazaice.

Přijměte, milý synu, do své péče kostel svatého Martina v Limoux, říká toulouský biskup Bérenger mému trpělivému průvodci v dubnu léta Páně 1207.

Fulco má dost dobré vůle, ale má příliš mnoho starostí a nechápe dost potřebu ženského útočiště pro rozjímavé sestry. Jedině můj trpělivý průvodce životem docení potřebu jejich neutuchajících rozjímavých modliteb jako duchovního zázemí pro úspěšné šíření učení víry ústy hlasatelů uprostřed záplavy pověr a roztěkaných zástupů zmatených Petrem Valdem.

Po velké disputaci v Montrealu nachází hodně bloudících tuláků cestu víry. Tím víc vyzývá k účinné podpoře tohoto útočiště kontemplace, ze kterého může vyzařovat apoštolát na všechny strany. Biskup pomáhá a ponechává k tomu příjmy bohaté farnosti. Přidává ještě výnos sousedního území Taishi.

Také zde však člověčina úřední budovy trpělivě jako řídké síto prosévá semeno Boží inspirovanosti dané ideje, takže ještě dva ruky čekají kontemplativní sestry pod okapem velkopanských domů, než se jim dostane zajištěného živobytí a můj trpělivý průvodce se bez odpočinku prožebravá dále krajem při svém působení.

Útočiště pro rozjímavé sestry je dobudováno v březnu léta Páně 1207. Ubytování je však ubohé, sestry přebývají spíše dírách než celách. V dubnu ještě mnohé přebývají ve Fanjeaux. Teprve v létě dosahují sestry jistého ústraní k rozjímání, ovšem stále ještě nouzově. Stejně tak nedokonale a neúčinně působí mezi bloudícími zástupy apoštolské hlásání učení víry. Prostě bez kontemplativní podpory zůstává jakékoli hlásání či kázání naprosto neúčinné. Předně hlasatelé nedovedou ani představit učení víry strhujícím způsobem, a dále nejsou ani vyslechnuti adresáty tohoto hlásání. Je zajímavé, že i kdyby byli kazatelé někde vyslechnuti

bloudícími vandráky, takže by je dokonale přesvědčili o pravdách víry, přesto by tito skutečně víru nepřijali. Přijetí učení víry sebou nese ještě jisté nároky na změnu života věřících. Pokud však někdo přesvědčený o pravdách víry odmítá podle poznané pravdy změnit svůj život k lepšímu, pak odmítá přijmout víru a své poznání o pravdách víry vytlačuje z vědomí, snaží se je zapomenout. Tím, co takové poznání vytěsněné z vědomí způsobuje v člověku, se skoro celý život zabývá Sigmund Freud, aspoň do té doby, než přijme křest svatý.

Tak je výsledkem působení mezi bloudícími tuláky z Albi jejich zklamání z porážky ve veřejných disputacích a větší zatvrzelost tuláků v bloudění a neustálém hledání správné životní cesty. Křesťané falešně přesvědčení o jejich nenapravitelnosti polevují v pravé víře a uchylují se k násilí. Trpí tím nejen bloudící vandráci, ale i sami křesťané.

Doba křížáckých válek proti bloudícím tulákům z Albi těžce doléhá na sestry. Válka rozvrací veškerý pokojný život v kraji a ztěžuje to život sester. Město Limoux, z něhož pobírají sestry hmotnou podporu, je dvakrát rozbořeno a dvakrát obnoveno.

Během roku 1210 jsem poněkud vzdálen sestrám v Prouille. Působím totiž po boku biskupa Fulca v toulouské oblasti. V roce 1211 navštěvuji sestry a přesvědčuji se o jejich tíživé situaci. Poté se však vracím k biskupovi, který se chystá opustit Toulouse, protože hrabě Raymond Toulouský se otevřeně přidává k bloudícím tulákům. Tam také navštěvuji Šimona z Montfortu, pověřeného vedením křížácké výpravy.

Tehdy ho přesvědčuji, že by bylo dílem milosrdenství, také lásky, kdyby byl konečně kostel v Prouille odevzdán se všemi právy obráceným sestrám, vzpomíná můj trpělivý průvodce.

Šimon poskytuje sestrám nějaké pozemky, zabavené velkomožnému pánu Bertrandu de Saissac, který se přidává k bloudícím tulákům a všemožně je podporuje. Tu se také biskup Fulco projevuje šlechetně a vydatně přispívá šlechticům, žijícím rozjímavým životem u kostela Panny Marie v Prouille. Roku 1212 už máme dost prostředků, takže můžeme přikročit k budování stálého příbytku se všemi potřebnými místnostmi, prostorami a dílnami, protože jednak něco přispívají v té době vítězící křížáci, jednak věřící šlechta projevuje svou vděčnost za konečný pokoj, po němž všichni tolik touží. I ta část šlechty, která dlouho sympatizuje a spolupracuje s pobloudilci, projevuje štědrost, a tak zahlašuje stopy své bloudící tulácké minulosti.

Dům v Prouille je od začátku místem skutečné kontemplanace a nikdy se nemění v nájemní dům. Když jsou někdy přijata nějaká děvčata, je to pro jejich ochranu před bloudícími tuláky.

Prvotní duchovní zaměření těchto sester je zřetelně cisterciácké. Cisterciáci platí za pravé nositele Benediktovy ideje. Je příznačné, že můj trpělivý průvodce, sám řeholní kanovník, nezaměřuje tyto sestry v kanovníckém duchu.

To je pravda, - výslovně potvrzuje můj trpělivý průvodce, a říká: Tehdy vůbec nezamýšlím

zakládat nějaký řád, a vůbec už ne ženský. Všechny domy v mém díle povstávají z naléhavé, okamžité potřeby duchovní opory apoštolského hlásání. Bez jejich neustálého rozjímání zůstává moje apoštolské hlásání učení našeho Pána neúčinné. Teprve o řadu let později, až léta Páně 1216 sestavuji stanovy pro ženský klášter v Prouille. Jen o dva roky poté odvádím část sester z Prouille do Svatého Sixta v Římě. Sestry z Prouille zachovávají pravidla od Svatého Sixta.

Chceš vědět, jak žijí? – Modlí se a pracují. Když se nemodlí, tak spřádají vlnu k předení a pak předou látku a šijí bílý hábit pro sebe i pro bratry. Ovšem nezůstane to tak. Věci se mění každým okamžikem a já jsem jimi úplně strhován.

Příznávám, že se pak děje něco zvláštního. Jakmile získávají naše sestry přizpůsobenou řeholi svatého Augustina a shledávám, že se věnují kontemplaci, zrovna tehdy je nám, řádovým bratrům, povoleno kázat. Najednou zahořím jako planoucí pochodeň pro kázání mezi pobloudilými vandráky, že bych snad ponechal sestry bez duchovního vedení. Skoro si připadám jako ten pes s pochodní v zubech ze snu mé rodné maminky Jany. Tehdy mne však papež Řehoř IX. brzdí slovy:

Dbejte o to, otče, aby ženský klášter v Prouille byl zachován duchovnímu vedení bratrů kazatelů.

Jakási obluda však působí, že přímo prší vzájemně si odporující církevní dekrety ohledně důrazu na kazatelskou výsadu, vedoucí až přísným zákazům svěřovat bratrům duchovní péči o sestry.

Můj trpělivý průvodce životem, který rozmlouvá s Bohem nebo o Bohu, dobře ví, že tyto sestry zosobňují sepjaté ruce a planoucí rozjímající srdce a soustavnou oběť mystického Těla Páně, rukama podpírajícíma paže Mojžíšovy. Proto kromě své duchovní péče svěřuje sestry ještě duchovnímu vedení vlastního bratra Manesa. Sám plane pro apoštolské kázání jako nikdy předtím. Bratrské duchovní vedení sester i potom stále roste, jak posléze dosvědčuje třeba blahoslavený Jindřich Suzo. A tento růst potřeby rozjímavé modlitby postupně zasahuje celé lidstvo. Proto svatý Otec Benedikt XVI. říká, že křesťan budoucnosti bude kontemplativní, anebo nebude vůbec křesťanem.

Můj trpělivý průvodce má zvláštní povolání, požehnání i vlohy k vedení žen. Začíná v nepřátelském městě tím, že prosí o pohostinství. Někdejší povýšenost šlechticů uchvacovaných pobloudilými tuláky ustupuje po jejich návratu do otcovského domu Páně. Ještě po mnoha letech vydávají tyto šlechtičny svědectví o zvláštní pomocné účasti svého zachránce na jejich duchovním vedení, umrtvování těla a vytrvalé rozjímavé modlitbě.

Jakmile zachraňuje několik šlechticů z tuláckého podmanění, nenechává je na pospas okolním zmatkům. Pohotově pro ně zajišťuje bezpečné ústraní. A co víc! Zdálo by se, že

zakládá jen útulky pro zachráněné ženy. Vidíme však, že zakládá ženské kláštery a pak i mužské, jako v Madridě, v Římě a Florencii. Papež sám si všímá této jeho schopnosti a pověřuje ho úkolem:

Založte vzorný ženský klášter u Svatého Sixta.

Tato jeho působnost mezi ženami je tím podivuhodnější, že je přirozeně plachý a stydlivý vůči ženám. Snad právě tato jistota, kterou ženy zakoušejí v jeho přítomnosti, působí na ně přesvědčivě. A tím více vyniká jeho mystické chápání společných sesterských rozjímavých modliteb a obětí. Jeho delikátní čistota, s jakou přijímá duchovní oporu od kontemplativních sester, dodává jeho kázání jistou svěžest a působivost.

Není to, synku, trochu divné, ptá se biskup Diego, když dozráváš větší radost z rozhovorů s dívkami a mladými řeholicemi než se starými, a přitom opíráš kázání právě o jejich kontemplaci? Vždyť při této duchovní základně apoštolského hlásání přece ustupují tělesné vlastnosti stranou.

To je pravda. Je to divné. Však se z toho vyznávám.

Přesto, můj synu, jak vyrozumívám, poznamenává otec Diego, tak ústav pro ženy v Prouille je důležitým mezníkem ve tvém životě. Něco se ve tvém nitru začíná pro ty chvíle, kdy se chopíš poslání velkého průkopníka v celém církevním životě, v životě, kdy máš mnoho vykonat i vytrpět pro novou cestu a nové stanovy, abys pak našel útulek plný porozumění a útěchy i duchovní součinnosti.

Nechápu –

Zato já to přesně chápu. Po všech těch svízelných horlivého biskupského života cítím, že mi kázáním mezi zbloudilými docházejí síly. Musím se vrátit k ovečkám v Osmě. Už se nemohu zdržovat mimo svou diecézi. Teď už je to, milý synu, na tobě. Je pryč tvoje cesta hledajícího studenta bohosloví v Palencii. Je pryč tvoje někdejší uzavřenost v podivné sešlosti v Osmě. Je tu objev spojení rozjímavého života s životem činným. Brzy tu najdeš své poslání i rodinu k posílnění a občerstvení tohoto poslání.

Pak už na mého trpělivého průvodce životem doléhá rána za ránou. Umírá Diego, umírá jeho kazatelský kolega Raoul de Fontfroide, zavražděn spolupracovník Pierre de Castelnau, legát Amoury je pryč. Cisterciáctví kazatelé se vracejí do svých opatství. A tuláci, marně hledající štěstí bez Krista a mimo Církev, se šíří Evropou jako povodeň.

MEČEM UMLČÍŠ, ALE NEPŘESVĚDČÍŠ

To je strašné! – chytá se za hlavu Inocenc III. – To už není pro člověka, sice na Petrově stolci, ale přece jen člověka.

Pokaždé však slyší: Nebojte se, jsem s vámi až do konce věků. V Ježíšově životě je neustálá

modlitba ve prospěch jeho přátel. Apoštolové mu občas působí starosti, ale Ježíš, je nese ve svém srdci tak, jak je dostává od Otce, rovněž s jejich chybami, s jejich pády. V tom všem objevujeme, že Ježíš je mistrem a přítelem, vždy připraveným trpělivě očekávat obrácení. Nejvyšším vrcholem tohoto trpělivého čekání je opona lásky, jakou Ježíš rozestírá kolem Petra a jeho pokračovatelů. Při Poslední večeři mu říká: Šimone, Šimone, satan si vyžádal, aby vás směl protříbit jako pšenici; ale já jsem za tebe prosil, aby tvoje víra nezanikla. A ty potom, až se obrátíš, utvrzuj své bratry.

Zavraždění legáta Pierre de Castelnau dovršuje papežovo rozhořčení proti tulákům hledajícím štěstí bez Krista a mimo Církev. Desátého března už přicházejí do Říma listy, které líčí zavraždění vyslance Svatého Stolce.

Právě večer před vraždou pronáší hrabě proti Petrovi strašné kletby a vyhrožuje mu smrtí. Nějaký žoldnér zabije Petra zákeřně zezadu kopím, právě když si vykasává suknicí k přebrodění Rhony. Hrabě přijímá vraha a jeho pomocníka za členy svého dvora.

Vyhlašujeme exkomunikaci proti Raymundovi! -Pronáší důrazně papež Innocenc III.

Už kolikátou! – Vysmívá se Raymund,

Nyní je nutno přitvrdit. Je nám známo, že hrabě Raymund je zatvrzelý nepřítel Krista. Dávno se rozchází s Církví a vysmívá se všem církevním trestům. Nyní se však stává spiklencem vrahů. To, že jsou jeho poddaní zbaveni přísahy věrnosti k nepříteli Božího lidu, se ho rovněž příliš nedotýká. Když hřeší pán, tak hřeší i jeho poddaní. Poddaní podobně jako on hledají štěstí mimo Církev a vysmívají se církevním trestům. Na Raymunda platí jen silnější moc než je jeho moc. Poslal bych tam kázat biskupy a opaty, ale ti jsou vyčerpáni a unaveni dalším neúčinným kázáním mezi bloudícími tuláky. Proto vyhlašuji křížáckou výpravu s obvyklými odpustky! Ukládám králi postavit se do čela výpravy!

Král váhá postavit se do čela křížáků.

Proč?

Inu, zbabělec. Tak jsou zde ve zbrani silní ozbrojenci, kteří si bez velitele počínají jako teroristé.

V červnu se rozpoutává strašné křížácké násilí v Provinci. Není to však služba Kristu ani Církvi. Je to dobyvačná výprava násilníků, drancujících jižní Francii, a nyní drancujících hlavně panství toulouského hraběte.

Tato válka jako všechny křížácké výpravy je strašným omylem křesťanů, a především zradou Ježíše Krista.

Co je válka? Sedm hlavních hříchů dohromady. Necitujme mi Starý zákon ani Hospodinovy rozkazy Izraelitům k vyhlazení jim nepřátelských národů. Příkazy, pokyny, rady, celé učení Ježíše Krista ukazuje jiné prostředky. Všechno bloudění tuláků, hledajících štěstí bez Krista a

mimo Církev a všechny nepříjemnosti až k ukrutnosti nevěřících či jinak věřících mají v pozadí obrovské množství zanedbaných povinností lásky. K tomu se druží zpovrchnělá víra mnohých kněží a biskupů a jejich nevzdělanost ve víře, a také zanedbané vzdělávání ve víře a skutečné duchovní vedení Božího lidu. Odtud vychází také úplná nevzdělanost v učení víry v Božím lidu většinou negramotném. A tak se patrná i nevzdělanost ve víře u těchto bloudících tuláků, hledajících štěstí bez Krista mimo Církev.

Je otázka, kdy začnou kněží a vůbec katolické duchovenstvo konat svou povinnost, a kdy se přestane spokojovat jen se nabídkou duchovních limonád a vizionářských paštik, a zejména kdy začnou projevovat více lásky k trpícím a sloužit chudým a ne bohatým? Kdy kněží a biskupové začnou v těch boháčích odhalovat tu duchovní chudobu a mravní bídu, protože bohatství vždy svádí k vykořisťování chudých? Jinak by se v Římě mnozí museli otrást strachy, že znovu uslyší slovo socialismus. Jenže socialismus začíná tam, kde přestává sloužit charita a ostatní tak zvané neziskové organizace, anebo slouží zájmům mocných a bohatých, nebo jen ďáblu. Příliš často si krásné slovo charita překládáme jako almužnictví, jako záplaty na chudém pytlí lidí, kteří jsou Božími dětmi a mají proto právo nechodit v pytlích darovaných ani nových ani spravovaných, nýbrž v rouchu královském!

Kdo ještě není otřesen tím, co koná charita a jiné tak zvané neziskové organizace mezi chudými či zaostalými národy, měl by sledovat dějiny kolonialismu vyspělých západních mocností. V patách misionářům a charity krácejí nositelé zdravotnické pomoci, které kromě jiného šíří antikoncepční prostředky a potratové pilulky, a za nimi jdou vyslanci Coca coly a Macdonaldových hamburgerů, a pak i ozbrojená ochranka pro jejich bezpečnost a nakonec zahraniční vojsko na obranu cizích podnikatelů usazených v Africe, Azii, Americe a jinde. A výsledkem je opiová válka v Číně, americká okupace Číny, Koreje, Vietnamu, aj. A kdo se pak může divit zaostalým národům, že jejich vlády vyhánějí všechny misionáře, sotva se někde objevují, nebo je přímo vraždí a tak dělají nové mučedníky víry?

V červnu 1209 se rozpoutává strašná bouře. Masa křižáků postupuje k Béziers. Tam se setkává s prvním odporem. Na rozkaz vikomta Rogera Raymunda město vzdoruje a odmítá se vzdát. Křižáci si ještě ani pořádně nezbudují ležení, když několik skupin bojovných útočníků dobývá hrad. Když chtějí křižáci nějak řídit drancování, patrně aby se na ně dostalo nějakého dílu kořisti, tak zapalují město Béziers a připravují mu krvavou lázeň:

Jen ve chrámě svaté Maří Magdaleny, kde se skrývá pokojné bezbranné obyvatelstvo, je povražděno 7000 nevinných obětí. Málokdo mezi nimi patří k bloudícím tulákům. Děti rozhodně nelze považovat za bloudící tuláky.

Celý kraj je zachvácen hrůzou. Vojáci jsou všichni stejní, napřed vykonají rozkaz a pak o něm přemýšlejí, ať bojují za katolické pány a katolickou věc nebo pro velmože či za nevázanost

bloudících tuláků. Vraždění, loupení, násilnosti, nemravnosti, zhářství ... Ve jménu kříže, na němž umírá Učitel lásky a Láska sama.

Stovky hradů zůstávají opuštěny uprchlými obhájci a okamžitě jsou obsazeny křižáky. Prvého srpna dorážejí křižácké oddíly Carcassonne, kde se bouří vikomt Roger Raymund. Za dva týdny je dobytá zdánlivě nedobytná pevnost. Obyvatelstvo zanechává ve městě své příbytky a zachraňuje si holý život útekem do polí a do lesů. Tak křižácké tažení vytváří další bezdomovce a tuláky. Nyní jsou ustrašení utečenci přitlačeni do masy bloudících tuláků.

A co papežovi vyslanci? - Jakožto pohrdaní civilové u nemají u vojáků mnoho autority.

Roger se přes noc obrací a po zpovědi přijímá svátosti. Kdo si pak má vážit takové zpovědi? Přijímá sám kříž a ztotožňuje se se všemi krutostmi války, třeba i křižácké. Najednou rozhodně slibuje:

Spolehněte se. Budu rozhodně pronásledovat bloudící tuláctví. Vráťm Církvi její majetky.

Ach, ta člověčina! Jak se ta chamtivost a vůbec hříšnost s lidskou tváří vtírá do Církve. Kolik starostí v dějinách i v církevním právu a obavách duchovních osob zaujímá to strašné slovo církevní majetek”!

Raymund VI., proti kterému je vlastně vyhlášena křižácká výprava, bojuje nakonec po jejím boku.

Nevěřím Raymundovi ani slovo, - píše legát Arnold de Citeaux papeži Innocenci III.

Normalizace poměrů v Provinci vyžaduje vyloučení a odstranění věrolomného Raymunda, - rozhodují odpovědné církevní veličiny.

Jak rozhodují, tak se i děje.

Raymund VI. Toulouský je definitivně vyloučen z Církve, hlásí do Říma legát Arnold a dodává: Bojové operace dosahují vítězství u Mureta, kde se hroutí a umírá Petr II. Aragonský, který má spíše mocenský než náboženský zájem o jižní Francii. Jeho smrtí vrcholí porážka Provence. Doporučuji, aby se Raymundova místa ujal Šimon z Motfortu. Je zbožný, ale i zkušený bojovník. Pochází z chudých poměrů, ale vyniká věrností. Je tak přímý a ušlechtilý, že se u Zadaru odděluje od čtvrté křižácké výpravy proti Turkům, když vidí, že výprava už vůbec neslouží v ničem křesťanství, nýbrž ziskuchtivosti benátské republiky. Je to ušlechtilý rytíř, plný osobní statečnosti, věrný druh, tvrdý, který právě pro tuto tvrdost se nenechává zlomit ani zradou, ani zklamáním ani neúspěchy.

Jmenujeme Šimona z Motfortu do čela křižáckého vojska v jižní Francii, - schvaluje papež, - a potvrzujeme, aby Raymundovy statky a pozemky převzal tento rytíř.

Legát sděluje do Říma: Zkušený taktik a stratég Šimon v čele křižáků obsazuje rychle území za územím a dostává panství poražených odpůrců Církve. Nabývá pozemky, které se už rovnají celému království.

To mu tedy už nebudeme potvrzovat všechny získané statky, miní Innocenc III.

Není možno Simona lépe udržet, než potvrzením všech získaných statků, přesvědčují legáti papeže.

Chtěli bychom sejmut klatbu z Raymunda, miní papež.

Ponechejte ten stav, jaký je, radí papeži legáti, a dodávají: Je třeba se držet zásad gregoriánských reforem, že vladař je pouze služebník Božího lidu a že ztrátou tohoto poslání ztrácí i svou svrchovanost, jakmile se stává duchovním odpůrcem Krista a Církve, a časným nepřítelem tohoto lidu, a tak ztrácí právo na území a statky, pomáhající mu vykonávat vladařskou svrchovanost.

Křížácké války nepřinášejí pokoj a pořádek ani jižní Francii ani Božímu lidu, jak doufá Innocenc III.

Křížácké výpravy způsobují normalizaci poměrů, a to znamená, že zakonzervují zdivočelé vášně jižních Francie tak, aby mohly posléze vybuchnout za osvětlenství a Francouzské revoluce, a později v Komunistickém manifestu dvou židů, které inspiruje spiritus naturalis z přemíry skotské whisky, a nakonec ve dvou světových válkách, prolínaných výstřelky nacismu, fašismu a bolševismu.

Veni Creator! – Zní hlahol duchovenstva před každou křížáckou bitvou.

Šimon se opravdu domnívá, že koná bohulibou službu. Při ofertoriu mše svaté před bitvami Šimon pronáší za celou křížáckou armádu obětování duše i těla Bohu. Na rozdíl od svatého Jiří však Šimon z Montfortu jako většina generálů a vojevůdců je snad znamenitý taktik a strateg, ale jinak ducha nezáměrného či dokonce mdlého. Se slepou důvěrou věří farizejsky vychytralým římským legátům s jejich tvrdošíjně prosazovanými zásadami gregoriánských reforem. Je však psáno: Zničím moudrost moudrých a zavrhu chytrost chytrých (1 Kor1,19)

Jenže také bloudící zatvrzelí tuláci vstupují do boje se stejným nadšením a ochotou k sebeobětování. Na obou stranách se lidé vydávají až k smrti a krev vlastní je právě tak laciná jako cizí.

Šimon má navíc značné vojenské zkušenosti a schopnosti, zesílené houževnatou energií a věrností celé své staré hrdé rodiny. Zapojenost papeže, francouzských biskupů a kazatelů španělských, francouzských i německých mu poskytuje silnou armádu. Slabostí této armády je, že je složena z oddílů nevycvičených a neukázněných, které se často rozptylují ještě během bitvy. Mnozí odcházejí, sotvaže jim už končí povinné minimum čtyřicetidenní služby v křížáckých oddílech k získání odpustků.

Hlavně však má proti sobě normalizací zakonzervovanou nenávist obyvatelstva někdy sympatizujícího s tuláky, hledajícími štěstí mimo církve, jindy utiskovaného a trýzněného křížáky, nenávist podnikavců, bloudících s tuláky, ale i křesťanů, kteří se nedostávají ke

kořisti u sesazených velmožů St. Gilles a Trencavel. Preláti projevují úctu k Šimonu Montfortovi, jako ji vždy projevují těm, kdo se za ně a za jejich statky, sídla a práva, čili jak oni říkali za práva Církve, bijí. Také někteří velmoži jako Raymundův vlastní bratr Baudouin, jsou mu upřímně oddáni. Celková nálada je i v katolických městech Narbonska a Montepelierska přirozeně zaujata proti křižákům.

Můj trpělivý průvodce, chodící ve stejném oděvu jako pobloudilí tuláci, v této době sice stále pobývá na daném území, ale neopírá se ani o Šimona, ani se netěší z hrozných plodů křižácké výpravy. Vidí až k jiskrám utlumeného ohně bloudících tuláků, které zanechávají neblahé stopy v životě křesťanských duchovních i prostých věřících, stopy, které už zná a dovede léčit návratem k apoštolskému hlásání učení víry. Můj trpělivý průvodce nikdy neopouští heslo, které si dává s Diegem na začátku své misijní dráhy: Jen slovem a příkladem přivádět věřící i bloudící ke Kristu. Neztotožňuje svou snahu o bloudící nešťastníky s násilnými válečnými prostředky, které nikoho nepřesvědčují i když mnohé dočasně umlčují. Udrží se sice se Šimonem přátelské styky a přijímá jeho ochranu, když je sám jako žebrák v oděvu tuláků zajat křižáky, ale to je vše.

Šimonovo válečné štěstí není trvalé.

Takový zvláštní prozářený sen sleduji ve spaní, vzpomíná můj trpělivý průvodce. Ukazuje se mi mohutný rozložitý strom, který hostí ve svých větvích množství ptáků. Strom padá a ptáci se rozletují. Rok na to Šimon z Montfortu umírá.

KDYŽ ZBRANĚ ŘÍNČÍ, MÚZY MLČÍ

Během hlomozu zbraní a válečného ryku křižáckých vojsk slábnou provenčálské zpěvy slavných trubadúrů a trubadúrek. Ne však můj trpělivý průvodce. Jeho neoslovují múzy. Jeho oslovuje Duch Svatý. Neopouští své misijní území ani za třeskotu zbraní, ani za následné normalizace rozpolcených poměrů.

25. května 1213 mu biskup Fulco uděluje titul kaplana města Fanjeaux, aby měl pevné místo v diecézi. Nyní používá svého právně upevněného postavení a káže všude, kde jen může.

Skončením křižácké výpravy vládne příměří mezi pobořenými domy a vypálenými staveními. Všude se rozvaluje násilně provedená normalizace poměrů jako vydrancování a rozdupání krajiny. V zákulisí normalizace vládne strach z d'ábla a nevědomost. Tento základ se opakuje, kdykoli se znovu vynořují tuláci hledající štěstí bez Krista a bez Církve. Ve Francii znovu propuká násilně do země zadupaná vzpoura davů za Francouzské revoluce, aby vynesla do popředí hrdlořeza, strhujícího za sebou armádu, mající rozšířit plody této vzpoury davů do celého světa. A když proudy krve zamrznou v ruských mrazech, ustane tento výboj obnoveného chaosu, hlásaného pobloudilými tuláky.

Když se vynoří zástupy námezdních dělníků, podniká je dva židovští fanatici k třídnímu boji. Ten vrcholí světovými válkami, kde krev obětí jde do desetimilionů. Když nestačí vystrašení lidí zbraněmi, jsou strašeni nakažlivou nemocí, na kterou odpůrce dodá vakcíny, po jejichž očkování miliony spolehlivě umírají na španělskou chřipku.

Další strašení probíhá sdělovacími prostředky, za kterými jsou záměrně hubeny desetimiliony lidí jiné rasy.

Třetí tisíciletí začíná normalizací rozbouřených davů hledačů pravdy bez Krista a Církve. Normalizuje se už beze zbraní a v rukavičkách pomocí strachu z nemoci, z jaderné války, z napadení lidstva mimozemšťany či zasažení země meteorem nebo kometou. Po usmrcení desetimilionů lidí vymyšlenými drahými vakcínami si zbídačené lidstvo oddechuje, a třese se před nepřítelem, který dokáže penězi rozšířit chaos do samotné přirozenosti člověka.

Ve chvíli, kdy farmaceutické firmy patentují genetické úpravy, technologické firmy sledují biometrická data a zdravotnictví se mění v digitální základnu, lidské tělo i duše už přestává být nedotknutelnou součástí našeho já, ale stává se obchodovatelným statkem.

Původní lékař léčí, když je potřeba. Dnes se zdraví provozuje a vede obchod se smrtí. Zdravotnictví se mění ve správu lidského těla.

Ve chvíli, kdy se zdraví stává službou, vzniká nové zboží: nemoc jako příležitost. Léčba není cíl. Léčba je prostředek opakovaného návratu zákazníka. Genetická data jsou označována za nový obchodovatelný statek – stejně jako ropa ve 20. století.

Když firma upraví lidské embryo je výsledný organismus považován za nový produkt.

Model předplatného zdraví je realita. Různé podniky zavádějí systém trvalého dohledu nad tělem – s cílem časně upozorňovat na odchylky.

Odchylka však není nemoc. Je to jen možnost budoucí ztráty účinnosti. A v systému, kde data určují diagnózu, se může stát, že člověk bude považován za nebezpečného dřív, než on sám pocítí potíže.

Kdy nastane stav, že naše tělo nebude tak docela naše? To už nebude možné říci: Moje DNA, moje rozhodnutí. Z tohoto pekelného chaosu pak už není návratu.

Uprostřed smutně vyhlížejících rozvalin zaznívá radostný hlas mého průvodce z prostých hadrů, přinášející znamení kříže a naději na lepší život. Pomalu se kolem něho shromažďují pomocníci. Nejsou vysláni Římem, nemají žádné pravomoci ani výsady, ale vábí je trpělivý hlas s nabídkou obětavé služby. Tato služba neochabuje ani uprostřed válečné vřavy, ani v nastalém ustrašeném tichu, způsobeném umlčením veškerých nápěvů a libovolných hlasů.

Kdepak najdeme místo k odpočinku a zázemí k rozjímání? – Ptají se pak jeden přes druhého.

Pojďte! - Pokyne jim můj trpělivý průvodce.

Tiše ho následují, až se před nimi objevuje město, ležící na křižovatce důležitých obchodních cest. Je to Fanjeaux.

Na přírodním kopci jsou rozvaliny Fanum Jovis, od Římanů zaslíbenému Jupiteru. Nad ním se tyčí kostel Notre-Dame del Assomption.

V malé čtvrti se nachází dlouhá fasáda s vyřezávanými dveřmi a vitrážovými okny, jež zobrazují šest událostí.

Jsou to znamení, jak je vypráví Pierre des Vaux de Cernai. Na konci rozpravy ve Fanjeaux jsou spisy bloudících tuláků hozeny do ohně, takže shoří, zatímco spisy mého trpělivého průvodce hozené třikrát do ohně, pokaždé vylétají nad plameny a dotýkají se dokonce trámu stropu.

Na konci městečka se z malé terasy nad rovinou nabízí rozsáhlé panorama. Kopce jsou zvlněné, pole s obilím a zeleň se táhnou v dálce směrem k Montagne Noire na jedné straně, vrcholu Pic de Bugarach na druhé straně, Mont Valier a Pyrenejím. Na tomto místě meditace si pohled všimne veškeré rozmanitosti krajiny, která se odráží na dekorativní keramice zdobící parapet. Název pochází z latinského Signum Dei, což znamená Boží znamení.

To je rámeček bohatého, krásného obrazu, malovaného sice šerosvitem, obrazu neúnavné a odvahyplné činnosti, nezlomené neúspěchy, překážkami ze všech stran i ze strany těch, kdo to myslí dobře se spásou duší, s překážkami působenými metodami, kterých se tak těžko vzdávají ti, kdo s vírou v nadpřirozenou sílu věří také v sílu lidských prostředků. Můj trpělivý průvodce se však opírá především o Boha. Z jeho ruky, žehnající věřícím, přijímá pak i časné prostředky, bez kterých se v tomto viditelném světě neobejdeme, aby pak mohli být posláni k viditelným lidem. I v tom je můj trpělivý průvodce pravým následovníkem Ježíše a jeho apoštolů, který si je vědom slov Páně: Hledejte nejprve Boží království a všechno ostatní vám bude přidáno.

Znovu vám, synu, nabízím biskupství, - říká mu papež, ale odmítá:

Nemohu přijmout biskupský úřad.

Proč ne?

Potřebuji pohyblivost a volnost. Jsem odhodlán podle potřeby přecházet v noci jen s holí v ruce, než přijmout jakoukoliv hodnost v Církvi.

Zřejmě se ve vás, synu, rodí nové pojetí života zaslíbeného Kristu.

Není nové. Je původní, apoštolské. Je to forma života zaslíbeného Kristu osvobozená od veškeré vázanosti na místo, od všech závazků, putujících kazatelů k jednomu místu, kraji či národu i od pout nemovitého majetku. Trpce a nešťastně doplácí ti, kdo se nechávají spoutat majetkem a nemovitými katedrami a s vysezenými místečky v dobře umístěných budovách. Je to Kristův duch zásadního osvobození hlasatelské činnosti od jakéhokoliv připoutanosti ke

správní odpovědnosti časné nebo duchovní.

Dobře vidím, říká můj trpělivý průvodce, jaké skrupule provázejí biskupa Diega v jeho apoštolském působení mimo hranici jeho diecéze. Fulko tráví celý čas zápasy s Raymundem a bouřícími se velmoži. Jak může kázat, putovat se Božím slovem z místa na místo, když je zasnouben s narbonskou arcidiecézí?

Proto se odmítám míchat do časných záležitostí. Potřebuji, jakož i všichni, kdo mne následují, být schopen s větší svobodou plnit duchovní úkoly, které jsou mi svěřeny.

To znamená výlučné věnování se hlásání pravdy, říká papež.

Ano, vydechne můj trpělivý průvodce: Vždyť duchovní pravda má být hlášána duchovními prostředky, jak se to provádí v prvních dobách hlásání evangelia.

To jsou mi novinky. To jsou mi novinky, kroutí hlavou papež.

Žádné novinky. Je to návrat k tomu původnímu, k tomu základnímu.

Ovšem dneska smí být kazatelem z povolání pouze biskup, prelát, opat, učitel, farář. Ti si přibírají na pomoc časnou moc.

Světská moc je však stále silnější a nebezpečnější. Chci se vzdát této časné autority a pomocné síly výkonné moci. Jedinou mou autoritou má být posláni Církve. Nastává návrat k původnímu apoštolského působení. Už nejsem pomocníkem provázejícím biskupa, už nejsem spolupracovníkem biskupa Diega, už nejsem článkem či orgánem papežské moci. Odmítám zlatou berlu, která symbolizuje pastýřský úřad i pastýřskou moc, ale o kterou se nikdo neopírá, nýbrž kterou nanejvýše těžko přenáší, aby ji většinu času svěřil nějakému vystrašenému bohoslovcí podržet.

Potřebuji opravdovou hůl na nekonečných cestách, při svých výstupech do hor za věřícími i nevěřícími. Potřebuji oporu lásky, zdolávající všechny překážky na dlouhých, skalnatých a stoupajících silnicích. Za pasem potřebuji nůž na krájení vyžebraného chleba, většinou zatvrdlého. V záhybu nad pasem potřebuji jen Matoušovo evangelium a listy svatého Pavla.

Myslíte, synu, že to stačí?

Uctivě, pokorně a toužebně následuji svatého Pavla pro jeho apoštolskou horlivost, pro jeho myšlenky, plynoucí do něho z Krista, přebývajícího v něm a tryskající z něho k těm, které chce napojit a občerstvit podobně Ježíšem, jako on sám jím žije. Také je pro mne Ježíš vším. Je Pravdou, kterou zvěstuji. Je Cestou, kterou následuji. Je Životem, který je, a ze kterého žiji.

Nosím jedinou ošumělou sutanu, přehozenou chudičkým pláštěm se špičatou kapucí, jak to nosí pobloudilí tuláci valdenští. Bez váčku na peníze, protože chodím bez peněz. Bez mošny, protože neshromažďuji zásoby. Vyžebrávám si, kolik právě potřebuji k udržení života. Chodím bos.

Když však bloudící tuláci pokládají bosé nohy za jednu z zásadních známek pravého

křesťanství a apoštolského života, tak si беру sandále. Nosím je ovšem přes ramena. Obouvám si je, když vstupuji do města nebo do místnosti. Když se bosé nohy zraňují o kámen, říkávám: To je za ty, ke kterým jdu ... Lituji, když deště rozmočí cesty, takže se musím zase obout. Nemám ani halěr pro převozníka a musím si vyprosit převoz za pouhé poděkování ve jménu Božího bohatství.

Dovedu vás tam, kam potřebujete, nabídne se mu vůdce bloudících tuláků.

Škodolibě ho však vede hložím a kamením, až má můj trpělivý průvodce nohy do krve rozedrané, rozdrásané.

Tehdy nadšeně volá:

Radujme se! Můžeme očekávat vítězství, protože naše hříchy jsou smyty krví!

A opravdu, mnoho bloudících vandráků se po této vložce neočekávaně obrací. Mezi prvními je i tento zlomyslný mudrlant.

Cha.cha.cháá! - usmívá se můj trpělivý průvodce: - Kolikrát se musím brodit přes řeky s ledovou vodou, jindy zase rozvodněnými proudy dravých řek. Někdy pálí slunce, jindy mě ohrožují vlci, brousící si zuby na bezbranného poutníka temnými hvozdy. Jednou mi padá jedná kniha Písma svatého do vody a musím ji vylovit z řeky s nasazením života.

Než přicházím do nějaké osady, tak se napiji ze studánky, abych nemusel nikoho obtěžovat. Kolikrát mě přepadají lijavce, takže jsem úplně promočený a nemám, kde ani do čeho převléknout. Promočený deštěm se vracím s druhý do pohostinného domu. Bratři se suší a ohřívají u ohně. Zatím odcházím do kostela modlit se. Nemohu se odhodlat ohřívát si tělo, dokud nemohu zahřát svou duši v chrámě u Pána.

Hostitelka v domě, kam přichází můj trpělivý průvodce, svědčí:

Když mu večer ustelu lůžko, tak je ráno nacházím stejně, jak je od večera ustlané. Často bývá u nás a často ho vidím, jak leží na holé zemi bez přikrývek, anebo stojícího v zadumání v hlubokém rozprostření celého těla na podlaze. Pokud jím někdy zmítají kruté bolesti, bratři ho odnášejí na lůžko. Jenže za chvíli vidím, jak vstává a zase si lehá na zem. Nemá ve zvyku odpočívat v posteli. Jeho kající přísnost se projevuje četnými projevy umrtvování těla. Stále nosí zíněné roucho. Tělo má opásáno těžkým řetězem, který se mu zařezává do těla. Důtkami jsou mu svazky řetízků, jimiž se bičuje během svých dlouhých modliteb.

Přece se nějak musí posílit, ne?

Nikdy jsem ho neviděla jíst více než čtvrt ryby nebo dvě vajíčka. Pije jedinou sklenku vína s vodou. Během postu žije jen z chleba a vody, a skoro vůbec nespí.

Proč je k sobě tak přísný?

Když se ho ptám, tak říká:

To je za mé hříchy, aby pro ně snad Pán neodmítal milosti těm, ke kterým mám jít. A pak

právě za ně, aby na ně svolal Boží milosrdenství, aby se Bůh pro jeho pokání slitoval nad zatvrzelostí jejich srdcí. Jen zvláštní Boží pomoc mi umožňuje další hlásání, tak úmorné kázání, a prodloužení života.

Zatímco Šimon z Montfortu ve jménu kříže masakruje vinné i nevinné, věřící i nevěřící z oblasti ovládané bloudícími tuláky a stoupenci hraběte Raymunda, tak můj trpělivý průvodce obrací všechno křížem, vlastní krví a utrpením, Božím slovem a láskou k duším těch, nad kterými křižáci i ti, co je posílají, lámou hůl, a nedoufají v účinnost jiného léku než vojenského zákroku. Z tohoto důvodu neutíká ani před urážkami a potupami, kterých se mu dostává tím víc, čím se zdá bezbrannější svou zřejmou dobrotou. Bloudící tuláci hází po něm blátem, ale on neoplácí tvrdými slovy ani výhružkami, nikoho nevolá na pomoc. Obětuje sebe, ale nikoho jiného. Proto se také rád zastavuje v Carcassone, kde ještě dnes bodají už ty špičky, arkýře a věžičky.

Když ho jednou v Carcassone ohrožují na životě, říká prostě:

Nejsem hoden mučednické slávy.

Jindy zase na něho číhají a chtějí se ho zmocnit. Jde klidně dál a pokračuje ve zpěvu *Ave Maris Stella* a *Veni Creator*.

Jeho klid odzbrojuje. Velmožové, kteří je posílají, se ho ptají:

Co bys dělal, kdybys upadl do rukou vražedných nepřátel?

Poprosil bych, aby mne neranili hned smrtelně, nýbrž aby prodloužili mé mučednictví, aby mi usekávali jeden prst po druhém, pak aby mi ukazovali všechny usekané články mého těla, nato aby mi vyloupili oči a nechali můj trup zvolna vykrvácet. Takhle pozvolnou smrtí bych si snad zasloužil korunu velkého mučednictví.

OBJEVENÍ ŘÁDU ANEB KOSMICKÁ OBNOVA

V září léta Páně 1213 začíná v Toulouse normalizace. Krvavá porážka bloudících tuláků u Muretu končí jejich rozbušením. Zbývá jim jen prosit o to, aby jejich podřízenost vzala do rukou svatá Stolica. Čekají od ní větší mírnost než od vojenského vítěze Šimona z Montfortu. Papež se však obává rostoucích Šimonových mocenských nároků. Posílá svého legáta, Petra z Beneventu:

Zjednej pokoj v jižní Francii a normalizaci politických a náboženských poměrů.

Jak se žije za normalizace?

Ochabuje duchovní život, rozmáhá se úplatkářství. Důležitější než pravá ušlechtilost ducha je okázalá zapojenost v Církvi. To se čím dál tím více stává usnadněním cesty ke kariéře. Utichlé provenčálské zpěvy se znovu rozezvučí k oslavě vítězů.

Papežský legát žádá především vydání prince Jakuba, syna: Jakuba II. krále Aragonského,

kterého Montfort vychovává na svém dvoře. Vyjednává odpuštění hrabat z Foix, Comminges i Raymunda z Toulouse. Město Toulouse je nuceno poslat vysoce postavené osoby jako rukojmí. Ale přesto není co věřit Raymundovi. Ten odchází ke svému tchánu králi anglickému.

Nejde si tam vyjednat pomoc? – Ptá se legát.

Odpověď nepřichází. A tak Toulouse mimo to budí dojem, že je to jenom na chvíli drímající sopka.

Legát se rozhoduje:

Nutno provést dokonalou náboženskou reorganizaci jižní Francie. Měl by to provést provinciální sněm. Svoláváme ho roku 1215 do Montpellier. Účastní se ho pět arcibiskupů, osmadvacet biskupů, řada opatů, prelátů a kněží.

Po návratu diecézního a řeholního duchovenstva, jsou obsazeny fary, kostely a kláštery, kde se zdržuje množství uprchlíků i s dobyt看 a drůbeží.

Sněm projednává potlačování bloudících tuláků. Kardinál legát zřizuje zvláštní komisi. Ta uvádí v život učiněná rozhodnutí. A výsledek? - Hledající poutníci se mění na potulné hledače štěstí, a jejich mudrlanti se odmlčují někde na chvíli, jinde na století, někde na půl tisíciletí, jinde na tři čtvrtě. Pravidelně se ovšem vynořují a pokračují ve svém veřejném mudrování. " 31

Shromáždění kněží jednomyslně žádá:

Šimona z Montfortu je třeba náležitě odměnit. Dejme mu toulouské hrabství, uvolněné vzpourou potulných davů a následující klatbou jejich spiklence Raymunda z Toulouse.

A co hrad Narbonne, z něhož jsou vypuzeni příslušníci rodu St. Gilles, kteří sympatizují s potulnými tuláky. Co s tímto hradem?

Svěřme tento hrad nám, odpovídá papežský legát.

Na to se biskup Fulco zmocňuje pevnosti. Hned ji obsazuje svou posádkou. Tak je světsky upevněna moc Církve v jižní Francii a zdolán politický neklid.

Nyní však je třeba patřičně duchovně usměrnit všechny ty, kdo jsou přemoženi násilím, říká papežský legát.

Jak to provést? – ptá se biskup Fulko.

Přeneste svá kázání z toulouského okolí přímo do Toulouse.

Tak se Fulko i můj trpělivý průvodce soustředí v působení na Toulouse.

Z břehů řeky Garonny se otevírá nádherné panorama Toulouse s výhledem na most Pont Neuf. Město Toulouse, ležící v Okcitanii, kterému se kvůli barvě cihlových budov přezdívá růžové město. Majestátní budova Kapitolu na hlavním náměstí je mnohem víc než jen radnice. Je skutečným symbolem historie a kultury Toulouse. Právě zde se nyní rozhoduje normalizace poměrů ve městě a celém kraji. Největší románský kostel ve Francii, bazilika sv. Saturnina

v Toulouse z cihel a kamene uchvacuje návštěvníky svou majestátností a atmosférou plnou světla. Obrovské rozměry vzbuzují v účastnících bohoslužby a strhujícím kázáním mého věrného průvodce.

Obyvatelstvo Toulouse si oddechuje po strašném teroru, rozpoutávanému samozvanými vůdci a mluvčími tuláků, marně hledajícími štěstí bez Krista a mimo Církev, a po krvavé lázni křížáků a drancování jejich nájemných hrdlořezů. Nikdo ani netuší, že rubem dosaženého míru a normalizace poměrů ve městě a celé jižní Francii je křesťanskými biskupy a ostatními duchovními požehnané policejní zřízení.

Po řinčících zbraních křížáků vedených Šimonem z Montfortu a drancujícími žoldnéřích přicházejí na řadu jiné zbraně: dobrotu, milosrdenství, horlivě pronášené Boží Slovo, osobní chudoba a přísná odříkavost mého trpělivého průvodce.

Přijměte tyto listiny, - říká, - když předává všem obráceným tulákům listiny. - Ty vás ochrání před šikanováním ze strany nedůvěřujících křížáckých stráží, hlídkujících na každém rohu města.

Můj trpělivý průvodce neúnavně káže v několika kostelích a několikrát denně. Každou chvíli má příležitost k veliké radosti, kdy nadšeně volá:

Radujme se z požehnaného křtu těchto nových princezen Božího království! Získáváme zde³ rychle mnoho dobrých žen z řad urozených vdov a jejich dcer, ale také z řad obrácených trubadúrek a pobloudilých tulaček, jakož i pouličních nevěstek. Musíme zřídit pro ně také v Toulouse zřídit další ústav, prostě druhé Prouille.

Zřizujeme další ústav kající zbožnosti v Toulouse, potvrzuje Inocencův nástupce Honorius III., a dodává: Je to skutečný konvent, třebaže chudičký.

Je to zvláštní dům zvláštních konvertitek, totiž také nevěstek. Jak poválečná bída tak rychle rostoucí blahobyt způsobují rozrůstání metly prostituce.

Dávno znám tuto těžkost, - říká biskup Fulco, - ale také následné nebezpečí, aby se obrácené nevěstky neobrátily kvůli bídě k egyptským hrncům hříchu. Buduji několik domů kajícnic. Největší je dům svatého Antonína. Jenže nová vzpoura davů bezdomovců, hledajících štěstí bez Krista a Církve rozmetává v Toulouse toto dílo léta Páně 1217.

Nekáži jen proti bloudícím tulákům a jejich samozvaným mudrlantům, - říká můj trpělivý průvodce. - Jako pravý apoštol se snažím se předcházet nebezpečí odpadu. Spočívá to především v náboženské nevědomosti Božího lidu. Hlásám soustavně učení svaté víry. Naléhavě káži proti hříchům a neřestem. Když obměkčím mysl i srdce, podávám ruku i hříšníkům, prodávajícím na ulici svůj půvab a smyslové potěšení. Podávám ruku i židům, spekulujícím s nedostatkovým zbožím. Můj zápal a přesvědčení, kterým hoří moje kazatelská slova, shromažďuji kolem mnoho přesvědčených nadšenců pro Krista, muže všech vrstev a

povolání. Mnozí se nespokojují s obdivem. Chtějí se zapojit. Tak se pomalu rýsuje jádro něčeho tajemného, jádro původního Ježíšova kosmu. Tím je jeho osvědčená dvanáctka. To je pravý kosmos Ježíše Krista Pantokratora. Nechci nic nového, pouze tento Ježíšův kosmos, obnovu apoštolského kosmu. Bez něho zůstává ve světě jen chaos.

Léta Páně 1215 se dva znamenití mužové Petr a Bernard Seila z Toulouse věnují mému trpělivému průvodci. To se může znamenat připoutání se k němu slavnými sliby.

Biskup na něho přenáší pravomoc takového úřadu, ale zároveň i na jeho pomocníky. Tito pomocníci už nejsou vybráni, určení ani poslání apoštolskou Stolicí v rámci misijního poselství. Ty si - trpělivý průvodce získává sám, přesněji řečeno, oni sami k němu přicházejí.

Jaké je vaše poslání?

Hlavním posláním je hlásání učení víry, odstranění bloudícího tuláctví, napravování špatných mravů, a vštěpování zdravé morálky.

Daruji k tomu účelu svůj dům, - nabízí Petr Seila.

To je skvělé! – vítá můj trpělivý průvodce takový dar, - Ovšem to není to hlavní, o co usilujeme.

A o co jde?

Uvidíme, až co řekne Svatý Otec. U příležitosti Lateránského sněmu odcházím se svým biskupem do Říma. Potom se uvidí.

Počkáme a budeme se modlit.

Dovoluji si Vás, požádat, Svatý Otče –

Co byste chtěl, můj synu?

Rád bych, kdybyste mně a mým společníkům udělil potvrzení zařízení, které by se nazývalo a bylo by vlastním zařízením kazatelů. Zároveň prosím o schválení příjmů, které nám přiděluje biskup.

Ale máte přece něco od biskupa v Toulouse, ne?

Rozumějte mi, Svatý otče, to, co navrhuji, není totéž, co vzniká v Toulouse. V Toulouse je pouze prostředek diecézního biskupa, jehož přímým předchůdcem je hlasatelství v Narbonském kraji.

Ach tak. To, co slyším, - to je právě to, po čem hořím! – Jásá Innocenc III. – Jenže to není tak jednoduché, můj synu. Musím hájit výsadní právo duchovenstva na hlásání. Přitom sleduji, že duchovenstvo je unavené a jeho hlásání není účinné. Duchovenstvu také chybí hlubší znalosti učení víry. Samozřejmě, že chci shromáždit všechny síly apoštolského života ve službách církve. Ovšem tyto síly, jak je pěstují bloudící tuláci, často působí bez Krista a bez Církve nebo proti nim.

Pak je tu možný jedině návrat od současného chaosu k Ježíšově dvanáctce. To je kosmos

Ježíše Pantokratora.

To, co zavádíte, synku, je zvláštní zařízení. Je to sice obnova Ježíšovy dvanáctky, jenže zatím to nemá nějaké předchůdce v dalším tisíciletém putování Božího lidu dějinami.

Přesto se tento podnět opakuje o několik týdnů později v desátém článku Lateránského sněmu, který stanoví Inocenc III. a staví to před všechny biskupy jako hotovou věc.

O rok později, 22. prosince 1216 vydává nový papež Honorius III. dvě buly. První zahrnuje výsadu o založení ústavu svatého Romana v Toulouse, která chrání majetek ústavu. Druhá je potvrzení nového řádu.

Co je to za nové těleso?

Cíl nového tělesa je napodobování apoštolů, poučování věřících ve víře spolu s biskupem nebo místo něj, a vyvracení všech pokusů o nalezení štěstí bez Krista a mimo církev, dále církevní ustanovení, úřední posláni církve svěřené duchovním, příprava pomocníků, pravidelné zachování společného života; hospodaření, zřízení, podporované příjmy a žebravou chudobou, konečně vnitřní uspořádání, vedené velmistrem. Zde už je přesně vymezen program zařízení.

Přichází to do světa jako mohutný víchř, otřásající zatuchlými poměry. Není to však víchř, který by něco ničil nebo boural. Jen blahý vítr, který oblažuje a přináší úlevu. Do církevní budovy v Toulouse to vnáší nebývalý průvan, který všechno mění s ohromnou rychlostí ve všeobecné těleso pro celý svět.

Můj trpělivý průvodce prozřetelně rozšiřuje hlásání k věřícím, protože zanedbávání věřících v učení víry plodí vlažně věřící a připravuje srdce pro odpad a rozšíření řad bloudících bezdomovců.

Nejde však jen o mého trpělivého průvodce, nýbrž o to, že obecné povolení a kazatelské posláni je uděleno ne pouze jedinci, nýbrž celému novému zařízení, a nejen pro současnost, ale i pro budoucnost. Biskup si přitom už nic nevyhrazuje, ale celé své hlásání svěřuje dál.

Co to znamená?

Následování Ježíšova kosmického poselství. Jeho osvědčená dvanáctka je kosmos. Tady je osvobození se od zdržujícího břemene časných starostí i uzavření zrádných úst jidášských a falešných chudých.

Toulouská buňka připravuje své členy na kázání, poskytuje jim potřebné zázemí pro oddech a umožňuje jim pokorným vyprošováním stravu i oděv.

To je původní kosmos.

Nevypůjčujete si něco od lyonských bloudících tuláků?

Moje posláni je začátku neseno Ježíšovou výzvou apoštolům, aby ho následovali a napodobovali jeho život. Prosazují chudobu na základě almužny, spočívající ve vyprošovaném

darování a v uplatňování žebrání jednotlivců nebo skupin.

Do čeho nové bratry obléknete, když nic nemáte?

Pán se postará, aby měli bílou tuniku jako kanovníci a plášť s kapucí proti nepohodě a dešti.

LATERÁNSKÝ SNĚM

Léta Páně 1215 doprovází můj trpělivý průvodce biskupa Fulco na čtvrtý lateránský snem do Říma. Zrovna se tam sjíždějí všechny veličiny církevního světa. Doma smí zůstat pouze jeden biskup.

Kolik jich tam je?

Sleduji v popředí tři patriarchy, a tam počítám na 412 biskupů a dvakrát tolik opatů.

Celá doba je nabitá událostmi. Každý volá po obnově duchovenstva, protože křížácké výpravy proti pobloudilým tulákům z jižní Francie všechno rozbíjejí, ale nic nepostaví.

Ale Církev přece vítězí! - tvrdí cisterciáci o překot s augustiány a benediktíny.

Tohle že je vítězství? Ta záplava pobloudilců na jihu Evropy, a teď už se to tlačí i na sever?! – Zdvihá varovně prst papež Innocenc.

Je vás tady v Lateránu osm stovek opatů, říká biskup Fulco a ptá se: Kolik opatů přichází s hlásáním Ježíše Krista a na pomoc k ozdravení Církve před nápirem bloudících tuláků v jižní Francii? – Ani ne desítka a během pár let neúspěšného kázání se vyčerpaně vracejí do kláštera. – A zdráhám se i vyslovit, kolik biskupů přichází do jižní Evropy hlásat Krista. Mohu je spočívat i na prstech jedné ruky.

Mnozí to však neslyší, protože se zdržují v zahradách. Lateránský palác na náměstí sv. Jana v Římě je po tisíc let sídlem papežů. Přiléhá k bazilice svatého Jana. Ve čtvrtém století nechává původní stavbu vystavět pro papeže císař Konstantin. Po požáru koncem prvního tisíciletí je nyní palác opraven a tlačí se v něm přes tisícovku předních církevních veličin, takže mnozí si raději hoví v přilehlých zahradách. Kdo se jim v tom horku může divit?

Nicméně už v červenci začínají někteří z těch církevních špiček tvořit hloučky, takže už koncem měsíce po prvé zasedají k nějakým úkolům. Některé v lateránském paláci a jiné v jeho zahradách. Vše to tam jako v úlu hlavně kolem zmatků v jižní Francii. Celý listopad se papež Innocenc III. obírá jejich rozhodnutími, která jsou velmi protichůdná a nejasná. Většina by posílala další křížácké výpravy, ačkoli dosavadní křížáci nic neřeší. Násilí a zastrašování širokých mas peklem pouze normalizují poměry, a to hlavně jejich umrtvováním. Každá válka všechno umrtvuje, ale nic neoživuje.

Je na pováženou, jak může v prostředí církevních farizejů a zákoníků skvěle vyniknout postava nějakého papeže, anebo právě tam, na úrovni rozsáhlé duchovní zbahnilosti a mravní obludy může jasně vyniknout každý pahorek.

Innocenc III. však ve svých pětapadesáti letech je už velmi zkušený velikán, a žádný pahorek. Prvním řádným konklávem zvolený papež upevňuje svou autoritu v papežském státě.

Hlavní je upravit církevní právo – , říká papež, - ostatně mám k tomu jako vystudovaný právní předpoklady.

Zatímco roste papežova moc v Římě, široké masy se vzpírají každé autoritě.

Bác! A už je tu vzpoura davů!

Jen tak tak uniká se zdravou kůží do Palestiny, aby si užil rok života v podzemí. Teprve, až se obě protichůdné římské strany vyřvou a unaví, vystupuje z podzemí a vrací se, aby se naplno ujal řízení Petrovy lodičky. Křížáckými výpravami osvobozuje Konstantinopol a pak i Španělsko od muslimů, aby pátou výpravou zarazil vzpouru davů pokračující v jižní Francii. Biskupové dobře usazení ve svých úřadech, profesori, vznášející se v nadoblačném snění a nedovzdělaní venkovští faráři se starostmi o koryta a jejich uchvácení a obdělávání, zaměstnaní mniši i panovníci vyklízejí pole nesčíslným toulavým pobloudilcům.

Stále je ze všech stran sužován dravými vlky v beránčím rouchu legátů a dalších farizejů a přesto udržuje papež Petrův koráb ve svých rukou. Přitom se ukazuje tajemná diplomacie Petra, za níž se modlí Spasitel.

Desátý článek sněmu říká: Shledáváme nedostatky biskupského kazatelského poslání.³ Jinak však potvrzujeme, že vlastním kazatelem má být biskup. Může si najít pomocníky, které musí vydržovat.

Třináctý článek sněmu uvádí: zakazujeme zakládat nové řeholní ústavy, kterých už je velký počet. Kdo něco chce založit, ať se připojí k nějaké už zavedené reguli.

Nyní, říká papež Innocenc, - činíme rozhodnutí ...

Načež předkládá rozporuplnému sněmu zvláštní kazatelský ústav, pokud si jeho zřizovatel osvojí nějakou už zavedenou reguli.

Souhlasíme, prohlašuje sněm.

Tak je na světě zvláštní kázající těleso, opírající se o kontemplaci a chudobu. Je to chudoba žijící z almužen. Jde o zřeknutí se nemovitého majetku, držav a tím i závislosti na podmíněném držení půdy a jiných statků, podnikatelského vztahu k Božímu lidu, i závislosti světské moci. Nechce nevolníky. Také ústava, kterou je zařízení nadáno, nezná doživotního pána, nýbrž všichni představení jsou voleni na kratší dobu. Tím dává tomuto ústavu neobyčejnou pružnost a stálé obnovování. Stačí se připojit k nějaké již trvající reguli. Nato se jako blesk z nebe snáší papežské rozhodnutí. To vše potvrzuje Inocenc třetí listem ze sedmnáctého listopadu léta Páně 1207:

Schvalujeme zřízení kazatelského ústavu. Toto schválení je nezávislé na rozhodnutí sněmu, pokud si zvolíte některou z regulí už trvajících v Církvi.

Co to má být? - Diví se bratři.

Podívejte, bratři, tolik let se už stavím proti zmatenosti učení bloudících tuláků, - říká můj trpělivý průvodce: - A proto chápu odpor církevních veličin k duchovní rozbředlosti, která se množением různých ústavů pořád zvětšuje.

Tak tedy zvolme augustiánskou.

Jářku, tak rozhoduje Řím.

Jen abychom nějak hmotně netratali, - zdvívají varovně ukazováček někteří opati.

Jsmo odkázáni na almužnu, vyprošovanou žebráním.

Jen aby na nás ještě dost zbylo, - ozývá se jeden z opatů.

V únoru doplouvá můj trpělivý průvodce do Marseille.

Nejde to jinak, - říká, - protože průsmyky jsou ještě neschůdné, ale zakrátko jsem v narbonnském kraji. Tady se zrovna handrkují toulouský arcibiskup Arnaud s hrabětem Šimonem z Montfortu o vévodství. Potřebujeme nějaké místo k bohoslužbám a k modlitbám, abychom byli nezávislí na místním duchovenstvu. Ovšem jde to těžko, ale od Šimona nic nechci. Tak se obracím na patě a odcházím do Prouille.

Dům od bratra Seila už přestává stačit rostoucí družině, - sdělují bratři.

Jak tu žijete?

Zdržujeme se od masa, od svátku svatého kříže se postíme. Jinak tvrdé lože, chudoba a drsnost oděvu, cvičení v pokoře a pokáním přesně a přísně vymezeném. A konečně soustavná kontemplace.

To je hlavní. Bez rozjímání je kázání k ničemu. – Nuže, - začneme v toulouském kraji.

JDĚTE DO CELÉHO SVĚTA A HLÁSEJTE...

Výzva se týká celého světa, a tedy nejen Země. Jde o to, aby všude zvítězil kosmos nad chaosem. Jenže pozemský chaos v jižní Francii dál bují, protože křížácké vítězství přinášejí vždy jen dočasné utlumení či zatlačení chaosu do podzemí.

Šimon se vrací ze své triumfální cesty k francouzskému králi. Tím ovšem končí jeho sláva. Provenčálské markýzství nachází znovu v plném odboji intrikami mladého Raymunda VI. Opevněné město Bancaire se bouří a odolává útokům Šimonových křížáků.

A Toulouse je následuje. Měšťané povzbuzení tímto úspěchem syna Raymunda VI. začínají kout pikle s Raymundem VII. Ten sbírá vojsko v Aragonii, aby získal bouřící se Toulouse zpátky. Šimon se vrhá do boje s měšťany a ničí většinu města.

Celé Toulouse bych měl srovnat se zemí! – vykřikuje zuřivý Šimon, - ale spokojím se s odvedením rukojmích.

Tím si ovšem nezískává srdce bloudících tuláků, ale ani toulouských křesťanů.

Jako většina politizujících vojevůdců je Šimon z Montfortu rozhodně špatný psycholog politický. Má v tom řadu následovníků až dodnes: Napoleon, Hitler, Stalin, Mussolini a další.

Pán mne posílá, abych se vydal na pouť světem, říká můj trpělivý průvodce se uprostřed října.

Kdo to zde bude vést? – Ptají se bratři.

Jmenuji bratra Bertranda svým zástupcem hlavně při budování nového střediska při kostele svatého Romana v Toulouse. Víím, Bertrande, že stále oplakáváš své hříchy. Začni jako pravý kazatel.

Co to znamená?

Nemysli tolik na vlastní svou spásu, ale na spásu druhých, - vytýká mu můj trpělivý průvodce životem.

Bertrand staví nový ústav. Je vidět, že ho buduje kající. Cely jsou velké akorát tak, že do nich vejde postel a psací pult. Tam se nemusíš hrbít jako u stolu. Kdo by hledal nějakou kající u Ernesta Hemingwaye, který píše všechna svá díla zásadně ve stoje na pultu? Je to postava tak zvané ztracené generace, vytržené světovými válkami a revolučními zmatky z pokojného života. Ve svých válečných dílech zaznamenává otřes válkou, které se zúčastní jako ošetřovatel raněných, ale i jako novinář v národech, poznamenaných vzpourami tuláků, hledajícími štěstí bez Krista a mimo Církev. To vyjadřuje v dílech *Sbohem, armádo*, a *Komu zvoní hrana*. Nicméně je vidět, co psychologicky dělá revoluční a válečné násilí s člověkem. Ještě lépe to znázorňuje Boris Pasternak v díle *Doktor Živago*. Také Michail Šolochov odhaluje v *Osudu člověka*, jak je drcen a vyhlazován celý národ světovou válečnou obludou, zrozenou z pozůstatků potlačené vzpoury bloudících vandrů, hledajících štěstí bez Krista a mimo Církev. Zkrušen těžkými zážitky se člověk snaží najít novou vůli k životu, najít smysl další existence. Tento smysl najde v malém cizím chlapci, jehož válka také připravila o všechny blízké, a přijme ho za svého syna.

Jednadvacáté století začíná ztrátou historické paměti a proto další světovou válkou k vyhlazení národů velmocemi. Velmocí zbohatlé kolonizací slabších národů a vyloupením jejich přírodního bohatství, ale zchudlé rozmařilostí a požívačností až k obrovské zadluženosti, poté zoufale vedoucí válku biologickými a dalšími zbraněmi hromadného ničení za vyhlazení většiny lidstva. Celé je to vedeno výstřelky násilně utlumovaného starodávného temného proudu bloudících tuláků, snažících se svých masových zločinů proti lidskosti obviňovat Církev a duchovenstvo, soustavně zběsile rozvracejících rodinu potratem, antikoncepcí, zaváděním zvrácených svazků místo manželství, zneužíváním dětí k omlazování d'ábelských spiklenců. Zatímco křížáci vedou válku proti člověku, nyní jsou národy ještě více zavlékány

do války, vedené d'áblem pomocí digitální techniky a robotů. Nebojuje se už jen proti člověku, ale zřetelněji proti temným silám d'áblovým.

Šimon si křížáckým násilím nikdy nezískává toulouské srdce a nikdy nepřináší pokoj. Konečně rozumíme, proč se k němu duchovenstvo chová vždy odměřeně. Můj trpělivý průvodce si od něho zachovává odstup hned od začátku, protože si oškliví násilné prostředky k šíření a hájení pravdy. Vojáci a politici nedovedou čekat. Každý průtah a odklad je zneklidňují. Můj trpělivý průvodce spočívá natolik v Bohu nezměnitelném, že dovede čekat. Čekající lidé jsou trpěliví a nedají se strhnout k používání prostředků násilí.

Bohoslužebný a kontemplativní způsob života je pro mého trpělivého průvodce vedle studia nejživějším zdrojem hlásání učení víry. Ti nemnozí povolání, kteří uskutečňují tento záměr vytyčený mým trpělivým průvodcem, žijí, mohutní a rozlévají zázračně úspěšnou apoštolskou moc a působení na nesmrtelné duše.

Několik týdnů před jeho odchodem do světa se místní poměry pronikavě zhoršují.

Trpělivý průvodce pečlivě vylučuje vše, co by mohlo znamenat nebo působit vykořisťování, vedení vlastních nebo i cizích záležitostí, hromadění majetku, zaručené živobytí, čili chudobu čistě individuální. Rovněž se snaží vyloučit, co by mohlo způsobit nechutné spory s vrchností světskou či duchovní, nebo s jinými členy duchovenstva.

Brzo překračuje dílo jeho kazatelského zařízení hranice diecéze, když biskup z Albi kolébky jedné odnože bloudících tuláků zve bratry:

Pojďte a začněte působit v mé diecézi.

Jdeme k vám.

Je to velmi významný krok. Najednou celé to dílo přestává být místním zařízením a uskutečňuje se světově.

Jenže rozšíření této činnosti potřebuje ještě zvláštní potvrzení k hlásání, říká můj trpělivý průvodce.

Co vám chybí?

Jak sladit takové potvrzení s požadavky lateránského sněmu. Dosavadní výsady a potvrzení sice sledují toto hlasatelství. Pro ně jsou uděleny. Výslovné potvrzení však dosud není uděleno.

Můj trpělivý průvodce množí své návštěvy u svého příznivce a přítele kardinála Hugolina, působícího v Ostiji.

Jsem zavalen starostmi, svěruje se papež: - křížácká výprava a její pochybné plody, následnictví anglického trůnu, nepořádky v Čechách, trampoty s bloudícími tuláky v jižní Francii.

Do Říma přichází dopis biskupa Fulca z Toulouse:

Vzpourey davů sročených bloudících tuláků pokračují! Křížácké potlačení jenom zatlačilo

všechno do skrytosti. Hromadí se intriky velmožů! Jsem už unaven tím, že po desetiletí svého pastýřského úřadu jsem stále zatěžován úlohou soudce ve světských záležitostech. Poznávám, jak dvojsečná zbraň je křížová výprava. Dovede na chvíli utlumit masové hnutí, ale nedovede z davu pobloudilých tuláků vytvořit Boží lid. Prosím, abych byl zbaven biskupského úřadu.

Demise se nepřijímá. – odpovídá úsečně papež.

Prosím aspoň o rozdělení své ohromné diecéze.

Zamítnuto.

Naštěstí mám dobrého rádce a znalce jihofrancouzských poměrů,- říká Honorius a obrací o radu k mému trpělivému průvodci, až se zde vyvíjí vztah přátelské důvěry a součinnosti.

Nabízím vám skupinu výborných apoštolů, - sděluje papeži.

To je poslední naděje. Přijímám nabídku a posílám je hlásat.

Tak se Božím řízením překlenují všechny nesnáze, kladené posledním sněmem. Papež začíná užívat kazatelské skupiny k nejružnějším apoštolským potřebám. Během pěti let k tomu vydává na 60 bul a listin výsad a pravomocí.

Zanechte mudrování na školách! – Nařizuje papež nepřehlednému zástupu pařížských profesorů a teologů. – Zaměřte se na řešení náboženské krize tolika bloudících tuláků v jižní Evropě. Už se šíří na sever! Snažte se pohnout studenty, ať se věnují hlásání učení víry. Už dost dlouho sedíte u hromady pšenice. Přinesete více užitku, jestliže se přenesete mezi tuláky, hledající štěstí bez Krista a mimo církev.

Můj trpělivý průvodce se obrací do Paříže, na Sorbonnu. Už několik let se tam připravují jeho mladí pomocníci. Toto zřízení studia filozofie a teologie je živý pramen kazatelské činnosti. Tady se slévá v daném řádu kontemplace teologická s bohoslužebným rozjímáním, obě pak s kontemplací mystickou, aby se svou plností přelily do kazatelské činnosti.

Honorius, biskup, služebník služebníků Božích, našemu drahému synu, převorovi a bratřím od svatého Romana, kazatelům v krajině toulouské, pozdrav a apoštolské požehnání, - píše papež ve své bule a pokračuje:

Ať se rozejdou bratři od svatého Romana, a káží v nejružnějších oblastech světa, a ať si už sebou nesou hrdý titul kazatelský!

Ted' už smíme hlásat učení víry na základě řádového poslání, bez dalšího zplnomocňování. Nepotřebujeme výzvu ani poslání od biskupů, - radují se bratři.

Avšak pozor! – Připomíná se bratřím zakladatel ve Stanovách: Ať se nikdo neopovází kázat proti zákazu biskupa!

Tím je jasně vysloveno biskupské právo veta. Ale i jinak se až dodnes doporučuje bratřím úcta k biskupovi, v jehož diecézi mají působit. Mají si k němu jít ne sice pro dovolení kázat, nýbrž pro rady a vyslechnout si jeho přání.

Je to poprvé v dějinách, že kazatel nepotřebuje kanonickou misi od biskupa, nýbrž od řádu, jehož kazatelství z povolání potvrzuje sám papež. Tím je kazatelská činnost bratří osvobozená od libovůle místních duchovních. To znamená jejich vyjmutí z biskupské pravomoci. Nejsou syny diecézních biskupů, kteří jim to občas mohou dát pocítit neotcovsky, někdy až hrubě. Jsou zvláštním způsobem syny nejvyššího biskupa římského.

V této době začíná hlásání učení víry v nově zjištěných evropských krajích: Estonska, Litevsko, Finsko, Prusko. Mezi duchovenstvem se nyní ustavičně mluví o výpravách hlasatelů učení víry do nově objevených končin. Na jedné straně vyniká povrchní nátěr křesťanství, dosažený hmotnou výnosností v případě hromadného přívalu židovských kupců po Konstantinově míru osvobozených od daní. Na druhé straně pokřestění z donucení strachem – křesťané z donucení císařskými velmoži třeba v případě Karla Velikého, na Západě a částečně i Severu Evropy.

Kníže Vladimír I. Veliký, vládce Kyjevské Rusi, je známý svým rozhodnutím o přijetí křesťanství jako státního náboženství. Toto rozhodnutí je známé jako posvěcení Rusi. Léta Páně 988 probíhá hromadný křest obyvatel kyjevské Rusi v řece Dněpr. Pokřestění je tam však procesem, který trvá několik století. Kníže Vladimír se žení s princeznou Annou, sestrou byzantského císaře Basileia II., a rozhoduje se přijmout východní podobu křesťanství, tedy pravoslavi.

Také můj trpělivý průvodce touží vykročit do těchto zemí s kazatelským posláním, když hledající tuláci mizí ze strachu před křížáckým násilím v podzemí, nebo se skrývají pod falešným křtem. Není to však poprvé, co je pokřestění pouze zdánlivé.

Člověk zná mnoho věcí, avšak jeho vědomí zahrnuje jen úzkou vrstvu mezi podvědomím a nadvědomím. V psychologickém prožívání zůstávají vytěsněním různých zákazů z vědomí do podvědomí v člověku jisté zbytky napětí. Tyto zbytky vnitřního napětí nevědomky způsobují psychologické poruchy od hysterie přes psychózu a jiné těžkosti, ale také poruchy fyziologické. Takto zůstává také v sociálně psychologickém prožívání značná zátěž, předávající se z pokolení na pokolení. Je způsobovaná zatlačením hledání štěstí mimo Krista a bez Církve do podzemí nebo jejich zamaskováním předstíraného křesťanství, které vpravdě není křesťanstvím, ale jen podobou křesťanského farizejství, zákonictví nebo i jidášství. V podmínkách uvolněného sociálního tlaku znovu nevypočítatelně propuká dávno utajovaná a skrývaná pověra či hledání štěstí mimo Krista a bez Církve. Sem patří také zbožnost a náboženské přesvědčení vynucené hmotným zájmem nebo strachem, přesněji falešná ideologie, postrádající jakoukoli opravdovou víru. Tyto ideologie se v dalších pokoleních vytrácejí, ale jakmile pomine tlak výhodnosti víry či sociální nátlak k důslednému osvojení si projevů zbožnosti, znovu vylézají jako krysy z kanálů.

Skoro nad celou Evropou se daří vztyčit Kristův kříž. Přitom, ponecháváme stranou skutečnost, že místo opravdové víry a zbožnosti, zůstává na mnoha místech falešná ideologie. Jenom na severu kolem Baltu zbývá ještě temná skvrna barbarství, poznamenaná Vojtěchovou mučednickou smrtí. Když posílá můj trpělivý průvodce bratry Hyacinta a Česlava na sever, tak zbudováním kláštera v Gdansk u se začíná jeho přání hlásat Krista Prusům. Dlouho se zdráhají přijmout křest z obav, aby s vírou nepřišli o svou samostatnost. Je smutné, že v patách velkých hlasatelů učení víry přicházejí kupci, podnikatelé a mocnáři s předstíraným křesťanstvím, aby využili levné pracovní síly a posléze zotročili pokřtěné národy. Od počátku je rozvoj hlásání učení víry v Prusku ohrožován nejednotou mezi povrchně pokřtěnými velmoži. Neméně smutná je dobyvačnost a chamtivost křesťanských knížat, kteří se snaží obrácené Prusy dostat pod svou nadvládu.

Léta Páně 1226 povolává Konrád Mazovský Řád německých rytířů proti Prusům. Kulm, Toruń, Gdansk, Malbork a jiné rytířské hrady jsou jizvami na půdě podmaněných a vykradených národů, napěchovaných do křesťanských formiček. To, co sv. Hyacint se svými bratry s vypětím sil posvěcuje a vzdělává, docela ničí v 16. století Albrecht z Brandenburka, který odpadá k luteránství. Prusko, podmaněné a oloupené ozbrojenými falešnými křesťany, se nadlouho stává semeništěm pomstychtivého válečného nebezpečí pro Evropu a celý svět.

Bratři, mám vás rád, ale nechci vás už vidět na jednom místě, - říká můj trpělivý průvodce po návratu z Říma do Toulouse.

Rozejít se od společného soužití? – diví se váhavě bratři.

Ano. Tak praví papež Honorius ke studentům pařížské Sorbonny: rozhozené zrno přinese užitek, zatímco soustředěné na hromadě hnije. Proto musíte jít na sever. Jižní Francie se bouří proti severní. Musíte jít i na jih, protože i ve Španělsku je vás zapotřebí k hlásání učení víry. Musíme jít i na východ, protože se i v Itálii objevují houfy tuláků, hledajících štěstí bez Krista a bez Církve. Nejde jen zamaskované či skrývající se od křížáky zastrašené bloudící tuláky z Albi. Jde také o vaši stálou potřebu na všech stranách světa. Nezapomínejte, že s každým novým pokolením se otevírá další potřeba našeho nového hlásání a vzdělávání zástupů. Každá nová generace vyžaduje novou evangelizaci. Veškerý způsob zbožnosti a náboženského přesvědčení, předávaný od rodičů dětem, nevede samovolně k víře. K víře nestačí převzaté způsoby zbožnosti. K víře nestačí ani přesvědčení o pravdivosti víry. - Víra vyžaduje stále nové a živé osobní setkání s Ježíšem, představovaným apoštolským způsobem.

Dříve, než se ve dvojicích rozejdete do světa, zvolte si představeného, říká jim těsně před rozchodem do světa ve svátek Nanebevzetí Panny Marie léta Páně 1217.

Volíme bratra Matouše, převora od svatého Romana.

Vzdělání, kterého se vám dostává na Sorbonně, musí být vráceno tam, kde to vykoupný

Boží lid nejvíce potřebuje.

Jak máme jít do Paříže bez peněz? - lamentuje Jan z Navarry.

Jenom jděte, bez zlata a stříbra.

Bojím se. Tolik se bojím.

Ach, vy všichni odchovanci univerzit! Máte tak málo lásky. Svět nepotřebuje intelektuály, ale milující a obětavé otce. Ďábel je největší intelektuál světa. Je to velmistr chaosu, ovšem po porážce Ježíšem Kristem jen kulhající. Vy jste však slavní zaslíbenci kosmu, a tak svou modlitbou a hlásáním učení víry jste kosmická elita.

Bojím se, že to nezvládnou.

Bojíš se, protože málo miluješ. Nestačí věřit. Musíš si zamilovat Ježíše celým srdcem. Pros ho o více lásky.

Nevím, nevím.

Tak mu, bratři, vyplat'te 12 denárů na cestu až do Paříže, - říká můj trpělivý milující průvodce.

OHNISKA OSVÍCENÉHO VZDĚLÁNÍ

Nejde jen o místní bloudící tuláky a jejich mluvčí. Musíme s Boží pomocí ochránit všechny před silami temnoty. Na to musí být bratři jaksepatří připraveni, - říká rozhodně může trpělivý průvodce.

Už dvě měsíce na vás čekáme.

Vím. Cesta z jižní Francie do Říma mi obvykle trvá měsíc. Jenže tentokrát jdu přes Bolognu. Tohle je vedle pařížské Sorbonny druhé místo pro důkladnou přípravu bratří. Tam je třeba bratry povzbuzovat.

Vím, jak studium unavuje a vysušuje srdce. Svádí k formálnímu životu a vzdaluje od skutečného života. Vím, jak přeplnění mysli přemítáním snadno uzavírá srdce velkodušností. Vím, jak to svádí ke zbožnění vědomostí a předpisů. Vím, jak snadno mohou bratři propadnout duchovnímu sobectví a vyhledávání pohodlných míst ve veřejné nebo církevní správě.

Na první kapitule projednáváme stanovy, říká můj trpělivý průvodce, - Stanovy musí tvořit přechod mezi obecným řádem a dosavadními doplňujícími zvyklostmi. Místo zvyklostí jsou uzákoněna přesná pravidla. Ale hned na začátku jako účinek a výsledek vám říkám, že tyto stanovy nemají mít absolutní ráz. To si bratři, zapište za uši! Stanovy nemají mít absolutní ráz. Jinak by z vás dělaly otroky.

Od začátku vám jako první mezi rovnými ukládám dispenzovat některé bratry v jistých okolnostech od různých předpisů. Nyní prosazuji dispenzační základ do řádových stanov jako

jedno z důležitých pravidel těchto stanov samých.

U kostela Panny Marie de Mascarelle je malá kaple pro španělské poutníky do Říma. Tam se chvíli zdržuji, protože to spravují moji nejbližší bratři. A hned tam získávám další učedníky. Bez váhání je vyučuji, přijímám do řádu slibem věrnosti. Prvním z nich je Richard.

Od papeže Honoria dostávám v Římě další pověření. Už nejde jen o působení mezi bloudícími tuláky v Toulouse. Je to mnohem širší záběr. Jen papežská autorita může bratrským dvojicím putujícím do celého světa zajistit pádné doporučení. Dostávám je v únoru léta Páně 1218. Jenže temné síly brání dalšímu postupu přímo v řadách dosavadní, úředních držitelů kazatelské výsady. Ti, kdo jsou vybaveni pravomocí k hlásání, sedí v úřadech a nekonají, zatímco duchem osvícení a patřičně vzdělaní nadšenci by snad danou výsadu mít neměli? A tak se už v církvi vede těžký boj se silami temnoty. Naštěstí jsou tu také síly věrné Pánu, zejména kardinál Hugolin. Ten se stává po smrti Honoriově sám papežem pod jménem Řehoř IX.

Papež v této bule chválí společný život našich bratří, že je bohulibý, že předkládají Boží slovo s věrností zdarma, že jsou vedeni jedinou snahou totiž spásou duší. Nejenže je doporučuje, nýbrž dokonce naléhavě nařizuje, aby je všichni církevní povýšenci účinně podporovali v jejich chvályhodném počínání.

Jdeme budovat konvent v Poitiers, - říkají bratři o rok později, - a bereme sebou tuto bulu.

A úspěch se dostavuje. Tato doporučující bula je tam doopravdy zapotřebí.

Ovšem ne všem bratrům se vede tak dobře. Dodnes nejsou bratři přijímáni všemi biskupy blahovolně. Víme to ze zpráv z Paříže, Toulouse i ze Španělska.

Jako první ptáci se vrací do hnízda dva Španělé.

Vyhazují nás. Jsme zklamaní. Žebravý způsob života nám nepomáhá.

To nic, - říká jim pokojně můj trpělivý průvodce životem.

Co si máme počít?

Mám vás litovat nebo pohoršovat nad tím městem? Ne, ale když vás někdo nepřijme a nebude na vaše slova dbát, při odchodu z toho domu nebo města si vytřeste prach ze svých nohou. Amen, pravím vám: V den soudu bude lehčeji zemi sodomské a gomorské než takovému městu. A vy jen prostě přejděte do jiného města.

Také pařížské duchovní veličiny pohlížejí na nás, chudé kazatele přes prsty. Rozhodně nám nijak nepomáhají, ale my tu bídu vydržíme. Píší zase bratři z Paříže: - Pronajímáme si jednu zednickou kůlnu blízko katedrály Notre Dame.

Konečně se mi naplňuje jeden sen, - raduje se můj trpělivý průvodce: - Moji žáci jsou usazeni ve středu evropské vzdělanosti, ve středu desetitisíců studentů. Mohou čerpat učenost u největších mistrů a připravit se na hlásání učení víry a získat ze studentských řad hodně

vzdělaných a obětavých hlasatelů Boží Slova.

Pravda je ovšem taková, že Paříž je malý studentský babylon, kde se jedno slovo tříští o druhé. Jsou tu studenti z různých koutů Evropy. Každý se snaží mluvit mateřštinou, někdo angličtinou, jiný španělsky, další německy, polsky, portugalsky, italsky a jinak. Pouze místní ovládají francouzštinu, - píší bratři. – Omezujeme se na ty, kdo znají latinu. Ti nám ovšem rozumějí pramálo, anebo latinu různě komolí. – Teprve po půldruhém roce dostáváme kapli k bohoslužbám a modlitbám.

Na naléhání mého trpělivého průvodce konečně papež píše pařížskému arcibiskupovi:

Připomínám vám, eminence, a naléhavě prosím, poskytněte ubohým kazatelům ubytování aspoň v nějakém hospicu, kterých dostala Univerzita značné množství od svých dobrodinců.

V těch dnech říká kapitulní děkan Reginald z Orleans:

Už mám po krk dosavadní úředničiny a poklonkování podlézavých patolízalů. Najednou si připadám jako celník Levi, sedící s úzkostí nad hromadou peněz. Takhle to dál nejde! Tolik let už učím na Sorbonně, a je to marné. Musím sestoupit s oblaků svého mluvení o Bohu. - Svět je takový, jaký je, a záplava úkolů číhá téměř za každým rohem.

Pryč s tím honosným děkanským rouchem! – Odhazuje plášť a navléká si na sebe staré ošuntělé hadry. Pak s nenápadností vandráka vyráží z kapituly svatého Aniána. To není žádná póza, která by se líbila hipíkovi. Jen výraz jeho vnitřní touhy po Kristu chudém a sloužícím.

Zakrátko si ten nuzák rázuje do Říma, a hned přiklekne k hrobům apoštolů.

Copak, můj synu? – Oslovuje ho při modlitbách kardinál Hugolin,

Žiji si sám na vysoké noze, ale takhle už dál nemohu, když si uvědomuji, kolik je tu nezvládnutých duchovních úkolů.

Chci na pout' do Svaté země. Musím vykonat v chudobě velké pokání.

Ták?

Ano, eminence, a pak vydat do nejlepší svědectví o našem Pánu.

Chudoba a kázání?

Tak nějak.

Hm. – Je tu zřízen zvláštní kazatelský ústav.

Neříkejte.

Ale ano. Stačí dojít ke svaté Sabině.

Podívám se tam.

Tam si ho změřily dvě oči hábitu, načež jejich pronikavost umocnil úsměv, který se pod nimi roztáhl. Záplaty hábitu se rozzářily otcovským úsměvem.

Nejste vy děkan kanovnické kapituly Saint-Aignan v Orleansu?

To už je pryč. Pět let přednáším teologii na Sorbonně, a k ničemu to nevede. Těžkosti

s potulnými hledači štěstí v Albi, Toulouse a teď i v Itálii trvají dál. Ze všech stran slyším volání pobloudilých hledačů štěstí bez Krista a mimo církev, kteří skrytě či maskovaně zasahují také Itálii. Jsem zdrcen pocitem hanby nad slabostí místního duchovenstva a neúčinností jejich počínání.

Co bys chtěl, bratře? - A jako ozvěna přichází Reginaldova odpověď:

Milosrdenství Boží a vaše.

Kéž Pán dovrší dobré dílo, které v tobě započalo!

Tak se ocitá někde, kde se pro něho všechno mění. Zdánlivě prosté a jednoduché. Jenže čert má svoje kopyto všude, kde se jedná o vážné věci. Najednou tu leží místo nadějného bratra Lazar se smrtí na jazyku.

Otočí se tam pěkná řádka felčarů a poslední z nich, prý nejlepší, pokrčí rameny, moudře pokývá hlavou, ale ústa má škeblovitě zavřená na sedm západů jako dveře od věznice. Jen obočí se mu mění ve dva otazníky.

Pane, neber mi, prosím, syna, který byl právě počat, ale snad ještě není ani zrozen! - Ozývá se celou noc žalostné hořekování ze starého hábitu, až jeho slzami provlhlé záplaty plandají jako uši kokršpaněla. Zatímco podlaha u chrámového oltáře zaznamenává zvlhčení slaným přívalem, doprovázejícím jeho kající divucviky, těžce nemocný Reginald zakouší na svém lůžku překvapující setkání. Nejprve zkoprní, když se temná komnata kolem něho rozzáří jako v pravé poledne. Poněkud zrudne popřípadě přejde do falunské červeně, oči mu povystoupnou z důlků, až jsou na vypadnutí. Události epické důležitosti mívají ochromující účinek. Všechno kolem znehybní. Svět na okamžik strne. Nemocný vydává neartikulované bublání horské bystřiny. Teprve po chvíli vyjekne:

Maminko!

Žádej ode mne, Reginalde, co chceš, a dám ti to.

Když přemýšlel, o co by žádal, jedna z jejích průvodkyň si dává prst na ústa, aby mu naznačila: Raději mlč a oddej se vůli naší Paní. To mu při jeho bolestech není zatěžko. Matka Boží vztáhne svou přečistou ruku a dotkne se jeho očí. Pocítí v nich velkou úlevu. Potom přicházejí na řadu jeho uši, nos, ústa, ruce, bedra a nohy. Když se jich dotkne, cítí líbeznou vůni léčivého balzámu. Pronáší přitom neznámá slova. Když se dotkne jeho beder, pravila: Budiž tvá bedra zahalena pásem čistoty! Spatřil jasný pás látky, upomínající nesešívané roucho, oblékající se přes hlavu a volně splývající vpředu i vzadu jako ochranný štít. Při dotknutí se nohou, zaslechne slova: Pomazávám ti nohy, abys roznášel radostnou zvěst pokoje. Pak mu ukazuje nový oděv bratří Kazatelů se slovy: Tady máš oděv pro tvé dílo. Načež se odmlčí, ale pak dodává: Vráťím se. Pak zmizí. Reginald okamžitě pocítí velkou úlevu od bolestí. K svému překvapení snadno vstává. Je úplně zdrav. Ustrojí se a odebírá se do chrámu. Nalézá

záplatovaný hábit mého trpělivého průvodce u oltáře při jednom z jeho modlitebních prostocviků.

Ukazuje se mu v novém rouchu a zašeptá:

Dokonalá výzbroj duchovního rytíře – růžencový meč a bělostný štít škapulíře.

První mezi rovnými zírání na nové roucho, a chce něco říci. Reginald však ukazuje rukou k obrazu Bohorodičky a pak si klade prst na ústa. Tak zůstávají v tichém díkůvzdání ještě dlouho, dlouho -

Od té doby mění představený bratrům dosavadní roucho. Místo bílé rochety se objevuje úzké vlněné nesešivané roucho, které s ramenou splývá vpřed i vzad až pod kolena.

Tak zahoří Reginald pro cestu apoštolské chudoby a hlásání až na konec světa. J

Poměry se však mění. Nemusíš tak daleko.

Jak to?

Posílám tě, bratře Reginalde, zase do Paříže, rozhoduje můj trpělivý průvodce: - Víš, jsi tam potřeba k jednání s pařížskými kanovníky.

To mám zase opustit Itálii? Ó já, co jen si s nimi počnu? Copak s těmi kanovníky něco pořídím? - Koulí očima Reginald.

Jenže ouha, jaké požehnání!

Otče Reginalde, vy jste nás nadchl pro řád a apoštolské hlásání. Chceme vás následovat, - Slyší k svému překvapení v Paříži skoro dvojhlasně bratry Jordána z Borgberge a Jindřicha z Kolína. A po nich další a další zapálené duše.

Když můj trpělivý průvodce dochází do Španělska, zřizuje důležité ohnisko hlásání v Toledu.

Nabízím vám dům pro tento účel a jeho účinnou působnost, -říká biskup Ximines, nástupce Diegův.

To je velická pomoc. Tady je nejvíce zaneřáděné pole, protože jsou zde Boží děti na jednom místě jako by jemně a snesitelně obklíčené z jedné strany židy, dosud očekávajícími příchod Spasitele a z druhé strany muslimany, kteří by je nejraději zotročili.

Brzo zakotvují bratři také v Madridu. A hned připojuje můj trpělivý průvodce k domu bratří ještě hnízdečko holubiček Božích modlitbou a hmotnou pomocí podporující bratry.. V dopise jim píše:

Milí bratři! Vaše Madridská družina znamená kazatelství na vysoké úrovni. Milé sestry. Vaše kontemplace stále zahřívá, rozněcuje a podporuje bratry, takže dosahují úspěchu při svém hlásání. Bůh budiž veleben!

A co vy dva zde hledáte? – Ptá se můj trpělivý průvodce.

Jsme dva polští bratři Hyacint a Česlav. Doprovázíme našeho krakovského biskupa do

Říma.

Kde máte toho všeho biskupa.

Je právě u papeže.

No dobrá, bratři. Pojd'te si k nám trochu odpočinout, - říká jim a vede je ke svaté Sabině.

Tuže rádi. Nikoho tu v Římě neznáme.

Jste celí zaprášení, - říká jim. – Snad byste se měli převléknout. Dáme vám náš hábit.

To bychom rádi.

Konečně, má to viset ve skříni nebo na vás?

Slovo dalo slovo a můj trpělivý průvodce získává další dva následovníky.

Jak se vracejí z Říma domů, berou to přes Slovinsko, kde po jejich krátké zastávce na ostrově Krk zůstává další nové ohnisko hlasatelů, a pak už míří do Krakova. Cestou za nimi zbývá šňůra nových středisek hlásání, Graz, Vídeň, Retz, Znojmo, Brno, Olomouc. Potom se rozdělují, protože Hyacint míří přímo do Krakova, ale Česlav podniká malou otáčku českými zeměmi, což vyznačují další stopy - nová ohniska hlásání – Třeboň, Praha, Plzeň, Trutnov, Jablonné, atd.

Málokdo si uvědomuje, co tyto jejich stopy znamenají. Nejprve je třeba strhujícím způsobem oslovit zástupy. To zajišťuje jeden, kdežto druhý z každé takové dvojice se modlí za krásně a dobře přednesené Slovo Boží a za účinné působení, totiž aby zástupy poslouchaly nejen ušima, ale i srdcem, takže pro to radostně zahoří a planou celým srdcem. Ani to by však nestačilo, kdyby celé to působení nevzbudilo uprostřed zástupů dost těch, kdo by poskytlí prostředky a síly k založení a vybudování příbytku pro pokračovatele tohoto hlásání a především příbytku k oslavení Spasitele, a k jejich stálému udržování. Někdy se ovšem k celému takovému obětavému úsilí dvojky planoucí svatým nadšením přidají i další dary. Tak ve Znojmě postrádají zástupy Moravanů zdroj pitné vody. A tu přichází otcí Hyacintovi zvláštní nadání k nalézání a otevírání vydatného pramene.

Zatímco Česlav pokračuje v díle v českých zemích, před Hyacintem se otevírá ještě dlouhá cesta přes rodné Opole a Krakov vzhůru, přes Poznaň, napříč Polskem až do Gdaňsku, aby tam duchovně působil mezi křížáky, a pak se vydává přes Kralovec k Prusům na Východě. Dělá tím velkou radost mému trpělivému průvodci i papeži, kteří touží po obrácení Prusů. Výrazná stopa po jeho působení zůstává i ve Lvově.

Skoro nad celou Evropou se daří vztyčit Kristův kříž. Jenom na severu zbývá ještě místo, kde by mohl být nápis HIC SUNT LEONES. Léta Páně 1228 tam jde otec. Zakládá klášter ve Gdaňsku. Brzy se naplňuje přání papeže hlásat Krista Prusům.

Od počátku je však rozvoj takových misí v Prusku ohrožován nejednotou mezi knížaty polovičatě přichýlenými ke Kristu. Neméně smutná je dobyvačnost a chamtivost těchto knížat, kteří se snaží obrácené Prusy zotročit.

Mezi obrácenými Prusy se bílí bratři přičiňují o prohloubení náboženského života.

Jak to dělají?

Především výchovou kněžského dorostu z domácího, pruského obyvatelstva. Tím pak působí dál v lidu. Zvláštní ochranu tam potřebují dívky. Přes přijetí křtu svatého přežívá u Prusů pohanský zlovyk, že v každé rodině povolují dorůst jen jedinému děvčeti. Ostatní děti ženského pohlaví bývají po narození utráceny. A křžáci proti tomu nikdy účinně nezakročí.

Pruský národ však zdaleka nepřijímá křest dobrovolně a radostně, jak je přáním Svatého Otce, nýbrž z donucení a pod nátlakem křžáků.

Velkým zklamáním je pro Hyacinta právě to, čeho se Prusové od počátku obávají, že totiž přijetím křtu upadnou do poddanství a ztratí svobodu. Země, kterou Hyacint získává Kristu, se pak stává kolonií špatných správců, nevěrných pastýřů. To, co Hyacint se svými bratry s vypětím sil vzdělává, docela ničí v šestnáctém století Albrecht z Brandenburka. Nadlouho se stává Prusko semeništěm válečného nebezpečí pro Evropu a celý svět. Mstí se snad Prusové celému křesťanstvu za své obrácení ke Kristu, které jim přináší poddanství a ztrátu samostatnosti? Snadno podléhají působení Britů a Francouzů, za to, že je v Německu technicky předbíhají a zavlékají svět do první světové války. Svatý Hyacinte, orodujte za obrácení Pruska a celé Evropy, aby jí nevládli Němci, ani žádné jiné mocnosti, ale Ježíš Kristus.

MŮJ TRPĚLIVÝ PRŮVODCE

Bohu díky za Druhý vatikánský sněm, - říkám najednou mému trpělivému průvodci.

Proč takové náhlé díkůčinění?

Právě tím se tajemné Tělo Páně podle svého původního určení otevírá hříšníkům a bloudícím, celého světa. A nyní se to ukazuje zvláště závažným způsobem. Vždyť ono donedávna do nebe vyzdvihované latinské podání římskokatolické Církve poněkud ustupuje ze svého nadneseného pomníku. Otevírá se cesta pro čínské podání stejně jako africké či amazonské podání římskokatolické Církve.

Ovšem já, - odpovídá můj trpělivý průvodce, - na cestách přes Segovii kážu všude nejen latinsky pro vybrané latinsky vzdělané posluchače, nýbrž též rodným jazykem pro prostý lid. Na moje kázání se lidé hrnou v proudech, že je nestačí žádný kostel pojmut. Kážu tedy nejednou venku za hradbami, protože náměstí zde ještě není známé.

Bez nějaké navenek stavěné učenosti se hodně snižuji k prostému lidu.. Všímám si jeho těžkostí. Nemluvím učeně, jak se později stává zlovykem u mých bílých bratří. Spoluprožívám naděje i obavy rolnického obyvatelstva, když vytrvalé sucho ohrožuje úrodu. Slibuji hojný déšť, když ještě koncem léta nemají zaseto. Ještě během kázání se dostavuje přislíbený déšť. Posluchači se jen tak tak dostávají před deštěm domů.

A co Němci? Jak ti na vás působí se svým prušáctvím?

Saaaálve Réééeginaaaa! – Rozeznívá se katedrálou Chartres.

Slyšíte ten úžasný hlahol! – Volají jednou němečtí poutníci, když zaslechnou nás, bílé bratry, modlit a hlasitým zpěvem chválit naši Královnu Církve.

Mohli bychom vás pozvat na bohatou hostinu z našich cestovních zásob? –

Osmělujeme se přijmout pozvání, třebaže ještě netušíme, že se to protáhne na celé čtyři dny, přiznává můj trpělivý průvodce, a dodává: - Jenže po čtyřech dnech zakouším hrozné výčitky svědomí, že přijímám tolik dobrodiní a nemohu se jim za to odvděčit a zasít do jejich srdcí několik duchovních zrn.

Vybízím naše hosty:

Pokud by vám bylo libo, poklekněme a poprosme o milost, abychom rozuměli a mohli mluvit vaší rodnou němčinou a tak vám zvěstovat Ježíše.

Po společných modlitbách mluvím k překvapení všech srozumitelně německy. Doprovázíme je ještě další čtyři dny a hlásáme jim Ježíše Krista.

A co to jejich prušáctví? – Ptám se mého trpělivého průvodce.

Je tu pouze zvláštní náboj jejich vnitřního napětí. To se stává vábničkou, kterou zloduch, ten dávný vrah a lhář, snadno využije tak nešetrně, že na to sami Němci doplácují, když ostatní lidé kvůli nim krvácejí. Větší vina leží na těch, kteří posluhují satanovi jako jeho zběsilí náhončí.

A co ti Němci?

Pokračují pak pokojně svou cestou do Chartres. Rozcházejí se se mnou a dalšími mými bílými bratry. My se vydáváme dál po silnici do Paříže.

Co však Prusové za Východě Polska, skropeném mučednickou smrtí svatého Vojtěcha? Jedni přijímají křest radostně od svatého Hyacinta, jiní však ve strachu pod železnou botou křížáků.

Nevím nic o tom, jaké příbytky budují křížáci pro mé bílé bratry u svých hradů, ale jedno vím jistě, že nikdy nepřijímám pro sebe ani pro své bratry hmotnou podporu od Šimona z Montfortu a jiných křížáků.

Také je v Polsku stále ještě málo stánků s rozjímavými sestrami, zatímco mnoho druhorozených polských žen trpí pohanským barbarstvím. Henryk Sienkiewicz to všechno

ještě falešně idealizuje, a hrubí opilci jako jeho vychválená postava pana Zagloby se duchovním bratřím otevřeně vysmívají.

Zatímco němečtí poutníci docházejí do svých krajů, docházím do konventu svatého Jakuba. Tam mne přijímá na třicet mladých bratří. Bratr Matouš tu dobře působí. Bílí bratři zde často hlásají na Sorbonně.

ZÁPAS O PAŘÍŽ

Opravdu to v Paříži jde tak snadno?

Inu, všude jsou nějaké těžkosti, a čím víc se proti našemu hlásání učení víry staví pobloudilí hledači pravdy mimo Církev, tím závažnější je naše poselství, - odpovídá můj trpělivý průvodce, a dodává: Pařížský mumraj ze soustřed'ujících se přílivů jihofrancouzských potulných hledačů pravdy mimo Církev je právě pole působnosti našich bílých bratrů, -tvrdí,

Pustťe bílé bratry k hlásání na všech pařížských učilištích! - žádá rozhodně papež Honorius III.

Jeho slovo zde má velkou váhu.

Přesto je to nedostatečné, - ozývám se s námitkou, zvláště když pro mě není čas žádnou překážkou. Proto dodávám: V podhoubí velkoměsta stále doutná ohnisko rozbrojů, takže tam3 zkrátka stávkují desetitisíce studentů kvůli nejasnosti, zda univerzita patří králi nebo církvi, a Tomáši z Akvina, který i během těchto stávek dál učí u svatého Jakuba, jemu jako nějakému stávkokazovi tam o třicet let později davy pobloudilých studentů chtějí upírat doktorskou hodnost.

Můj trpělivý průvodce však připomíná:

Získáváme šlechtěného příznivce z kruhu sorbonnských mistrů. Je to otec Jean de Barastre, dvorní kaplan Filipa Augusta, děkan kapituly u St. Quentina. Přednáší v Paříži už deset let. Buduje studentský hospic u Orleanské brány a usazuje tam naše bílé bratry.

Jenže tady je zase kámen úrazu, který naznačuje rčení: Kdo platí, toho píseň zpívej! – Namítám a říkám otevřeně: Hospic s kaplí je zřízen s podporou rytíře Šimona de Poissy, který se věnuje křižácké výpravě proti bloudícím tulákům v Albi. Vojenský nátlak jako zdánlivá normalizace poměrů zatlačuje celou bouři do podvědomí, aby časem znovu a znovu revolučně vybuchoval. Kaple je zasvěcena svatému Jakubu Většímu. Od tohoto kostela je ulice nyní zvaná Jakubská. Ve zdejší kapli se modlí své poslední modlitby poutníci do Compostelly, než vyrážejí na cestu.

Původně ovšem hospic neslouží těmto poutníkům, nýbrž studentům Sorbonny.

Univerzita však vyžaduje za darování universitního hospice účast na zásluhách řádu, pravidelně nějaké ty mše svaté a právo pohřebiště v kapli pro všechny universitní mistry. Tak

se svatojakubský stánek stává universitním chrámem. Mistr Jean přednáší v domě bílých bratří. Dává jim také své statky, které má u kostela St. Etienne des Grés.

Tak se pařížský konvent stává obecným studiem, kam posílám mé nejnadanější studenty, - říká můj trpělivý průvodce.

Hořkou kapitolou je počínání katedrální kapituly NotreDame. Kapitula zakazuje bílým bratrům působit v kapli svatého Jakuba. Místní benediktini však poskytují bílým bratrům duchovní pomoc. Umožňují jim ve svých dvou kostelích hlásání Božího slova a zpovídání.

Můj trpělivý průvodce se naléhavě hlásí o slovo: Proto tam hned zavádím Vyšší náboženský kurs latinsky pro úzký okruh studentů Sorbonny. Jednou tam vypravuji o zázračném uzdravení pařížského mistra Reginalda Orleánského. Přitom přede mnou padá na kolena mladý bakalář Jordán Saský a prosí o zpověď a hned chce přijmout náš bílý hábit.

A přijímáte ho?

Ne tak rychle, synku, napřed musí přijmout jáhenské svěcení. Jakmile se naplní náš pařížský konvent, hned může bratr Matouš poslat skupinu bílých bratří do Orleánu k hlubšímu vzdělání víry.

Studenti všechno dobře sledují a srovnávají. Pozorují chudé, obětavé, studijně snaživé a horlivé bratry kazatele a srovnávají s nadutými kanovníky, kteří otravují pokorné, zbožné a 33
činné bratry od svatého Jakuba.

Za několik měsíců vstupuje Jordán do řádu a získává dlouholetého přítele Jindřicha Německého. A přicházejí další a další pomocníci.

Jaká je příčina rozmachu apoštolského řádu? Snad pouhá náhoda? Nepřítomnost naukového hlásání učení svaté víry v řadách biskupů a opatů? Ne!

Je to modlitba vnitřní i bohoslužebná, studium svatých pravd, apoštolská chudoba, apoštolské zvěstování pravdy, apoštolské obejmutí celého světa.

Bílí bratři mají stále potíže s notredammskou kapitulou. Kapitula totiž přes papežské výslovné dovolení zabráňuje kazatelům jakoukoli činnost v kapli svatého Jakuba. Honorius III. je však neoblomný:

Ukládám kapitule, aby podporovala bratry a prokazovala jim přízeň. Dobře znám příčinu, proč činí kapitula potíže bratrům v činnosti u sv. Jakuba. Víím, že se jedná o peníze. Pověřuji komisi, aby zařídila odškodnění pro blízké kostely. Komise vás má zároveň přimět k dovolení bílým bratrům konat bohoslužby ve svém vlastním kostele. Bulou dovoluji kazatelům žebravý způsob života.

Papež ví o těžkostech a nebezpečích, do kterých se tím bratří vydávají. Ale tyto potíže jim nahrazují ostatní kajícnost. Posílá ještě papežskou bulu následovanou celým balíkem podobných listů. Bula výslovně dovoluje bratrům konat slavné a veřejné bohoslužby i recitovat

slavně a veřejně hodinky v kapli, kterou obdrželi od sorbonnských mistrů.

Následkem toho se začíná zabeďněná notredamská kapitula poněkud mírnit. Dovolují provizorně bohoslužby u sv. Jakuba. Léta Páně 20. února 1220 tam poprvé zpívají své slavné hodinky. Konečné uspořádání je vyhlášeno až v prosinci. Smutný obrázek hamižnosti na místě svatém, která udusí jakýkoliv i stín pochopení pro nové myšlenky a cesty.

Kanovníci se bojí o příjmy z farnosti svatého Benedikta, která jim patřila a kde stál kostel s klášterem sv. Jakuba. Podmínky jsou velmi tvrdé: Bratři musejí uzavřít kostel věřícím v Boží hody, ve svátek sv. Benedikta a Všech svatých. Věřící nebudou sice slyšet doktrinální kázání bratří, ale aspoň neponesou penízky ke konkurenci ... Kdyby náhodou toho dne něco dostali, musejí to odvést faře. Rovněž musejí platit roční odškodnění farářů a kanovníkům za pravděpodobný úbytek příjmů.

Peníze, peníze, peníze proti apoštolské chudobě !

Vždycky penízkům věrná kapitula. A zvonit smí jen jeden zvon, aby více zvonů neodlákalo více příjmů.

RADOSTNÁ BOLOGNA

Můj trpělivý průvodce se raduje, když může naplno vyslovit: - S Boží pomocí prosazují ještě3 jedno důležité studijní středisko: Bolognu. Třicet bílých bratří v jednom místě, které stále roste novými nadšenci, se mi totiž zdá příliš velkým počtem. Proto opouštím Paříž s hrstkou bratrů a spěcháme do Bologne.

Ubíráme se osvědčenou cestou přes Simpton nebo Velký svatý Bernard, přes pohoří Jura ke břehům lemanského jezera. V Chatillon sur Seine mi Pán dává příležitost vzkřísit narbonského synovce místního faráře, který nás pohostinně přijímá. Hostina, kterou podává vděčný pan farář je jedním chodem, úhoř. Je to vydatná příprava na náš obtížný přechod přes Alpy.

Bratr Jan se div málem hrouť vysílením. Už nemůže dál. Únavou si sedá a nemůže vstát. Chvějí se mu nohy. Hrozí nám všem bílá smrt. Tady opravdu není nikdo, u koho bychom mohli žebrot. Jan doznává prostince, že má hlad, velký hlad.

Tak se modlím a kupodivu vyprošuji chléb, zabalený do bílé roušky, který leží, co by kamenem dohodil od nás, zubožených alpinistů, - říká můj trpělivý průvodce: - Ten kus chleba stačil všem, že se můžeme vzchopit a dojít do hospicu, kde nám poskytují pohostinství.

Za několik dní dospíváme do Milána a potom k cíli, do Bologne. Nečeká nás už jen skupinka lidí, nýbrž početná a Reginaldem dobře zavedená družina, která má hodně studentů, ale i universitních mistrů. Reginald je přesvědčivým kazatelem, který uchvacuje a získává mládež. Studentský i městský lid je stržen a vykřikuje: Přišel na svět nový Eliáš!

Mnoho mladých lidí začíná vstupovat mezi nás. Právníci, notáři, profesori a mnoho, velmi mnoho studentů.

Studenti začínají horlivě navštěvovat projevy vynikajících mistrů, mezi nimi především Reginalda. Pojednou pocítují prázdnotu teologie, která zůstává jen teologií hlavy a zaujímá je u kazatelských mistrů teologie srdce: teologie prožitá proti teologii hlavy nadšeným srdcem. Tímto proudem jsou strženi i profesori. Z nich hlavně profesor filozofie Moneta z Cremony. Je proslulý svými přednáškami v celé Lombardii. Ze začátku, když sleduje, kolik slovutných kolegů získává pro bílý hábit zapalující Reginaldovy projevy, začíná se jim vyhýbat a varuje před nimi i studenty, pro které se mu zdá zvláště nebezpečná.

Přichází však svátek Nalezení ostatků svatého Štěpána. Studenti jdoucí na Reginaldovo kázání vpadnou do jeho bytu. Už se nemůže na něco vymluvit. Posílá tedy studenty napřed na mši svatou, že přijde později. Studenti zůstanou na tři mše svaté, ale pak si prostě pro něho přicházejí a přitáhnou ho. To je Monetova osudová chvíle.

Katedrála, ve které Reginald promlouvá, je přeplněna. Moneta zůstává vzadu. Reginald mluví na téma: Vidím nebesa otevřená. Reginald se rozmáchne: Ano, nebesa jsou otevřena všem, aby tam všichni mohli vstoupit. Kéž na to myslí všichni ubožáci, kteří uzavírají Bohu srdce, ústa i ruce. Ať se bojí, aby jim Bůh neuzavřel království nebeské! Proč ještě váháte,33 drazí? Nebesa jsou otevřena.

Po kázání běží mistr Moneta k Reginaldovi a hned skládá slib do jeho rukou, že po roce, jakmile uspořádá své záležitosti, to je hlavně své rozdělané kursy, vstoupí k bílým bratrům.

Důležitou Reginaldovou starostí je vysvobodit bratry z bídneho příbytku v Mascarelle.

Bratři mají vyhlédnutý kostel svatého Mikuláše ve Vinicích. Kněz přísluhující v tomto chrámu je přítelem bílých bratrů. Říká, že je ochoten přenechat bratrům tento kostel, jen dá-li k tomu biskup souhlas. Ale boloňský biskup přes naléhavé papežské doporučující listy se o kazatele příliš nezajímá. Nechává je žít, ale myslí, že tím vykonává dost, zkrátka, že si vystačí bez bílých bratrů. A zase jsou za tím hlavně peníze. Zdá se, že je to předoobraz celé diecézní Evropy – velké numismatické zaměření.

Ale Reginald získává po mém trpělivém průvodci přátelství, pomocnou a ochrannou ruku v kardinálu Hugolinovi. Hugolin cestuje po Itálii v pověření papeže Honoria a osvědčuje se všude jako anděl pokoje. Reginald použije Hugolinovy návštěvy v Bologni a dosáhne u něho podpory u biskupa. Ten jim přepustí na Hugolinovo naléhání kostel sv. Mikuláše, který bílí bratři potřebují. Ještě je však třeba souhlasu patrona, který je zištný a vrtošivý.

K tomu dochází teprve tehdy, až sestra Diana dosáhne ženskou obratností darování potřebného domu a pozemku k rozšiřování kláštera, nebo aspoň k jeho prodeji.

_ Kněz při kostele sv. Mikuláše přijímá bílý hábit, když předtím upraví dům pro bílé bratry.

Přijímá jméno Rudolf.

Bratři se stěhují do nového příbytku kolem velikonoc. Už je nejvyšší čas. Boloňské ohnisko roste tak, že přesahuje lidské rozpočty, ale úměrně Reginaldově žhavé víře apoštolského nadšení.

Stále hrnou noví studenti, kněží i profesori. Čím víc přibývá bratří, aby se nechali vést stanovami, tím víc povolují dispensů, - vysvětluje můj trpělivý průvodce. Satan zuří a působí trampoty bratřím. Pokušení, neklid v domě, neklid ve svědomích, útlak zvenčí. To vše roste tak nesnesitelně, že mi nezbývá, než slavně zaslíbit celé moje dílo Panně Marii dojmavým zvykem zpěvu Salve Regina v průvodu ke konci hodinek, po kompletáři. Je to jeden z nejdojmavějších zvyků. Tak doprovázíme bratry i umírajícího před Boží trůn a loučíme se se zesnulým bratrem před ukončením pohřebních obřadů,- vysvětluje můj trpělivý průvodce.

ŘÍMSKÁ KONTEMPLACE

Poté, co se nám úsměšně rozbíhá dílo bílých bratří v Lombardii, - spěchám o tom zpravit papeže. Konečně musím ještě splnit jeho přání.

Přeji si, aby ve svatém městě bylo nějaké perfektní ženské dílo, říká papež Honorius.

Proto s tebou, můj synu, putuji cestou necestou, snáším horko i zimu, hlad i žízeň. Tohle33 dílo mne stravuje, ale zároveň mi dává vnitřní sílu bojovat vytrvale se vši nepřízní a se všemi překážkami. Jako nám tolik pomáhá papež Honorius a kardinál Hugolin, tak narážíme na velké překážky ze strany tolik našich maskovaných katolíků.

Takoví malicherní lidé, jaké znám z Paříže, jsou všude na světě. Páni kanovníci od katedrály Notredamské si vysluhují nesmrtelnou ostudu a hanbu za hamižnost, která dovede přes papežské pokyny a přes nejnaléhavější papežská doporučení dusit v zárodcích jakékoli apoštolské dílo v životně nejdůležitějších otázkách. Prostě peníze tam vládnu světem. Majetek, peníze, příjmy vždycky věrné kapituly jsou přece součástí přeposvátného církevního majetku, kterým se nebude plýtvat pro nápady jakéhosi apoštola. Mohou si vepsat do erbu: Kdyby se všichni pohoršili, my se nikdy nepolepšíme! Tady jsou kořeny stále znovu se obnovujícího podzemního proudu zmatených hledačů štěstí mimo Církev a bez Krista.

Papež posílá doporučující list biskupu Evrardovi do Amiensu, ale ani ten nepustí bílé bratry do diecéze. Nepřízní arcibiskupa Upsalského mizí rovněž papežem vytoužený konvent v Sigdumu.

Bez papeže a kardinála Hugolina by se ani v Itálii bílým bratřím nedařilo valně. Proto jdu na delší dobu do Říma. Dělán všechno možné pro sestry u svatého Sixta, protože bez jejich rozjímání a obětí se naše apoštolské dílo nehne z místa.

Zbývá zlomit jakousi kočičí věrnost, která bývá někdy stylem ženské věrnosti proti psi

věrnosti mužů.

Sestry nerady opouštějí nejen svůj oblíbený klášter, nýbrž i svůj dosavadní způsob života. Hlavně se jim pokaždé jaksi zajídá přísná uzavřenost, a nemožnost prolínání světských příbuzenských vztahů. To není okamžitá indispozice, ale stav zakyslé láhve od octa. Když o osm století později radím sestrám změnit jejich školu na ústav pro osvojování si nechtěných dětí od maminek jdoucích na potrat a jejich adopce do náhradních rodin, odmítají mé bohoslužby v jejich mateřinci.

Nakonec se ukazuje, můj trpělivý průvodce, že tam, kde ani papež ani kardinál nemají úspěch, dokážete tyto těžkosti vyřešit jedině vy. Jak se to děje, je mnohým známo, ale málokomu je známo, že složité pohyby k jejich řešení, jejichž styl připomíná hlavolam Rubikovy kostky, se neobejde bez vás.

Ze šestnácti řeholníků, které odvážně posílám léta Páně 1217 do světa, jich je léta Páně 1303 kolem deseti tisíc a léta Páně 1337 asi dvanáct tisíc. Ze šesti provincií léta Páně 1221 vzrůstá jejich počet do roku 1303 na osmnáct. Počet klášterů dosahuje šesti set dvaceti. Uvážíte-li tyto počty v poměru k malému množství obyvatel dané doby, je možné si udělat představu, jak veliký vývoj to je a jak veliký je vliv bílých bratrů.

**Nicméně i po mně zůstává římské dílo rozestavěné. Všechno samozřejmě nemohu stihnout. 3
- Ach, Otče svatý, Ty víš, že vždycky zůstávám ve tvé svaté vůli z celého svého srdce. Zachovávám a ochraňuji ty, kteří jsou mi svěřeni. Svěřuji je Bohu, dnes je večer, šestého srpna léta Páně 1221. Zachovej a opatruj je. A nyní, přispěchejte, svatí Boží, přispěchejte, andělé Páně... - Vydechuje, a podle bratra Rudolfa to vypadá jakoby posledním dechem. Zdá se však, že právě nabírá nový dech. Třebaže se ostatní diví, sám ten jeho následující nádech dobře sleduji.**

Inu, jsi trpělivý průvodce, a já si pořád musím zvykat na tvoje tajemné proměny. Přijď Duchu Svatý, a nauč mě tomu.

KDO ROZTÁČÍ KOLOTOČ SVĚTA

Táhněte ven, prokletí glocňáci! – Rozléhá se všude kolem, až se ve mně tetelí malá dušička. Oheň na vás, inkvizitory! Za ty statisíce upálených našich bratrů a sester z celé Evropy jen pro tu maličkost, že svobodně hledají pravdu a štěstí mimo Církev!

Zběsilý řev zdivočelých mas ohlušuje uši a oči stěží dovedou rozeznat, jak se červenají tváře davu bez obličeje. Spíše rudnou vztekem a oslepující září pochodní.

Víte, já nedovedu lhát a to je moje největší slabost,- tvrdí nezvaný host širokým masám.

To už odněkud znám, říkám si a vzpomínám na slova mého duchového ochránce: Největší ďáblova lest je tvrzení, že vůbec neexistuje.

To víš, synku, - říká uznale můj duchový ochránce, a dodává: Dnem i nocí slýchám lva řvoucího satyrským smíchem. Bezstarostně se potlouká kolem s neomaleností a otrlostí největšího opilce. Cítí kořist, jejíž přítomnost stále dráždí jeho žízeň po krvi.

Danielův anděl krotí ve lví jámě divoké šelmy tak, že jsou pokojní beránci, ale pekelná obluda nikdy neodloží svou krvelačnost. Ďáblu chutná zlo, které působí lidem zrovna tak, jako by je působil samotnému Bohu. Převrátí-li Boží trůn v některém srdci, zdá se mu, jako by samého Boha vypověděl z nebe.

Dovede se neobyčejně maskovat a rafinovaně podvádět. Koho chce uvést do záhuby, toho nikdy nenapadá se zřejmým násilím. Spokojuje se s tím, že mu klade nástrahy tajně.

Tento odboj krvelačné lišky s nadlidskou inteligencí prolíná dějinami. V takové době, jakou právě prožíváš, se lidstvo potácí v hříchu a chodí pořád dokola. Zloba se zdvihá v celé své strašné posloupnosti. Odhazuje každou masku a neštítí se žádné podlosti. Chvilí jsou to strašliví draci, kteří pohlcují nejen princezny, ale celé zástupy nevinných lidí. Člověka jenom straší a utiskují. Po nich přichází na řadu čertovský chlapík, nabízející spoustu ďábelských pokušení a svůdných příslibů, jen když se mu upíšeš vlastní krví a prodáš mu svou duši. Chvilí se tu roztahuje jako mocipán, lehkomyšlně rozhazující peníze a dávající najevo svou světovládu pomocí zlat'áků. Zoufale se tě snaží strhnout do zběsilého tance kolem zlatého34 telete.

Od první chvíle se zdá, že žádá tak málo! Jeho hlas je tak ustaraný. Pořád opakuje:

To chce klid! Klid, klídeček. Hlavně zdravíčko! Mít střechu nad hlavou a dobře se nafutrovat! Nikdy se nepřestává představovat jako oddaný a obětavý služebník, který za všech dob a za každého režimu vykoná cokoli kdekoli. Jeho obtloustlá postava s maskou přitroublého jelimánka, se strnule neměnným dobromyslným úsměvem a nosem, který na hony větrí právě naražené pivo zrovna tak jako čerstvou zabijačku, na mnoha místech vystřídává krucifix.

Takový spiklenec se neustále hlásí do služby: Poslušně hlásím! Poslušně hlásím! jako by mu v životě nešlo o nic jiného. A na každém kroku předstírá svou dobromyslnost, jako už jednou, když s obvykle šroubovanou mluvou říká:

Poslušně hlásím, pane šéf, věc, o kterou jde, je nesmírně důležitou...

Tak co je? - Přerušuje ho vyšší šarže.

Poslušně hlásím, že je vždycky lepší se k něčemu přiznat dřív, než to praskne. Vy jste dal rozkaz, aby vám někdo přinesl játrovou paštiku a housky. Tento rozkaz nemůže bejt splněnej. Někdo tu vaši paštiku sežral. Sežral ji, poněvadž si myslel, že játrová paštika se může zkazit. Já jsem četl v novinách, že se celá rodina otráвила játrovou paštikou...

Provinilec, celý se třesa, staví se stranou a strčí si prst do krku a vrhne v krátkých

přestávkách.

Jak vidíte, pane šéf, já jsem to chtěl vzít na sebe a von to ten pitomec takhle prozrazuje...

Kde se objevuje tahle kuriózní postavička, stává pro mnoho lidí životním vzorem. Třebaže mne můj duchový ochránce neopouští ani na chvíli, je to málo platné. Není vyslechnut. Bud' že se okolní vzduch otřásá salvami smíchu, neustále živeného potměšilým raráškem, tím kulhavým vykutálencem, mazajícím si revmatická kolena Opodeldokem, nebo že se straním vedení duchovým strážcem.

Sotva někdo přivolí tomuto rozpustilému duchu světa a řekne nezvanému host -: S tebou mě baví svět! - hned nastává revoluční změna a brzy je kdekdo posedlý tmou.

Nemusí přitom jít o nějaké zvlášť těžké hříchy. Jen takové drobné všední hříčky, taškařice a čertoviny.

Ale stokrát nic umoří osla. Zanedlouho bere za své horlivost a vytrácí se původní láska k vlasti, k národu. Dostavuje se jakási mdloba. V tom je počátek mnoha chyb. Berou za své věrní mezi lidmi! Kolem obcházejí svévolníci a mezi lidmi se vzmáhá neurvalost! Začíná to u krále, který si mění úlohu se svým bláznem a šaškem, a vrcholí to národem posedlým tmou.

Jenže svádět všechno na neviditelného zloducha jako na světovou nepřízeň, to je pouze jedna z příčin, - tvrdí mi můj duchový ochránce.

Jaké jsou další příčiny?

Hlavně to, jak se zachází s těmi potížisty v Albi, Toulouse a později po celé Evropě. Donucování a zastrašování místních církevních veličin, opírajících se to, čemu dnes říkáme khaki-mozky, ovládajících všechno ohněm a mečem. Zástupy potulných hledačů pravdy a štěstí mimo církev potom rychle mizí, ale nic se neztrácí a je to jenom zatlačeno do podvědomí národů, aby to posléze nějak jinak vybuchlo nejrozmanitějším způsobem.

Ale že to přichází tak najednou! - - kroutím nad tím vším hlavou a dodávám: - Ještě se bílí bratři ani nestačí naplno prosadit, a teď taková rána.

No nediv se. Ostatně není to tak naráz. Proletí kolem jen pár století. Jen si připomeň, kde všude vám, bílým bratrům, přibouchnou dveře před nosem?! Kolik dveří zůstává zavřených. Kolik bul a listů papeže Honoria, většinou ani nepřečtených, zůstává na pařížském arcibiskupství jako v nějakém zakletém zámku?

Ano. Tolik církevních veličin tvrdí, že si se svými tuláky, hledajícími štěstí a pravdu mimo Církev a bez Krista, poradí sami.

Jenže ti si pokaždé poradí hlavně pomocí křižáků, zkrátka ozbrojeným násilím a zastrašováním, a často i hroznými tresty. Tím se nic neřeší. Jenom se pověra a bloudění znovu zatlačují do podvědomí národů. A dávno poražený ďábel se zapojuje, jakmile se široko daleko hřeší. Vzpomeň si na českého krále Václava, rozmazlené princátka, připravené na titul

římského císaře. Tyto skvělé perspektivy snadno vymění za korbel vína a rozmařilý život. Ve své pýše a zlotřilosti dokáže umučit královna zpovědníka. A když je král na mol, hned se angažuje jeho bratříček Zikmund, který všechno řeší ohněm a mečem. Ryba tu smrdí od hlavy. Takže nesváděj všechno na nějakého lidového řečníka o pravdě. Ten k tomu přichází jako husa k petrželi. To rozmazlení synáčků otce vlasti způsobují vyhlazení poloviny národa a zničení většiny umění takzvaného krásného slohu. Až dodnes je národ raněný slepotou a zajatcem marných pokusů s lidskou tváří. Od barokně normalizovaného katolictví až po ty novodobé nesmysly, a pokaždé s lidskou tváří, nabodnutou na kopí. Znovu a znovu se vynořuje v podvědomí národů důkladně zakonzervované potulné hledání štěstí a pravdy mimo církev a bez Krista.

Poslušně hlásím, ozývá se nezvaný host, že opravdu sám na sobě někdy pozoruji, že jsem slabomyslnější, zejména takhle k večeru...

Máš přece svou důstojnost, takovou důstojnost jaká přísluší všem lidem, a především Bohu. To jen odpůrce tě navádí, že jinak nelze přežít, než pomocí výsměchu Bohu, lidem i sobě samému, nežli vystupováním v masce šaška a blázna, - připomíná mi můj duchovní ochránce.

Šašek a blázen, - namítám, - bývají poblíž mocných vládců takoví moudří filozofové, kteří říkají mocným pravdu, protože jiní jsou k tomu zbabělí.

To ne, namítá můj duchový ochránce: - Většinou takoví dvorní šašci a blázni bývají znetvořenou připomínkou zlatých časů, kdy po boku panovníka stává kněz či mnich, který žehná jeho dílu, když je ušlechtilé a bohumilé.

A když dílo mocných není ušlechtilé a přesto vládci volají kněze k jeho požehnání, zbývá tam jen předstírání, simulování. Tak se nezvaný host stává simulantem.

Pokud můj trpělivý průvodce někdy usiluje, aby jeho bílí bratři neměli nic, tedy mu v tom směru jde prolhaný globální prediktor na ruku. Jak český, tak i germánský a anglosaský svět zakouší vymizení bílých bratří pod záplavou běsnících vzbouřených davů bloudících při hledání pravdy a štěstí mimo církev a bez Krista a trpí politickým neklidem a válkami mezi státy.

Během tří dalších století lze pozorovat soustavné obnovování pozic na vyhořelém a pobořeném území.

Potom však vytěsňený a do podvědomí národů zatlačený vzmach dávných živelů, hledajících štěstí na vlastní pěst a bez pomoci shůry propuká nanovo v Paříži. Tam, kde církevní veličiny odedávna tvrdošíjně odmítají papežské výzvy a podněty, aby si všechno řešily po svém, vypuká velká francouzská revoluce s nábojem dlouho násilně zatlačovaným do podvědomí: Rovnost, volnost, bratrství.

Pak přichází napoleonská smršť. Hrozný je dopad francouzské revoluce na bílé bratry,

důsledky vojenského exportu sil, dávno nezvládaných pokojným způsobem a láskou. Jsou zničující, pokud jde o provincie na území okupovaném Napoleonem a spravovaném jeho zákony. Všechny kláštery jsou vyvražděny a rozmetány. Nezůstává ani jediné otevřené útočiště. Až do roku 1816 nelze vidět lidskou bytost, která by vyšla z domu v bílém hábitu. Stejně nepříznivé jsou důsledky, pokud jde o správu řádu, která je vyloučena samotnými zákony. Vzhledem k politickým převratům světového dosahu, vyvolaným jako řetězová reakce mezi Napoleonskou expanzí, hnutími ke znovuzavedení protiliberálního režimu, úředními útlaky, národními převraty a ústavními změnami atd., není možno svolávat generální Kapituly. Teprve po Napoleonově pádu se v Itálii po dvaceti letech útlaku projevují známky obnovy. Nejzanícenější pro návrat k životu v duchovním směru původního díla mého trpělivého průvodce je Římská provincie. V jejích kláštorech otec Lacordaire znovu nalézá jeho ducha, kterého zanesl do Francie. Léta Páně 1850, je obnovena provincie Francie, 1862 je ustavena provincie Lyonská a 1865 pak Toulousská. Zatímco se bílí bratři ve Francii obnovují, italští spolubratři jsou znovu od 1860 do 1873 potlačeni. Sotva se jejich život ve Španělsku obnoví, ve Francii propukne nové pronásledování léta Páně 1880 a 1903 jsou Bílí bratři vyhnáni z vlasti. Také v této duchovní pustině na mne nezapomíná můj trpělivý průvodce, jehož tajemnou metamorfózu brzy objevuji. Za jeho působnosti od roku 1904 do roku 1916 znovu zahajují činnost Bílí bratři v provincii české, sicilské (1906), kolumbijské (1910), kanadské (1913), aragonské (1912) a americké.

Tvůj radostně zvonivý smích však vzbuzuje závist pyšné světové velmoci. Vládce světa neprodleně odvolává ze služby své poklonkující náhončí. Místo jejich jalového řečnění a záplavy rozptýlení přechází k něčemu, při čem by ti měla v žilách stydnout krev. Od hory příslibů a svůdných pokušení přechází k hrozbě rozpoutání pekla války a tvého uvržení do jejího spalujícího ohnivého jícnu.

Není to raport, co potkává nezvaného hosta. Je to něco horšího, přeložení na frontu...

Cha – cha – chááá!

Smát se přitom dovede jedině bytost ducha vskutku ničemného, jakým je nezvaný host, ten starý revmatik z pivnice U kalicha.

Víte, vojíne, co je to maršbatalión?

Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že maršbatalión je maršbat'ák a marška že je marškumpačka. My to vždycky zkracujem.

Tak vám řeknu, vojáku, že pojedete se mnou maršbat'ákem na frontu, když máte rád takovou zkráceninu. Máte radost?

Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že mám náramnou radost, odpovídá dobrý voják, to bude něco nádherného, když voba padneme spolu za císaře pána a jeho rodinu...

Tento odboj řvoucího lva prolíná dějinami. V takové době, jakou právě prožíváš, se lidstvo potácí v hříchu a chodí pořád dokola. Zloba se zdvihá v celé své strašné posloupnosti. Odhazuje každou masku a neštítí se žádné podlosti. Chvilí jsou to strašliví draci, kteří pohlcují nejen princezny, ale celé zástupy nevinných lidí. Člověka jenom straší a utiskují. Po nich přichází na řadu čertovský chlapík, nabízející spoustu d'ábelských pokušení a svůdných příslibů, jen když se mu upíšeš vlastní krví a prodáš mu svou duši. Chvilí se tu roztahuje jako mocipán, lehkomyšlně rozhazující peníze a dávající najevo svou světovládu pomocí zlat'áků. Zoufale se snaží strhnout tě do zběsilého tance kolem zlatého telete.

Dnes a nyní je ten velký okamžik tvého života! Stojíš na křižovatce. Ted' se musíš rozhodnout. Řekni své ANO životu. Pak tě dovedu za hranice lidství. Povedu tě ne zvrhlými silami, ale s pomocí darů Ducha svatého až k dospělému přátelství s Bohem. Volám tě, pro Boha! Odpověz mi! Neodmítej Boží pomoc! A nesnaž se o něco jen vlastními silami! Je to léčka! Božství a titanismus se chystají k poslednímu měření sil. Ke komu se přidáš? Opustíš-li mne, zahyneš!

Vládce světa dnes láká lidi k nezodpovědnému požitkářství, ale všechno, co nabízí, vede k zoufalému smutku. Jeho vývěsní štíty tě klamou ohledně skutečnosti stupňujícího se soupeření božství a titanismu. Především tě vede k podceňování a vylučování démonických sil.

Však už dobře víš, co je největší jeho lží.

Co?

Tvrzení, že on sám vlastně vůbec neexistuje. Jinou záludností je přeceňování tvých lidských sil. Proto démoni vyrážejí do útoku právě tehdy, když si člověk pyšně domýšlí, že je ve svém postavení ve světě neochvějně pevný.

Globální prediktor odmítá Ježíše Krista. Lidé světa nazývají křesťanství mýtem, který neobstojí tvář v tvář složité výpočetní technice a všudypřítomným internetem. Jak naivní! Všechny skvělé vymoženosti a pyšné jistoty přežívají stále ještě z nesmírné síly a skutečnosti, vycházející z nevyčerpatelné síly Beránka, nesoucího kříž za lidské hříchy. I když se tyto síly nikdy nevyčerpají, nelze na ně lehkomyšlně spoléhat. Až se čas naplní řekne Bůh své DOST! Potom bude každému jasno, čím člověk opravdu je a čím jsou ony velmocensky se prosazující démonické síly, brojící proti svému svrchovanému Původci. Pak bude každému jasné, jak si musí člověk počínat, aby se ubránil zhoubným vlivům této světské velmoci. Přitom se objeví, že vše, co činí tvůj život smysluplný, je dáno výhradně působením duchovních hodnot, které byly lidem dány životem a nesmírnou obětí Ježíše Krista.

Odpůrce křesťanských hodnot a jeho žáci, usilující o převrácení hodnot tak, že z nich nezůstane nic božského, nakonec sám volá: Zabili jste Boha. Ale ještě nevíte, co se stalo. V tom titanském vzmachu bez Boha a proti Bohu se člověk pokouší překročit svůj stín. A výsledek?

V zájmu vyššího lidství se člověk vzdaluje od své lidské přirozenosti až k bestii, ničící každý lidský život. Potvrzuje platnost zákona, že kdo se postaví proti Bohu, třeba i z těch nejušlechtlejších lidských ideálů, ten se dříve nebo později nutně postaví proti každému člověku.

Jinou stránkou této vzpoury povýšence proti Bohu je, že člověk ošidí Boha o svou nesmrtelnou duši, ale svou vlastní duši ošidí ještě víc - ošidí se o nejlepší Dobro, o vrcholnou Radost, o Boha samého. Co je člověku platné, že cesty, po kterých si pyšně vykračuje světem, jsou lemovány doklady jeho velikášství?!

Mimozemské stvůře s nadlidskou inteligencí, která zkameněla v jejím stálém: Nebudu sloužit! - však nestačí ani desetimilióny obětí koncentráků. Na lidském životě jí nezáleží. Vláda kolektivní zrůdy prožívá chvíli oddechovou přestávku a nabírá dech a síly. Žiješ v době, která může znovu rozvinout všechnu logickou důslednost a odklidit poslední překážky, odhodit všechnen stud, a vrhnout světové síly k nové utopii. A zase v zájmu vyššího lidství, sametovějšího, a v zájmu světového řádu a míru, a zase bez Boha a opět proti Bohu!

Jenom nepodléhej zdání, že nějaká světová velmoc, ke které se ti slabší přitisknou, zajistí všem mír a pravé štěstí. Nedej se zmást nějakou ideou míru pod atomovým deštníkem, když se to staví na pohyblivých píscích bezbožné nebo protináboženské civilizace smrti. Všechno řečnění učenců o poučenosti lidstva hrozným násilím a krutosti ve druhém tisíciletí je nezodpovědné zatemňování pravdy o lidské přirozenosti, která se obnovuje pouze v Kristu ukřižovaném, vzkříšeném a svátostně pokorně přijímaném.

Uprostřed tak zmatených poměrů, kdy se zdá, že můj trpělivý průvodce opouští své rozdělané a přece nedokončené dílo, se způsobem zcela nepravděpodobným a zjevně odporujícím duchu řádových stanov, které jsou bohudíky od začátku vybaveny možností jejich všestranného a úplného dispenzování, se projevuje tajemná proměna mého trpělivého průvodce.

Začíná to hlubokou inspirací bratra Jindřicha v zámožné obchodnické rodině v Orleans ve Francii. Přichází do semináře. Po studiu má sice ještě nízký věk pro udělení svátosti kněžství, avšak projevuje mimořádnou zbožnost. Proto je mu udělen dispens od nízkého věku. Poté přijímá kněžství.

Přítomnost bílých bratří se ve Francii nevzkřísí na jediné slovo. Dílo obrození leží na Bohu, ale také na lidech a zde se objevují první články řetězu: Na počátku tohoto díla se vynořuje otec Lacordaire. Je průkopník, razící novou trasu bílým bratřím.

Nejste s tím spokojen, ptám se svého trpělivého průvodce.

Jak bych mohl? Je to sice velkolepé a vznešené dílo, ale já toužím po jeho plnosti, po dokonalosti.

Nerozumím.

Jako novokněz totiž stále zřetelněji slyším hlas: Chceš-li být dokonalý, vzdej se všeho, co máš a následuj mne. Bez váhání a odkladů si volím úzkou cestu následování Pána Ježíše až k úplnému sebeobětování. Tak žádám o vstup mezi bílé bratry.

Proč zrovna tam?

Předně to sám potřebuji, ale také oni to potřebují. Jsem fascinován novým proudem, který podněcuje zbožné duše k oběti a sebedarování Bohu.

Ted' tomu rozumím ještě méně.

Nevzniká to přes noc. Zahajuje to otec Lacordaire. Je jako průbojný dobyvatel, ale to je málo.

Co tedy chybí těmto obdivuhodným bílým bratrům - aby mohli v plnosti konat dílo Boží?

Potřebují člověka pro věci uvnitř v tom nejvyšším smyslu.

Domýšlíte si, že to můžete být právě vy?

Zdá se mi, že to může být spíše otec Jandel.

Ale jak se do toho řadíte právě vy?

Velice nešikovně. Skoro vůbec. Snad se do všeho vměšuje ďábel. Každopádně sotva požádám o přijetí mezi bílé bratry, tak mi všemi uznávaný otec Lacordaire tvrdě odpovídá: Povolání žádné nebo ne zralé. To mě zaráží, ale říkám si: Třeba je to jinak, protože je lépe poslouchat Boha než člověka. A tak se jdu poradit s jiným bílým bratrem, Otcem Amantonem.

A co vám ten říká?"

Že moje povolání je jisté. A tak asi měsíc po svém kněžském svěcení, mi bílí bratři oblékají hábit. Přijímám jméno Hyacint podle bývalého krakovského kanovníka. Každopádně je nyní všechno strašně těžko dosažitelné zejména kvůli mému chatrnému zdraví.

Takže milost povolání do řad bílých bratrů si musím vydobýt těžkými zkouškami. Během noviciátu se zdá, že moje už tak dost chatrné zdraví nevydrží strohost zvoleného života. Na konci zkušebního roku trpím chrlením krve, provázeným takovou celkovou slabostí, že otcové už jsou rozhodnutí, poslat mě zpět domů.

Právě tehdy generální představený Otec Jandel koná vizitaci konventu ve Flavigny a osobně poznává moje vlastnosti. Ze soucitu mne bere sebou do Říma a posílá do kláštera u svaté Sabiny.

Bohužel ani tamní pobyt nepřináší zlepšení mého zdravotního stavu a další prodloužení noviciátu je možné jen zvláštním dovolením papeže Pia X.

Prosím vás, otče Jandele, - říká papež Pius X., - tak mu přece povolte ty slavné sliby, aby zemřel v tom stavu, po jakém touží. Ať má aspoň tu útěchu, že zemře se sliby.

Zahanbujte mne, svatý Otče. Je totiž mou povinností řádového podstaveného s láskyplným

chápavým srdcem naslouchat každému, kdo touží po bílém rouchu, a tak poznávat jeho samého a všechny okolnosti jeho života, abych mu našel cestu k nejlepšímu naplnění jeho touhy, i kdyby to mělo jít cestou dispenzování od stanov. Místo, aby mě můj duchovní otec zkoušel ze znalosti stanov, měl mi je jako novicovi prostě jenom strčit do ruky, a pak mě zkoušet z lásky.

Po téměř třech letech bolestného očekávání a zkoušek skládám - ač velmi nemocen - slavné řeholní sliby léta Páně 1859 v kapitulní síni u svaté Sabiny.

Jak se přitom cítíte ?

Především děkuji Bohu za nekonečné milosrdenství. Pak Mu ovšem děkuji také za ty nemoci, které mne sužují. Třebaže jsou protivné a bolestivé, přesto je tu něco velmi příznivého. Po boku těch nejvyšších veličin poznávám všechny potíže, s jakými se bílí bratři potýkají, ale také sleduji řešení, jaké přinášejí dosavadní otcové, kterým stojím po boku.

Jaká jsou to řešení?

Předně bych musel připomínat slavnou epopej vzkříšení podnícenou Otcem Lacordairem. Díky obratnému odvolání se k veřejnému mínění přiměje vládu, nepřátelskou dílu bílých bratří, tolerovat založení kláštera v Nancy léta Páně 1843. Od té doby se tato ohniska rozhojňují a povolání se začínají dostavovat. Skvělé, ale je to takové přímočaré trasování. Po něm se ujímá díla obnovy otec Jandel, který mne bere do Itálie, abych se tam jako jeho pobočník trochu uzdravil. Počíná si přísně podle stanov, ale celé jeho sjednotitelské dílo je takové látání či flastrování obnovených starých částí. Při Jandelově službě, k níž dochází léta Páně 1872, je církev v otřesné situaci. Jistěže to nemohu srovnávat s vyhnanstvím, které papežství zakouší za francouzské revoluce a za císařství, avšak vstupem italského vojska do Říma, se otrásá základní kámen papežského státu. Jandel se snaží sešít řád, roztrhaný mezinárodními politickými bouřemi na cáry, zaměřit bílé bratry na přísný život podle stanov, a podnitit je k tomu, aby jejich dvojky vyrazily z uzavřených zdí s hlásáním do světa.

Od počátku je Jandelovým ideálem klidný, pravidelný život, vyplněný studiem. Cítí odpor k dávným zvykům, jako jsou bdění, posty, nesnáze společné modlitby s nejrůznějším vrháním se k zemi a na kolena.

V tom jsem s mým předchůdcem zajedno, ale nejde to hladce, nýbrž s takovým protivným skřípěním, vrzáním a rachotem jako když vyrazí žebříňák po dlážděné cestě. To je pro můj jemnocit protivné. Potřebuji mít všechno uhlazené a vyrovnané.

Tuto mou vlastnost bystře postřehuje také Jandelův nástupce otec Frühwirth, který si mne bere léta za pobočníka na dalších dvanáct let.

Tak se mi zdá - ptám se otevřeně mého trpělivého průvodce, - že jste vlastně obyčejný úředník a vůbec samostatně nepůsobíte mezi bílými bratry.

To se pleteš, synku. Hned po složení slavných slibů v kapitulní síni u svaté Sabiny v Římě jsem poslán do Corbary na Korsice, kde bílí bratři začínají úplně bez hmotných prostředků. A o dva roky později je tam přeložen noviciát a na mne doléhá péče o novice, třebaže k tomu nemám požadovaný počet let od slavných slibů, ale takové už jsou možnosti dispensů od požadavků stanov. Ještě mi není třicet, a už jsem zodpovědný za všechno v Corbaře. Příští rok dostává můj nadřízený žádost francouzských bílých bratrů, aby obnovil toulouskou provincii, a on tak činí a do jejího čela jmenuje právě mne, zdravotního trosečníka, proplouvajícího tolika dispensy. Jen Bůh ví, jak to v Toulouse zvládám, ale oni si mě po čtyřech letech volí znovu. A když po dalších čtyřech letech prosím, abych byl už uvolněn, oni si mně volí na další čtyři roky.

Jak si v tom počínáte?

Prvním dílem je stavba kláštera v Marseille, přestože tam vezíme v dluzích. A když to Bůh doprává, stavíme ještě kostel, ale tak, aby měl hlavní prostor pro úctu ke svatým, zejména ke svatému Tomáši. Také to se daří, ale zatím jsou to jenom prázdné kamenné stavby. Nestačí je zabydlet, protože tohle není bytovka. Je třeba bratry v těchto kamenných stavbách duchovně oživit.

Jak oživit? Copak jsou bratři mrtví.

Nejsou mrtví, ale nestačí mít kamenný příbytek s bratry, protože jinak by to byla jenom noclehárna a vůbec pouhá bytovka. Víš, pravidla vnějšího chování nejsou ústřední otázkou duchovního života. Vnitřní život je jimi v jistém smyslu nedotknutelný. S obnovou se musí začít zevnitř, a pak výsledky promítat navenek.

Jak se to tedy oživuje?

Chce to obnovit život bílých bratrů. To znamená dát mu jeho prvotní vznešenost, nevracet se k zvykům soukromého života a dávat příklad společného usilování o dokonalost podle velkých směrnic zakladatele. Nedělat to křečovitě a násilně, nýbrž s jistými dispensy od směrnic. To však vyžaduje mít pořád šalamounsky otevřené chápavé srdce pro situaci bílých bratrů a každého z nich.

Jak se může jeden naučit naslouchání s ostatními, zejména když je představený?

To hrozně svádí k despotismu. My, bílí bratři v tom nemůžeme spoléhat sami na sebe. Neobejdeme se bez pomoci sester. Už od dětství dobře vím, že domov neudělá v domě žádný otec, ale jediné maminka. Tak si uvědomuji, jak důležitý je kontemplativní pól, zastupovaný rozjímavými sestrami. V období jsou založeny kláštery svatého Maxima a Prouille. Ze všech rozjímavých sester se jen sestrám v Nay daří udržet společný život během revolučních bouří. Léta Páně 1880 umožňuje devět mnišek z Nay nové založení kláštera v Prouille. Sám je uvádím do klauzury právě ve chvíli, kdy provokativní zákony francouzské vlády zasahují ohniska

bílých bratří. Kromě toho zakládám se souhlasem biskupa naše sestry jako zvláštní ošetřovatelky nemocných.

Přesto nevím, jak to všechno oživování v domě bílých bratří můžete provést.

To máš tak. Nikdo nemá rád, když ho někdo napomíná. A tak bývám vždycky při napomínání těch druhých velice nejistý a krajně opatrný. Snažím se být velmi mírný při napomínání ostatních. Anebo už pouhé výzvy k někomu se snažím upravit tak, jako by na ně přišli ti druzí sami. Neříkám třeba: Pojd'me už tam a tam, ale spíše se snažím navodit atmosféru myšlenky, že bychom už měli jít tam a tam, tedy neříkat, že něco musíme, ale spíše říci: snad bychom měli myslet na to, abychom se někde příliš nezdrželi. Místo musíš, nebo máš nebo měl bys, spíše více užívat takového slušnostního smíš.

Také nezapomínejme na to, že pravidla vnějšího chování nejsou ústřední otázkou duchovního života: vnitřní život je jimi v jistém smyslu nedotknutelný... Dvou složek řeholního života, si velmi vážím a doporučuji je lektorům a studentům ... Tou první je důstojné prožívání chudoby podle požadavku slibů a evangelia. Tím druhým je dodržování mlčení v klášteře. Vstoupí-li nějaký cizinec do kláštera, musí vnímat atmosféru ticha. Díky takto zvěcnělému pokoji a lásce se bude cítit jako doma. Díky tichu se bude cítit jako v domově Božím.

Někdy je třeba někdy kárat a napravovat, avšak tento lék má být užíván s takovou 34 rozvahou, jaké užívá lékař. Podle případu a podle doby je třeba použít sladkosti nebo hrozby. Rozvážnost je nutná, aby řídila tuto různost jednání, protože je nutné odhalit, jakým tónem mluvit, jaké prostředky použít, zkrátka jak být spravedlivý a laskavý. Napomínání prudké, hořké a přílišné se často rodí z nezřízené vášně; napomínání příliš mírné se rodí z jisté blahovůle a malomyslnosti; napomínání spravedlivé a laskavé se rodí z lásky uspořádané, která umí i poradit. Umí se stát sladkým pro lásku, která je zřejmě jeho příčinou. To, co říkám o napomenutích, má se chápat i o způsobu, jaký má představený zvolit, když příležitostně ukládá rozhodnutí, která považuje za nutná pro společné dobro. Rozvážnost umí také dodávat odvahu, povzbuzovat, jako to lze činit listy, exerciciemi, všemi spisy, ve kterých je vydatná nauka.

Jako lektor se vždy hrozím dávat najevo nějakou nadřizenost, ze které by bylo nějak patrné považování studentů jenom za své podřízené. Raději se k nim chovat jako ke kolegům, ale ne tak, že by mne považovali jen za kolegu. Spíše musí cítit, že ta kolegiálníta jde ze srdce, a ne z předpisů. Vždy s nimi jednám s úctou a stejnou úctou chovám i vůči bratrům laikům.

Ve vztazích k podřízeným a také v káráních, ať už veřejných nebo soukromých, bývám velmi jemný a ohleduplný, a přesto že vyžadují kázeň až do nejmenších podrobností, ve všech případech se projevují moudře a láskyplně.

VE VÍRU NESNÁZÍ

Myslím, že se každému zdá, že na stará kolena k němu samo přichází všechno nejlepší. Aspoň mu to tak různí lidé přejí.

V tom je hodně pravdy, - odpovídá můj trpělivý průvodce, který přijímá jméno Hyacint: - Čím víc se umenšuji a dávám si bedlivý pozor na každé slovo, tím víc mě události překvapují. Mám dvaasedmdesátku na krku a tak už tím víc pohlížím za hranice tohoto světa. Rozhodně mne ohromují moji bratři, když mě v mém zdravotně dost pohnutém životě na generální Kapitule léta Páně 1904 všichni volají do svého čela. Každý ví o mém chatrném zdraví. Osobně nemohu provádět mnoho návštěv mých bratrů, jak bych rád, ale papež mě vyzývá:

Jen tu volbu přijměte a vezměte si více pomocníků.

Pokorně ho poslechnu. A sotva se rozkoukávám, bác!

Co se děje?

Pád druhého císařství je pro církve ve Francii začátkem velkých nesnází. Vrcholí to zákonem o odluce léta Páně 1905. První útok pochází od nově vzedmutých širokých mas, dávno strachem a násilím utlumených potulných hledačů pravdy a štěstí mimo Církev a bez Krista. Jistě, k největšímu násilí dochází v Paříži, a bílí bratři jsou jeho obětmi. Kromě toho obec v Marseille má mezi sebou takové vykutálence, kteří vtrhnou do kláštera a vyrabují jeho zásoby. Přitom se právem obávám o naše novice, kteří jsou u svatého Maximina. Sleduji, že jde o krk, a tak neváhám a říkám:

Bratři, shod'te se sebe bílé hábity a oblečte na sebe občanské šaty! Jedeme odsud!

Kam?

Na Korsiku, do Corbary.

Všichni se zachraňují před pouličním terorem. Teprve po roce se mohou vrátit. Jenže po několika letech začíná pronásledování znovu. A nyní už s tím rozdílem, že to zákon dovoluje. Chátra, hlavně ovíněná mládež, zatížená zmatenými nápady pobloudilých tuláků a fanatickými výstřelky Karla Marxe a jemu podobných vykutálenců, útočí na klášter v Marseille. Policie je v tom podporuje.

Bratři! -svolávám tehdy asi sedmdesát noviců, - Rychle shod'te dolů bílá roucha a v civilních šatech pojedete pryč ze země.

Kam se podějeme?

Do Španělska, nejspíš do kláštera svatého Štěpána v Salamance.

Postavíme se proti nim se zbraní v ruce! - namítají někteří horlivci.

Ať vás to ani nenapadne! Zarážím je: Kdo s mečem zachází, mečem schází. My vydáváme svědectví lásky.

To je strašné!

Nestačí naříkat a plakat, abychom obstáli ve zkoušce, a i nadále odpovídali na Boží vůli. Musíme sjednotit své síly ve společenství života a v modlitbě.

Zatímco ve Francii způsobuje odluka takovou bouři protikřesťanské nevole, odluka církve od státu v české republice z roku 2011, podle níž má stát uhradit církvi během třiceti let asi 58 miliard korun vyvolává jen vztekly pokřik socialistů. Ještě nevíme, do jakých poměrů uvrhne církev toto úsilí frankofonního nadšence, až se jeho ideologie konečně naplní ve svobodomyšlném hesle francouzské revoluce.

Jak to, že to tak najednou propuká, otče Hyacinte?

Podívej, bratře, Jisté předjímání těžkostí, o které nyní jde, navozuje už encyklika Lva XIII. *Providentissimus Deus*, vydaná léta Páně 1893 bere v úvahu biblickou otázku, avšak klade jisté meze pro katolického vykladače.

Tři roky předtím otec Lagrange, bílý bratr z Toulouse totiž zakládá školu biblických studií v Jeruzalémě, a čelí velkým hádkám, té doby. Na shromáždění mezinárodního kongresu katolíků ve Frýburgu v srpnu léta Páně 1897 podává otec Lagrange některé údaje o původu pěti knih Mojžišových.

O co tam jde?

Míni, že v tom oboru musí dojít k jistému rozlišování, přijatelnému pro učení víry. Protože je tento článek, uveřejněný v Biblické revue, dobře přijat od těch, kdo zpochybňují nadpřirozený vznik Písma svatého, jsou tím znepokojeni horliví katolíci. A hned si stěžují u papeže. Mezi podezřelými jsou tři bílí bratři. Jeden z nich, taková horká hlava, křičí:

Já toho stěžovatele udám a budu se s ním soudit!

Počkejte, bratře! – píše mu můj trpělivý průvodce a dodává: Není třeba tolik důvěřovat sobě, spíše se usebrat kolem autority, která vyučuje, naléhat, aby ostatní pochopili dobrotu vlastního blahodárného úkolu a dohodli se s ostatními, aby různé zásluhy a různé schopnosti vytvořily společný poklad, schopný posílit správné vyučování růzností světél a doporučit ho všem naší jednotou v lásce.

Tak aspoň rychle uveřejním můj výklad Písně písni! - hrne se ten horlivec."

Počkejte se tím, milý bratře, - uklidňuje ho můj trpělivý průvodce.

Na co čekat?

Papežova čtyři slova platí víc než čtyři roky procesu. Papež Pius X. zrovna chystá encykliku *Pascendi* k odsouzení modernistických omylů, které vlastně jen opakuji to, co šíří v Albi potulní hledači pravdy a štěstí mimo Církev.

Zatím prší do Říma anonymní udání od protivníků zamaskovaných, ale i rozzuřených, kteří chtějí stíhat každou stopu netradičních výkladů Písma.

Zakažte jim takové hlásání v církevní škole! – rozčiluje se papež : - Exkomunikovat je!

Strašná pomluva! Mezi bílými bratry nejsou takoví pobloudilci, - ozývá se rozhodně na jejich obranu můj trpělivý průvodce při této audienci tak horlivě, že u svatého otce upadá do mdloby.

Dobře, - uklidňuje se posléze papež a dodává: Mám plnou důvěru k vašemu úsudku.

Nuže, svatý otče, tady vám předkládám přesné vyjádření, - říká provinciál v červnu léta Páně 1911 a papež je přejímá skoro slovo za slovem.

Opravdu?

Zajisté. Ovšem tomuto ospravedlňujícímu a osvobozujícímu vyjádření předchází moje vizitace ve Frýburgu.

Tam říkám bratřím:

Zachovejte klid a rozvahu. Dříve než se vyslovíte o věcech, ve kterých máte pověření od Boha, tak vyčkejte, uvažujte, porad'te se, modlete se. Jak by mohl prostý řeholník bez pověření rozvázně rozhodnout bez přípravy a netaktně?

Myslíte, že vám každý správně rozumí?

Nejsem si jist. V této bolestné době má otec Lagrange dojem, že ho jako řádový představený nepovzbuzuji v tom, co on považuje za svůj zvláštní apoštolát. Říká mi jasně:

Ctihodný otče, budu-li pokoušen ke ztrátě odvahy, dojde k tomu při čtení Vašich dopisů. Dovolte mi, abych to řekl: ve výkladu Písma svatého se mi od Vás dostává jen výtek, ale - dodává: - přesto jsem Vám nekonečně vděčný za tolik osobních projevů dobroty, lásky a otcovské blahovůle.

Co na to říkáte?

Co mohu říct? Neospravedlňuji se, neomlouvám se. Pouze probírám otázky té Biblické revue s rozhodností. Nakonec potvrzuji zvolení otce Lagrange za představeného kláštera svatého Štěpána v Jeruzalémě.

Nemáte k jeho výkladu nějaké předsudky?

Žádné předsudky, jen jistou nelibost vůči článkům v Biblické revue. Mohly být předkládány jinak.

Jak jinak?

Plně a přesněji ve shodě s rozhodnutím církevní biblické komise. Třebaže jsou pravdivé, mají být pronášeny s taktem a láskou. Jakékoli srovnávání mezi Písmem svatým a Eucharistií, vyžaduje v obou případech pokoru srdce.

Jak si to představujete?

Dobře vím, že žijeme v prostředí, silně poznamenaném hříchem. Doporučuji však bílým bratřím, aby se nestyděli, že patří k tradiční škole: Bez váhání prohlašujte, že pro vás tradiční škola není školou, že je to církev^o; pokrok sám je v ní tradiční.

Co na to říkají?

Sami shledávají, jak se všechno mění po mé audienci u papeže. Na papeže velmi působí okamžitá a naprostá podrobenost otce Lagrange. Posléze dostává otec Lagrange moje dovolení, aby dál vyučoval a pokračoval v Biblické škole. Nakonec od něho dostávám dopis, ve kterém mi sděluje: Říkám a opakuji to, že děkuji za vaši nejučinnější oporu. Nebýt Vás, snad by se někomu podařilo očernit nás v očích Svatého otce. Buďte si jistý, můj ctihodný otče, že jsem mezi těmi, kdo jsou nejvíce spokojeni, že Vás mají v čele řádu, protože jsem ten, pro kterého jste udělal snad nejvíce...

Zřejmě má otec Lagrange úplně jinou povahu, než vy. Zatímco vy jste tak zdrženlivý, on je ohnivý a výbojný, prostě jak se říká: Co na srdci, to na jazyku.

Zbytečně se zneklidňuje, říká můj trpělivý průvodce a dodává ne bez humoru: On si někdy myslí, že ho kárám, a mně se zase někdy zdá, že on kárá mne.

Nicméně vy máte tím větší zásluhu za to, že hájíte jeho odvážné biblické výklady, ačkoli – jak víme – ve skutečnosti s ním nesdílíte jeho výbojnost v biblických otázkách. Vždycky zdůrazňujete božskou stránku Písma svatého, chápaného jako zdroj hlásání.

Inu, jsem prostě nepřitelem ukvapených rozhodnutí a nebojím se, že budu někým osočován³⁵ pro přílišnou zdrženlivost. Na konci své vizitace ve Frýburgu říkám na hromadné schůzi univerzitních profesorů, že je to opravdu z Boží milosti, že nejsme pohlceni vlnou toho dnešního akademického terorismu. Záminka modernismu slouží zlým lidem k vyřizování osobních účtů a bílí bratři jsou v prostředí hříchu často nepohodlní pro vyhraněnost svých názorů.

Dnes už to není jen akademický terorismus, ale především terorismus sdělovacích prostředků, vymykajících se svému sdělovacímu poslání. A na vás se snad nejlépe ukazuje, že si Bůh ke svému dílu vybírá ty nejméně pravděpodobné lidi. Prostě, jak říká Shakespeare: Pod kopřivami rostou jahody.

ANGELIKUM

Ovšem každý den jahody nezrají, - říkám jednou mému trpělivému průvodci.

To jistě ne. Když léta Páně 1884 vyhání italská vláda prvního mezi bílými bratry z jeho příbytku u u baziliky Santa Maria sopra Minerva v Římě, tak je nucen i se svými pomocníky přebývat v podnájmu v uličce svatého Šebestiána poblíž Španělského náměstí. Jsem tehdy pohnut lítostí zejména, když nástupce zakladatele Bílých bratrů kazatelů a jeho pomocníci nemohou slavit společnou bohoslužbu a modlitby. Už od časů, kdy působím v Toulouse, kde nachází místo své vrcholné úcty svatý Tomáš, mne naplňuje velká touha po povznesení mých

bratří v Římě, zejména když je znalost posvátné nauky svatého Tomáše zanedbávána.

Papež Lev XIII. k tomu velmi povzbuzuje encyklikou *Aeterni Patris* léta Páně 1879.

Jenže celé čtvrtstoletí mohu tuto velkou touhu chovat jenom ve svém srdci. Ani netušíte, jak plesá moje srdce, tak vnímavé pro slávu Boží a k povzbuzování svých spolubratrů, když v okružním listě z 8. prosince léta Páně 1909 oznamuji otevření nové budovy v Římě. Chci v nové budově být zářným příkladem zachovávání řehole svým bratřím i celému Řádu. Stavba nové budovy postupuje mnohem rychleji než se dá očekávat v daných podmínkách. Zahajuji totiž stavbu úplně bez peněz.

Stavební plány jsou mým vlastním výtvorem. Záležitost však není tak jednoduchá, protože pozemek celkem dobře umístěný, je poněkud úzký a stávající stavební předpisy nelze obejít. Budova má navíc hostit nejen generální kúrii v čele s mou maličkostí, ale ještě dvacet profesorů, koleje a značný počet studentů, nepočítaje společné prostory, nutné ke společnému duchovnímu životu. V plánu počítám s dostatečně velkou aulou, dalšími sály pro studijní účely, protože Univerzita není určena jen pro studenty z řad bílých bratří, ale také posluchačům z řad ostatních kněží, různých kongregací a kolejí, v Římě tak četných. Všechny tyto požadavky samostatně řeším v mém projektu. Velkolepá stavba je léta Pěně 1909 téměř dokončena, takže lze zahájit akademické vyučování. Dílo bylo dokončeno bez dluhů.

Papež Pius X. přijímá dne 4. listopadu při slavnostní audienci moji maličkost a profesory povolané na nový institut z různých končin světa.

Čím se liší toto dílo od ostatních univerzit světa?

Tato univerzita svatého Tomáše, zvaná Angelikum se liší od ostatních vzdělávacích zařízení, zejména univerzit tím, že je víc než místo vzdělávání, ze kterého by vycházeli pouze vzdělanci, pouze intelektuálové.

Jak to můžete zajišťovat?

Když zakládám Angelikum, tak vydávám pro tuto kolej zvláštní pravidla. Nová pravidla zmírňují řádovou kázeň.

Někdo si to ale může vysvětlovat jako úpadek nebo slabost.

Také se nacházejí kritici, kteří kvůli tomu celé dílo napadají. Jenže ono je zde všechno řízeno a spravováno vždy velmi laskavě a diplomaticky, a je to podněcováno mimořádně čistou horlivostí.

Takže co to vlastně znamená?

Angelikum nemá pouze poskytovat nebo získávat informace. Má spíše zajišťovat formaci: nejen horizontální vzdělanost, ale také vertikální zralost, v celé hloubce.

Jak si to představujete?

Samozřejmě, že je to zařízení s lidmi a pro lidi, kteří mohou podléhat hříchu, a tak kazit

všechny příznivé výsledky. Od začátku však nedoporučuji pro Angelikum v žádném směru chování truchlivé, zbavené radosti a veselí, a to platí pro lektory i pro posluchače. Mají se ze všech svých sil věnovat vědeckému poslání Řádu Bílých bratří, ale tak, aby látku, kterou se zabývají, zpracovali s úctou, chutí a láskou. A dodávám, že tento způsob práce má být zřetelně patrný tak, aby k němu byli povzbuzováni studenti, kteří obvykle velmi kriticky sledují své učitele. Přitom je nutné skloubení života studia s životem víry a poslušnosti. Tak má zaznívat stejný tón vnitřní radosti, který má být příznačnou známkou života Bílých bratří.

Na druhé straně v prostředí, jakým je Angelikum, kde všechno má ráz vznešené prostoty, nic nemůže člověka rušit, ani přepĺácání všeho záplavou svatých obrázků.

To vkládáte do svého díla spíše mnoho nároků duchovních, než prostě jen vzdělávacích.

Láska na Angeliku se však nesmí zastavit uvnitř. Proto často varuji před kolektivní pýchou. Platí to i pro akademickou půdu. Proto musíš být pozorný a chovat se s dokonalou úctou vůči těm, kdo patří v církvi k jiným školám a tradicím.

Kdy už to budu umět?

Až se přestaneš bát zdravého selského rozumu, ale uznáš jeho meze, odpovídá můj trpělivý průvodce,

A proč?

Protože už jako člověk jsi zrozen pro vznešenost, jejíž krása povznáší tvého ducha a uvádí ho do zahrady duchovního nazírání a radostí duše, vtiskující svůj tvar do celé lidské bytosti. Tak jsi přiváděn do oblasti ušlechtilých citů, takže se nadnášíš radostí a štěstím.

Jak to dokáží?

Zpočátku stačí se jen utiřit a klidně uvažovat. S myšlenkovou plností je u člověka spojen ucelený životní názor, často provázený vytríbeným vkusem a citovým zvroucněním. V takových případech jde o vyšší polohu vtipnosti, kterou zahrnuje humor. Kdo je nadán humorem, chápe humor a tvoří humor. Žertovně odlehčené a nadnesené projevy myšlení a jejich výraz závisí dílem na pronikavém rozumu a duchapřítomnosti, dílem na osobním založení člověka, dílem i na slušné úrovni společenského života.

Obávám se, že na to asi nemám.

Pryč s těmi obavami! Každý na to má. Jen se odvážit. Smích je všelidový, i když jsou různé okolnosti, které ho nějak omezují. Nikdy nepovažuj za nedůstojné vesele se bavit. Pryč se zbytečnými úzkostmi a obavami z humoru v prostředí málo důvěrně známém!

Nechápu, proč se někteří lidé stydí či zdráhají otevřít se veselosti.

Je prostě povýšenectví, ať je to povýšenectví kulturní, intelektuální, či společenské. Je to snobství. Mnohý, kdo se trochu vyšvihne nahoru po společenském žebříčku, považuje za svou povinnost dávat ustavičně najevo: já jsem vážný, já se musím zabývat jenom nejvážnějšími

problémy, já nesu těžkou odpovědnost, atd. Je ovládán pocitem, že by si společensky zadal, kdyby se usmál.

Jak se stane něco směšným?

Směšnost vzniká z náhodného souběhu okolností a omylů. Žert je pouhá smysluplná hříčka. Humor bývá projevem životního názoru. Směšnost spočívá v tom, že někdo má nedostatky, které chápeme jako nedokonalosti. Proto na něho shlížíme z jakéhosi nadhledu a přesvědčení o své převaze. Směšný je třeba ten, kdo se vychloubá svou sportovní zdatností, ale pak nepřeskočí malou loužičku a postříká se blátem. Utrpí nezdar, a škoda z toho plynoucí, se zdá být spravedlivým trestem za chybu, ke které při jeho vlastnostech vůbec nemělo dojít.

S vtipem se často spojuje komika. Vtipné je spojení představ, vybočujících z obvyklých souvislostí, a proto působící směšně. Tak třeba výrok: ona sice není hezká, ale zato je chytrá. Vtip se může zakládat třeba na rozporech v užití slov, jako třeba věta: Pan Brzobohatý nemá ani vindru.

Humorné projevy překonávají směšné souhry okolností chápavým srdcem, shovívavou láskou. Obraznost humoristy je blízká obraznosti oblíbených pohádek. V obou případech se setkáš s podivnými znetvořeninami, hromaděním děje, opakováním a náhlým rozuzlením. Bývá to záměrné úsilí, protože poslání je předjato a všechny schválnosti směřují k jeho konci: ke zdraví, k laskavému vyjevení pravdy, ke shodě.

Blahovolný úsměv lidské osobnosti má však ještě hlubší kořeny. Je podložen duchovním životem. Vyvěrá z životních zkušeností, z rozumu, vůle i citu. Vlastní smysl smíchu je lidský, polidšťující. Vzdát se sobeckého výsměchu předpokládá uznání lidské důstojnosti sebe i druhých.

Opravdová duchovní vláda a převaha vede spíše k humoru než k posměchu. Ušlechtilost citu, k níž bych tě rád přivedl, mírní nevraživost, nedůstojnou člověka.

K tomu je ale potřeba nějaké vzdělání, ne?

Stačí sebepoznání jako člověka a tvora Božího. Takové sebepoznání je předpokladem humoru. Už to samo tě přivádí k přímým důsledkům této vzácné duchovní hodnoty, ke zvláštní mravní síle, jež se jeví v sebeovládání či sebekázní a ovšem také v umírnění sebelásky rozvojem lásky k bližnímu. Velkodušný člověk, a tedy pravý humorista s láskyplným vztahem k bližním, sympatizuje s každou poctivou snahou, která chce přivést k platnosti nějaké obecně prospěšné hledisko. Ušlechtilý člověk objeví radost v každém utrpení. Dovede se chápavě a uznale usmívat i tam, kde jiní z neznalosti života, z nezkušenosti a hlavně z osobní neochoty k oběti a k laskavé službě roní zbytečné slzy a podléhají emocím, výbuchům hněvu či malomyslnému vzteku. Humoristovi se jeví ubohým a směšným, kdo ztrácí sebedůvěru.

Humorista prožívá hluboký vztah k životu a okolnímu světu a k celému stvoření. Není totiž

výstředním posměváčkem za každou cenu, ani zatrpklým škarohlídem. Je pouze umírněným optimistou, protože je strýzlivým realistou jako svatý Tomáš Akvinský. Až se jednou s hlubším porozuměním začteš do jeho teologické summy, tak poznáš, že není zdaleka tak strohá, jak se jeví ve špatných překladech, ale místy velmi úsměvná. Nezavírá oči před žádným neštěstím a zmatkem. Naopak, uprostřed sebevětších otřesů si zachovává vnitřní pokoj. Velký humor znamená stále odhalování lepších stránek v životě osobním, společenském a v celém Božím stvoření.

Copak se někdo může smát, když je na světě tolik utrpení a zla?

Nejenže může, ale také se má usmívat Lidé, kteří procházejí velkým životním utrpením, je přemáhají s úsměvem. Humor jim rýmuje životní dramata. Nejednou je vyvádí ze zoufalství, kterému by snad propadli. Humor jako životní moudrost proniká celou bytostí člověka. Projevuje se v jednání žertovnou vážností. U člověka, jehož humor pramení z nejhlubších hodnot jeho osobnosti, z lásky k člověku a úcty k jeho lidské důstojnosti a svobodě, a především z lásky k Bohu je každý životní projev neustále prostupován a povznášen jemným životním optimismem. V tom smyslu je otázka humorného, důvtipného smíchu záležitostí svobody. Vrcholná komická díla se vždy rodí ze skutečné svobody. Tak si pravý komik či humorista zaslouží čestné jméno, aby byl označován za ochránce svobody. Humor razí cestu ke svobodě. Pomáhá svobodu upevňovat v pravdě a úsměvně vše dotvářet něžnou láskou.

Lidská touha, důstojná člověka a zejména Božího dítěte, se vznáší ve sférách vznešenosti a ušlechtilosti. Míří k hodnotám, které jsou žádoucí samy o sobě, jichž není třeba užívat jako prostředku k dosažení obveselení. Jsou to věci, jako třeba moudrost, přinášející samy o sobě radost. Výše vznešeného dobra přesahuje všechny nepatrné výšky jiných druhů obveselení. Těší více než cokoli jiného. Co si žádáme jen kvůli obveselení, to záhy unavuje. Zatímco vznešené dobro hodné záliby svou povahou občerstvuje. Je zdrojem ustavičné vyšší radosti a zalíbení.

Smích a pláč nelze nikomu upírat. Ono jedinečné spojení následného nebo současného smíchu a pláče, které nejlépe vyladí humor, prožívá i docela prostý člověk. Také jemu život přináší bohatě slasti i strasti, radost i smutek, a on přirozeně touží po jejich spojení.

Humor je všelidská hodnota. A nad tím vším je to hodnota božská. Proto se Bůh směje na nebesích. Humor zpestřuje jednotvárný život člověka. V něm se vyrovnává každá zmechanizovanost života. V humorném povzbuzení se lidský duch obnovuje. Rozvíjí se ve své svobodě a v chápání dobra a zla ve správném pojetí. Na jedné straně vyvádí člověka ze lhostejnosti, na druhé straně ho povznáší nad malomyslnost a škarohlídství tím, že odhaluje božský smysl lidské činnosti. Omezení lidské svobody, jež přirozeně zdoláváme se smíchem, můžeme přirozeně překonávat také v umělecké tvorbě. To ale vyžaduje zvláštní nadání a ještě

větší trpělivou práci. To není dáno každému. Zato každému je dána možnost modlitby jako důvěrné rozmluvy z původcem všeho, který dopouští i naše nesnáze.

Smích je spontánní a přímo působící přirozená lidská obrana proti nesnázím a proti stísněnosti. Jako smích, tak ani humor nelze jednostranně spojovat pouze s citem, ani výhradně s rozumem, nýbrž odpovídá rovině, na níž se člověk projevuje celostně a naplno.

Jak působí takový humor?

Účinek humoru je, že zbavuje jednotlivce osobního pocitu méněcennosti a nedostatečnosti správným hodnocením jeho vlastního já, které se nepřeceňuje ani nepodceňuje. Vede tě, abys své odhalené a uznané slabiny opřel o vyšší sílu a dosáhl většího sebeovládání. Humor ti dává sílu uniknout jisté malomyslnosti a zachránit zdravý selský rozum tím, že vybočíš z každodenní rutiny k neobvyklému řešení, jež z hlediska zavedených způsobů chování, řeči a myšlení vyhlíží potrhle, až bláznovsky. Ochota zanechat lidského mudrování, sotvaže se ukáže odlišný a je ohrožující názor, hned pořádně vrávorat, vědomě metat kozelce, aby nebyl sražen příliš příkře a tvrdě a tím nebezpečněji.

Avšak není potřeba k tomu, aby se dalo žertovat zapotřebí nějaké narafované hříčky? Nevyžaduje to pohybovat se tak trochu jako provazochodec? Není k tomu napřed zapotřebí člověku šlápnout na kuří oko, aby mohl se smíchem projevit své potlačované lidství?

Vůbec ne. Ačkoli je smích často ventilem nějak potlačovaného lidství, přesto člověk přirozeně nemusí k tomu, aby se srdečně smál, prožívat nějaký útisk. Jeho smích je přirozeným projevem větší plnosti jeho lidství, projevem radosti z poznání vlastního sebeovládání a dosahování jemu přiměřeného dobra a dokonalosti, nebo z poznávání překonávání vlastní omezenosti.

Jenže kdopak takovému projevu radostí porozumí? Kdo to ochotně přijme? Kdo se jí nakazí a bude šířit dál?

K tomu, aby byl smích upřímný, nepomíjivý a stále se šířil od člověka k člověku a zušlechťoval celou lidskou společnost, jsou nutné jisté přirozené předpoklady.

Bez lidské přirozenosti by se radost z Kristova vítězství nad smrtí stala neživotným vzorcem. Radostný smích musí proto být projevem všech přirozených lidských hodnot člověka, jeho ctností, zvláště lásky, skromnosti a pokory. Utrpení, bolest a samota neodporují radosti. Bolest je častou průvodní okolností, za které se radost rodí a rozvíjí. Člověk se často opatrnicky vyhýbá bolesti, utrpení a samotě, ačkoli právě uprostřed nich může hlouběji proniknout a zakusit duchovní jádro radosti. Každá pravá oběť je spojena s nějakým utrpením a bolestí. A přesto je to v mnoha případech ta jediná úzká cesta, vedoucí do duchovních hloubek života, tam, kde ušlechtilá radost opravdu je.

A budou opravdu k smíchu všichni draci, čarodějnice a všechny hrozné mimozemské

obludy i pozemská strašidla?

Ano, všude tam, kde se spojí zdravý selský rozum se silou víry. Vlivem nadpřirozeného zásahu přestává strašné ve světě strašit a stává se směšným. Pohádková hrůza všemožných jezinek, ježibab, čarodějníků, draků, obrů, loupežníků, hejkalů, hastrmanů a jejich četného příbuzenstva ztrácí najednou svou moc. Padají ze své strašidelné výše a stanou se uprostřed smíchu malými a bezvýznamnými. A zatím vysmívaný dobrák, poctivý človíček se zdravým selským rozumem, ten nejmenší z Božího lidu, směšný ve své titěrnosti ve srovnání s úkolem obrovitým a obludným, před kterým stane jako oběť strašných zloduchů, dorůstá do oněch nadpozemských výšin. Sám se stává vznešeným vládcem, který šíří dobro, kde dosud panovalo a strašilo zlo. Hrdina nastupuje na trůn jako osvícený mudrc, zástupce spravedlnosti a svobody, a přispívá k rozšíření Boží vlády na zemi.

Samotný úsměv je jako paprsek, který vychází z Ježíšova pohledu. Je bezděčným projevem radosti, doprovázející pravou duchovní zkušenost. Je projevem radosti, která propuká z živé a žité přítomnosti Boží, ze zakoušení Boží přítomnosti.

Jakpak vůbec souvisí radost v mém srdci a můj smích s Pánem Bohem?

Podstatou lidského smíchu je přirozeně rozum a svobodná vůle. Případnou podmínkou smíchu je směšnost.

Co je to směšnost?

Podle řeckého filozofa, Aristotela, je to jakási bezbolestná chyba a neškodná ohyzdnost, jako třeba směšná maska je věc ošklivá a neforemná, aniž působí bolest. Ale ani tento starověký mudrc netušil, že nejvyšším původcem humoru a smíchu je sám Bůh všemohoucí, který nás stvořuje. Stvořuje nás, i když prozřetelně ví, že se mnozí od něho svobodně odvrátí. Přesto nás stvořuje, i když ví, že se mnozí uzavřou do smutného života ve své zakyslé láhvi od octa. Tak Bůh dopouští i přítomnost d'ábla. Původně ho stvořuje jako Světlohoše, jenže on samolibě napodobuje Boží dílo. Tak Bůh připouští i komický podklad ke své vznešené nedostupnosti.

Žalmista zpívá, že ten, který trůní na nebesích, se směje. Bůh činí své vyvolené, kteří jsou mu věrní, veselými. Naplňuje je radostí a jásotem, takže se smějí a plesají. Svatopisci, plní radosti, chválí Boha. Ti, za něž Ježíš platí na kříži, docházejí veselí a radosti, starosti a nárek se dávají na útěk. Bůh totiž člověku, který je mu milý, dává moudrost, poznání i radost, oblažuje jeho srdce radostí. Radost a jásot spravedlivých má původ v Bohu. Když to vidí kulhavý d'ábel přestrojený za revmatického Švejka, tak se ten udýchaný pivní skaut sám odmlčí.

Jakto, že tedy chodí světem spolu s andělem a svatým Mikulášem ještě také čert? A řinčí a straší?

Při přechodu od pohanství ke křesťanství slouží zbytky strachu či zastrašování k výchově primitivních hříšníků, aby byli přivedeni na cestu ctnosti. Ale netrvá dlouho a strašný čert se stává směšným strašákem, kterého každý prohlédne až do ledví. Čert je rázem jednou z nejoblíbenějších komických postav. Po Dionýzovi a jeho družině dědí v různých obměnách a doplňcích obojí vzhled: vytáhlého svůdce i přitloustlého nemotoru z pohádek. Nad čertem vyhrává sázku žena Káča, když je muž se svou logikou v koncích.

Za tento rys přechodu od strašného k směšnému vděčíme především Pánu Ježíši a jeho věrným, kteří se při dokonalém rozvoji od Božího dětství k dospělému přátelství s Bohem obejdou bez čertů a strašení. Sotvaže se dospěje k pochopení a zažití Boha jako lásky, lze d'ábla představovat i směšně.

Jak si to mám v hlavě přebrat, že můj smích a humor vlastně souvisí s Pánem Bohem?

To bude jasné, sotva si srovnáš humor jako projev mysli, ve kterém si tvor uvědomuje svůj význam a současně i svou bezvýznamnost před tváří Stvořitele. Vědomí věčné hodnoty tvé duše a s tím spojená zkušenost vlastní pomíjivosti, nepatrnosti a malosti, jsou dvě stránky duchovní zkušenosti. Podobné sjednocení převahy a omezenosti vyznačuje humoristu a jeho vtipný projev.

Duchovní jádro humoru a smíchu vůbec tvoří zalíbení v rozjímání o jsoucnu, které je milováno pro ně samotné. Záliba vzniká tam, kde působí jako příčina záliby dokonalá činnost. Dokonalé poznání zrovna tak jako dokonalá láska působí zálibu a radost. Nejdokonalejší činnost pochází z dokonalé schopnosti, zabývající se nejlepším předmětem zájmu. Činnost, přinášející člověku vrcholnou radost, je činnost rozjímavá. V rozjímání vydáváš ze sebe to nejlepší, čeho jsi schopen. Používáš k tomu své nejvyšší činnosti, intelektuální. Když se takto zabýváš Bohem, který je nejlepším předmětem lidského přemýšlení, touhy a lásky, prožíváš čistou radost. Tato nezkalená radost je první a poslední slovo radostné zvěsti, evangelia. Radost se tu kryje s vrcholnou Pravdou a vroucí Láskou.

Když má nějaká síla a schopnost vzbudit zálibu, tedy se musí naplno uplatnit, ovšem přiměřeně k lidským možnostem. Jinak by vedla k vyčerpání a únavě. Prvním předpokladem záliby je plná činnost. S ohledem na přirozené meze činnosti je také trvání a hloubka záliby omezena. Záliba není cílem činnosti. Proto nějaké samoučelné jednání kvůli zálibě by bylo scestné.

Smích, který by postrádal duchovní základ v Kristu, základ, kterým se člověk svobodně a cílevědomě upevňuje ve víře, ctnostech a v životě ze svátostí, takový smích by každému rychle zmrzl na rtech. To je úděl všech komiků, petříčků a klaunů, kteří čerpají svůj smích jen z lidské přirozenosti nebo z náhodného souběhu okolností, že jsou koneckonců sami uvnitř smutní jako slavný Debureau. Jedině ten, kdo se raduje a šíří radost jako lidský výraz a

průvodní jev radostné zvěsti Božího Slova, ten roste současně ve své duchovní radosti, nevyčerpává se, protože jeho smích čerpá z hlubšího, nevyčerpatelného zdroje.

Duchovní život v nitru člověka, jakož i jeho plně lidský život jde ruku v ruce s všelidským humorem. Humor spojuje konečné s nekonečným. Vede nás přemáhat těžký úděl radostně, s úsměvem. Proto je humor nepostradatelná valuta, ušetřená na zlé časy pro onu podivuhodnou domácnost, kterou vedeme mezi nebem a zemí.

Komičnost bývá spojena s humorem. Humoristický postoj spočívá v tom, že člověk odhaluje směšné nedostatky nějakých postav, ale přitom si udržuje k postavám veskrze příznivý postoj. Přes různé chyby, které jsou pro mravní hodnocení postavy nepodstatné, má postavu rád, je mu sympatická. Jádrem humoru je shovívavý postoj člověka k tomu, co odhaluje jako komické. Člověk prožívá morální převahu nad druhým, jehož shledává komickým. Přitom si jeho nedostatky a slabosti uvědomuje jako všelidské, takže se k němu staví objímavým způsobem.

Pravý humor má při společné základně sympatie a lásky tu jedinečnou výhodu, že dovoluje docela svobodné, subjektivní pojetí a osobní využití hodnot ve společnosti, jednotu v rozmanitosti ve službách zdokonalení lidí.

Samotný prožitek morální převahy však není v ryzím humoru rozhodující. Rozhodující je radostný zážitek plnosti sebeovládání a vlastní dokonalosti. Kdekoli se začne prosazovat vliv jistoty o morální převaze, tehdy humor slábne, zpovrchňuje a ulpívá na výsměchu, satíře, ba jízlivosti.

Humor je v nějaké míře vlastní všem lidem, třebaže jednotlivci jsou různě nadáni.

Opravdový humorista je jemný i hluboký, a ať si dovoluje cokoliv, přece je dalek veškeré frivolnosti, usmíruje a v souladu nás propouští.

Vlastním rysem anekdoty jsou vztahy k stávající společnosti. Anekdota působí jako ventil, jako výraz veřejného mínění. Třebaže se humor často šíří u těch, kdo jsou utiskováni, snadno se přitom může zvrátit v povrchní satiru a kousavou ironii, takže jeho příznivý přínos je chabý.

Ač je špásování záležitostí hlavně chudších vrstev a mládeže, která ještě nenalezla své místo ve společnosti, ryzí humor, beze stopy pichlavosti a vůbec každé jízlivosti, je uskutečnitelný jen v prostředí chápavé lásky. Předpokladem působivého humoru je vzájemná láska, kdy jsou lidé k sobě vzájemně uznali jako Boží děti, stvořené, vykoupené a posvěcované stejnou Láskou Boží. Proto si mohou spolu pošpásovat zrovna tak bez povýšenosti jako bez nedůtklivosti. Humor se nejlépe rodí v pospolitosti a družnosti. Je nemyslitelný bez vztahu vzájemné důvěry. Rodí se v prostředí uznaného sebezpoznání a družného, chápavého srdce. Je seberozdáváním, dělením se, sdílností.

Říkáš to pěkně, můj trpělivý průvodče, ale mnoho křesťanů mne přesvědčuje o něčem

jiném. Někteří jako by byli tak opojení nadpřirozenou radostí, že už ani nemají čas na to, aby se přirozeně radovali ze života. Někdy se dají zastihnout s varovně vztyčeným prstem mravokárců, když si hrají na Pána Boha a hrozí každému hříšníkovi Božím trestem. Jindy se rozplývají v radostném smíchu, což je milé, ale dost nedomyšlené. Srdce jim kypí radostnými city, ale oni nejdou dál, takže se zdá jako by se při tom svém veselém nadšení zdráhali vtipně užívat vlastního rozumu.

Pravda je, že víra nás osvobozuje, ale ne od přirozeného rozumu. Milost přistupuje k lidské přirozenosti, aby ji zdokonalila, ale ne opomenula, ani vyloučila. Kdo věří a je mu dopřáno radovat se z Boží přítomnosti, ten je zavázán používat i svých přirozených hřiven a radovat se z nich.

Podstata lidského smíchu nespočívá jen v smyslovém roznícení ani v rozjaření vášní, nýbrž ve zdokonalení člověka jako takového, zejména ve zdokonalení toho, co je mu jako člověku nejvlastnější, totiž rozumu a svobodného jednání. Smích má sice poznávací smysl, a také humor, probouzející smích, se podstatně uplatňuje nejen v odhalování nějaké obtížné skutečnosti, nýbrž v rozvoji člověka jako člověka. Nejsi však jen jedinec, nýbrž i tvor společenský.

Jako člověk se máš přičinit o radost a smích u sebe i u druhých, ale ne tak, že by ses do něčeho nutil, ani tak, že by ses zlomyslně smál druhým, kteří trpí. Máš se snažit o smích už proto, že máš rozum, a tedy ho máš důvtipně užívat, abys vtipem potěšil sebe i ostatní.

Každý člověk dobré vůle se má vynasnažit o jakousi sběhlost v tomto ušlechtilém přinášení radosti sobě i druhým.

To by mohlo být úžasné dobrodružství!

Dobrodružství ctnosti, a hlavně lásky. Jde o pohotové, hravé a snadné usilování. Když dosáhneš sběhlosti v tom, že smýšlíš tak, že přeješ každému na potkání dobro, a počínáš si tak, abys ty sám přispěl k jeho obdarování, máš pak zvláštní radost z toho, jak ti to jde stále snadněji, hravěji a lépe. To je pořád smích a radost na úrovni přirozené, osobní i společenské.

Ale ty nemáš zůstat na této úrovni. Máš pozvání k dosažení radosti duchovní. Nejde jen o přirozenou radost, ale i nadpřirozenou. K tomu si vyprošuj dary Ducha svatého. Mezi ostatními dary, pros za dar moudrosti.

A proč?

Vlévá se do křehké nádoby tvé lidské lásky tak, že ji povznáší k největší možné Lásce Boží.

Čím se liší Boží Láska od lásky lidské?

Tím, že Boží dítě přeje každému nejen nějaké dobro, ale to největší Dobro. A jako samo Boží dítě zakouší, že se mu dostává toho největšího Dobra, Krásy a Pravdy, když přijímá celou svrchovanou Lásku kvůli němu vtělenou do lidské podoby a jemu předkládanou v podobě

chleba, tak má k tomu vést i ostatní.

Musí to být úžasné kráčet světem s takovým darem moudrosti.

Je to úžasné, ale je to i kříž. Zdaleka ne všude ti totiž otevrou dveře. Když ale s takovým stále vyprošovaným darem moudrosti dokážeš žít, pak zakusíš blaženost pokojných. Ovocem je pravá radost, jakou ti nikdo nedokáže vzít.

VESELÉ PUTOVÁNÍ NEVESELÝM SVĚTEM

Srdce plné radosti je na pouti bláznivým světem skvělým pohonem. Dlouho však nevydrží, když se poutníkovi znovu vytrácí trpělivý průvodce. Nikdy na něj nezapomenu a vždy jej budu velebit za všechno, co mi odhaluje. Zůstává mi však jenom duchový doprovod. Toho je třeba si vážit, i když je neviditelný, a přesto neodbytný. Člověk však potřebuje pevnější vedení. Tak nezbývá, než prolézat všechny antikvariáty, vymetat archívy a knihovny a pátrat po starých mapách, aby se jeden aspoň trochu vyznal v celém okolí.

Když srdce jásá, tak svět na to příznivě neodpovídá. Právě naopak. Můj radostně zvonivý smích vzbuzuje závist pyšné světové velmoci. Vládce světa, hrající si na globálního prediktora, neprodleně odvolává ze služby své poklonující náhončí. Místo jejich jalového řečnění a záplavy rozptýlení přehází k něčemu, při čem by ti měla v žilách stydnout krev. Od hory³⁶ příslibů a svůdných pokušení přechází k hrozbě rozpoutání pekla války a tvého uvržení do jejího spalujícího ohnivého jícnu.

Tento odboj globálního prediktora prolíná dějinami lidstva. V takové době, jakou jeden právě prožívá, se kdekdo potácí v hříchu a chodí pořád dokola. Tak mohou přijít k platnosti slova z knihy Zjevení: *Protože jsi vlašný, ani studený, ani horký, vyplivnu tě z úst.* Zloba se zdvihá v celé své strašné posloupnosti. Odhazuje každou masku a neštítí se žádné podlosti. Chvilí jsou to strašliví draci, kteří pohlcují nejen princezny, ale celé zástupy nevinných lidí. Člověka jenom straší a utiskují.

Vládce světa dnes láká lidi k nezodpovědnému požitkářství, ale všechno, co nabízí, vede k zoufalému smutku. Jeho vývěsní štíty tě klamou ohledně skutečnosti stupňujícího se soupeření božství a titanismu. Především tě vede k podceňování démonických sil. Copak nevíš, co je největší jeho lži? – promlouvá ke mně můj duchový doprovod.

Co?

Tvrzení, že on sám vlastně vůbec neexistuje. Jinou záludností je přeceňování tvých lidských sil. Proto démoni vyrážejí do útoku právě tehdy, když si člověk pyšně domýšlí, že je ve svém postavení ve světě neochvějně pevný.

A co pak?

Po nich přichází na řadu čertovský chlapík, nabízející spoustu d'ábelských pokušení a

svůdných příslibů, jen když se mu oddáš a zaprodáš mu svou duši. Chvíli se tu roztahuje jako mocipán, lehkomyšlně rozhazující peníze a dávající najevo svou světovládu pomocí dolarů. Zoufale se snaží strhnout tě do zběsilého tance kolem zlatého telete.

A ten nezvaný host tu také není sám.

Není to raport, co potkává nezvaného hosta. Bylo to něco horšího, přeložení na frontu...

Smát se přitom dovede jedině bytost ducha opravdu skromného, jakým ne nezvaný host, ten starý revmatik z hostince U kalicha.

Víte, co je to maršbatalión?

Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že maršbatalión je maršbat'ák a marška že je marškumpačka. My to vždycky zkracujem.

Tak vám řeknu, že pojedete se mnou maršbat'ákem na frontu, když máte rád takovou zkráceninu. Máte radost?

Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že mám náramnou radost, odpovídá dobrý voják, to bude něco nádhernýho, když voba padneme spolu za císaře pána a jeho rodinu...

Takhle vystavený dešti a hromobití světové masáže se prodírám tmou a mlázím a hledám klidné ústraní. Už-už nabývám dojmu, že se klidná ústraní poslední dobou úplně vytrácejí.

Když už mám skoro jazyk na vestě, zkrátka na prahu vyčerpání, tak jsem u cíle. Ovšem od začátku to nevypadá nějak přesvědčivě. Sama domovina mi skoro vyráží dech. Ovšem pravdou je, že on si to místo taky nevybírám. Bydlení početné rodiny – kravín nebo vepřín je proti tomu salon, zkrátka smradu jak na latrině, ale – když se jeden ve světle svíčky rozkouká – tak vlastně je tam čisto a pořádek. Světnici obývá dvanáct až patnáct členů rodiny blízcí i vzdálenější. Spává se na zemi, na slámě. Prostě večer se rozloží otep slámy na zem a je to lůžko. Jako příkrývka slouží plachta. Podlaha se natírá močůvkou jako přírodním antiseptikem... V zimě se ve světnici odbývají také zabíjačky. Prase zabité venku, se zavěsí ve světnici na hlavní trám a krájí se, takže rodina nestrádá hladem. Po každé zabíjačce se natírají trámy prasečí krví, takže se lesknou. To nejsou výmysly, ale já se tu zastavuji kvůli znovunalezení mého trpělivého průvodce.

Když ráno vejdete do přilehlé stáje, tak kráva zabučí a kůň si uprdne. Kéž by to bylo nějak podobně zavedeno i na mnoha úřadech, kde dneska se setkáte jen s nápisem: *formuláře jsou venku*, pokud tam nejsou už jen samí roboti!

Jednou jde kolem prastrýc, který je farářem a přijíždí se podívat do rodné vesnice. Zastaví se a zeptá se:

Panímámo, co z chlapce bude?

Bude krejčím. - Odpovídá maminka.

A jak se učí ve škole?

Loni propadl, ale jinak se učí dobře.

Nemohl by jít studovat?

A kdo to bude platit?

Prastrýc ukáže hůlkou vzhůru a říká: Ještě je Pán Bůh.

Tak odchází chlapec na studie.

Po maturitě píše dopis Bílým bratrům, zdali by ho přijali mezi sebe.

Po delší době přichází odpověď: Přijed'te.

Tady máš sto korun. – Dává mu na cestu místní farář, a dodává: Když tam zůstaneš, tak opravdu věřím v Boha.

Léta Páně 1932 zažije jako bílý bratr účast na mezinárodním tomistickém filosofickém kongresu v Praze. Po návratu se vrací do kláštera pozdě v noci z večírku a tancovačky, a říká si:

Holky z tancovačky se mi líbí, jenže mě to by nestačilo...

Jak bych tě měl potrestat? – ptá se představený Bílých bratrů.

Otče převore, pošlete mě za trest na studium do Itálie.

Za nějakou dobu vyhláší převor: Posíláme tě na studie na římské Angelikum.

Po šesti letech studia zakouší vkládání rukou biskupa a svěcení na kněze.

Zatímco se svět zamotává do d'ábelských intrik vládců světa, novoknězi je Walberbergu dáno slyšet:

Udělujeme vám hodnost lektora - profesora teologie.

Ve víru druhé světové války se na jeho místě vynořuje doktor klasické filozofie na universitě Sacro Cuore v Miláně. Tam pak také až do roku 1944 přednáší jako docent v oboru slavistiky. Konečně zas nacházím mého trpělivého průvodce.

Možná trpělivého, ale stěží už dost zkušeného, říká můj trpělivý průvodce, - protože k získání zkušenosti je třeba dost zakusit dobrého i zlého. A to se na mne zrovna hrne. V květnu 1944 je odsunuto tzv. vládní vojsko z protektorátních Čech do severní Itálie. Jedná se o 4500 vojáků, rozdělených do jedenácti praporů a velitelství. A nemají žádného duchovního, který by vedl aspoň úmrtní matriku. Tak se jim nabízím a jejich velitel mne přijímá za vojenského duchovního.

Není to nebezpečné?

Kde je, synku, na světě něco bezpečného?

Jste ale přece duchovní.

To víš, že jsem duchovní. Čeští vojáci každou chvíli utíkají do Švýcarska. Jenže to dělají tak naivně, že jsou skoro pokaždé dopadeni esesáky a zastřeleni. Tak se je hledím od toho odradit. Načež musím hledat cestičky k italským odbojářům a s nimi promyšleně organizovat

hromadné útoky našich vojáků do Švýcar. A už jsem v odboji, ani nevím, jak. Později mě sami esesáci stíhají a jen stěží unikám před zastřelením. Chytře se vymlouvám nacistům, že musím za nějakou ženskou, ale přitom tajně duchovně vedu české a pak i slovenské vojáky, zpovídám a sloužím jim mše. Objíždím naše vojáky na motorce nebo autostopem, protože jednotky jsou daleko od sebe. Po všech těch peripetiích mne nějaký český udavač začne v novinách očerňovat, že prý dělám pro nacisty a bráním krajanům v útěku do Švýcarska. A sotva je po válce, vracím se domů v poutech, jako vězeň pro údajnou kolaboraci s nacisty. Jen tak tak, že se ubráním těmto pomluvám. Jako hrdinu a majora duchovní služby v armádě mě prezident republiky vyznamenává.

Konečně vyvážnu z válečné a udavačské vřavy, abych našel pokoj a klid v ústraní kláštera. Jaká úleva v rozjímání!

Skoro se až stydím, když se od vás domáhám nějakého předání zkušeností, které se rodí uprostřed nasazení vlastního života pro spásu jiných. Jako bych těch výsledků chtěl dosáhnout nějak levněji a bez vlastních obětí. Jak jen to děláte, že v tom krajním nasazení, ze všeho vyvážnete se zdravou kůží?

Hlavní je, synku, pevně se držet Boží vůle a s růžencem v hrsti se uchýlit pod blankytný plášť naší nebeské Maminky. Potom v životě všechno vychází na den, na hodinu, na minutu, a36 vteřinu, že jeden ani neví, jak.

To si musím taky osvojit.

To nejde nijak naplánovat, ale dělat to den ode dne. Já taky nejsem žádný hrdina. Můj jmenovec, jehož jméno Jiří nosím, rytířsky bojuje s mečem, až poráží draka. Já však jsem spíš dělostřelec, protože odpaluji úplné salvy.

Ale po válce si už můžete jenom oddechovat v tichu a ústraní pražského kláštera, kde si vás volí představeným.

Jen se neplet', synku. Ještě si ani pořádně nesednu, a bác!

Jak to? Co se děje?

Právě když si otec Silvestr Braitto povzdechne znojenskému převoru Jakubu Zemkovi:

Jsme jako ti líní kapři."

tak je to oba zasáhne a nesou Kristův kříž komunistickým vězením.

Léta Páně 1950 propuká v Československu veřejné kruté pronásledování katolické církve: biskupů, kněží, řeholníků, řeholnic i obyčejných věřících, kteří měli význačnější postavení ve veřejném životě. Odsuzuje se k smrti, k doživotnímu žaláři, k práci v uranových dolech, zřizují se tábory pro nucené práce. Pro lidi, na nichž není možné najít žádný politický kaz, jsou vybudovány (lépe řečeno vymyšleny) «dočasné internace pro politickou převýchovu». Mimořádně nebezpeční řeholníci jsou v letech 1950 až 1955 izolováni v internačním středisku

zbudovaném v klášteře premonstrátského opatství v Želivě. Přibližně 300 řeholníků z 29 řádů má být svými vedoucími převychováno K filmům a přednáškám se druží i hodiny ruštiny spojené s politickým působením, ovšem úroveň přednášejících je velmi nízká. Jeden z nich se při ruštině ptá staršího Otce redemptoristy:

A co ty - panimáješ?

Ten s dětinskou prostotou odpovídá:

Paní nemáju.

Ruština přestává, a začíná kruté ničení zdraví, ale hlavně mravní odolnosti a důstojnosti. U řeholníků jde především o to, aby se zřekli příslušnosti k řádu. To znamená, že třeba jezuita je uvězněn pouze pro písmena TJ, která připojuje ke svému jménu, a dominikán pro OP.

Tělesné i duševní týrání v nás má rozbít kněžské a řeholní svědomí. Další malý případ, který se také děje v Evropě.

Koncem září a v říjnu propukají lijáky. Bramborová pole byla rozbahněna vodou a jézédáci odmítají jít sklízet. Velitelství mobilizuje želiváky a k bráně uvnitř kláštera připevňuje nápis ZAKÁZÁNO ONEMOCNĚT! Od svítání do setmění, pěšky v dešti do bahna polí, vybírat brambory, házet je do košů a nakládat. Jídlo víc než skrovné:

Kdybych vám dal suchá hovna, musíte mi děkovat..! - řve komunistický bachař.

Šaty promoklé, neusušené, cely nevytopené a někdy v noci sveřepý nástup! Ze sotva ohřáté postele do ledově mokrých cárů, stát v pozoru a na zavolání zakřičet Zde! A znovu ležet a znovu vstávat...

Jednoho dne na mě zařve stráž: Hej, to děláte schválně? Už hodinu házíte do košíku kamení! Dívám se na Vás - pojd'te sem!

Přišourám se. Když to vidí strážný, musí to být pravda. Ted' se dívá na mne a řve:

Sakra, vypadáte jako šílenec.

Pane vrchní, mám vysokou horečku, ale je zakázáno onemocnět. Pane vrchní, věřte mi, já jsem si byl jistý, že házím zemáky....

Vstává a tiše říká: Sedněte si sem pod plachtu - a jde dokončit mou brázdu. Po příjezdu do střediska mě bere k veliteli: Tento člověk je na zdechnutí, já ti ho předávám, a odchází.

Trvale opilý velitel volá po dalším klení lékaře, jehož diagnóza zní: oboustranný zápal plic, zanedbaný těžký případ.

Malá, ale vytopená ošetrovna mi připadá jako předsín nebe.

Až najednou! Vnitřní strážný, jenž obchází světnice, vrazí viditelně opilým způsobem do ošetrovny:

Hled'me, hovada! Nač vás ošetřovat? Stejně zde všichni zdechnete! A ten váš papež a vůbec Vatikán? Vite, že jednají s naší vládou? Ale vy jste blbci! Budou biskupové, a kdybyste měli

rozum, mohl by to být i někdo z vás. Strana dobře ví, že nejste blbci všichni, proto jste tady, říkali nám to při školení. I to, že možná zítra budete i vašim nahoře na překážku...

Pak se sesune na mé lůžko: Nu a ty, majore z odboje, my jsme mysleli, že aspoň ty jsi tak trošku diplomat. A přiloží mi hlaveň nezajištěného samopalu na spánek, prst na spoušti. Sleduji jeho prst. Načež zašeptám: Pane vrchní, víte že mě můžete zabít? On s opilým řehotem: Jasně, že to vím! I to, že kdybych tak zabil svého služebního psa, dostal bych pokutu. Ale kdyby se ta náhoda stala s tebou, dají mi prémii.

V tom okamžiku – je to blesk, možná tma v hlavě: skok z lůžka. A ještě dnes cítím v dlaních jeho zpoceně hrdlo, a mrštím s ním o stěnu. Sleduji, jak se v bezvědomí sesouvá na zem... před třemi zděšenými svědky - pacienty.

Pomalů se - v ložním prádle – odebíráám k veliteli:

Člověče, sprostáku, co tu chcete, takhle?

Jdu se udat, že jsem asi zabil hlídku.

Mluvte!

Když mu to říkám, povídá: Pojd'te se mnou,

Přibere dva strážné. Na ošetřovně už esenbák stojí na nohou a hledal samopal.

Velitel: Řekl jste mu, soudruhu, že byste dostal prémii, kdybyste ho zabil?

Ano, řekl to, - prohlásili nemocní.

Velitel mu sám strhne s ramenou hodnost: Jste zatčen. Odved'te ho! Ne, že by to nebyla pravda, ale že to nemá říkat...

A já? Být méně než pes, a zabití odměňované jako služba lidstvu: Vyloučí vás ze svého středu... a kdo vás zabije, bude si myslet, že tím prokazuje službu Bohu. Budou tak jednat, protože poznali Otce ani mne.

Ježíš nás na to předem upozorňuje.

Někdy přijíždějí estébáci z Jihlavy na výslech. Jde většinou o lidi velmi nízké mravní i kulturní úrovně, ale určité otázky byly zřejmě vdechnuté satanem. Někdy se mi zdá, že nás týrají ze zoufalství nad sebou. Vpíjejí se do našich tváří, hlavně do očí, jako by chtěli zjistit, zdali to přijímáme z víry a z lásky k Bohu.

Dne 29. června 1955 je nesnesitelně dusné horko, ztížené zvláštní horečkou, při níž se úporné pocení střídá s otřesným mrazením. Právě dostávám poslední ze série injekcí Hystidinu proti vředům na dvanácterníku.

Horečka stoupá, nepomáhají ledové zábaly, nepomáhá nic. Doktor Keln ve 22 hodin volá primáře dr. Jana Melichara z chirurgie v Humpolci. Ten měl za sebou těžký den, ale přes velké vyčerpání přijíždí. Podívá se na mě ode dveří: Trombosa nebo flebitis - zaříd'te ostatní sami...

Kolem 3-4 hodin ráno zjišťuji na místech posledních injekcí zduřeniny velikosti husího

vejce, bolestivé a pálivé. Ještě v noci stráž volá lékaře.

Otrava krve, zanedbaná, okamžitě řezat!

Oba lékaři nabrousí okamžitě nejbližší kuchyňský nůž o blízký kámen; dezinfekce - nad plamenem svíčky a hned provádějí operaci.

Ráno přijíždí dr. Melichar, a po dlouhé poradě se shodují na předepsání penicilinu.

Když asi po třech dnech nenastává žádné zlepšení, přechází se na streptomycin. Ale ani streptomycin nezabírá. Hnisu přibývá a vytéká z otevřených ran. Podle všech tří lékařů jde už o celkovou otravu krve v celém těle. Veškerá péče, povolená velitelem, je bez účinku. Oknem sleduji, jak mi venku kopou hrob.

Po mém případě se rozhodujeme nastavovat i druhou tvář. Obrátte se a věřte evangeliu!.

Obrácení a víra v evangelium má pět stupňů:

je třeba stát se lidskými, křesťanskými, kněžskými, zasvěcenými a katolickými.

Být lidskými znamená být obrazem Boha-Stvořitele;

být křesťanští znamená žít v duchu osmera blahoslavenství;

být Kněžským, znamená uvědomovat si, že skutečná eucharistická přítomnost znamená Večeři, Kalvárii, Vzkříšení. Bez Kalvárie však chybí to podstatné. Zasvěcenost lásce musí být až k smrti.

A být katolickými čili obecnými znamená být bratry, ne konkurenty...

Evangelní víra není vždy snadná, ale vždy je účinná.

Za dvě hodiny můžeš být mrtvej, - říkají mi lékaři, sledující proudy vytékajícího hnisu a to, jak otevřenými ranami je vidět holé kosti a obnažené svalstvo v barvě převážně zelené, žluté a hnědé. Horečka trvá nepřetržitě, a ležím na lůžku úplně ztuhle jak tvrdá deska.

Ještě se můžeme modlit, - připomíná otec Ambrož, - nejlépe nějakou devítidenní pobožnost, ale ke komu- ? a dívá se na mne.

K Hyacintu Maria Cormierovi, - odpovídám, - protože si vzpomínám, jak jednou pomáhám jako český bohoslovec přenášet v Římě jeho ostatky do Angelika, a jak mě to tehdy tajemně oblažuje. Tož si říkám: Já jsem pomohl jednou tobě, tak mi to zkus oplatit.

Ostatně je to přece otec Cormier, kdo obnovuje roku 1905 starobylou slavnou Českou provincii, pohlcenou rakouskou a maďarskou provincií v jedinou Provincii Říše. Roku 1907 dosahu blahorečení paní Zdislavy. Roku 1909 přičleňuje k řádu vznikající české dominikánky a přijímá do třetího řádu studenta bohosloví v Římě Josefa Berana jako bratra Tomáše.

Modlí se nás tři stovky řeholníků a s námi biskupové a arcibiskupové. Jenže se modlíme nověnu už podruhé a ono nic. Smutně shlížím z lůžka na spocené kopáče mého hrobu.

Avšak dne 4. srpna, na svátek svatého Dominika, se ráno nečekaně posadím a pak hned vstávám a procházím pokojem. Je to přesně na závěr třetí novény. Strážní zděšení uskakují,

mezi internovanými se šeptá: **ZÁZRAK**. Jenom šeptem, protože pro dialektický materialismus zázrak není přípustný. A kvůli zázraku v blízké číhošťské farnosti policie rozsekala faráře Toufara zaživa.

Komunisté mají ovšem své vysvětlení:

Víte, proč jste neumřel? Neměl jste kde. Velitel volal lékaře, abyste zemřel v nemocnici a ne zde.

V želivském komunistickém ráji je totiž i nemoc nemyslitelná.

Lékař odmítá: Já posílám lidi umírat domů.

Vlastně jde o dva zázraky: že jsem nezemřel, ale že okamžité uzdravení nebylo viditelné, protože rány na těle zůstaly otevřené a hojily se postupně.

Také kolem nás se děje něco převratného. Už v létě 1955 začínají v internačním středisku divné změny. Šeptá se, že vznik střediska je politickým omylem doktora Slánského, Žida, který prý chce zbavit stát otrocké závislosti na Sovětech a připravuje v ČSR převrat, podobně jako Tito v Jugoslávii. Po prozrazení je odsouzen k smrti a oběšen. Strana chce napravit jeho omyl. Můžeme se rozejít, ovšem ne do klášterů, protože ty jsou už přizpůsobeny pro dobro pracujícího lidu k jiným cílům? Kam? Do továren, k lopatě...

Za těchto podmínek všichni odmítáme opustit Želiv. Strážní se bouří: Poroučí nám střilet,37 když se přiblížíte k ohradě, a teď nikdo nechce pryč....

V září začínají volat mladší řeholníky na velitelství, kde dostávají adresu továrny, do níž jsou přiděleni jako dělníci.

V říjnu 1955 jsou v Želivě většinou už jen staří a nemocní. 18. října ráno mi řekl velitel:

Ještě dnes pojedete do rodiště.

Jenže já potřebuji ošetření, které doma nemohu mít. "

Ještě v říjnu mě přijímají na doléčení v nemocnici v Havlíčkově Brodě, odkud jsem v prosinci propuštěn jako úplně zdravý. Těžkosti mi dělají ne dost ohebná kolena a praskot při pokleknutí. Ohebnost nohou se obnovuje po tajné kůře u sester františkánek v prostějovské nemocnici.

Kdy vám vadí praskot? – Ptá se lékař.

Při pokleknutí při mši.

Aspoň nepotřebujete zvonek.

Z právního hlediska jsem NUCEN najít si práci pouhého dělníka. V občanském průkazu mám v uvedeno pouze osm roků obecné školy.

Docent archeologie na brněnské univerzitě PhDr. Vilém Hrubý mě přijímá jako dělníka na archeologický výzkum v oblasti Staré Město Veligrad ...

Boží Prozřetelnost používá komunistickou internaci pro zázrak uzdravení a nucené práce

pro zázrak mé osobní účasti při odkrývání ústředí cyrilometodějské činnosti se sídlem a hrobem prvního arcibiskupa Slovanů, budovatele duchovního Třetího Říma, jak to zdůrazňuje Jan Pavel II. Ovšem bez mých rukodělných archeologických dokladů by jeho apoštolské listy neměly věcný podklad.

Svatý Otec prohlašuje: Je jistota o zázraku, jež učinil Bůh na zákrok Božího služebníka Hyacinta Maria Cormiera, generálního představeného řádu bratří kazatelů - totiž o náhlém zvratu klinického průběhu léčení, a o postupném dokonalém a trvalém uzdravení otce Jiřího Maria Veselého OP - z těžké otravy s početnými oteklými, syndromem nephrosica, u osoby podvyživené, s předcházejícími tuberkulózními kavernami a vředy. A Jeho Svatost rozhoduje, aby tento dekret byl zveřejněn a zanesen do zápisů Kongregace pro svatořečení. Vydáno v Římě, dne 23. prosince roku Páně 1993. Díky tomuto zázračnému uzdravení je tento Boží služebník slavnostně blahorečen 20. listopadu 1994 v Římě.

Tak Boží prozřetelnost vlastně využívá marxismus k povznesení otce Cormiera na oltář. Jenže co to znamená pro marxismus? Není tím marxismus konečně odepsán?

Vůbec ne, synku. Marxismus se nedá vyloučit ze života, z myšlení, z politiky ani pádem komunistických stran, ani jenom zmizením komunistických států. Vzniká, mimo jiné, také z odporu proti mravnímu a naukovému znehybnění, zbahnění křesťanů. Marxismus tedy vzniká z touhy po změně. Jenže je to touha vnucená, a to touha po vnucené změně. Proti vnucené touze nabízí Ježíš Kristus touhu svobodnou: Chceš-li být dokonalý, šťastný ..., prodej co máš a pojď za mnou -. A tím se otevírá obzor za zrakem člověka, čili pravý zázrak.

Jeden by řekl, že když se někdo nebo něco historicky znemožní, tak prostě skončí na smetišti. Tohle mě děsí. Obraz budoucnosti má dvojí tvářnost: buď představuje beztvárnost naprostého zničení automatickou zbraní z mrtvé ruky, nebo ponořenost lidstva do kontemplanace, oproštěné od určitosti smyslových zážitků.

No nelekej se, synku, ale jinak to nejde. Když Bůh stvořuje člověka jako svůj obraz podle své podoby, tak ho vybavuje svobodou, kterou mu zaručuje.

KUDY VEDE DALŠÍ CESTA

Pořád hloubám, jak užít minulých omylů pro dnešek a pro to, co bude dál. Co bude dál? Kudy se vydám dál?

Máš přece pozvánku na výpravu za tím největším dobrodružstvím. Podívej, synku, Bůh je a s tím nic nenaděláš. Samotný Bůh, který přijímá tvé vlastní, lidské tělo za své, tě zve k účasti na hostině lásky. Tady se nepředkládají jen nějaké dobroty a sladkosti jako při štedrovecerní tabuli. Tady se ti dává to nejlepší Dobro, totiž On sám. Nezve tě jako cizího, ale jako přítele. Touží po tobě jako po svém důvěrníkovi. Posílá ti tu pravou orientaci, aby ses vyznal.

Nechci, aby mě někdo vodil jako dítě. Toužím všechno prožívat jako jeho dospělý přítel a pravý bojovník.

Však o to jde. Ježíš tě chce za dospělého přítele, tedy jako perfektně zasvěceného.

Jak toho dosáhnu? Nevyznám se sám v sobě, natož v něčem úplně novém -

Neboj se. Musíš jít po cestě, kterou máš jít. To není můj výmysl. Od té doby, co se Bůh z lásky k lidem stává člověkem, se Bůh nepřetržitě rodí v lidském těle.

Předtím to byl Jan Křtitel, kdo byl největší z lidí narozených z ženy. Dneska ty, jako Boží dítě máš pozvánku k někomu většímu než je Jan Křtitel.

Mám tedy jaksepatří štěstí.

To není štěstí. To je dílo prozíravé Boží lásky. Ačkoli se ti zdá, že podle tvých slov se někomu šťastnou náhodou něco dobrého přihodí, Boží dítě už nevěří na žádné takové šťastné náhody. A ještě méně věří na nějaké nešťastné náhody, když se mu stane něco trpkého.

Ale říká se, že prý zde působí jakési Murphyho zákony. Když se podle nich něco může pokazit, tak prý se to také nutně pokazí.

Pověra! Bohapustá pověra! Proto, když se ti přihodí něco zlého, neříkej, že máš smůlu. Když se ti stane něco dobrého, neříkej, že se ti poštěstilo. Za vším stojí Božský režisér. Ten předem ví a dobře řídí všechno svou prozřetelností. Někdy dopustí zlé, aby vyzkoušel pevnost tvé víry37 nebo tě léčí z tvého opovážlivého spoléhání na Boží milosrdenství.

Na jakých základech mám stavět v tomto bláznivém světě svůj nový život? Kde začít?

Nikdo nemůže položit jiný základ kromě toho, který už je položen.

Co je to za základ?

Ježíš Kristus, vtělený Bůh.

Jak toho dosáhnu ?

Sám nedosáhneš. Přichází k tobě sám. Od tebe se vyžaduje pouze dobrá vůle a ochota přijmout ho.

Kdy a kde přichází?

Setkáváš se s ním ve mši svaté. On se ti sám předkládá za pokrm. Jádro tvého života s Bohem je v tom, abys žil především pro Boha a k Boží oslavě.

Copak nestačí o Bohu vědět?

Nestačí o něm vědět a myslet si o něm svoje. Je třeba podle toho naplno žít, cítit, toužit, jednat i mluvit, ale někdy také trpět. To ti umožní Ježíš Kristus, Bůh vtělený v člověka. Přichází ti v ústrety. Volá tě k sobě. A sotva vykročíš, už je s tebou. Dává ti účast na svém životě nadpřirozeném. Tak je v tobě najednou někdo, kdo už překračuje tvé lidské meze. Miláček Boží Jan ti vzkazuje, že Pán Ježíš přichází právě kvůli tobě, abys měl život a měl ho v hojnosti.

Jak mohu mít nějaký jiný život, než mám dosud?

Stačí, když necháš Ježíše působit v sobě. On je cesta, pravda a život. Chce se v tobě zrodit a působit jako vnitřní základ tvého života. Bez tohoto vnitřního Ježíšova působení nemůžeš změnit svůj život z pouze přirozeného na život milosti. Zkrátka nemůžeš bez něho nic. Zato s Kristem se stáváš Božím dítětem a dorůstáš v dospělého přítele Božího.

Ta slova kolem mne zavibrují vzduchem, ale co se děje uvnitř? Jak naskočím do toho rychlíku do nebe?

Pro tebe to začíná křtem. Tím jsi vtažen do prvního dějství božské hry.

Na to si vůbec nepamatuji. Nevím ani co se přitom děje kolem mne.

To hlavní se děje uvnitř. Život je pohyb vnitřního základu. Bůh se stává vnitřním základem tvé lidské duše. Další růst vyžaduje otisknutí se tvé duše do těla a přetvoření těla.

Jak to má postupovat?

Není to nic složitého. Jde jen o to, dopřát Božímu hostu v tvé duši, aby se mohl naplno uplatnit. Boží Syn chce být čím dál tím výhradněji vnitřním základem tvého života. Směřuje to k vyvrcholení, o němž říká apoštol Pavel: Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus.

A zbude ve mně život ještě pro mě samého, když se ten host u mně zabydlí a roztáhne?

**On je u tebe kvůli tobě, a ne že by mu v nebi nebylo dobře. Ale chce, aby i tobě bylo jako v37
nebi.**

A co pro to musím podniknout?

Především prosit: Bože, ať otevřu příbytek svého srdce tomuto průvodci. I když přitom něco málo obětuji, dostanu tím mnohem víc. Ale ať to nedělám z vypočítavosti, i když o těch milostech Božího hosta něco vím.

To stačí?

Hlavně znovu a znovu prosit: Bože, ať vystěhuji své sobecké starosti a světské zájmy ze svého příbytku, aby se u mně Božímu hostu tak zamlouvalo, že se tam natrvalo zabydlí a začne si u mně počínat jako doma v nebi. Kéž se mi podaří obléknout na sebe Krista! Kéž se mi pořád daří dennodenně přijímat božského hosta!

Já nevím, jestli -

Neboj se!

Půjde to, ale ne naráz, nýbrž krok za krokem. Takový je život Ježíše - jen samá láska k Otci nebeskému. Neprovolává na každém kroku žádné to *Poslušně hlásím!* Ale zato z lásky k Otci nebeskému a k tobě, lidskému tvoru, v poslušnosti k Bohu obětovává svůj život. To je i tvé poslání. I ty máš v poslušnosti vůči Otci nebeskému nabídnout v oběť svůj život.

Copak se každý musí nechat ukřižovat na dřevěný kříž?

Od narození do smrti jsi ukřižován do utrpení. Je na tobě, zda to strašně prožíváš jako

zoufale nešťastnou lásku, anebo radostně jako smysluplnou oběť, ochotně přinášenou milencem pro záchranu své milé. Vůbec to není potřeba vidět jako drásavou bolest a smutek. Spíše jako ochotnou oběť přinášenou vrcholné Lásce, ale nikoli nějakým drastickým zraněním, nýbrž jen ovládnutím scestných požadavků těla a světa. Stačí, když v sobě ukřižuješ nepatřičné a výstřední požadavky těla a zavřeš dveře falešným nabídkám světa. A hned zakusíš, jak úžasná harmonie se rozehraje v tvém srdci. To se budeš divit, jak se v tobě obnoví původní obraz Boha, tolik znečištěný nánosy tvých omylů a lidských vin! Jeho záchrana před věčnou zkázou stojí Synu Božímu za to, že se dává kvůli tvým hříchům odsoudit, ukřižovat a zabít, takže za tebe zvlášť umírá na kříži. Ale také vstává z mrtvých, a už ti připravuje místo v nebi. Nestačí mi, co pro tebe koná a obětuje na zemi. Pořád se k tobě sklání. Pomocí svátostí ti dopřává návrat do ztraceného ráje. Posílá ti svého Ducha, takže pod jeho vlivem dorůstáš v Božího přítele a spolupracovníka.

Nezapomeň na tuto svou důstojnost a vážnost! Jinak by se původní a jedinečný obraz Boha v tobě rozmazal přičiněním nějakého lehkomyšlného smíška, který se ti v každé těžké chvíli snaží vetřít jako nezvaný host. To jeho heslo *Poslušně hlásím!* nebo *To chce klid!* není tebe důstojné. Být Božím přítelem a pro tohoto věrného nebeského Přítele obětovat všechno své úsilí, svůj čas, své síly a třeba i celý život. To je něco lepšího než padnout za císaře pána a jeho rodinu.

Statistiky tvrdí, že patříme k nejméně nábožnému národu.

Statistika vypovídá podle toho, co je vidět navenek. Ale uvnitř každého je velká touha po tom přesahném, koho by chtěl kdekdo najít jako osobně blízkého.

Odkud pochází v člověku ta neustálá touha po nekonečnu? Kde se bere to nevykořenitelné toužení po tajemném? Čím to, že se každý člověk snaží odhalit smysl svého života, který přesahuje meze jeho přirozenosti?

Tohle nadání je vloženo do samotné lidské přirozenosti. Boží milost to v každém od křtu svatého ještě prozařuje.

Nesmysl! - Zahřmí do toho masmediálně a internetově ohlušující falešný duch světa a podsouvá každému: - Nic takového neexistuje! Nedej se zmást těmi pambíčkáři! Copak jsi nějaká svíčková bába?

V očích se mi úplně zatmívá oslnivou mediální taškařicí a celé tělo se mi zachvívá v umělém zemětřesení, a vnuká otázku: - Mám ještě čekat, až mě opláchne umělá tsunami? - I mysl se mi zastavuje, protože se jí nedostávají dostupné pojmy.

Ruku na srdce, synku, nezapomínej, že bez ohledu na to, zda uvědoměle věříš nebo ne, je v tobě hluboce zakódovaná touha po sebepřekonání. I když člověk vlastní vinou ztrácí Boží obraz ve své tváři, a objevuje se tetovaný jako počmáraný šasek, přesto mu zůstává zaměření

k vlastní původní podobě. Proto hledá původní podobu, hledá pravdu. O tom svědčí dějiny filozofie.

Tak dobrá, umiňuji si: - Pustím se do hledání pravé životní filozofie. Tak mně napadá, snad o tom ty dějiny filozofie opravdu svědčí, ale není to docela jisté. Totiž někdy svědčí více, jindy méně.

Myslíš?

Když upřímně hledám pravdu, pátrám po ní ve filozofii. Ale vládce světa mi nabízí obraz dějin lidstva a celého lidského myšlení jako křížovku s tajenkou, která je však zamaskovaná, zamřížovaná a nedostupná. Podle veřejného mínění světa se považuje za přestupek proti dobrým způsobům pátrat po nějaké tajence. Probírám ty dějiny zepředu dozadu a pak zase zpátky. Pojednou však cosi postřehuji.

Co?

Přicházím na to, že čím dál jdu zpátky do dějin filozofie, tím spíš potkám pravdivějšího, hlubšího filozofa. Dostávám se až ke starořecké filozofii. Procházím Platonem i Aristotelem, poznávám i Sokrata. Jenže tady zůstávám jako opařený.

Proč?

Najednou se mi ta nejpravdivější filozofie rozplývá ve starodávných přírodních filozofech, kde se jaksi ztrácí její velikost a hloubka. Někde přecházím to nejlepší, a nevím kde. Kde vězí to nejlepší? Vracím se a hledám chybějící článek. Tady něco chybí mezi řádky, a co všechny knihy, které mi svět nabízí, vynechávají, ale nevím jasně, co to je a kde to je. Posléze objevuji, že globální prediktor záludně vytrhává ze každou zmínku o vstupu Boha do lidských dějin. Retušuje a překrucuje všechno, co s tím souvisí.

Cha, cha, chááá! – ozývá se posměšný hlas globálního prediktora, zajíkájícího se opojením ze své moci.

Nenechám se unavit ani znechutit. A půjdu se stejnou cílevědomostí a bezohledností za těmi chybějícími články v knihách!

Správně bys měl jít a přinejmenším zapálit nějakou státní knihovnu, nebo aspoň tu knihovnu, kde se shromažďují takové vykuchané knihy a falešné vědomosti! Jsi přece synem národa husitů, národa Žižkova! Nauč se něčemu od husitů! - Tak mě ponouká zloduch, ale můj duchový obránce na mně volá: Pozor! Je to příliš nebezpečné. Ještě bys tím způsobil nějaké zranění někomu nevinnému.

I když mně brzdí, nedokážu zabránit mému pokusu soupeřit s vládcem světa a konkurovat odvěkému pokušiteli, který mne vzápětí obviňuje:

Počínáš si strašně bezohledně vůči lidem! – Tak mě obviňuje falešný duch světa z něčeho, do čeho mne napřed sám zloduch postrkuje: Bídáku! Žádná dostupná knihovna před tebou

není dost bezpečná, - posmívá se mi jízlivě zloduch.

Pravda je, přiznávám si, že sotva někde vypátrám stopu či náznak ztraceného článku v dějinách lidstva, totiž toho článku o vstupu Boha do dějin a do mého života, bez váhání vytrhuji příslušnou stránku. Tu pak sleduji v nějaké kartotéce. A sám pak ani netuším, k jakým úžasným věcem se dobírám, když se tou kartotékou později probírám, to nejen na těch stránkách, ale i mezerách mezi nimi.

Zanedlouho se začíná v knihovnách mluvit o nebezpečném knižním vampýrovi!

To jsi ty! -Obviňuje mě ten starý lhář a vládce světa, třebaže je jisté, že si takto bezohledně počíná mnoho jiných svévolníků.

Namítám ve svém svědomí:

Vlastně jen zachraňuji zbytky pravdy v knihovnách, které řvoucí lev, obcházející světem, nestačí sešrotovat.

Zlo zůstane zlem, i kdyby je páchal celý svět, namítá můj duchový obránce, ale já mu namítám:

Jde mi o život! O mou životní filozofii. Nějakou dobu si opravdu počínám se podobnou dravostí, jako si duch světa počíná vůči Bohu v lidských dějinách. Cílevědomě se probírám k poznání této rafinovaně utajené pravdy o vstupu Boha do lidských dějin. Kde nacházím zmínku o Bohu v lidských dějinách, každou stránku uchvacuji, abych si z těchto útržků skládal jako mozaiku celé obrysy dějin a svého místa v nich.

Je to sprosté vůči tvým bližním, - obviňuje mě odvěký lhář a pokušitel.

Uznávám to.

Chceš jako nevěřící Tomáš vkládat ruku do ran našeho Pána. Ještě nebezpečnější je, že vlastně marně soupeříš s ďáblem, jako bys snad mohl tohoto génia zla sám překonat.

Někdo za tebe však prosí Boha, abys v tom neuvízl, - sděluje mi můj duchový obránář.

Je to opovážlivé, když se pokoušíš postavit proti mě, který mám v moci celý svět. - Ozývá se mi výhružně duch světa.

To je děsné, - hrozím se.

Neboj se! Jenom část světa má v moci, a to jen díky tomu, že mu někteří lidé svými slabostmi a hříchy nahrávají. Jinak by byl docela bezmocný, vysvětluje můj duchový ochránce.

Pojď se mnou! – volám ho: Všichni moji průvodci životem se mnou ztrácejí trpělivost.

Dobrá, ale ty přestaň už napodobovat špatné způsoby zloducha! Sám ho nemůžeš zdolat ani rafinovaností myšlení ani pevností vůle, nýbrž jedině věrnou službou Bohu. Jen s pomocí Boží lásky, kterou Pán neodmítne žádnému, kdo lituje svých hříchů.

Pán můj a Bůh můj. – Vyznávám a pak se ptám:

Jaké milosti se mi dostává, že mně vládce světa úplně nepoplete při mém velikém riskování?

Jakto, že skutečně nacházím Boží Pravdu, která se z lásky k takovému omezení, jako jsem já, sklání a vstupuje do mých životních osudů, do mého myšlení?

To není žádná šťastná náhoda.

Ale jakto, že nacházím pravdu v lásce Boží?

To je prosté, jsi pokřtěn a působí v tobě Duch Boží. Přes svou tvrdohlavost jsi velmi upřímný a poctivě hledáš. Zároveň žiješ v hrozně znetvořeném světě.

I když jsi poznamenan křtem, ale vlivem okolí neroste semeno Božího dětství ve tvé duši, přesto jsi zasažen Boží láskou. Má probodené srdce a hledá lásku, která je ve světě skryta. Boží láska je vylita do lidských srdcí skrze Ducha svatého, který ti je dán. Láska je trpělivá, raduje se z pravdy. Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá.

Jaká je to ale životní filozofie, když je tu pravda zabalená v lásce?

Ježíš Kristus je víc než nějaká náboženská filozofie nebo slušná morálka. Bůh tě činí svým dítětem nejen stvořením a křtem, nýbrž také povoláním k živé účasti na své nadpřirozenosti, na svém vyšším životě.

To je ovšem něco, nad čím můj rozum zůstává stát.

Jak by ne. Vždyť to naprosto přesahuje člověka a každé stvoření. I když nemáš prostředky k proniknutí této pravdy, přesto tato pravda zůstává pravdou skrytou, neproniknutelnou,37 neboli tajemstvím, které nelze vysvětlit, ale jen objasnit. Prostě je tu něco úžasného.

Co to je?

Odhalení vnitřního člověka. Odhalení Božího života, který tě nekonečně přesahuje, třebaže je ti dopřána důvěrná účast na něm.

NENÍ RŮŽE BEZ TRNŮ

Vůbec se nenamáhej! To chce klid, šéfe! - Šeptá mi kdosi, koho už dávno znám. Hned ho poznávám. Už podle jeho pot'ouchlého smíchu. Jako má každý z lidí svého strážce, přiděleného Bohem od narození, tak se za námi belhá jeden velký obejda z rodiny chvástalů a nefachčenků. Dokud bedlivě sledujete televizní pořady a řídíte se jejich reklamou, tak si vás globální prediktor nijak zvlášť nevšímá. Nejste pro něho zajímaví. Má vás dokonale chycené na vařené nudli vymožeností spotřební společnosti. Sotva vás ale napadne vyhodit toho zloděje času i s televizní anténou a odejít do samoty, abyste v tichu své duše rozmlouvali s Bohem, okamžitě máte v patách svého špióna.

My se přece chlapsky domluvíme, ne? To by ses načekal na nějakou odpověď z nebe. Co sháníš? My ti pomůžeme. Máme dobré styky.

Jaké styky? Kde?

Na nejvyšších místech!

Ty konečně znáš. Tyhle lidi, kteří říkají: Co bych si počal s Bohem?

Poznávám je. Bůh se v jejich každodenním životě, v tom životě mezi stolem a postelí, prací a volným časem vůbec nevyskytuje. Vůbec ho tam nepřipouštějí. Proto je nezajímá ani d'ábel.

Je otázka: Čím to asi je, že ani oni sami nezajímají tohoto pot'ouchlého vykořeněnce, který se všude chová sebejistě, ale nikde nemá domov? Jak to, že vládce světa neprojevuje o lidi tohoto světa větší zájem?

To proto, že je má dobře zapřažené do svého potahu pomocí osvědčeného koloběhu: Pracuj! Konzumuj! Více pracuj, abys mohl více konzumovat! Často proti Bohu vůbec nic nemají, ale ani nemají nic pro Boha. Už v raném dětství ztrácejí bezelstnou schopnost údivu. Hodně se na tom podílí masmédia a internet. Předčasně dospívají. Žijí jako křečci. Spoléhají na sebe a své zásoby.

Proč ale tolik lidí nedokáže zakoušet osobní Boží přítomnost?

Zřejmě nepoužívají ve svém životním přijímači správnou anténu. Tou svou anténou dovedou přesně zachytit technické a matematické údaje. Dovedou přesně měřit, dívat se, ohmatat si, plánovat a stavět. Dovedou měnit okolní svět, a naneštěstí také pustošit. Nedovedou se už ale ničemu divit. A protože se takový spotřebitel nedovede divit, proto Bůh nevstupuje do jeho obzoru. Člověk umí své technické antény důmyslně zhotovovat, ale není mu to nic platné, když jde o Boží tajemství. Bůh totiž není postižitelný ani největším teleskopem ani nejdůmyslnějším mikroskopem. K tomu, abys objevil stopy Boha v přírodě a ve světě, musíš nechat na chvíli stranou své technické antény a dovolit svému srdci dětsky se divit. Žasnout nad harmonií neporušené horské krajiny. Divit se skvělosti sněhové vločky a každému přesně vyhotoveného listu. Nechat se uchvátit krásou lidské tváře. Teprve když znovu předstoupí k světu s údivem, může nalézt stopy Stvořitele.

Copak může někdo chtít zahodit vymoženosti digitální techniky jako d'ábelské dílo?

To by bylo pošetilé. Technika ulehčuje lidem zápas o chléb vezdejší. To je velký přínos techniky.

Tak co se ti na tom nezdá?

Velké nebezpečí je v tom, že mnoho lidí považuje za neskutečné všechno, co se nedá zachytit televizní kamerou a digitální technikou, takže to není možno libovolně vidět na televizní obrazovce. V tom se podobají křečkovi.

Jak to?

Takový praktický ateista si umí jako ten křeček představit jen to, co umí běžnými nástroji postihnout, změřit, zvážit, spočítat, přivlastnit. Všechno ostatní zůstává jeho pozemské slepotě uzavřeno.

Přesto i on touží po nekonečnu. Co s tím?

Jeho touha je nejasná. Říká si: Pomoz si sám a Bůh ti pomůže!

Moderní člověk touží vzít svůj život do vlastních rukou. Nabývá iluze, že mu pro Boha už nezbyvá žádné místo. Praktický ateista chce být jediným strůpcem svého štěstí.

Není v takovém chování něco přesvědčivého? Já také potřebuji rozum, abych si svůj život uspořádali vědecky a pomocí techniky.

Ale přesto se kvůli tomu nestáváš praktickým ateistou.

To jistě ne.

Dovedeš rozlišovat mezi živým Bohem a tím Bohem, který je považován za služku pro všechno a měl by přiskočit pokaždé, když jsi u konce se svými schopnostmi. Praktický ateista nezná toto rozlišení. Pro něho je Bůh zprvu jen nějaký automat, do něhož může něco vhodit, minci, svíčku, modlitbu, aby to podle lidského přání vydalo požadovanou věc či službu. Během času si všímá, že je spolehlivé vytvořit si to žádané sám, zvláště když mu to věda s technikou usnadňují. Načež si myslí: Už nepotřebuji Boha ani jako automat. Tím je také živý Bůh, kterého zaměňuje s sluhou pro všechno, pro něho vyřízen. Jenže právě tito praktičtí ateisté kolem tebe, ti mohou pomoci k lepšímu chápání Boha.

Nechápu jak.

Stále více potřebuješ živého Boha, který tě stvořuje, udržuje a obnovuje. Pořád víc toužíš po živém Bohu, jemuž se zalíbilo dát ti účast na svém božském životě. Hledáš Boha, který se tě snaží zachytit ještě i v hodinku smrti. Před tímto Bohem máš zpívat a tančit, chválit ho, velebit a prosit ho o další sílu k plnějšímu životu.

Dejte s tím už pokoj! - Ozývá se nezvaný host.: Mně už ani Bůh nemůže pomoci!

Kdopak jsi, že děláš Boha tak bezmocným?

Mlčení.

Bůh je pro tebe bezmocný, když svobodně neodpovídáš na jeho lásku. Bůh má ohled na tvou svobodu. Bez svobody není lásky. Až svobodně celým srdcem odpovíš na Boží lásku, takže si ji ve svém bližním takřka ověřuješ, tehdy se pouštíš do lásky k bližnímu, do vzájemné lásky, přátelské a rodinné. Tehdy se ocitáš kvůli lásce v nouzi a utrpení. Potom přichází na řadu druhá strana, Bůh. Pak se ti ukáže moc lásky, moc všemohoucího Otce. Potom se všemohoucí Otec, totiž velmoc lásky, postará o to, aby se tvá láska šťastně naplnila. Hlavně začít s láskou, stále znovu, a nenechat se odradit. To je tvůj úkol. Dokonat lásku, to už je úkol Boží. Bůh se raduje z lásky. Přeje ti lásku. Chce, abys v ní uspěl.

Jak tomu má jeden rozumět? To musí jeden být asi náramně zbožný, ne?

K tomu, abys porozuměl našemu úžasnému Bohu, nemusíš být kdovíjak zbožný.

A co tedy?

Stačí ti jedno: Vrhni se do lásky k bližnímu!

Bezhlavě?

To zase ne, ani zbrkle, ale bez chladného rozumování. Prostě bez sobecké vypočítavosti, které se pořád ptá: Co mi to vynese? Proto vstup do té vzájemnosti! Vykroč do toho přátelství s pevnou rozhodností, bez špatného svědomí!

A co když mě to přivede do nějakých těžkostí?

Pak se smíš dál radovat a doufat, že Bůh, ta velmoc lásky, dokoná tvou lásku.

Jak ji dokoná?

Bůh se raduje z lásky. A Ježíš to potvrzuje.

Jak?

Bůh je ten, jemuž jedinému dlužíš tuto naději, zatímco si navzájem dlužíme lásku. Moderní člověk odhazuje víru jako starou iluzi. Odkládá různé pomocné berličky. Považuje se za dospělého. Přisahá jenom na fakta.

Jaká fakta?

Předně tvrdí, že svět není nějaký dobročinný spolek. Kdo tady bojuje za svobodu, pohoří a odnese to utrpením. Kdo nepodvádí, je blázen. Kdo neokrádá stát, okrádá rodinu. Lež má dlouhé nohy. To jsou ta fakta. A kdo chce s vlky žít, musí s vlky výt.

A další fakta?

I když je láska krásná, nakonec prý tak jako tak skončí a přijde smrt. Proto je nesmysl pachtit se za nějakou velkou láskou. Raději si užij dneška, sněz a vypij, co se dá, a všude se jen poklonkuj vrchnosti jako ten starý revmatik z hostince U kalicha se svým Poslušně hlásím! a To chce klid!. A to všechno jen proto, aby člověk měl chvilku klídek, protože zítra může být konec.

A co ten poslední uznávaný fakt?

Ten se hledá vypočítavě v tom, že člověk v tomto světě zachytí jen záblesky štěstí. Nemá cenu doufat, že jeho nekonečná touhu bude někdy naplněna. Lepší vrabec v hrsti, než holub na střeše.

Jenže Ježíš těmito fakty otřásá, ne?

Samozřejmě, že jimi otřásá. Radostná zvěst o vzkříšení Páně kvůli tobě otřásá tou rozumářskou vírou ve světská fakta. Do smutného světa plného strašlivých příšer a hrozných draků požírajících princezny, přichází kašpárek. Tomu stačí pár kapek svěcené vody, takže tam, kde doposud cosi straší a děsí malé děti, se najednou rozléhá smích a strašidla se s rámem propadají.

To je opravdu pádný důvod k radosti. Ukřižovaný žije!

A hlavně strašná blamáž pro katy, pro šedou eminenci v pozadí, pro hrstku chytráků, kteří si myslí, že si za pár dolarů koupí každé lidské srdce, a že podplatí policii, aby potvrdila, že

někdo ukradl tělo Páně, když spala. To smutné chytráctví mudrlantů, kteří si domýšlejí, že se svět točí kolem zlatého telete, je z Boží milosti zničeno. Raduj se a směj, i když máš ještě slzy v očích kvůli tomu, co trpíš pro osvobození svého bližního!

Dokud nepřijdeš před Boha s prázdnýma rukama jako prosebník a nepřiznáš si svou konečnost a smrtelnost, dotud ponižuješ Boha na uspokojovatele potřeb, tedy na věc, kterou člověk spotřebuje a stráví. To bys byl zamilován jen do vlastních potřeb. Teprve až přejdeš od potřeby k přání, může úžasný Bůh svobodně a milosrdně přijmout tvá přání do své nekonečnosti a uznat tě za vlastní dítě.

Když ten jeho poťouchlý starý revmatik a pivní skaut neuspěje a jeho úsměv notorického blba mu zmrzne rtech, a když neuspěje ani jeho tajný agent, obšlapující kolem tvého soukromí jako mlsná kočka, přizve si ten záludný tichošlápek někoho z vyšší instance. A hned se ti otřásají ušní bubínky umělým zemětřesením. To pyšný Titan napřahující zlobně svou pěst vůči nebesům spouští do éteru jednu ze svých odrhovaček:

*Již vzhůru psanci této země...!
Dnes duní právo v jícnu země
a výbuch zahřmí naposled!
Již chví se světa základ vratký,
my nejsme ničím, bud' me vším!*

Na tuhle ohranou desku se mu podle jeho výpočtů pokaždé chytá dost naivních hejlů a spodiny, takže jeho vlastní vztek pak rezonuje ve vlnících se vzbouřených davech, unášených rytmem rýmů plných zloby a nenávisti:

*Všem lidem jenom země patří
a zahaleči at' si jdou!
Dost napásla se naši muky
vran, supů hejna kroužící,
rozptýlí den příští jejich shluky,
věčně vzplá slunce zářící!*

Náš kosmický program potvrzuje, že tam nahoře není žádné nebe! Cha, cha, chaááá! – Chrlí internet a davy unesené pekelnými zázraky divoce skandují:

Hurá! Huráááá! Děláme zázraky pod vedením naší velké tajné informační služby.

Copak ten ničema opravdu dovede dělat zázraky? - Ptám jsem se překvapeně, protože jednomu z toho naskakuje husí kůže a dušička se v něm krčí, jako když posolíte slimáka.

Předně si pamatuj, - připomíná mi můj duchový ochranář, -že zázrak ve vlastním smyslu nemůže vykonat žádný z tvorů. To dovede jedině Bůh.

Přesto se ukazuje, že démoni, způsobují nějaké zázraky, které budí úžas lidí. Jak toho

dosahují?

Vlastní silou nemohou uvést do tělesné hmoty nějaký tvar. Dovedou to jen místním pohybem nějakého těla.

Takže jsou svým způsobem úžasní, nebo ne?

A kdypak nějaký zloduch lituje? Kdy činí kníže zla pokání? Kdy začne konat pokání za světové války, za Hirošimu a Nagasaki?

Hmrrr! – mrčí zlý duch, zahanbený touto výčitkou, a mizí v propadlišti dějin. Po chvíli se vynořuje se ze staré žumpy a střílí své otrávené šípky do lidských srdcí:

Stejně se vrátím, cha, cha, cha! A pak vás dojančím a dohulákám, že nebudete vědět čím jste.

Pár kapek svěcené vody stříknuté ve znamení kříže způsobuje, že po něm zbývá jen sirný zápach a několik laciných záblesků stereovize a matného svitu televizních obrazovek.

Myslíte, že se vrátí?

Určitě, ale zase v jiném převleku. Jak straší dosud, postaru už strašit nebude. Vládce světa si uchovává neviditelnou organizaci zločinu, ale pokaždé se od neúspěšných struktur zla, aby vyrukoval s dalšími intrikami. Její obrysy se už dnes rýsují. Génus zla se pokouší jít na lidi digitálně. Pomocí čarového kódu a světového počítačového programu se dozví o každém člověku skoro všechno. Když platíš platební kartou, tak se kdosi uprostřed světa v srdci počítačů dozví, zda si dost vyděláváš a kolik, zda jsi zdravotně pojištěn, co kupuješ k jídlu a k pití, k oblečení, jakou používáš zubní pastu. Pomocí internetu, televize a reklamy se tě pokusí nenásilně dokonale znásilnit důmyslnou organizací tvého konzumu, nahrávajícího tvému zraku, sluchu, čichu, chuti a hmatu.

EVANGELIZACE S RADOSTÍ

Kdo chce a má šířit evangelium, totiž radostné poselství, má šířit především radost. Šíření radosti je stejně tak důležité, jako obsah toho, co se radostí šíří.

Copak je k tomu, aby se jeden uměl radovat a smát zapotřebí nějaké umění?

Ano i ne. Ona je totiž radost, která v člověku vzniká z pouhé souhry okolností, a k tomu není potřeba žádné velké umění. Potom je ale ještě jiná radost.

Co je to za radost?

Je to hluboká odezva v lidském srdci, odpovídající přirozenosti člověka, který je tvorem, jenž se od narození směje. Směje díky svému nadání rozumem, z něhož vyplývá jistý důvtip. Z toho spontánně vychází vtipnost. Ale jde tu o něco ještě hlubšího.

Co přesněji?

Podívej, potřeba výrazu nitra je obecně lidská. Vždy a všude, už jako dítě či jako primitiv, vydává člověk ze sebe tvary. Někdy je to rýmovaná říkanka, tanec, zpěv, značka či obraz. Proto

dítě potřebuje houpačku. Taková potřeba pochází z nutkání tvořivého hnutí člověka. Vychází to z potřeby projevit své nitro. Objevuje se to z touhy představit se sám sobě a něco ze sebe dát najevo. Je to výraz niterného napětí. Snahu tvořit dělí od ostatní výrazové činnosti především úsilí vytvořit něco nového, tedy neopakovat a nenapodobovat. Nespokojuje se s účelnou úpravou přírodních věcí v nářadí. Snaží se projevit umocněně. Touží vyslovit skrytý obsah. Chce vyjádřit svou osobitě lidskou hodnotu, a tak se dobrat nového stavu. Takto vzniklý tvar je životně spojen s lidským nitrem.

Krása se u tebe projevuje především bezprostředně, už v postavě, držení těla, výrazu tváře, v chůzi. Vnější projev odpovídá napětí uvnitř. To se prodírá navenek. Lidské tělo je především obrazem duše a v tom spočívá jeho základní krása. To, co se obdivuje krásného na lidském těle, je vnitřní plamen, který průsvitně osvětluje tělo.

Ve tvých vnějších rysech se kloubí dobro věci s krásou věci. Tvoje lidská dobrota se projevuje navenek v kráse. Tento projev je ovšem nedokonalý kvůli značné nepoddajnosti těla.

Rozsáhlou oblast vzniku krásných situací tvoří lidské vztahy. Běžným typem takové situace je setkání. Je to nejpřirozenější situace. Je vyvolaná pestrým rejstříkem náhod, nutností a motivů. Všichni lidé zaujímají nějaká místa, plní zvláštní úlohy.

Dobré chování ve společnosti působí krásně. Z hlediska jednotlivce, jednajícího dobře nebo špatně je mravní dobro také esteticky působivé. Už sama slova postoj a strojenost zdůrazňují, že krásno je v člověku zakořeněno. Každý lidský úkon i jeho výsledek má nutně také krásný význam. Vnitřek prosvítá navenek a dává se poznat jeho prostřednictvím tak, že vnějšek poukazuje od sebe k vnitřku. Tělesné stavy do jisté míry souběžně odpovídají stavům duševního života.

Ale takové vnější projevy vnitřního stavu se vyskytují přece i u zvířat. Vzpomeňme si na Pavlovovy slintající psy.

Na rozdíl od zvířete, které se chvěje okamžitou potřebou a strachem až v bezprostředním nebezpečí, ale o své budoucí smrti neví, tebe provází vědomí pomíjivosti během života stále. Tvá důstojnost ti zakazuje zavírat oči před skutečností. Pokud jsi s ní pokojně ztotožněn, nepočínáš si jakobys tu měl žít věčně. Projevuje se to i v mírnosti, vyrovnanosti a rozvážnosti tvého jednání. Smrt ohraničuje tvůj život ne až v poslední hodince, nýbrž zabarvuje celý jeho obsah i každý okamžik.

Jak se ubráním stárnutí?

Nejlepší obranu proti stárnutí budují lidé tvořiví. Jejich tvůrčí síla se zachovává až do pozdního věku. Člověk tvoří díla, aby mohl žít. To je smysl člověčenství. Rozmnožuješ-li říši krásy, rozmnožuješ tím říši života.

Umění je obranou proti času. Čím čistší je projev věčnosti nějakého díla, tím více je popřeno

pomíjivé. Život je sám uměním. Jeho cíl neleží v tom či onom zvláštním výkonu, nýbrž v žití samém. Spočívá v procesu přistupování k tomu, čím člověk má být. V umění života je člověk je umělcem a současně předmětem svého umění. Pohled vyrovnaně a ctnostně žijícího člověka září takovou pravdivostí, jeho obličej je tak radostný, tak poctivý, tak veselý, že není možno nevěřit mu píše Dostojevskij. Pevnost a jistota se projevuje už v jeho chůzi. Tolstoj píše, že jeho tělo se s nezvyklou vážností pohybuje kupředu. Duchovní energie zachycuje jeho slabé tělo a unáší je ssebou, jakoby to nebylo břímě. V jeho tváři se zračí omlazující láska. Onoré de Balzac uvádí, že když se tvář ukazuje zářící a růžová od štěstí, tak se jeví mladší.

V lidském obličejí se bezděčně odehrává mnoho změn v poloze svalstva, v prokrvení, v pohledu očí při rozčilení, vzrušení. Prostá krása zjevu je však patrná v zevnějšku nejen vyrovnaně a mravně žijícího člověka či jedince nadaného svatým nadšením, ale také u prostomyslného tvora, dítěte, primitiva ba i blázna.

Ovšem usuzování z vnějšího projevu na vnitřní duševní stav není přesné. Sama vlastnost intuitivního poznání duševní povahy dle jeho zevnějšku je u lidí různě vyvinuta. V tomto umění číst ve tváři lze však nabýt jisté zkušenosti. Pomocí umění lze rozvinout intuitivní poznání, takže fyziognomik pak dovede snáze rozlišit vzhled poťouchlý od vzezření skutečně dobráckého.

Jen málokdo dokáže přesněji zjistit, co se děje v nitru jiných lidí. Při intuitivním poznávání něčí povahy se člověk především duchovně ztotožňuje s poznávanou bytostí. Tak je mezi lidmi vzájemné duchovní působení a ovlivňování se.

Zjevně nejdokonalejším sdělovačem takových sdělení je obličej. Různé druhy úsměvu navozují různé situace. Nejsou tedy jen jejich výrazem. Každé dělení obličeje na části, znamená vnášení jisté násilnosti do skutečnosti, která je sama o sobě ucelená, souborná.

Tvá duše nachází v rysech tváře své nejzřetelnější vyjádření. Duše spočívá za rysy tváře a přece je za nimi patrná. Tvůj vnitřní život vyjadřuje ne pouze řada částí rysů v obličejí, řada rysů, v níž se onen život promítá, ale také celek těchto jednotlivých rysů. Stačí nepatrný pohyb části obličeje, aby celkový výraz byl jiný. Jako tvář, i celé tělo vyjadřuje duševní dění. Nicméně tvář je nejtvárnější částí těla pro ztělesnění vnitřních duševních pochodů člověka. Přirozená lidská krása se projevuje nejen mimoděčně, nýbrž hlavně záměrně, v tvorbě a práci.

Mimoděčné i záměrné krásné působení tvorstva se opírá o nadpřirozený řád milosti. Tuto vlastnost dává věcem Bůh. Vnímání krásy je vnímání Božího daru. Také sama vlastnost člověka vnímat a zakoušet krásu je Boží dar. V Ježíši Kristu se nadpřirozeně spojuje Bůh a původce krásného díla, dílo samotné a také příjemce a uživatel daného díla. Látka, z níž Syn Boží nadpřirozeně vytváří dílo vrcholné krásy, se zúžuje na lidské tělo během pozemského života v jeho pomíjivosti. Kristus Pán vytváří bezprostředně svým životem, smrtí a jejím

překonáním dílo vrcholné krásy. A právě to má závratný dosah pro tvé vlastní umění smát se.

Jaký?

Vykračuješ na svatou cestu k vrcholné Lásce a Pravdě Boží. Tohle v tobě musí jasně vynikat, ale neoslňovat. Musí to hřát, ale nepálit. Jinak bys byl Božím dítětem jenom hlavou, ale málo srdcem.

Proč?

To je pravda.

Bud' jsi suchar, který má víru spíše v hlavě, anebo věříš jenom srdcem, ale bez hlavy, takže jsi jen útlocitný. Když jsi jednou Boží dítě, tak se především nebraň přirozenému smíchu. Nezdráhej se užívat vlastního rozumu k tomu, co je mu vlastní, totiž důvtip. Však ti to nic neubere na vážnosti, když budeš veselý v souladu se svou přirozeností. Jinak bys ochuzoval sám sebe o směšnost hříček okolností všedního dne. Šidil bys sám sebe i ostatní o svou vtipnost.

Jak to mám dělat?

Věnuj víc pozornosti drobnostem všedního života! Jisté dávce vtipnosti se může naučit každý, kdo má rozum, tedy důvtip. Bud' pozorný a šetrný k vlastní řeči! Sleduj a využívej jazykové směšnosti slov! Tato slovní směšnost vychází už třeba jen z opisného vyjádření a z nadsazeného pojmenování věcí a činností všedních a zjevně bezvýznamných. Místo, abys řekl: 38
chtělo se mu kýchnout, můžeš s vtipností říci: Nejraději by byl zbytek života strávil kýcháním. Když se má říci, že někdo neměl toho člověka rád, můžeš to vyjádřit opakem: jestli měl někdo toho člověka rád, tak to přísně tajil. Ani o člověku, který je hloupý, není třeba se vyjadřovat s takovou tvrdostí a možno říci, že byl ducha vcelku nezámožného. Někdy se dá docílit jazykové směšnosti pomocí kontrastu mezi pojmenováním odtažitým a určitým: jeho duše se scvrkla jako posolený hlemýžď. Jindy můžeš jemně odhalovat zkostnatělá abstrakta a připomenout osvěžující reálnost věcí a života. Když komik popisuje, jak hrdinka jeho příběhu za dramatických podmínek tápe ve tmě, píše: Něco se jí v té napjatě pulzující tmě dotklo. A dodává: To něco byla vůně pečené kotlety.

Máš zapotřebí učit se svěžímu humoru. Nauč se velkodušnému životnímu postoji, názoru a projevu, abys tak přiléhavě odpovídal na naléhavé výzvy doby, na znamení času! Jen chápavé srdce dovede být uznalé k těm, kdo jsou toho hodni. Jedině takové srdce dovede být slovansky všeobjímavé a pohostinné, ba i rusky široké. Místo zatuchlé provinční malomyslnosti a dýchavičného přištipkářství, jež sbírá drobtý radosti ze stolu mocných a zbohatlíků, aby z nich jeden živořil a přežíval jako šašek poslušně hlásící, že To chce klid, místo takové upachtěné radosti je třeba opravdové velkodušnosti.

A nemysli, že tohle není důležité! To je styčná věc pro tebe i pro tvé radostné svědectví o tom, co v tobě dělá Boží Láska! Jsi Boží dítě, a když na tobě není vidět jasně vynikající radost

a strhující ušlechtilý smích, chyt' se za nos! Asi nerozjímáš o pravdách svého života. Jinak by ses na každém kroku netvářil jako svatý mučedník za dědinou. Seber se a přiměj se k úsměvu! Ovšem ne tak, že by se z tebe měl stát usměvavý robot ve službách Božího lidu. To se určitě nestane, když budeš brát ohled na to, že jsi přirozeně nadán rozumem, a když se budeš snažit žít v posvěcující milosti, takže tvůj rozum bude osvětčován ve víře. Proto tvůj úsměv bude inteligentním úsměvem toho, kdo má něžně chápavé srdce a bystrý intelekt, tedy přirozený důvtip a ještě Božího Ducha navíc. Vyvaruj se každé naivity, stejně jako záblesku povýšenosti a satiry, jakou by se moralista tak rád oháněl!

Pamatuj, že jsi Boží dítě. Proto tvůj humor i tvůj smích musí zůstat pokorný a něžný, a přitom vysoce inteligentní. Máš na to! Jen to zkus! Jedině tak vytvoříš hodnotnou a smysluplnou protiváhu tupému humoru hospodskému, který uráží lidskou důstojnost každého, kdo se o takový humor a smích snaží, i koho se tenhle bídný humor dotýká. Takové omezené příštípkaření a provinční úzkoprsost si nevidí na špičku nosu! Tohle tě není hodné jako člověka. A tím víc to odporuje tvé důstojnosti Božího dítěte.

To je tedy přirozená stránka tvé radostné povahy. Tato přirozeně radostná povaha je nezbytným podkladem toho, aby se ti v srdci mohl otevřít pramen živé vody. Potom u tebe začne radost působivě vyvěrat z nadpřirozených zřidel, ze svátostí.

Jak se to stane?

Každý z lidí někdy zakusí příjemný zážitek, když je někomu nezištně prospěšný. Za svůj dobrý skutek sklízí vděk spíše v srdci než od toho, komu jej prokázal. Především je odměněn pokojnou a radostně blaživou odezvou vlastního nitra.

Třebaže příznivé účinky svých dobrých slov a dobrých skutků málokdy důsledně sledujeme, protože ovoce ze semene naší dobročinnosti vzchází v okolí s jistým zpožděním a v jisté místní odlehlosti, ještě obtížnější je uvědomit si souvislost dobrého ovoce u sebe samého, které pochází z dobročinnosti jiných osob. Proto si člověk ještě méně než okolní příznivý ohlas svých dobrých slov a skutků, ba i jen svého úsměvu, uvědomuje, že to, co obvykle považuje za šťastnou náhodu, bývá dílem jeho dobrodinců.

Jen aby mi moje radost vydržela! Hlavně, aby mě o ni někdo nepřipravil! Stále přece někdo nějak doráží!

Nestrachuj se! Dobře to dopadne.

Jak to můžeš vědět?

Stačí, když budeš dobře zajištěn proti nejružnějším pohromám.

Jak?

Nestačí, aby chrám tvého srdce byl uklízen a vyčištěn, ale zůstával by prázdný. Jinak by se i to nejvíce požehnané místo změnilo v strašidelný hrad, kde panuje hrůzovláda těch, kdo z

Božího dopuštění dosáhli vysokých hodnotí, a místo služby jen panují.

Koho k sobě nastěhovat?

No, uvažuj.

RADOST VE SLUŽBÁCH KRÁLOVNY

Máš tolik důvodů vyšlapovat si životem se zpěvem a smíchem, ale jdeš opravdu pokaždé s radostí?

Mlčel jsem.

Někdy sleduji, že přicházíš do chrámu Církve svaté, abys tam čerpal útěchu ve své bolesti, při ztrátě milované bytosti, a v různém jiném utrpení. Tehdy vypadáš dost utrápeně. Místo radostně zakulacené tváře se tvůj obličej povážlivě dlouží. Tehdy se vlastně upínáš k Bohu jen v naději, že ti vrátí ztracený dar. Pro svůj zármutek nad ztrátou jednoho daru zapomínáš na hojnost jiných darů, kterými tě Bůh zaplavuje. Tak se neprojevuje pravá láska.

Bůh ve své lásce ke svým tvorům neochabuje nikdy. Stále nás miluje. Tím spíš člověk, který opravdu miluje Boha, nemůže nikdy postřehnout, že by Bůh na něho zapomněl a přestal ho mít rád. Vždyť Bůh tě nemůže přestat mít rád. Když tě přece jednou s láskou stvořil, tak tě pořád udržuje se stejnou láskou. Proto každý, kdo se zamiluje do Boha, zamiloval se šťastně. Nikdy nebude a nemůže být zklamán.

Bůh ti dopřává tu nejvyšší životní úroveň. Vyzývá tě, abys svou nejušlechtlejší činnost rozumu a vůle zaměřil k svrchovanému Dobru, Kráse, Pravdě a Jsoucnu, totiž k Bohu. Copak může být nějaký ušlechtlejší a kulturnější cíl, než poznat Pravdu, upnout svou vůli k Dobru, zakoušet celou svou bytostí Krásu a láskou se dotknout svrchované Lásky Boží, která je ti osobně blízká?

Nevím o ničem lepším.

Potom celý život získává nový rozměr. Nabývá na skvělosti. Zatímco život bez Boha vyhlíží jako němá, černobílá filmová groteska, kde všichni jaksi potrhle pobíhají, a všechn děj se žene vpřed v rytmu klavírního doprovodu, tak život s Bohem je jako barevný panoramatický film, božským režisérem podivuhodně stereofonně ozvučený. Přitom zaznívá z jedné strany Boží Slovo a z druhé se ozývá lidská odpověď. Boží láska totiž posvěcuje a prozařuje všechno tvorstvo. Všechno je odleskem Boží moci, ale i mocné Dobroty Boží. A tak je každý tvor ukazatelem Boží lásky. Z lásky stvořil Bůh všechno, protože žádného tvora nepotřeboval. Sotva jednou ochutnáš Boží Lásku z Boží Dobroty, zatoužíš poznat Boha samého. Takový je smysl tvorů, aby tě vedly k Bohu.

Jenže někteří lidé ke své škodě na těchto tvorech ulpívají. Příliš na nich vážnou, někdy

dokonce celý život.

V tom je základ převrácení pořádku v lidském srdci, zneužití věcí, které tě mají vést k jejich poslednímu Původci, a ne od něho odklánět.

A co láska k Bohu?

Ta je plnější. Nemůže to být jinak, protože je životnější. Bůh sám nachází příbytek ve tvém srdci. Proto láskou dosahuješ samotného Boha. V ostatních Božích tvorech můžeš nalézt jen stopy Boží. Ve svém srdci se však láskou stýkáš se samotným Bohem. Takový je rozdíl mezi vírou a láskou. Rozum si přitahuje skutečnost k sobě a přetváří ji ve své laboratoři pojmů. Tak je víra méně než láska. Láska je přitahována milovanou bytostí. Zatímco tvé poznání je zprostředkované, láska k milované bytosti jde přímo. Po ukončení tvé pozemské pouti ustane víra i naděje, protože to, čemu jsi na světě věřil a to, v co doufáš, už tu bude stát před tebou. Ze všechno tvého pozemského shánění zbude jedině to, co konáš nebo trpíš z opravdové lásky.

Jenže jak si dokonale zamilovat vrcholnou Lásku, zkrátka ryzí lásku se všemi jejími vlastnostmi?

K tomu nestačí říkat o Bohu, že asi někde něco je. Nemůžeš se důvěrně a osobně obracet k nějaké božské mlhovině. Milovat vrcholnou lásku úplně a dokonale, to znamená rozevlát k ní celé tvé srdce. Rozběhnout se k ní ze všech sil, plným vypětím tvého toužení a snažení.

To se lehko řekne, ale -

Je to úkol na celý život. I když uvolníš všechny své síly, nikdy se ti nepodaří zamilovat si ryzí Lásku tak, jak si to zaslouží. A kdybys všechny síly dal, a všechno podstoupil pro Boha, pořád si musíš nakonec říkat neúčinný služebník, který jen splnil povinnost.

Tato neustálá otevřenost tvého srdce jako nádoby na vrcholnou Lásku, nádoby, která není nikdy dost otevřená pro takový příval milostí, jaký se ti od Boha dennodenně dostává, naplňuje tvůj život radostnou jistotou, že to nejlepší, co můžeš od Boha dostat, máš teprve před sebou. Tak je tvá láska k svrchované Lásce něčím radostným, co se ve své radosti stále chystá stupňovat do nekonečna. A tak máš má v Bohu antibiotikum nejširšího spektra, které léčí každý tvůj smutek, bolest, ztrátu, porážku, zklamání. Láskou totiž přebývá Bůh ve tvém nitru zvláštním způsobem, jako osobní přítel. A tobě stačí rostoucí láskou pokojně zakoušet jeho přítomnost.

Kdyby to lidi věděli, tak se nebudou tolik štvát ve světě a opouštět vrcholnou lásku v otcovském domě. Říkám smutně.

Netrap se s tím! I když milujícího Boha opustí všichni, když jej všichni zradí a odmítnou mu porozumět, když miluješ vrcholnou Lásku, tak jasnozřivě prohledáš, že nemůžeš nic ztratit. Když se jednou provždy rozhoduje čistá Láska zabydlet ve tvém srdci, tak máš všechno. O nic nemůžeš přijít. V Bohu je přece vše, co může poskytnout svět. A v Bohu je to navíc ryzím

a čistým způsobem. Vždyť všechno, co máš v dosahu vedle sebe, je do značné míry poznamenané lidskou polovičatostí a slabostí.

A přece v člověku zůstává jakýsi smutek.

Ovšemže. Tato radost nevylučuje posvátný smutek.

Čím to?

Provází všechny, kdo žijí duchem v Bohu. Nemohou se už dočkat, kdy se projasní mraky pozemského shonu a spěchu, a zazáří naplno slunce přímého patření na Boha. Tento smutek však nikdy nesklouzává do nějaké těžkomyslnosti. Je stále převažován radostí z Boha. Láska je trpělivá. Je vděčná Bohu za všechny ty záblesky. Je vděčná za ta náhlá projasnění, přinášející radost už v pozemských podmínkách. Ví, že po této záloze přijde dokonalá odměna, kdy duše spočine v plnosti Boží. Zatím ale máš být novým hlasatelem i zapisovatelem této radostné zvěsti.

Copak to už nemáme od čtyř evangelistů?

Přesto máš být novým evangelistou. Každé Boží dítě má během života zaznamenávat nové podání toho, co s ním a v něm dělá Boží Láska.

To nesvedu.

Naučíš se to. Matka krásného milování tě to naučí.

Jak?

Pomocí růžence. Růženec je evangelium podle Panny Marie. Kdykoli se ho modlíš s Matkou Boží, tak se pod jejím něžným vedením učíš podávat evangelium podle sebe.

K čemu je dobré podávat tuto radostnou zvěst podle sebe?

Protože buduješ v sobě příbytek pro jejího Syna Božího, který se rozhoduje přebývat ve tvém srdci a z tvého srdce zaplavit celý svět svou radostí a láskou. Když plníš jako Maria vůli Boží, tak Ježíš přichází se svým Otcem nebeským a zakládá si v tobě svou základnu pro celý svět. S pomocí Boží buduješ v sobě nové nebe a novou zemi. Z bohatství svého srdce pak vynášíš pravé poklady do okolí. To je pravá erupce Boží Lásky, která rozněcuje a zahřívá vyhasínající a chladnoucí vesmír.

Je nanejvýš žádoucí vést si deník své životní cesty s Kristem, který je ta živá Cesta, deník svých životních radostí jako projevu vrcholné radosti Boha, který se směje v nebeském prostředí tvého srdce. Jenže u tebe to není jen prostředek tvého duchovního růstu, ale i podání evangelia podle tebe. Je to tvé závažné svědectví o tom, co Bůh podniká v tobě a přes tebe ve světě. A také ty se tím naučíš správně otevírat stavidla tvého srdce té pravé radosti, kterou máš osvěžovat a zavlažovat své okolí.

Copak se dá naučit regulovat a řídit radost?

To bych řekl. Dá se to. Kdo má dobrou vůli a chce, ten nachází a vynalézá způsoby, jak na

to, ale kdo nechce, ten hledá důvody, proč nemůže. Líbezná vůně síly Kristovy, která vychází z radosti, předpokládá, že ji budeš uchovávat a pečovat o její růst.

Pravá radost je ale přece dar. Copak ji mohu dosáhnout svým osobním úsilím?

Ano. Hned uvidíš, jak na to! Na druhé straně tato radost není jen nějaký kapitál uložený na tvém kontě. Dostaví se chvíle, kdy od tebe bude Pán vyžadovat prozíravou správu a moudré hospodaření s radostí. A protože radost je vůně síly, proto bude Pán od tebe vyžadovat, abys o této síle vydával svědectví jak v požehnaných okamžicích, tak ve chvílích zkoušek.

A co když mě v těch okamžicích zachvátí obavy, sklíčenost, takže budu připraven o radost?

To proto, že to ve skutečnosti ještě nebyla ta pravá radost. Je-li tvůj jásot stejný v radosti i v zármutku, pak je to láska.

Pěkně řečeno. Jenže já jsem ve světě, kde je tolik příčin k smutku, že kdyby si je člověk vzal příliš k srdci, tak by se do konce života už neusmál.

Máš pravdu, že ve světě je mnoho příčin smutku, ale žádná pravá příčina radosti. Pravá příčina tvé radosti je Maria.

Ale ta je v nebi.

A kdepak je nebe, než tam, kde je Bůh? A Bůh je všudypřítomný. Když je jednou Bůh ve tvém srdci, je tam i nebe i Maria, jako příčina tvé radosti. Tak už si nestěžuj! Nenech ji čekat!

Volej k ní! Naléhavě pros, aby ti dala zakusit pravou radost zkušeností srdce, a nejen ji poznat důvody rozumu! Čím víc je tvá duše a celá tvá bytost mariánská, tedy čím důvěrnější soužití zakoušíš s Marií, tím se stáváš radostnější. Tvá duše je víc a více uváděna do radosti, kterou prožívá svatá Panna. Je to ona vrcholně vznešená radost, která kdy byla dána okusit lidskému stvoření.

Jak to, že Panna Maria, třebaže je to obyčejný smrtelník tak božsky přetéká plností radosti?

Protože je jedinečně způsobilá k přijetí radosti Boží. Její duše a celý její život jsou radostí Pána, ne kvůli tomu, co ona pro Pána koná nebo trpí, ale pro to, co Bůh dokáže vykonat i vytrpět v ní, v pouhém člověku. V tom smyslu je Maria nejlepším prostředím, ve kterém Bůh rád pobývá.

Mariina radost a jásot má základ v Bohu. Takový základ má především jásot Bohorodičky, ale i těch, kdo se veselí a radují z narození Ježíše Krista. V tomto nepatrném hloučku se v tu chvíli shromažďuje celý věrný Boží lid, všechna jeho pokolení od počátku jeho vyvolení.

Vzkříšení Páně navěky vnáší radost do všech lidských srdcí! Raduj se, když máš podíl na Kristově utrpení, aby ses ještě více radoval, až se zjeví jeho slovo!

Nanebevstoupení Krista je zárukou nepomíjivosti optimismu, radosti a smíchu jeho Božího lidu. Vaše srdce se bude radovat a tu radost vám nikdo nevezme. Raduj se a jásej, protože máš jistotu o hojnosti své odměny v nebi.

Tato radost vlévaná z Nejsvětějšího Srdce Páně do srdcí všech lidí všech dob se zachycuje a projevuje právě u tebe. Bůh si tě vyvoluje. Už na křtu svatém tě Bůh pomazává olejem veselí. Proto už nemůžeš být jiný než veselého ducha. Samo evangelium je radostná zvěst, vtiskující tobě a každému, kdo ji celým srdcem přijímá a žije podle ní, tvar duchovní radosti.

Svědectví radosti vyplývá z toho, že se celý Bůh touží a snaží vejít a také se vejde do tvého ubohého, zklamaného srdce. Především okoušej, vychutnávej a osobně důvěrně si osvojuj zkušenost, že Bůh je ochoten a schopen opravdu naplnit celé životní prostředí ve tvém srdci.

Když je tvá radost pravá, tak musí jasně vynikat její pravdivost, příjemně hrát její laskavost, uchvacovat celou bytost tvých bližních svou ryzí krásou a vzbuzovat touhu po tvé dobrotě. A když takto působí, je to proto, aby poukazovala na svůj zdroj v Bohu a příčinu v Matce Boží.

Celým vesmírem proniká neutuchající radost ze života. Raduj se ze života, který je nám dán. Nejsi vržen do absurdního světa, ale uveden do úžasné smysluplného vesmíru. Vesmír by neměl bez tebe smysl. Jsi na vrcholku hmotné přírody. Zároveň odkazuješ za hranice smyslům dostupného světa. Ve stvořeném světě tvoříš spojnicí smyslům dostupného tvorstva s neviditelným. Jsi živým svědkem toho, že vedle tvorstva ryze hmotného je také tvorstvo ryze duchové. Jako jeden celek duše s tělem přemost'uješ propast mezi tvorstvem neviditelným a viditelným. Tak uprostřed stvoření svědčíš o úžasné harmonii tvorstva.

Avšak ani tento vesmír není mrtvý, ani jen vyhasínající. Před miliardami let je stvořen velkým třeskem. Od té doby až dodnes se neustále rozpíná v prostoru. To však není smysl vesmíru, protože hlavní je zde život.

Pohyb je jako přirozený život, ovšem pouze na základě podobnosti. Nebeský pohyb se má k vesmíru jako pohyb srdce k celku živočicha. Podobně se má i přirozený pohyb k přirozeným věcem.

Na své pouti světem se raduj ze života. Celý svět má smysl hlavně v životě, ale nejen v ústrojném životě přirozeném, nýbrž především v životě vyšším. Rozumem dovedeš poznat, že tento vyšší život opravdu je. Avšak uznání Boha, víra v Boha a úcta k Bohu, je dar, který můžeš svobodně přijmout nebo odmítnout.

Cokoli je, je pohybováno. Vše je pohybováno, když je v možnosti k tomu, k čemu je pohybováno. Pohybovat se je jen přivedení něčeho z možnosti k uskutečnění. To se ale nemůže stát bez něčeho, co je uskutečněno.

Každému soudnému člověku je jasné, že co je pohybováno, musí být pohybováno něčím jiným. Také to pohybuující musí být pohybováno něčím jiným. Jenže v tom nelze postupovat do nekonečna.

Na počátku světa, když se Bůh rozhoduje učinit člověka, říká: *Učiňme člověka, aby byl naším*

obrazem podle naší podoby. Bůh je duch, jeho mluvení je jeho poznávání, jeho jednání je jeho vůle. Může všechno, co chce. Všechny jeho skutky jsou z lásky a jsou dobře uspořádány. Žije zobrazen v tobě a ty v něm. Tvůj stvořený život je bezprostředně jedno s tímto obrazem a s tímto životem, který máš věčně v Bohu. Život, který máš v Bohu, je bezprostředně jedno s Bohem. Žiješ v Otci nebeském se Synem Božím a rodí se z Otce se Synem a plyne z obou s Duchem svatým. Tak žiješ věčně v Bohu a Bůh v tobě. Neboť tvoje stvořené bytí žije ve tvém věčném obrazu, který máš v Synu Božím. Tvůj věčný život je jedno s Moudrostí Boha a žije v své stvořené bytosti.

Po stvoření světa jednorázovým stvořitelským úkonem Boha povstává tento vesmír velkým třeskem. Bůh se rozhoduje řídit tento vesmír prostřednictvím právě tebe, človče.

Velký třesk v Nazaretě, který zaznívá jen vyvolené a přechysté Panně. Je však velkým třeskem pro celé lidstvo a pro celý svět.

Když uvažuješ o astronomickém vesmíru, ztrácejí běžná pozemská přirovnání svůj názorný význam. Nemůžeš si představit vesmír. To tě ale nemusí trápit. Nedostatek obrazotvornosti je dán tím, že ti chybí každodenní zkušenost. S tím se ale dá něco dělat. Především musíš v každodenním životě navázat spojení s Královnou nadhvězdou, denně s ní rozvíjet svůj důvěrný a dětinný vztah k ní, aby ti mohla být průvodkyní na své pouti. K čemu je ti poznání vesmíru, když postrádáš souvislost mezi poznávaným vesmírem a tvým vlastním životem?

Modlíme se za sebe a i za ostatní, aby dar vyššího života, obdobně poznáný z ústrojného života, nezůstal v nikom nadarmo, ale ve všech rostl. Cílem celého vesmíru je vtělený Bůh, Ježíš Kristus, Bohočlověk.

On je v nás jako světlo a pravda. Zjevuje se v tom nejvyšším v své stvořené bytosti. Povznáší naše myšlení k čistotě a naše snahy k božské svobodě a naše chápání k bezobrazé čirosti. Osvěcuje nás věčnou moudrostí a učí nás vidět a pozorovat své bezedné bohatství. Z toho pochází radostný život bez námahy v prameni veškeré milostivosti, citění a prožívání věčné blaženosti dokonale nasycující bez omrzení.

Přivolila jsi, Neposkvrněná Panno, k té úchvatné radosti a vrcholnému vyznamenání stát se Matkou Spasitele i za cenu, kterou jako Matka Sedmibolestná trpíš za celý svět na Golgotě...

Pomoz nám, Královno nadhvězdá! Kéž jednou v úchvatné radosti a kráse i naše nitro zakusí prosycení a průnik Pánem, tvým božským Synem, tak naplno, jako jsi ty navěky.

Použitá literatura:

M.H. Vicaire OP Histoire de saint Dominique I,II, Paris 1957

S.Braitto OP Životopis svatého Dominika 1962

T.J.Bahounek OP S pochodní v zubech, Brno 2008 Brněnské Angelikum

T.J.Bahounek OP Pod ochranou Královny Brno 2010 Brněnské Angelikum

T.J.Bahounek OP Za školou s Andělským učitelem Brno 2009 Brněnské Angelikum

Sadok Szabo OP Kdo je Bl.Hyacint Maria Cormier OP

David Hubený Internační tábor Želiv v letech 1950 – 1956 Brno 2015 MUPF Katedra historie

Jiří Maria Veselý OP Co dává Velehrad Evropě Olomouc 1994 Matice cyrilometodějská

Jiří Maria Veselý OP Znamení času - Blahoslavený Hyacint Maria Cormier OP Třebíč 1997 Arca JiMfa

Jiří Maria Veselý OP O přátelství s jitřenkou PUST - Angelikum 1990

Jiří Maria Veselý OP Zázrak v Želivě Olomouc 1994 , Matice cyrilometodějská

Obálka: sv.Dominik, bl.Hyacint Maria Codmier OP Madona PINX Veronika Planerová III.OP

Jiří Maria Veselý OP, fotografie

